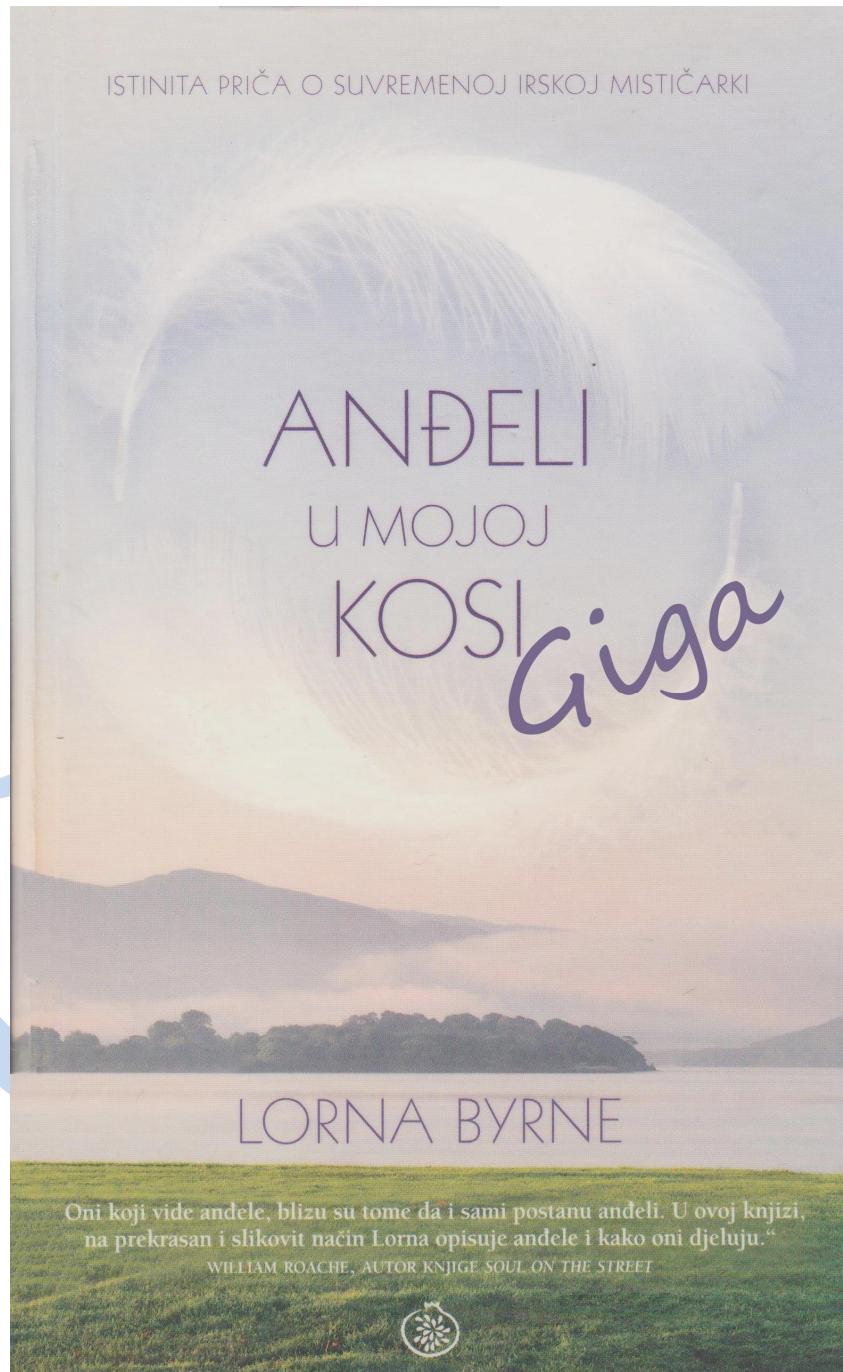

Lorna Byrne

ANĐELI U MOJOJ KOSI

Naslov izvornika: **ANGELS IN MY HAIR**

Mojoj djeci

Sadržaj

1	Kroz drugačije oči	4
2	Čuvari	9
3	Stube do Nebesa	15
4	Što skrivaš od mene?	22
5	Elijah	30
6	Preuzimanje tuđih boli	35
7	Stvorenje bez duše	40
8	Posrednik	45
9	Anđeo smrti	48
10	Bombe	53
11	Anđeo majčinske ljubavi	59
12	Seoska kućica	67
13	Reći Joeu	73
14	Nisam znala da imam anđela čuvara	79
15	Moć molitve	83
16	Tunel	88
17	Tri udarača po prozoru	95
18	»Nije li Lorna sretnica...«	101
19	»Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!«	108
20	Zlatni lanac	112
21	Trebam neko čudo	118
22	Sotona pred vratima	122
23	Srodne duše	128
24	Mir u Irskoj i na Božić	132
25	Michael mi otkriva tko je, zapravo, on	140
26	Pokazuje se zao duh	146
27	Joe	152
28	Perce s Nebesa	157
	Zahvale	159

Kroz drugačije oči

Kada sam imala dvije godine, liječnik je mojoj majci rekao da sam retardirana.

Mama je primijetila da sam još kao beba izgledala kao da imam neki svoj posebni svijet. Jedno od mojih najranijih sjećanja i jest kako ležim u krevetiću - velikoj košari - i promatram majku kako se naginje nada mnom. Vidjela sam je okruženu prekrasnim blistavim, sjajnim bićima duginih boja koja su bila mnogo veća od mene, ali puno manja od nje - otprilike veličine trogodišnjeg djeteta. Ta su bića lebdjela zrakom poput ptičjih perca i sjećam se da sam ih stalno pokušavala dotaknuti, ali nikako nisam uspijevala. Bila sam očarana tim stvorenjima i njihovim blještavilom. U to vrijeme nisam znala da okolinu vidim drugačije od ljudi oko mene, tek sam mnogo kasnije doznala da one koje samo ja primjećujem zovemo anđelima.

Kako su mjeseci prolazili, moja majka je shvaćala da, koliko me god ona zabavljala ili mi privlačila pažnju, ja uporno zurim u nešto drugo. Zapravo, bila sam negdje drugdje: zajedno s anđelima; gledala sam što oni rade, razgovarala i igrala se s njima. Bila sam očarana.

Kasno sam progovorila, ali sam s anđelima komunicirala od najranije dobi. Ponekad bismo koristili riječi, na način kako ih vi i ja koristimo, no, katkad one nisu bile potrebne - anđeli i ja bismo komunicirali bez riječi, dijelili bismo misli.

Tada sam vjerovala da svi mogu vidjeti isto što i ja, ali onda su me anđeli upozorili da nikome ne spominjem njihovo postojanje jer ih ionako samo ja vidim; naglasili su da moram čuvati našu tajnu. Zapravo, godinama sam bila poslušna i nisam govorila ljudima o tome što vidim. Tek sada, dok pišem ovu knjigu, prvi put progovaram o mnogočemu što sam doživjela.

* * *

Liječnikov komentar izgovoren kada sam imala samo dvije godine imao je značajan učinak na moj život: shvatila sam da ljudi mogu biti jako okrutni. U to vrijeme živjeli smo u Old Kilmainhamu, blizu središta Dublina. Moj je otac tamo iznajmio malen dućan za popravak bicikala koji je imao pripojenu kolibu. Ako biste prošli kroz dućan i skrenuli lijevo, došli biste do malene i poprilično trošne kuće. Ona je bila samo dio niza praznih i napuštenih koliba i prodavaonica, pustih zbog lošeg stanja u kojem su se našle. Većinu vremena provodili smo u malenoj dnevnoj sobi u prizemlju: tamo smo kuhali, jeli, razgovarali, igrali se, čak se i prali u velikom metalnom koritu ispred vatre. Kuća nije imala kupaonicu. Vani u vrtu mali je puteljak vodio do štaglja u kojemu je bio nužnik. Na katu su bile dvije malene spavaće sobe; ispočetka sam jednu sobu, kao i krevet, dijelila sa starijom sestrom Emer.

Ja nisam vidjela samo anđele (a vidjela sam ih neprekidno - od trenutka kada bih se probudila pa sve dok ne bih zaspala), već i duše preminulih. Moj brat, Christopher, rođen je prije mene, ali preminuo je u dobi od samo deset tjedana. Iako ga nikada nisam vidjela, oduvijek sam ga mogla predočiti - imao je tamnu kosu, dok smo sestra i ja bile plavokose - i mogla sam se igrati s njim.

U to vrijeme nisam mislila da je to nešto neobično; imala sam osjećaj da je on samo još jedno dijete, uz nas dvije, premda je njegova pojava bila malo sjajnija.

Jedna od prvih stvari zbog koje sam shvatila da je Christopher drugačiji od nas je njegova dob, koja se često mijenjala. Katkad bi se pojavio u liku bebe, a ponekad bi bio jednako star kao ja, pa bismo se zajedno gegali prostorijom. On nije bio stalno uz nas, nego se

s vremena na vrijeme pojavljivao i nestajao.

U jedno kasno zimsko poslijepodne, dok se vani spuštao mrak, bila sam sama u našoj maloj dnevnoj sobi kuće u Old Kilmainhamu. Jedini izvor svjetla dopirao je iz otvorenog ognjišta u kojemu je tinjala vatra. Svjetlost je treperila po podu na kojem sam sjedila igrajući se s malenim drvenim kockama koje mi je napravio otac. Christopher se došao poigrati sa mnom. Sjeo je bliže vatri - rekao mi je kako bi za mene to mjesto bilo prevruće, no da je za njega u redu jer on ne osjeća toplinu. Zajedno smo gradili toranj: ja bih stavila jednu kocku, a on bi postavio drugu na nju. Toranj je postajao sve viši i viši. Iznenada su nam se ruke dodirnule. Bila sam zapanjena - to je bio potpuno drugačiji doživljaj od onog kada bih dodirnula druge ljude. Kada sam ga dotaknula, on je zaškriko - izgledalo je kao da tisuće zvjezdica blješte iz i oko njega. U istom trenutku ušla sam u njega (ili je možda on ušao u mene); činilo se kao da smo se spojili i postali jedno. U silnom šoku srušila sam naš toranj od kocaka!

Prasnula sam u smijeh i opet ga dodirnula. Mislim da sam tada, prvi put u potpunosti, shvatila da on nije od krvi i mesa.

Nikada nisam Christophera zamijenila za anđela. Anđeli koje sam ja vidjela ponekad su imali ljudsku vanjštinu, ali i tada je većina imala krila, a stopala im nisu doticala tlo. Osim toga, blistali su nekom sjajnom, unutaršnjom svjetlošću. Ponekad su anđeli koje sam ja vidjela bili bez ikakvih obilježja ljudskih bića. Pojavili bi se kao oštro, blještavo svjetlo.

Christopher se često pojavljivao oko moje majke. Ponekad bi mama, sjedeći u stolici pokraj vatre, zadrijemala i tada bih ga vidjela šćućurenog u njezinim rukama. Nisam znala je li moja majka svjesna Christopherove prisutnosti pa sam ga jednom upitala: »Da kažem mami da si ovdje?«

»Ne, nemoj joj reći«, odgovorio je, »jer ona neće razumjeti. Ali ponekad me osjeća.«

Sjećam se jednog zimskog jutra, anđeli su došli do mene s prvim zrakama sunca. Ja sam sklupčana ležala pod pokrivačem, a moja je sestra Emer, s kojom sam dijelila krevet, već bila budna i na nogama; umjesto nje, sklupčan pokraj mene ležao je Christopher. Poškakljao me je i rekao: »Pogledaj, pogledaj, Lorna - tamo, pokraj prozora.«

Kao što sam već rekla, anđeli se mogu pojaviti u različitim oblicima i veličinama; toga jutra imali su oblik snježnih pahuljica. Činilo se kao da je prozorsko staklo nestalo i kako je koja pahulja dotakla okvir prozora pretvarala se u anđela veličine malene bebe. Tada je zraka sunca ponijela anđela u sobu. Svaka beba bila je prekrivena bijelim, svjetlucavim snježnim pahuljama. Kada bi me dotakli maleni anđeli, pahulje bi s njih pale na mene: golicala su me i, iznenađujuće, bile su tople na dodir, a ne hladne.

»Zar ne bi bilo divno«, rekao je Christopher, »kada bi svi znali da svoje džepove mogu napuniti anđelima; da im stanu tisuće anđela (koliko i pahuljica) u samo jedan džep, a onda bi zajedno mogli hodati po svijetu i nikad više ne bi bili sami.«

Okrenula sam se i upitala ga: »A što ako ti se otope u džepovima?«

Christopher se nasmijao i rekao: »Ne! Anđeli se nikada ne tope!«

Pomalo tužno sam mu odgovorila: »Christophere, voljela bih da se ti smjestiš u mamin džep kao pahulja pa da joj onda stalno budeš blizu.«

Okrenuo se i pogledao me, onako šćućuren u krevetu, i rekao: »Znaš da sam već tamo.«

Tek kada sam odrasla majka mi je rekla da je imala sina Christophera, koji se rodio godinu dana prije mene, ali je poživio samo deset tjedana. Umjesto odgovora, samo sam se nasmiješila. Sjećam se da sam je pitala gdje je Christopherov grob. Rekla je da je pokopan u neoznačenom grobu (onda je bio takav običaj) na dječjem groblju u Dublinu.

Tužno je što nema groba s urezanim Christopherovim imenom koji bih mogla posjećivati, ali on nije zaboravljen. Ponekad, pa čak i sada, nakon svih tih godina, osjetim njegovu ruku u svojem džepu kako se pretvara da izrađuje snježne pahulje, podsjećajući me

da nikada nisam sama.

Više sam o odnosu Christophera i svoje majke naučila kada mi je bilo četiri ili pet godina. Doručkovala sam za kuhinjskim stolom i mahala nogama. Krajičkom oka zapazila sam Christophera u liku dvanaestogodišnjeg dječaka kako pretrčava preko cijele sobe i stiže do vrata radionice baš u trenutku kada je kroz njih ulazila majka, noseći u rukama prepečeni kruh. Imala je velik osmijeh na licu dok je govorila: »Lorna, čeka te iznenađenje u stražnjoj radionici ispod tatine radne klupe!«

Skočila sam od stola sva uzbuđena i krenula za Christopherom. On je prošao ravno kroz dućan i ušao u mračnu radionicu; morala sam zastati na ulaznim vratima jer je bilo toliko tamno da nisam ništa vidjela; morala sam pričekati da mi se oči priviknu na tamu. Tada je Christopher zasvijetlio poput svjetiljke, bio je meka, blistajuća zraka koja mi je osvjetljavala put kroz zakrčenu radionicu. Povikao je: »Mačka se omacila!« I tamo sam, zahvaljujući Christopherovu svjetlu, vidjela četiri sićušna mačića – tri crna kao noć i jednog crno-bijelog. Bili su prekrasni, mekani i sjajni od lizanja. Majka-mačka, Blackie, izašla je iz kutije, protegnula se i iskočila kroz prozor u vrt. Potrčala sam za njom pozivajući Christophera da mi se pridruži, no on nije htio izaći u vrt.

Vratila sam se i upitala ga: »Zašto nisi htio izaći van?«

Primio me za ruku, kao da me tješi - obožavala sam njegov dodir - ruke su nam se opet sjedinile. Osjećaj je bio čaroban: pružao mi je sigurnost i činio me sretnom.

»Lorna, kada bebe umru njihove duše ostaju s majkama toliko dugo koliko su potrebne, stoga ja ostajem ovdje s mamom. Kada bih izašao, to bi bilo kao da uništavam naše uspomene - i to neću učiniti!«

Znala sam na što misli. Moja majka prenijela mu je puno ljubavi: sve uspomene koje je imala o trudnoći, o njemu dok ga je nosila u sebi, rođenju, svu sreću i veselje koje je osjećala kad ga je držala na rukama i donijela kući - već tada je znala da nešto nije u redu, unatoč onome što su joj liječnici govorili. Mama je imala nekoliko dragoq'e-nih, zajedničkih tjedana kod kuće s Christopherom, prije njegove smrti, Christopher mi je pričao o silnoj ljubavi koju je prelila na njega, a koju joj on sad vraća.

Tako je moj brat-duh ostao u kući, nikada ne izlazeći, sve dok nije došao dan kada smo zauvijek morali napustiti dućan u Old Kilmainhamu. Tada se činilo da je moja mama spremna pustiti malog brata da ode i da je dovoljna snažna za nastavak života.

* * *

Kada vidim anđela, poželim zastati i (doslovno) buljiti u njega; osjećam se kao da sam u prisutnosti neizmjerne moći. Kada sam bila mlađa, anđeli su uglavnom poprimali ljudski oblik - jer sam ih tako lakše prihvaćala - no sada to nije potrebno. Anđeli koje vidim nemaju uvijek krila, ali kada ih imaju, zna me iznenaditi njihov oblik; katkad su kao vatreni plamenovi, samo što imaju formu i čvrstoću. Neka anđeoska krila su pernata; vidjela sam jednog anđela čija su krila bila tako krhka, visoka i zašiljena da mi je bilo teško povjerovati da su to krila. Čak sam ga htjela zamoliti da ih rastvori, da se uvjerim.

Kada anđeli imaju ljudski oblik - sa ili bez krila - oči su im jedno od najfascinantnijih obilježja. Anđeoske oči nisu kao ljudske; one su živahne, prepune života, svjetla i ljubavi. Čini se kao da sadrže samu bit života - njihovo isijavanje ispuni vas u potpunosti.

Kada mi anđeli dolaze ususret, vidim nešto kao jastuk energije između tla i njihovih stopala; ponekad to izgleda kao tanka nit, no ponekad se taj jastuk napuhne između zemlje i anđela, pa čak utone u zemlju. Nikada nisam vidjela anđeoska stopala koja dotiču zemlju

Postoji jedan određeni anđeo koji mi se pokazuje još od najranije mladosti. Prvi put kada sam ga vidjela bio je u kutu spavaće sobe i samo je rekao: »Lorna«. Na prvi pogled izgledao je poput svih anđela, ali imao je nešto što drugi nisu, blistao je jače i izgledao je kao

neki zapovjednik, kao moćna sila muške snage. Od tog prvog puta kad sam ga vidjela osjećala sam kao da je uvijek spreman zaštititi me, kao oslonac, od tada se nastavio pojavljivati i postupno smo se sprijateljili. Rekao mi je da se zove Michael.

* * *

Škola mi je bila teška; većina učitelja prema meni se ponašala kao da sam jako usparena. Sakrament Prve svete pričesti primila sam u školi kada sam imala šest godina. Iako je trebao biti poseban dan - kao što obično i bude za većinu irske djece - bilo je to grozno iskustvo. Kada smo se u razredu pripremali za Prvu svetu pričest, učitelji su postavljali djeci pitanja provjeravajući jesu li naučila gradivo iz katekizma, ali na mene se nisu obazirali; govorili su: »Nema smisla tebe išta pitati!« Sva su djeca morala stajati u vrsti i govoriti nešto o sakramentu Pričesti. Isprva bih i ja stajala, no onda bi me izdvojili i naložili mi da sjednem sa strane. Kao maleno dijete to me duboko ranjalo. Stoga, dok sam sjedila u stražnjem dijelu razreda ili na klupi u kutu, pitala bih svoje anđele:

»Zar ne znaju da sam i ja naučila gradivo katekizma?! Oni mi ne daju nikakvu priliku.«

U crkvi, na dan moje Prve pričesti, dok sam, napokon, hodala prema oltaru, neka me je ruka zgrabila i ponovno izvukla iz reda jer je neki učitelj odlučio da bolje djevojčice trebaju ići prije mene.

Doduše, bilo je i nekoliko dobrih ljudi; sjećam se, kada sam imala otprilike četiri godine, bila je jedna časna sestra, mislim da se zvala majka Moderini. Rekli su joj da sam spora i retardirana, ali ja sam osjećala da ona zna više. Kada sam bila u njezinu razredu došla bi do mene i postavljali mi jednostavna pitanja na koja sam uvijek znala odgovore, pa bi se ona nasmiješila i pomilovala me po glavi.

Unatoč tim povremenim činovima dobrote, odrasla sam kao izopćenik. Ljudi nisu mogli prihvatiti da sam drugačija. Ta značajka mojeg života bila je vrlo, vrlo teška - i još uvijek jest. Ljudi mi govore da imam previše povjerenja u druge, da sam previše iskrena za ovaj svijet, ali ja ne mogu biti drugačija nego što jesam. Neobično u svemu tome jest da je potpuna iskrenost - u načinu na koji razmišljamo i govorimo - i ona u ponašanju prema drugima, ne samo vrlo teška, nego vas može dovesti do izolacije.

Čak i danas način na koji ljudi razmišljaju o meni, ili na koji me gledaju, još uvijek utječe na mene. Iako me ne poznaju i ne znaju što radim, znaju da sam na nekoj razini drugačija. Ako izađem s prijateljima i upoznam nekog novog, koji ne zna ništa o meni, taj će najčešće reći mojim prijateljima da sam čudna i da ne može odrediti je li to dobro ili ne. Teško je živjeti s tim.

Moj je život u školi mnogo podnošljivijim učinio anđeo po imenu Hosus. Jednog jutra, dok sam trčala u školu, pokušavajući sustići stariju djevojčicu koja je bila sa mnom, iznenada sam vidjela prekrasnog anđela koji se skrivao iza rasvjetnog stupa.

Pogledao me je i od toga dana nadalje Hosus se pojavljivao većinu jutara na mojem putu do škole. I danas ga viđam redovito.

Hosus je izgledao - i izgleda - kao staromodni školski učitelj. Nosi lepršav ogrtač koji je, većinu vremena, plave boje (ali može je promijeniti), šušir smiješnog oblika i svitak u ruci. Oči su mu ozarene i blistaju kao zvijezde, izgleda kao mladi učitelj: čovjek pun energije, velikog autoriteta i mudrosti. Hosus uvijek izgleda isto, za razliku od nekih drugih anđela koji me okružuju. Michael, na primjer, najčešće uzima ljudski oblik - to sam ga ja zamolila jer mi je tako lakše komunicirati - ali često mijenja svoj izgled, ovisno o tome gdje se nalazimo ili kakvu mi poruku treba prenijeti.

Za mene Hosus predstavlja znanje: izgleda vrlo ozbiljno i može takvim biti, ali (isto tako) može biti divan kada me tužnu treba oraspoložiti. Hosus je bio taj koji me je tješio i koji

mi je govorio da ignoriram drugu djecu kada su mi se rugali u školi, ili kada vidim da odrasli potihom razgovaraju u skupinama, pa se okreću i pogledavaju u mene. Hosus mi kaže: »Ništa oni ne znaju.«

U početku nisam znala ime tog anđela, a, zapravo, ni on nije razgovarao sa mnom. Jednostavno bi se pojavio u učionici; oponašao bi učitelja ili neko dijete, ili se igrao, ili činio nešto drugo što bi me oraspoložilo. Ponekad bi, na putu kući, čekao na školskim vratima ili na suprotnoj strani ceste. Sjećam se prvog dana kada sam mu se obratila: nisam imala nikoga tko bi se sa mnom vraćao kući jer je moja sestra išla na ples pa je otišla ranije, zbog toga sam odugovlačila s izlaskom iz škole i polako tumarala igralištem. Kretala sam se polako prema velikim ulaznim vratima u nadi da ću vidjeti Hosusa i da ću moći porazgovarati s njim, pa sam bila oduševljena kad sam ga doista ugledala kako viri iza stupa.

Vikao je na mene da se požurim: »Moraš stići kući prije no što počne padati kiša!«

Zastala sam na vratima i pogledala oko sebe. Nije bilo nikoga u blizini pa sam ga pitala kako se zove.

»Hosus«, odgovorio je. Umjesto odgovora samo sam se zahihotala. Skakutala sam cijelo vrijeme od škole do kuće, a on je skakutao sa mnom. I danas se sjećam da smo se smijali cijelim putem.

GIGA

Čuvari

Tata nije previše zarađivao popravljajući bicikle - zapravo nitko u našem susjedstvu nije imao dovoljno novca pa su svi od njega očekivali susretljivost, uz obećanje da će dug podmiriti »drugi put«. Moj je otac bio čovjek dobra srca, zbog čega smo često znali gladovati. Naši su se obroci stalno ponavljali: kruh i margarin ili kruh i pekmez, ja se nikada nisam žalila na bolove u truhu koje sam trpjela jer sam znala da su mi roditelji pod velikim pritiskom. Na kraju su mi se počele otvarati rane po tijelu pa su me odveli liječniku. On je rekao roditeljima da patim od pomanjkanja vitamina te da mi moraju svakodnevno davati svježeg voća i povrća. Zbog neimaštine je to bilo nemoguće ostvariti, osim kada bi nam susjed koji je imao vrt - donio malo svježih namirnica. Što se tiče odjeće, ovisili smo o paketima koje su nam slali rođaci iz Amerike i, kada god bi koji stigao, mi smo mislili kako je pun prekrasnih stvari. Kao i mnogima drugima bilo nam je teško.

Očev dućan bio je maleno, mračno mjesto na koje je bila »naslonjena« radionica s limenim krovom. Radionica je bila prepuna klupa i alata - raznih stvari - i mirisala je na ulje i mast. Ponekad bi me, prije nego što bi ušao u kuću na čaj, tata pozvao u radionicu da mu pomognem kod čišćenja ruku, pa bih mu držala limenku s masti koju je za to koristio. Mast je bila crna i ljepljiva, grozno je smrdjela, ali je bila učinkovita.

Nakon što bi nekoliko minuta trljao mast po rukama, tata bi ih brisao starom krpom i čvrsto istrljao. Tada bi otišao u kuhinju i oprao ih hladnom vodom (toplu vodu imali smo samo kada bismo je zagrijali u kotlu na vatri); nakon toga ruke su mu bile potpuno čiste. Voljela sam pomagati tati, čak i kada bi to bilo samo držanje limenke, iako me ponekad znao zamoliti da pripazim dućan u vrijeme dok bi on ispijao čaj s mamom, za slučaj da netko uđe.

* * *

Katkad kada učitelja ne bi bilo, Hesus je znao sjediti za njegovim stolom. Prvi put kad sam ga ugledala u učionici zamalo su mi iskočile oči. Pitala sam ga na glas: »Što radiš ovdje?« Učitelj je nešto čuo pa se okrenuo i zagledao u mojem smjeru. Kako bih zaustavila smijeh, morala sam prekriti usta rukom.

Razlog zbog kojeg sam bila toliko iznenađena je što su samo anđeli čuvari bili neprekidno u učionici, a Hesus je bio drugačiji. On nije bio anđeo čuvar. Anđeli, čuvari djece, bili su izrazito sjajnih boja, izrazito blistavi, kao jaka svjetlost. Hesusova pojava potpuno se razlikovala od njihove, više je sličio ljudima; nosio je ogrtač koji bi katkad okrznuo stol. Hesus je izgledao drugačije kako bi me naučio razlikovati anđele čuvare od posebnih anđela koji su poslani da budu dio mojega života. Kao dijete, morala sam naučiti razlikovati pojedine vrste anđela.

Različiti anđeli imaju različite sposobnosti. Baš kao što sam morala, ja i svako drugo dijete, naučiti razlikovati učitelja od liječnika, tako sam morala naučiti prepoznati pojedine vrste anđela da bih mogla znati kako mi mogu pomoći, meni i drugima.

Hesus me često razveseljavao, pa sam ga jednom upitala: »Misliš li da oni mene smatraju priglupom, ili koriste onu riječ koju sam čula: 'retardirana', zato što me vide da se smješkam ili na glas smijem, a ne vide čemu se smijem? Što misliš da bi oni mislili kada bi znali da sjediš za učiteljevim stolom, odjeven kao učitelj?«

Hesus se na glas nasmijao: »Pobjegli bi van vrišteći da je prostorija opsjednuta duhovima.«

»Bi li znali da si ti anđeo?«

»Ne. Oni nas ne vide na isti način kao što nas ti vidiš«

Već sam rekla, oduvijek sam mislila da i druga djeca vide i razgovaraju s anđelima kao ja, pa sam tek tada, a imala sam otprilike šest godina, počela shvaćati da to nije uvijek tako.

»Znaš, Hosuse, ja znam da neka djeca mogu vidjeti anđele.«

Odgovorio je: »Da, naravno da mogu, no samo kada su jako maleni, a onda odrastaju. Kada dođu do tvojih godina, većina djece nas više ne vidi; neka nas prestaju vidjeti već u trećoj godini života.«

Zapravo, sve bebe vide anđele i duhove, no otprilike kada počnu govoriti, uči ih se što je stvarno, a što nestvarno, pa stvari koje nisu materijalne kao njihove igračke, prestaju biti stvarnima i postaju izmišljenima. Umovi male djece postaju uvjetovani i oni gube sposobnost da vide i dožive mnogo više. Zbog toga što danas obrazovanje počinje vrlo rano, sve manje ljudi komunicira s anđelima; to je jedan od razloga koji su anđeli naveli meni kada su rekli da moram napisati ovu knjigu. Pisanje je nešto čega se jako bojim jer ne želim biti izvrgnuta ruglu, ali znam da to moram učiniti; konačno, ja uvijek učinim ono što mi anđeli kažu...

Postoje milijuni anđela oko nas - nemoguće ih je izbrojiti, kao ni snježne pahulje - ali mnogi su nezaposleni. Iako daju sve od sebe da bi nam pomogli, ne mogu doprijeti do nas. Zamislite milijune nezaposlenih anđela koji lebde naokolo! Nemaju što raditi jer se većina ljudi toliko grozničavo trudi oko vlastitog preživljavanja da nisu svjesni svih anđela koji postoje da bi im pomogli, a svuda su oko nas.

Bog želi da budemo sretni i zato nam šalje anđele da nam pomognu.

Na raspolaganju nam je velika duhovna pomoć koja samo čeka da je zgrabimo i dok neki od nas posežu za njom, drugi to ne učine nikad. Anđeli hodaju uz nas, govoreći nam da su ovdje, ali mi jednostavno ne slušamo; ne želimo slušati. Uvjereni smo da sve možemo sami. Vjerujući da smo samo krv i meso, zaboravljamo da posjedujemo dušu. Mislimo da ne postoji nešto više od ovoga: da ne postoji život nakon života; da nema Boga; da ni anđeli ne postoje. Stoga ne čudi da smo postali materijalisti opsjednuti sami sobom. Ljudska bića su mnogo više od krvi i mesa, ako to prihvatite i povjerujete da imate dušu, vaša povezanost s vašim anđelom će procvjetati.

Dok sjedite i ovo čitate - bez obzira vjerujete li ili ne - pokraj vas je anđeo: vaš anđeo čuvar i on vas nikada ne napušta. Svatko od nas je primio dar: štit svjetlosne energije. Dio zadatka svakog anđela jest da postavi taj štit oko nas. Bogu i anđelima mi smo jednaki; svi smo zaslužili da budemo zaštićeni, da se netko brine o nama i da nas voli bez obzira što drugi misle o nama - dobro ili loše. Kada pogledam nekoga, vidim taj štit kao da fizički postoji, kao da je stvaran.

Vaš anđeo čuvar je čuvar vašeg tijela i duše. Dodijeljen je vama prije no što ste začeti: još dok ste rasli u majčinoj utrobi, on je bio s vama, štiteći vas. Kada ste se rodili i dok ste odrastali, vaš anđeo čuvar se nikad nije udaljio ni na trenutak: on je s vama dok spavate, kada ste u kupaonici, neprekidno - nikada niste napušteni. Kada umrete, vaš anđeo je uz vas, pomažući vam da prijeđete na drugu stranu. Vaš anđeo, također, pušta druge anđele u vaš život kako bi vam pomogli u raznim situacijama; oni dolaze i odlaze. Njih zovem učiteljima.

Vjerojatno vam je u sve ovo teško povjerovati. Ako ne vjerujete, trebali biste preispitati svoju skeptičnost.

Ako ste cinični, preispitajte svoju ciničnost. Što biste izgubili kada bi se otvorili prema mogućnosti anđeoskog postojanja, ili prema svojoj duhovnosti i spoznajama o vlastitoj duši? Zamolite anđele da vam odmah počnu pomagati. Anđeli su odlični učitelji.

Kad sam bila dijete, anđeli su sve vrijeme bili sa mnom, učili su me i pokazivali mi različite stvari, na kraju dana bila sam stvarno sretna kad bih, nakratko, ostala sama. Jedno od mojih najdražih mjesta bila je mala, ugodna sobica koju sam dijelila sa sestrom Emer. Strop

sobe bio je nizak i ukošen, a prozori su bili gotovo do poda, pa sam mogla kleknuti ili čučnuti promatrajući sva događanja na ulici. Vidjela bih susjede kako prolaze ulicom i ponekad bih uz njih vidjela, sada znam da su to bili, njihove anđele čuvare - činilo se da je uz njih prekrasna, sjajna osoba. Ponekad je izgledalo kao da anđeo čuvar lebdi, a ponekad je izgledao kao da hoda. Ponekad bi anđeo postao dijelom osobe ili bi stajao iza nje omotanih krila oko čovjeka kojeg čuva, kao u zaštitničkom zagrljaju.

Ti su anđeli bili različitih veličina: nekada bi se pojavili kao iskrica koja bi narasla do veličine odrasle osobe; ponekad bi bili golemi, mnogo veći od osobe o kojoj su se brinuli. Anđeli čuvari bili su blještavi, često odjeveni u zlatnu, srebrnu, plavu ili vrlo šarenu odjeću.

Ponekad bih vidjela duha - isto kao što sam vidjela svojeg brata Christophera. Sjećam se susjede koja je živjela na vrhu brda. Često bi prolazila pokraj mogeg prozora s četvero djece koja su »visjela« po njoj - beba i drugo maleno dijete u velikim starim kolicima i dvoje, neznatno starije djece - a vidjela sam starijeg čovjeka kako hoda uz nju. Jednoga dana ta je susjeda bila s mojom mamom u dućanu pa sam je čula kako govori da joj nedostaje otac koji je nedavno preminuo.

Znala sam da je taj stariji čovjek pokraj nje, kojeg samo ja vidim, upravo njezin otac i djed njezine djece. Nasmiješila sam se jer, iako joj je nedostajao, on je zapravo nije napustio - samo ga nije mogla vidjeti. On je toliko volio svoju kćer da je njegov duh ostao uz nju kako bi joj pomogao i tješio je; i bit će uz nju sve dok ona ne bude spremna pustiti ga da ode.

Isprva je bilo lako zamijeniti duhove i ljude - to mi se dogodilo s Christopherom - no s vremenom su me anđeli naučili razlikovati duhove od stvarnih osoba. Teško je to objasniti: duh izgleda kao bilo tko od nas, samo nekako sjajnije - kao da je svjetlo u njemu. To svjetlo oni mogu pojačavati i smanjivati; što je svjetlo jače, to su oni propu-sniji i prozirniji. Ako su im svjetla smanjena (što ponekad učine kako bi bili manje upadljivi), moguće ih je zamijeniti s bićima od krvi i mesa. Pojednostavljeno, to je kao da pozdravite susjeda na cesti i nakon nekoliko minuta shvatite da ste pozdravili Johnnyja koji je preminuo prije šest mjeseci. Možda tek tada shvatite da je Johnny izgledao nekako blještavije od ostalih ljudi.

Još jedna stvar zbog koje sam voljela gledati kroz prozor je promatranje energije koja je neprekidno plutala oko ljudi. Ponekad kad bih vidjela majku jedne od mojih prijateljica, vidjela bih vijugave zrake svjetla koja su izlazila iz nje - svjetlucave, blistavo-ljubičaste, ružičaste, crvene, zelene ili tirkizne - dolazile su iz jedne središnje točke, kao zračni vrtlog. Ta je energija bila različita od one kojom je žena normalno zračila i uvijek me je očaravala. Kasnije sam čula mamu kako govori da će ta žena roditi dijete i samo sam se nasmiješila.

Na isti sam način mogla vidjeti jesu li ljudi bolesni, čak i ako nisam razumjela što zapravo vidim.

Lepršava, tamna sjena kretala bi se oko tijela bolesnika, jasno mi pokazujući da nešto nije u redu s njihovom krvi. Ponekad bi bljesnula slika kosti, mogla sam vidjeti da je kost oštećena, ili da nepravilno zarasta i instinktivno bih znala da nešto u tom tijelu nije kako treba biti, iako to nisam mogla objasniti riječima.

* * *

Pamtim dan kada sam sjedila sklupčana na prozoru promatrajući ulicu. Zapazila sam čovjeka na velikom crnom biciklu koji je na stražnjem nosaču vozio svoju kćer. Anđeli su mi rekli da ih nastavim pratiti i da ne skidam pogled s njih, posebno dok prolaze ispod mogega prozora. Nisam pitala zašto; kao dijete sam radila ono što su mi anđeli govorili da radim, bez pogovora. Znala sam da traže od mene da pomognem tom ocu i njegovoj kćeri, stoga sam se cijelo vrijeme dok sam ih pratila pogledom - molila. Nisam znala što će se dogoditi, ali sam molila da ne bude nešto jako loše.

Kada su čovjek i njegova kći prolazili ispred moje kuće sve se usporilo, baš kao u

usporenom filmu. Prestizao ih je veliki autobus na kat. Već sljedećeg trenutka djevojčica je kriknula, a čovjek je počeo padati s bicikla. Dijete, nekim čudom, nije palo s bicikla. Noga joj je zapela u žicama kotača. Gledala sam oca dok je drhtavim rukama nježno oslobađao malenu nožicu iz svinu tog kotača. Nosio je uplakano dijete na rukama - ona je potihlo jecala, nije vikala - do puteljka ispod prozora kroz koji sam ja sve netremice promatrala. Odrasli su potrčali pomoći, uključujući i moju majku. Sjurila sam se niz stepenice i kroz vrata da vidim je li djevojčica dobro. Kao i obično, nitko se nije obazirao na mene. Djevojčici je spala cipelica i cijela joj je noga bila izgrebena i krvava; oderala je kožu s tabana, ali ništa nije bilo slomljeno.

Zamolila sam Boga i anđele da joj pomažu.

Čak i tada, u dobi od pet ili šest godina, osjećala sam da imam važnu ulogu u pomaganju ljudima. Vjerovala sam da se zbog mogeg pažljivog praćenja njihove vožnje i molitve, tom ocu i njegovoj kćeri nije dogodilo nešto mnogo ozbiljnije, a moglo se. Djevojčica je mogla pasti pod autobus, mogla je pasti s bicikla i jako udariti glavom, no u stvarnosti je samo malo ozlijedila nogu, a sve drugo je, hvala Bogu, bilo u redu. Od tada sam mnogo puta bila stavljena u situacije u kojima sam (to je bio moj osjećaj) trebala pružiti pomoć tako što bih spriječila da se nešto dogodi, a ako ne bih mogla u potpunosti spriječiti, onda bih bar olakšala situaciju. To je bio dio treninga koji su mi moji anđeli namijenili: možda sam imala problema s učenjem u školi, ali od anđela sam učila bez problema.

Jednom prigodom mogla sam iskoristiti svoj dar tako da sam pomogla prijateljičinom ocu. Josie je bila moja najbolja prijateljica. Živjela je u ulici malo dalje od mene, a voljela sam je jer je i ona bila drugačija - mucala je. Zapravo je jako mucala, ali kada bismo se nas dvije igrale potpuno bi prestala, a počela bi opet čim bi nam se netko pridružio. Imala je dugu, ravnu, crvenkastu kosu i zelene oči. Bila je viša od mene i jako mršava. Njezin je otac bio vlasnik garaže na kraju ulice. Nije to bilo ništa slično današnjim benzinskim postajama ili garažama, bilo je to golemo dvorište, prepuno olupina starih automobila i automobilskih dijelova. Njezin tata nam je zabranjivao da se tamo igramo, ali kako je desno od ulaznih vrata bila mala čistina, s vremenom nam je dopustio da se na njoj igramo pod uvjetom da se ne udaljujemo.

Jednog prekrasnog, sunčanog, nedjeljnog dana, iako odjevene u čistu odjeću, igrale smo se neprekidno pazeći da se ne isprljamo. Igrale smo se s lutkama na toj maloj čistini u dvorištu, smijale se i šalile. Sjećam se da sam osjećala kako mi anđeli uporno nešto govore, stalno traže da nešto slušam.

Mislila sam da žele da njih slušam, ali to nije bilo to. Na kraju su me čak i dodirnuli ne bi li dobili moju pozornost. Sjećam se, prestala sam se igrati i počela sam osluškiivati zvukove oko sebe. Učinilo mi se da čujem nešto, ali nisam bila sigurna. Kada sam upitala Josie, odgovorila je da ona ništa nije čula, stoga smo se nastavile igrati sve dok anđeli nisu ponovili: »Slušaj!« Ponovno sam poslušala i obuzeo me čudan osjećaj - ne znam kako bih ga opisala, kao da sam bila u drugom vremenu i prostoru. Bila sam dezorijentirana. Dok sam tako pozorno slušala, izdvojeno sam čula glas Josieina oca kako doziva upomoć, jako nemoćno i iz daljine. Josie i dalje nije ništa čula.

Bilo nas je strah zaći među visoko naslagane olupine automobila jer smo znale da nam je to strogo zabranjeno, no ja sam odlučila otići bez obzira na sve. Josie me je slijedila. Dok sam pratila anđela putem uz te automobilske olupine, neprekidno sam ponavljala: »Molim te, Bože, molim vas anđeli, molim vas, učinite da joj tata bude dobro!«

Pronašle smo Josieina oca; jedan automobil pao je na njega zgnječivši ga, krvi je bilo posvuda, ali bio je živ. Sjećam se da sam otrčala po pomoć. Mislim da je Josie ostala uz oca. Nisam sigurna kojim sam putem trčala: prema njihovoj kući ili mojoj. Ali svi su dotrčali pomoći. Nas su potjerali jer nismo smjele biti blizu za vrijeme dizanja olupine s njezina oca, ali sjećam se trenutaka kada je dolazila hitna pomoć. Bolnica, St. James, bila je odmah uz

ulicu. Kasnije se oporavio.

Zahvaljivala sam Bogu i anđelima na tome. Opet su moji anđeli pomogli meni, kako bih ja pomogla nekom drugom.

* * *

Kao što sam ranije spomenula, vaši anđeli su tu da vam pomognu. Kada počnete prihvaćati mogućnost njihova postojanja, počete ćete osjećati njihov dodir u svojem životu. Anđeli vas, zapravo, cijelo vrijeme dodiruju; navodeći vas da spoznate da su pokraj vas. Oni žele da znate kako ima mnogo više toga u životu od onoga što možemo vidjeti.

Ne prolazimo kroz život sami: možda jesmo u ljudskom tijelu, ali svatko od nas ima dušu koja je povezana s Bogom. Anđeli su također povezani s Bogom; čim zazo- vemo Božje ime, mi dajemo ovlasti anđelima.

Drugim riječima, mi ih ovlašćujemo da oni nama daju moć. Bog nam je podario slobodu izbora i anđeli to nikada neće prekoračiti. Ako im kažemo da otiđu, ako im kažemo da ne želimo njihovu pomoć, tada će se Bog i njegovi anđeli povući. No neće nikada otići u potpunosti; čekat će negdje u blizini.

Je li vam se ikada dogodilo da idete nekamo i skrenete desno umjesto lijevo? Duboko u sebi znali ste da ste trebali skrenuti lijevo i kasnije razbijate glavu zbog toga što niste. To je bio vaš anđeo koji vam je šaputao na uho da morate skrenuti lijevo. Anđeli su svuda oko nas, nevidljivi čekaju da pomognu. Ali anđele treba zamoliti za pomoć. S izricanjem te molbe, mi im dopuštamo da nam pomognu te ojačavamo vezu između osobe i njezina anđela.

Shvaćam tek sad, nakon svih ovih godina, da sam zapravo tumač, prevoditelj između anđela i ljudi; i kao takvu me često pozivaju kako bih posredovala. Iako ja imam određenu ulogu, svi mi imamo moć zamoliti anđele da nam pomognu, u bilo koje doba.

Često sam tražila od anđela da pomognu mojoj obitelji. Bilo nam je teško, nakon što sam napunila šest godina, mama je rodila još troje djece - dvije djevojčice, Helen i Aoife i dječaka, Barryja - tako nas je bilo petero. Povrh svega toga, mama je često bila bolesna i u bolnici. A kada bi otišla u bolnicu, obitelj bi nam bila razdijeljena i bili bismo poslani njezinim rođacima.

Imala sam četiri godine kada smo Emer i ja prvi put poslani teti Mary. Teta je živjela sa svojim mužem i troje djece nedaleko od našeg doma, no iako nije bilo kilometarski daleko, meni se činilo kao da smo na drugom planetu.

Kada sam prvi put ugledala njihovu kuću pomislila sam da je palača; činila se golemom u usporedbi s našom kućicom. Unutra je sve bilo luksuzno, prekrasno, toplo, dok je u našoj kući bilo vlažno i većinu vremena hladno; ovdje sam mogla bosa trčati po mekim tepisima. Vrijeme objeda bilo je nevjerojatno - obilje hrane poslužene na prekrasnom stolu, servirano na istom kompletu tanjurića i šalica koji su izgledali tako krhko da sam se bojala da ću ih razbiti. Svaki obrok je bio gozba - bilo je toliko hrane da si mogao birati što želiš. Jednoga dana pitali su me želim li kompletni doručak. Nisam mogla vjerovati što sam dobila: kobasice, pečeno jaje, slaninu, krvavicu, rajčice i prepečenac - sve to samo za mene! I ništa od toga nije bilo prepolovljeno ili u komadićima, kao kod kuće. Najbolja od svega bila je - kupaonica. Kupala sam se u kadi prepunoj vruće vode - osjećala sam se poput princeze.

Na tom sam putovanju prvi put shvatila koliko smo zapravo mi siromašni.

U vrijeme našeg boravka kod tete Mary posjetili su nas mamini roditelji i ja sam morala, za tu prigodu, odjenuti svoju najbolju haljinu - sivo-plavu, izvezenu s prednje strane. Oduvijek sam voljela nositi haljine, a ta mi je bila jedna od najdražih pa sam ju rado obukla. Baku i djeda vidjela sam samo nekoliko puta, stoga sam bila sramežljiva pred njima. Oboje su bili veoma visoki i meni su izgledali kao divovi. Iako su oboje bili visoki, baka je bila i debela, hodala je sa štapom zbog moždanog udara koji je pretrpjela nekoliko godina ranije.

* * *

Katkad, kad je mami bilo bolje i kada bi vrijeme bilo lijepo, išli bismo na izlet u Phoenix Park - prostran, širok, otvoren prostor u predgrađu Dublina gdje je bilo jelena i drugih divnih stvari. Bilo je udaljeno gotovo četiri kilometra od naše kuće, pa smo mogli bez nekih problema pješice otići tamo. Jedne nedjelje, kad sam imala sedam godina, svi smo krenuli.

Tata je gurao bicikl s košarom za izlet na stražnjem nosaču, a mama je gurala dječja kolica u kojima je bio moj mali brat Barry. Emer i ja smo hodale, a naše mlađe sestre, Helen i Aoife, izmjenjivale su se u hodanju ili sjedenju u kolicima.

Nosili smo košaru s gozбом u njoj: sendvičima od rajčice, sendvičima od marmelade i jabukama iz susjedova vrta, a tata nam je skuhaо vrući, slatki čaj. Poslije ručka smo moje sestre i ja igrale nogomet. Kasnije sam odlutala među stara stabla, sama. Voljela sam se igrati među dr-većem; energija nekih stabala - ne svih - bi me privukla. Bio je to čudesan osjećaj, trnci bi me preplavili, čaroban ugođaj koji me je privlačio prema određenom drveću kao magnet. Igrala sam igrice s drvećem, trčala sam između stabala sve dok me energija jednog ne bi privukla k sebi pa bih se je morala osloboditi. Toga popodneva prišle su mi sestre i upitale što radim. Samo sam im rekla da se igram: nisam se ni trudila objasniti im igru - ionako me ne bi razumjele.

Na kraju popodneva bili smo toliko iscrpljeni od silnog trčanja da smo se radovali povratku kući i večeri. No čak i prije no što smo skrenuli u našu ulicu, znala sam da nešto nije u redu. Dva vrlo velika anđela hodala su ulicom prema meni i znala sam, po načinu na koji su prilazili, da se dogodilo nešto strašno. Kada su došli do mene, zagrlili su me svaki s jedne strane. Nastavili smo koračati. Rekli su mi da se krov na našoj kući urušio. Bila sam u šoku.

Bila sam užasnuta prizorom koji sam ugledala. Nisam mogla skinuti pogled s ruševine: velik dio krova se urušio. Tata je pokušao otvoriti vrata, ali nije mogao, a kada ih je na silu gurnuo ramenom, dignuo se oblak prašine. U kući ništa nije bilo prepoznatljivo - sve je bilo u krhotinama.

Naime kada se krov urušio, s njime su pali i stropovi. Mojim dječjim očima kuća je izgledala slomljeno. Sjećam se da sam pomislila gdje ćemo sada spavati? Penjali smo se preko ruševine i mojim malenim, dječjim nogama svaki se dio betona ili kamena činio golemim. Prašine je bilo posvuda i sve je bilo u komadićima - sav namještaj, sve naše igračke, sve majčine dragocjenosti. Vidjela sam majku, uplakanu, kako diže predmete s poda, nijemo sam stajala u šoku gledajući roditelje kako pokušavaju spasiti dio imovine. Sjećam se mame kako podiže maleni smeđi vrč za mlijeko sa svijetlom prugom i govori: »Ovo je jedino ostalo cijelo.«

Taj vrč je sve što je ostalo od njezina svadbenog dara - imala je tako malo, a sada je i to nestalo. Još uvijek se sjećam suza u njezinim očima. Taj je prizor i mene rasplakao, zapravo svi smo plakali, osim tate. Rekao nam je da ne plaćemo, da će on sve popraviti. Nekako su mama i on raščistili malen prostor i tata je podignuo nešto kao zaštitni krov pa smo mogli prenoćiti, no bilo je vrlo opasno. Spavala sam razmišljajući o činjenici da nam se kuća urušila i pitala sam se što sada, kamo možemo otići?

Postali smo beskućnici, a tata je ostao bez sredstava za život.

Stube do Nebesa

Na sreću, u pomoć nam je priskočila moja rođakinja Nettie. Iako je još bila vrlo mlada, gotovo dijete, živjela je sama u velikoj kući. Naslijedila ju je u dobi od šesnaest godina, nakon što su joj roditelji preminuli. Nisam sigurna kakav je dogovor postignut između nje i mojih roditelja, ne znam jesmo li plaćali stanarinu ili ne, ali preselili smo se k njoj u Ballymun, na sjevernu stranu Dublina, kilometrima udaljen od Old Kilmainhama.

U početku sam bila nesretna zbog preseljenja - voljela sam Old Kilmainham - no kada sam stigla u Ballymun i vidjela koliki je vrt, kako su velike sobe, bila sam sretna. Najvažnije mi je bilo da je ta kuća bila stabilna pa sam bila sigurna da se neće srušiti. Imala je tri spavaće sobe na katu i unutarnju kupaonicu i zahod, što je bio pravi luksuz. U prizemlju je bila prekrasna duga kuhinja s pogledom na vrt, predvorje i Nettina spavaća, koja je vjerojatno prije bila blagovaonica.

Vrt kuće bio je čaroban; poslije njega mi se ni jedan više nikada, nije činio velikim. Svašta smo tamo mogli raditi. Imali smo čak i stog sijena unutar kojeg smo skrivali slatkiše kad god bi bila rođendanska slavlja. Tata je, kada bi imao vremena, uzgajao povrće, redove i redove povrća, koje god možete zamisliti, uključujući grašak koji smo voljeli puckati i napravio je goleme gredice jagoda.

U to vrijeme bilo nas je petero djece u obitelji.

Moj brat Barry još je bio beba, između njega i mene bile su dvije djevojčice, Helen i Aoife, i naravno Emer, moja starija sestra. S bratom i sestrama nisam se previše igrala; osim kada bismo proslavljali rođendane ili nešto slično. Pretpostavljam da sam imala neke druge interese. Drugačije sam vidjela svijet.

U početku je moj novi život bio malo usamljen, no ubrzo sam stekla nove prijatelje. Upoznala sam djevojčicu Rosaleen koja je živjela s druge strane dugačkog zida koji se protezao dnom svih vrtova. Bio je to predivan, velik zid, duljine ceste, na koji nam je tata prislonio ljestve kako ne bismo uništili cipele penjući se po njemu. Bio je to i širok zid, dobar za hodanje, po kojem smo se mogli sigurno kretati pa smo na taj način putovali od jedne kuće do druge ili do polja. Voljela sam taj zid i sve ono što sam mogla vidjeti dok bih stajala na njemu.

Rosaleen mi je postala najboljom prijateljicom. Živjela je u velikoj, ušminkanoj kući s druge strane zida, otprilike šest kuća niže od naše. Kad bismo se posjećivale, najčešće smo koristile zid. Taj nam je put bio draži od onog okolnog. I Rosaleen je imala veliku obitelj, ali su neki od njezine braće i sestara već bili odrasli ljudi koji su otišli od kuće. Poznavala sam njezinu mlađu sestru Caroline i brata Michaela, koji je bio osam godina stariji od nje. Rosaleen je bila visoka i mršava djevojčica, duge, ravne, crne kose, bila je jako zabavna i puno se smijala. Voljela sam provoditi vrijeme s njom i njezinom obitelji, zapravo sam više bila kod njih nego s vlastitom obitelji.

Rosaleenin otac je, čini mi se, bio Nijemac, velik i snažan čovjek, tamne kose koja je lagano počela bijeljati. Često je izbivao zbog posla, no kada je bio kod kuće, bio je jako dobar prema Rosaleen, njezinu bratu, sestri - i prema meni. Nedjeljom bi obično svima kupio malenu vrećicu slatkiša, a ja sam bila jako sretna i ponosna činjenicom da je i mene uključio u taj običaj - mene je uključivao u sve.

U tim vrećicama bilo je po šest ili osam slatkiša, no meni su bili prekrasni i trudila sam se da mi što dulje traju.

U Rosaleeninoj kući postojao je još jedan nedjeljni običaj koji sam jako voljela:

njezina majka bi nam čitala priču. Svi bismo se okupili u njezinoj spavaćoj sobi i sjeli na krevet - ponekad bi to bile samo Rosaleen, Caroline i ja, a ponekad bi se pridružio Michael ili jedna od mojih sestara. Rosaleenina majka je divno čitala priče pa bismo taj sat zaneseno slušali. Neke od knjiga koje nam je čitala bile su poduže, pa je čitanje znalo trajati tjednima. Jedna od meni najdražih bila je »Tajni vrt«, koju je napisao Frances Hodgson Burnett.

U vrtu smo imali veliku drvenu ljuljačku koju nam je otac popravio, stoga se je mogla jako visoko zaljuljati. Na toj sam se ljuljački znala igrati satima. Dok bih sjedila na njoj, anđeli bi me učili nekim jednostavnim životnim lekcijama. Često bih, dok sam fizički sjedila tamo, zapravo bila u nekom drugom svijetu. Tada bi mi anđeli pokazivali neke divne i čarobne stvari.

Ponekad bi mi, dok bih sama bila na ljuljački, jedan od anđela rekao: »Lorna, ispruži ruku, moramo ti nešto pokazati«. I stavio bi mi u ruku nešto sićušno. Kad bi to dotaknulo moj dlan, a anđeo odmaknuo svoju ruku, taj sićušni predmet pretvorio bi se u svjetlost. Izgledala je kao malena zvijezda ili ivančica, pa bi počela rasti, kao da postaje živa. Kako je rasla i rasla, tako je počela blistati, a iznutra je izbijala jarka žuta svjetlost. Tada bi uzletjela s mogeg dlana i postajala sve sjajnijom i sjajnijom, sve dok djelomično ne bi zaklonila i samo sunce, pa sam mogla gledati ravno u nju bez škiljenja ili izazivanja boli u očima. Ugledala bih prekrasan prizor, kao odraz u zrcalu -prekrasno žensko lice koje me gleda odozgo i osmjehuje mi se.

Prvi put kada mi se to dogodilo anđeli su mi rekli da je to Kraljica anđela. Voljeli su koristiti izraze koji su meni, kao djetetu, imali smisla: podsjećali su me na bajke koje sam poznala, u njima je pisalo da je kraljica kao majka, isto kao što je moja majka kraljica naše obitelji. Anđeli su mi objasnili da je ta osoba Kraljica anđela, Majka svemira, Majka svih stvorenja, Majka svih anđela. Žuta svjetlost, u kojoj sam vidjela lice, iznenada bi eksplodirala u milijun dijelova koji kao da su padali iz sunca, poput zlatnih traka.

Tijekom godina redovito sam dobivala taj dar od anđela i kao odrasla, pogotovo kada mi je podrška bila najpotrebnija.

Preseljenje u Ballymun značilo je da moram promijeniti školu. Moje tri sestre i ja krenule smo u malenu državnu školu za djevojčice i dječake koja je od kuće bila udaljena više od pola sata hoda. Moje sestre išle su autobusom. Ja sam uglavnom išla pješice. Kad bih išla u školu morala sam žuriti, no kad bih se vraćala kući, mogla sam hodati polako.

Na istom zemljištu s jedne je strane bila škola, crkva je bila otprilike u sredini, a na suprotnoj strani od škole stajao je župni dvor. U školi su bile samo tri učionice, što nije bilo ni približno dovoljno, pa smo koristili župni dvor za dva razreda. Prvu godinu bila sam u razredu u župnom dvoru; dva su razreda imala nastavu na dva kraja hodnika, bez ikakve pregrade između njih. Moj učitelj je bio gospodin Jones, bio je jako loš prema meni. Da se njega pitalo: ja sam bila tupava i jako mu je smetalo što ima nekog poput mene u razredu. Jednog jutra anđeli su mi rekli da će se u školi dogoditi nešto što će me razveseliti. Kao i obično, bili su u pravu: ono što se dogodilo zaista me je razveselilo i dandanas me veseli kad se sjetim toga!

Imali smo sat irskog jezika i gospodin Jones je objavio da će dati pola krune djetetu koje točno odgovori na njegovo pitanje. Zanimalo ga je kako bismo na engleski jezik preveli irsku riječ 'crann', pa je pitao svako dijete po redu, počevši s desne strane, a mene je posjeo samu, na lijevu stranu. Prošao je kroz cijeli razred, pitao je svakog učenika i nitko nije znao odgovor. Mene je izostavio. Sjedila sam tako sama u svojoj klupi i znala sam da znam odgovor. Bila sam uzbuđena, nisam se mogla prestati vrpeljiti, željela sam iskočiti iz svoje klupe i povikati odgovor. Anđeli su me teškom mukom zadržavali. »Recite mu da pogleda prema meni, molim vas, recite mu da mene pita!« molila sam anđele gotovo u suzama.

»Ne brini, Lorna«, rekli su mi, »pitaš će te.«

Gospodin Jones bio je šokiran i stalno je ponavljao: »No hajde! Što vam je? Pa to je barem jednostavno!« Nasmijem se svakog puta kada se sjetim izraza njegova lica - kako mu

se oči povećavaju i lice crveni. Zanimemio je. Postavio je pitanje još jednom djetetu, posljednjem - ne računajući mene i objavio: »Čini se da nitko neće osvojiti pola krune.«

Hosus je cijelo vrijeme stajao pokraj gospodina Jonesa i pokazivao u mojem smjeru ali, naravno, gospodin Jones ga nije vidio. Htjela sam povikati Hosusu da zgrabi učitelja za ruku i dovede ga k meni. Cijeli je razred utihnuo, ni jedno se dijete nije micalo. Usprkos anđeoskom uvjerenju, činilo mi se da me gospodin Jones ipak neće tražiti odgovor na svoje pitanje. Krenuo je polako prema svojoj klupi, a razred je još uvijek bio u potpunoj tišini. Odjednom su Hosus i anđeo čuvar nježno primili gospodina Jonesa za ruke, okrenuli ga, doveli k meni i cijelo mu vrijeme nešto šaputali. »Znam da nema smisla«, rekao je, »ali svejedno ću pitati!«

I pitao me, a ja sam mu puna samopouzdanja s veseljem odgovorila: »To znači 'drvo'.«

Vilica mu se naglo opustila. To je bio točan odgovor na njegovo pitanje. Cijeli je razred počeo pljeskati i smijati se, bili su oduševljeni mojim odgovorom. Morao mi je dati obećanih pola krune. Zauvijek ću pamtit kako mi ih je položio na dlan i kako sam mu zahvalila.

Do tada nikada nisam imala toliko vlastitog novca -cijelih pola krune.

***

Većina djece žurila je kući poslije škole, no meni je bilo draže polagano šetati i provoditi vrijeme nasamo s anđelima. Šetnja od škole do kuće znala je stoga trajati satima; znala sam hodati uz veliki bedem sa strane puteljka, jer mi je tada pogled sezao preko živice do polja i velike kuće s druge strane. Ponekad bih skakutala s anđelima, igrajući se i šaleći se s njima. A ponekad bi mi pokazivali razne stvari; na primjer: povukli bi raslinje ustranu i otkrili mi rupu u bedemu s osinjim gnijezdom, zato što su baš oni razmicali raslinje ose se ne bi uznemirile, pa sam mogla satima stajati i gledati ih bez straha da će me napasti. Sjećam se kako sam se jednom vratila tražeći osinje gnijezdo, no odrasli su ih pronašli i otrovali, što me jako rastužilo.

Anđeli su mi često pokazivali i stoku na poljima iza bedema. Naučili su me da gledam neke stvari na drugačiji način od ostalih ljudi; na primjer, ja ne bih samo bacila pogled na kravu, već bih ju cijelu dobro zagledala: svaku liniju, svaku malu kvržicu. Zbog anđela je svaki detalj svijetlio ili se nekako isticao, pa sam ga mogla lako zamijetiti. Omogućili su mi još i pogled u oči životinje; čak i ako je životinja bila jako daleko. Bilo mi je dopušteno vidjeti stvari koje većina ljudi nikada ne vidi i to mi je bilo očaravajuće.

Mogla sam vidjeti svu svjetlost, energiju, sve što se događalo u životinji i oko nje; ponekad je to izgledalo kao da oko životinja plešu svjetlosne lopte, a ponekad bi se samo energija palila i gasila, kao svjetlo. Mogla sam vidjeti tele u utrobi krave; bilo bi mi ponekad teško razabrati što vidim, pa su mi anđeli rekli da pažljivije gledam. Iskreno, ponekad je tele izgledalo kao ljepljiva masa i micalo se -nešto slično kao pekmez koji je moja majka znala kuhati.

Budući da sam bila toliko fascinirana svime što su mi anđeli pokazivali izvan škole, nije ni čudo što nisam baš imala vremena za stvari koje su se događale u školi. Kao dijete, kad bi mi anđeli nešto objasnili, mislila sam da razumijem njihov odgovor, no kako sam odrastala, polako sam počela shvaćati dublji smisao onoga što su mi anđeli govorili.

U školi sam imala prijateljicu, Marian, koju nisam vidjela izvan škole. Uvijek kad bismo izašle iz župnog dvora i krenule prema školi ili crkvi, ona je inzistirala da bude pokraj mene, pa i kada bi je učitelji sparili s nekom drugom djevojčicom, ona je pronašla način da hoda uz mene i uvijek je postavlja pitanja. Zanimalo ju je zašto ja znam toliko toga, no ja joj nisam mogla reći za moje anđeoske učitelje. Jednog dana, dok smo hodale igralištem prema crkvi, tražila me je da joj pričam o Bogu. Bila sam toliko iznenađena da nisam mogla disati.

Napokon sam izustila: »Učitelji i svećenik nam govore o Bogu, zašto pitaš mene?« Pokušavala sam se spasiti odgovaranja na to pitanje, no ona je inzistirala: »Želim da mi ti pričaš.«

Tako sam joj počela pričati o Bogu. »Vidiš li onu zebu, onu prekrasnu zebu s perjem u svim nijansama zlatne, žute i plave boje? Ta ptica je kao Bog. Dobro je pogledaj, vidi njezinu ljepotu i savršenstvo. Ti si kao ta ptica; ti si lijepa - jer si i ti kao Bog.

Ako ptica padne i ozlijedi se, neće osjetiti svu bol, jer će devedeset i devet posto te boli osjetiti Bog umjesto nje. Bog osjeća sve što se događa svakoj ptici, isto tako je s nama - kada se nama dogodi nešto što nas boli, mi osjetimo samo dio toga. Bog osjeti ostatak i odnosi to sa sobom.«

Znam da ovo nisu bile moje riječi - bila sam premlada za tako mudre riječi - bile su to riječi koje mi je dao Bog, ili anđeli, kako bi mi pomogli objasniti Marion pojam Boga.

Voljela sam crkvu; ponekad sam znala kasniti u školu jer bih se ušuljala u nju prije nastave - to je bilo nešto što sam voljela raditi. Crkva je uvijek bila bez i jednog čovjeka. Volim crkve jer su - pune anđela. I kada u njima bude samo nekoliko ljudi, anđela je uvijek mnoštvo. Ljudi ne shvaćaju koliko je, zapravo, anđela unutar jedne crkve; oni su tamo, veličaju Boga i čekaju Božje ljude da im se pridruže, no često nitko ne dođe. Na nedjeljnoj je misi crkva puna anđela: anđeli čuvari sa svakim čovjekom, anđeli oko svećenika za oltarom i još mnogo anđela koje Bog šalje. Crkve su jako moćna mjesta; kada vidim nekog u crkvi okruženog anđelima i svjetlom, znam se pomoliti: »Molim te dopusti da ova osoba danas čuje svojega anđela, neka nađe način da stupi u kontakt sa svojim anđelom te tako i sa samim Bogom.«

Anđeli se ne nalaze samo u kršćanskim crkvama: ima ih i u sinagogama, džamijama i na svim drugim svetim mjestima. Anđeli ne obraćaju pažnju na vašu religiju: rekli su mi da je njihov stav da bi sve crkve trebale biti pod jednim krovom. Muslimani, Židovi, protestanti, hindusi, katolici i svi drugi vjernici trebali bi biti zajedno pod jednim kišobranom. Možda jesmo različitog izgleda, možda vjerujemo u različite stvari, no svi imamo duše. Ne postoji razlika između muslimanske i kršćanske duše.

Kad bismo mogli vidjeti jedni drugima duše, ne bismo se međusobno ubijali zbog različitih interpretacija Boga.

Jednog dana dok sam šetala s tetom nedaleko od njezine kuće, prošle smo pokraj neke crkve. Na vratima su stajala dva prekrasna anđela. Moja teta se okrenula prema meni i rekla: »Nemoj gledati prema toj crkvi.« Zapanjeno sam je pogledala, a ona je nastavila: »To je protestantska crkva. Zabranjeno ti je ući u dvorište ili u zgradu bilo koje protestantske crkve!« Kriomice sam pogledala prema crkvi, vidjela sam ljude koji ulaze; izgledali su isto kao mi. Sljedeći put, kada sam prolazila pokraj iste crkve, osmjehnula sam se anđelima na ulazu. Bilo mi je zabranjeno ulaziti unutra, ali znala sam da je crkva puna anđela.

* * *

Gospođa Murtagh, naša prva susjeda, bila je prekrasna žena zavidne figure - no uvijek je vikala na nas kada bismo hodali po zidu. Ponekad me je znala zamoliti da joj nakratko pričavam djecu. Tako me je jedno poslijepodne, kada sam imala oko osam godina, zamolila da joj pripazim djecu dok ona ode do moje majke na čaj. Kad sam ulazila u njezinu kuću, na putu mi se ispriječio anđeo i rekao: »Budi jako oprezna kada uđeš!«

U prvom trenutku sam bila preplašena i protiv vlastite volje sam ušla u kuhinju. Gospođa Murtagh se spremala za odlazak, a na štednjaku je bio lonac u kojem je nešto ključalo.

»To ćete ostaviti na vatri?« upitala sam.

Odgovorila je: »Da, bit će dobro.«

»Ne biste li radije to ugasil?« upitala sam.

Nije me htjela poslušati, a bila je tip žene koji se lako naljuti ako ne učinite kako ona kaže. U kuhinji je bilo dvoje djece, jedno u velikim kolicima i drugo koje jedva hoda. Čim je gospođa izašla, počela sam se osvrnati po kuhinji. Stražnja vrata bila su zaključana, i nije bilo ključa.

Odjednom, štednjak je, uz jako šuštanje, eksplodirao - ne znam točno što se dogodilo, no kuhinja je bila puna dima i u plamenu. Zgrabila sam djecu i pokušala progurati kolica kroz vrata u hodnik. Stol i štednjak bili su između kolica i vrata, pa sam morala proći pokraj gorućeg štednjaka da izađem iz kuhinje. Kolica su bila teška i nije ih bilo lako pomaknuti. Zgrabila sam starije dijete, iznijela je pred kuću i vrisnula na susjeda, koji je tuda prolazio, da kuća gori.

Potrčala sam natrag u kuću; sve je bilo puno crnog dima, bilo me je strah da se dijete u kolicima ne uguši prije nego ga iznesem van. Susjed me pratio u kuću i, hvala Bogu, uspio je izgurati kolica van.

Djeca su bila na sigurnom. Plačući sam otrčala svojoj kući. Mama i gospođa Murtagh sjedile su u kuhinji i pile čaj - nisu ništa čule. Zajecala sam da je kuća u plamenu i one su potrčale u vrt susjedne kuće. Sjećam se kako se gospođa Murtagh bacila na pod i zagrlila svoju djecu, potresena i sva u suzama. Pogledala me i zahvalila mi. Cijelo prizemlje njihove kuće bilo je crno, ali vatra je bila ugašena; susjed ju je nekako uspio ugasiti.

* * *

Pedesetih godina u Irskoj se živjelo teško: stopa nezaposlenosti bila je visoka i mnogo ljudi moralo je emigrirati. Mojoj obitelji bilo je posebno teško zbog majke koja je često pobolijevala i svako malo bila u bolnici. U vrijeme njezina izbjivanja naš vrt bi sav zarastao, jer je tata morao raditi i brinuti se za nas djecu pa nije imao vremena za drugo. Čak i uza svu našu pomoć, jedva je stizao napraviti ono osnovno. Zbog toga sam se često brinula. Na putu prema školi razgovarala bih s anđelima o svemu što mi se događalo kod kuće. Oni bi mi znali reći da se ne brinem jer će mama ozdraviti.

Tata bi nas probudio rano ujutro i spremao za školu; pomagali smo mu pripremiti doručak i sendviče za školu. Emer i ja vodile smo brigu o mlađem bratu i sestrama, čistile smo kuću i postavljale stol za večeru. Imali smo malo novca, a kako je tata imao dodatne troškove zbog vožnji autobusom kada je posjećivao mamu u bolnici, često nismo večerali - živjeli smo na krekerima i siru.

Mama je rodila još dvoje djece dok smo živjeli u Ballymunu, dva dječaka, Cormaca i Dillona. Sad nas je bilo sedmero - svi mlađi od dvanaest godina. Bilo nam je teško. Tata je čak u jednom razdoblju otišao raditi u Englesku, činilo mi se kao da ga nema mjesecima. Tada je, opet, vrt bio zapušten i nismo imali povrća. Razgovarala sam s anđelima o tome kako mi nedostaje tata i koliko sam tužna jer je morao otići.

Sjećam se dana kada se tata neočekivano vratio kući. Anđeli su mi rekli da pogledam kroz prozor i vidjela sam ga kako dolazi niz ulicu prema kući, na sebi je imao ogrtač i šešir, u ruci kovčeg. Zapazila sam da je moj otac naočit čovjek: očekivala sam da će izgledati mnogo starije nego kada je odlazio, no zapravo je još bio vrlo mlad - u ranim tridesetim. Bila sam presretna; potrčala sam niz stepenice upozoriti mamu. Sakrila sam se iza nje dok je otvarala vrata da mu poželi dobrodošlicu. Taj smo dan svi bili neopisivo sretni.

Odmah po dolasku tata je opet morao tražiti posao, ali je počeo raditi i u vrtu gdje smo mu svi pomagali. Oduvijek sam voljela pomagati tati i voljela sam uzgajati povrće; čupati korov i moliti anđele da pomognu povrću rasti. Očajnički sam željela biti korisnijom, no kad si tako malen, što možeš učiniti? Često sam plakala frustrirana što ne mogu učiniti više, no trudila sam se da me tada nitko ne vidi, pa bih se sakrila iza drvene kućice u vrtu.

Često sam se igrala s djecom iz obitelji koja je živjela prekoputa nas, u slijepoj uličici: bila je to velika obitelj, kao i naša, a ja sam se najviše družila sa srednjom kćerkom Alice, koja je bila otprilike mojih godina. Njihov je otac često izbivao zbog posla u Engleskoj, a mama im je puno radila u kući i oko nje. Tata ih je posjećivao svakih nekoliko mjeseci, no jednog dana su mi anđeli rekli da mu je sljedeće putovanje posljednje, ono nakon kojega ide u Raj.

Bila sam jako tužna. Sve se promijenilo; nisam željela više odlaziti k njima i igrati se s prijateljicom u vrtu. Udaljila sam se, no trudila sam se da to nitko ne primijeti, posebno ne Alice. Jednog dana, dok sam bila kod kuće, anđeli su mi rekli: »Za nekoliko dana ćemo ti reći da odeš do Alice i morat ćeš otići.«

Za tri dana morala sam poslušati. Duboko sam udahnula, izašla kroz vrata svoje kuće, prešla cestu prema Alicinoj kući, došla do stražnjih vrata njihove kuhinje i pokucala na njih. Alicina majka ih je otvorila. Pogledala sam po prostoriji; bilo je mračnije nego obično. Alice je bila unutra, s jednim od svoje braće, okrenula se prema meni i široko se nasmiješila. Zakoračila sam u kuhinju, samo nekoliko koraka, nisam htjela ići dalje. Alice mi je uzbuđeno ispričala da joj se otac, zauvijek, vraća kući jer je napokon našao posao u Irskoj. Bila je uzbuđena. A ja sam bila zbunjena - bilo mi je drago zbog nje, a iznutra sam plakala. Znala sam da su se njezini roditelji nadali tom poslu u Irskoj i povratku kući već dulje vrijeme. Sada ga je napokon pronašao, a neće ga doživjeti. Pozvala sam Alice na igranje, jer nisam htjela ostatu u njezinoj kući.

Sjećam se da sam kasnije, tog istog dana, otišla do crkve, sjela ispred oltara i razgovarala s Bogom, moleći ga da, ako je ikako moguće, dopusti Alicinom ocu da dođe kući i ostane.

U Alicinoj kući vladalo je veliko uzbuđenje na dan kad joj se otac vraćao kući - bilo mi je drago zbog njih. No nekoliko dana kasnije, sjedila sam na ljuljački u njihovu vrtu, druga djeca igrala su se oko mene i nebo se iznenada promijenilo. Anđeo mi je rekao: »Okreni se i otvori oči.«

Okrenula sam se i pogledala prema kući, s neba se spuštala jarka zraka svjetlosti koja je bila puna anđela. Tu svjetlost sam nazvala »Stube prema Nebesima«. Taj prekrasan prizor, pjesma i glazba koji su ga pratili oduzeli su mi dah. Poželjela sam krenuti prema njemu, ali sam ipak ostala sjediti, lagano se njišući.

Svjetlost je prošla kroz krov i na tren se učinilo kao da je ispunila cijelu kuću. Tada su zidovi nestali i mogla sam vidjeti Alicinog tatu kako leži na svojem krevetu. Supruga ga je pokušavala probuditi. Njegovo tijelo ležalo je na krevetu, no njegov duh je bio - pokraj kreveta, s još dva duha sa svake strane. Činilo se da ih poznaje - ja ih nisam prepoznala, ali sličili su mu, pa mislim da su to bili njegovi rođaci koji su mu došli pomoći na njegovu putovanju. Oko njih je bilo mnoštvo anđela. Alicin tata krenuo je u svjetlost zajedno s duhovima i anđelima koji su ga i dalje nježno pridržavali. Vidjela sam ih kako se penju među ostale anđele po onoj svjetlosnoj zruci, dok se pjesma i rajska glazba nastavila. Na trenutak su zastali, Alicin otac je još jedanput pogledao iza sebe.

Za mene je vrijeme tada stalo; odjednom se kuća vratila u prvobitno stanje, stepenice su nestale. Alicina majka stajala je na vratima i dozivala djecu.

Oni su se igrali u prednjem dijelu vrta, a ja sam sjedila u stražnjem dijelu, na ljuljački. Pogledala je kroz mene, kao da me ne vidi, okrenula se i prošla kroz vrtna vratašca u dvorište ispred kuće. Sjedila sam, znajući tužne vijesti koje Alice i njezina braća i sestre ne očekuju. Osjećala sam se usamljenom i tužnom, pa sam upitala anđele koji su bili sa mnom: »Hoće li se moći vratiti da ih utješi - barem na kratko? Posebno zbog Alice, koja ga jako voli i kojoj je užasno nedostajao dok je putovao.«

Odgovorili su: »Da, ubrzo će se vratiti. Provest će neko-vrijeme s njima.« Zbog toga sam se osjećala malo bolje, duboko sam uzdahnula, sišla s ljuljačke i rekla anđelima: »Mislim

da sada idem kući.«

Dok sam odlazila, kroz prozore njihove kuće odjekivao je plač. Prošla sam kroz vrtna vrata, prema svojoj kući. Nikoga nije bilo doma - moja je majka već otišla tješiti Alicinu majku.

To je bio jedan od najtužnijih dana u mojem mladom životu: oduvijek sam mislila da mame i tate žive zauvijek.

GIGA

Što skrivaš od mene?

Jednoga je dana tata došao kući dovezavši se u sjajnom, crvenom automobilu. Izgledao mi je golemo, no možda samo zato što sam ja bila mala. Posudio ga je od prijatelja da možemo otići na put - moj prvi! Automobil je bio natrpan stvarima, a moji roditelji i nas sedmero djece smo se preko njih utrpali unutra. Putovali smo mojoj baki u Mountshannon, u okrug Clare; seosko područje udaljeno dvjestotinjak kilometara. Činilo se da putovanje traje cijeli dan, no ja sam uživala u svakom trenutku: posebno u prizorima koje sam gledala kroz prozor. Tata bi svako malo zaustavio automobil da se odmorimo, a imali smo sreće i dobili sladoled.

Tada sam prvi put upoznala roditelje mog oca. Živjeli su u hostelu u kojem je baka bila nadstojnica. Sjećam se trenutaka kada smo stigli. Provezli smo se kroz kolni ulaz i stari slavoluk, u dvorište, pa kroz još jedan manji slavoluk, u još jedno dvorište. Ispred nas je stajala prostrana stara kuća, okružena velikim kamenim spremištima, koja su i sama sličila na kućice - kasnije mi je baka objasnila da su to spremišta u kojima su se u prošlosti držali konji i kočije.

Tata je zaustavio automobil i svi smo poiskakali van. U čudu sam gledala kuću. Kada samo ušli, predstavili su me baki i djedu. Djed je imao drvenu nogu; rečeno mi je da ju je kao mladić izgubio u borbi za slobodnu Irsku.

Baka i djed imali su jako malo novca, ali je djed imao prekrasan, starinski, njemu prilagođen automobil, da ga može voziti svojom drvenom nogom. Prvu večer mi je pokazao malenu lastavicu koja je ispala iz gnijezda; držao ju je u kutiji za cipele i hranio kapaljkom. Pronašao je i nekoliko ptičjih jaja, pa ih je sada grijao u nadi da će se izleći ptići. Djed je djelovao poprilično slabo i jako se zgrbio, odmah sam primijetila da je svjetlo koje njega okružuje prigušenije u odnosu na svjetla drugih osoba, jedva vidljivo, no nisam previše razmišljala o tome.

Moja baka bila je sitna ženica, kratke sijede kose i elegantnog izgleda. Naporno je radila održavajući hostel čistim i bila je odlična kuharica, te je provodila sate i sate u kuhinji spravljajući crni kruh, tortice od jabuka i svakojaka druga ukusna jela. Zapravo su baka i djed većinu svojeg vremena provodili u kuhinji koja je uvijek mirisala na svježije pečenje, a ja bih im se pridružila i uživala u šalici čaja i kriški toplog crnog kruha.

Velika kuća bila je divna. Iza kuhinje je bio dugačak hodnik prepun posuda za cvijeće. Kako sam ja tamo bila ljeti, hodnik je bio pun cvijeća u raznim bojama. Na kraju hodnika bila je staklena soba u kojoj nije bilo ničega posebnog osim bakinog cvijeća, no tu sam sobu voljela. Velik dio vremena provodila sam u njoj, razgovarajući s anđelima.

Vrt je bio fantastičan. Iza kuće je bilo dvorište sa spremištima za kočije gdje su se gnijezdile lastavice, a iza njih su bila mala dvorišna vratašca, koja bih uvijek preskakala umjesto da ih otvorim, a vodila su u vrt s velikim drvećem i prekrasnim mirišljavim šarenim cvijećem. Bilo je tu zečeva i ptica, a ponekad, kada bih legla ispod krošnje velikog stabla, mogla sam vidjeti i gnijezdo kosa i mladunce u njemu.

Iza vrta su bila polja i otvorena priroda. Voljela sam vrt i osjećala sam se sigurnom u njemu.

Od prvog dana u Mountshannonu odlazila sam sama u duge šetnje; mogla sam se iskrasti bez da itko primijeti ili provjerava kuda idem. Uspijevalo mi je do kraja odmora ostati neprimijećenom. Što se odraslih ticalo, većinu vremena ponašali su se kao da ne postojim. Katkad mi se činilo kako bi oni uistinu i bili sretniji da me nema; nikada nisam bila sigurna je

li to zato što znam što misle ili zato što sam tijekom godina čula što govore o meni. Jednom, kao maleno dijete, čula sam susjedu kako govori mojoj majci da imam sreće što me nisu nekamo zatvorili i bacili ključ. Kada je susjeda to izgovorila, moja majka nije reagirala, nije me branila.

* * *

Mogla sam hodati kilometrima - kroz šumu, preko polja, uz obalu rijeke Shannon - no nikada se nisam osjećala usamljenom. Uvijek sam razgovarala s anđelima koji su bili uz mene, gledala i slušala ptice i životinje. Ponekad bi anđeli rekli: »Sada hodaj tiše, šuljaj se tihim koracima.« Tada bi se ispred mene pojavilo nešto što sam trebala vidjeti. Sjećam se koliko me očarao prizor obitelji zečeva koja se igrala. Kada sam im se približila, nisu pobjegli pa sam sjela pokraj njih i gledala ih satima. Znam da sam ponekad hodala kilometrima, no nikada se nisam izgubila i nikada mi se ništa nije dogodilo. Danas, kada se sjetim što sam sve znala raditi - prelaziti ceste i rijeke, polja puna stoke - moram se zapitati: kako to da mi se ništa nije dogodilo? No odgovor je jasan: Bog i anđeli su me čuvali kao kap vode na dlanu. Anđeli su me znali nasmijati i rasplakati, bili su mi najbolji prijatelji koje sam mogla imati; bili su mi sve.

Jednom sam se iskrala kroz malena vrata i odmah me je anđeo zgrabio za ruku:

»Dođi, Lorna, moramo ti nešto pokazati. Nešto što znamo da ćeš htjeti vidjeti.«

Dok smo hodali preko polja, okrenula sam se prema njima i kroz smijeh rekla: »Kladim se da sam brža od vas!«

Potrčali smo punom brzinom i ja sam pala. Porezala sam koljeno i počela plakati: »Ne boli te tako jako - to je samo mala ogrebotina«, rekli su mi anđeli.

»Hmmm, vama je to samo mala ogrebotina«, rekla sam, »za mene je to velika ogrebotina. Osjećam kako me peče. Jako me peče.«

Samo su mi se nasmijali i rekli: »Hajde, ustani, moramo ti nešto pokazati.«

Ustala sam i, naravno, ubrzo zaboravila na bolno koljeno. Dok smo hodali preko polja prema šumi, rekli su mi da moram slušati. Mogla sam čuti životinje u daljini.

»Što, točno, trebam čuti?« pitala sam.

»Jednu određenu životinju. Odvoji sve zvukove dok ne čuješ samo jedan. Na taj te način možemo naučiti da nas bolje čuješ kada odrasteš«, rekli su.

Počela sam odvajati sve zvukove koje sam čula dok sam prolazila šumom, sa svakim korakom mogla sam čuti kako tlo pucketa pod mojim nogama. Ubrzo sam mogla razlikovati različite ptice: pjev vrapca, kosa, zebe i mnogih drugi. Prepoznala sam ih izdaleka, znala sam točno gdje su, kao i gdje je svaka životinja koja mi je bila u blizini. Kada bi me anđeli nečemu učili, to bih brzo svladala.

Tada sam zastala i rekla: »Čujem zov, kao plač, to ste htjeli da čujem?«

Hodala sam dalje dok je drveće postajalo sve više, a tama sve gušća. »Pretamno je ovdje!« rekla sam anđelima »Zar mi ne možete osvijetliti put?«

»Ne boj se«, odgovorili su, »slijedi zvuk koji čuješ.«

Slijedila sam ga i to me je dovelo do čistine. Stala sam, osluškivala i opet sam čula plač. Znala sam da je blizu. Dolazilo je meni zdesna, pa sam se vratila među drveće i trnovito grmlje koje me ogreblo po rukama i nogama.

Zvuk plača tada je utihnuo pa ga je bilo teško pronaći. Svjetlo je bilo iza mene, a među korovom i grmljem bila je tama.

»Anđeli, ne vidim ništa«, rekla sam. Tada se pri dnu stabla pojavilo svjetlo.

Jedan od anđela mi je rekao: »Pogledaj svjetlo, tamo pokraj stabla, gdje je maleni grm, tamo ćeš ga naći.«

I tamo sam je našla. Pticu, ne običnu, nego pticu grabljivicu - kasnije sam doznala da

je to kobac. Mislim da je to bio najmršaviji, najružniji stvor kojeg sam ikad vidjela, ali meni je bio predivan. Podigla sam ga i pogledala u krošnju odakle je pao; nikada se ne bih mogla popeti tako visoko da ga vratim u gnijezdo. Dok se micala u mojim rukama, primijetila sam da je ptica ozlijeđena - nožice su joj bile deformirane i imala je posjekotinu na vratu, vjerojatno od pada. Anđeli su mi rekli da je izbačena iz gnijezda jer je roditelji nisu željeli.

»Ona je Božji dar za tebe«, rekli su mi, »brinut ćeš se o njoj ovoga i sljedećeg ljeta, no nakon toga neće ići s tobom kući.«

Katkad bi mi anđeli rekli stvari koje nisam razumjela; ali i njih sam prihvaćala kao i sve drugo - kao istinu. Uzela sam pticu i krenula kroz šumu, pa preko polja prema kući. Putem sam pronašla stari šešir i kutiju u koju sam smjestila pticu.

Polako je jačala i rasla, ali još uvijek nije mogla hodati kako treba pa sam ju nosila kud god bih išla. Nije mogla ni letjeti jer zbog deformiranosti svojih nogu nije mogla sletjeti. Stoga smo se tata i ja dobacivali s pticom. Na taj smo je način naučili da raširi krila i da na tren poleti.

Hranjenje je također bilo problem, jer je trebala krvavo, sirovo meso, a ja nisam željela ubijati životinje da bih nju prehranila. Znala sam da meso mora biti svježije, osim toga količinski je tako malo jela da je i to bio problem. Moji roditelji nisu mogli odvajati peni ili pola penija da bih ja mogla kupiti sirovo meso za pticu pa sam rekla anđelima: »Stvarno znate otežati stvari!« Sjećam se da sam sa svojom obitelji otišla u nekoliko kilometara udaljen Killaloe. Ušla sam u mesnicu sa svojom pticom i rekla mesaru da trebam malo sirovog mesa za nju, ali da nemam novca. Mrzila sam činjenicu da moram prositi, no mesar je bio jako ljubazan i rekao mi je da mogu doći bilo kada dok sam tamo na odmoru i da će mi dati meso. Zvuči jednostavno, no nije bilo - moji roditelji nisu imali novca za gorivo pa me nisu mogli voziti iz Mountshannona u Killaloe.

Onda nisam, a ni dandanas ne razumijem zašto se moji roditelji nisu htjeli više brinuti o mojoj ptici: i danas me to muči. Ljudi koji me nisu poznavali pomogli su mi da prehranim pticu, a moji roditelji nisu htjeli. Znala sam dok je majka kuhala tražiti ostatke sirova mesa po kuhinji, makar veličine čajne žličice, no uvijek bih slušala glasna uzdisanja negodovanja. Bila sam voljna prepustiti svoju porciju mesa u korist ptice, no majka mi ni to nije dopustila pa sam morala prositi. Uvijek sam mislila kako bi se više brinuli o ptici da ju je našao netko od moje braće ili sestara, a ne ja. Bilo mi je teško. No nekim čudom uspjela sam prehraniti pticu.

Jednog dana bila sam jako tužna pa mi je Hesus rekao: »Znamo da ti je katkad teško pri srcu, pa još si tako mala, no moraš zapamtiti da te Bog stvorio drugačijom i to će zauvijek biti tvoj život. Ti ćeš morati izvršavati posebna djela.«

Odgovorila sam: »Ali ja to uistinu ne želim. Zašto Bog nije mogao odabrati neku drugu osobu?«

Hesus se samo nasmijao i rekao mi: »Jednoga dana ćeš i to saznati.«

»Bojim se«, odgovorila sam mu. »Plače mi se od toga.«

»Morat ćeš plakati«, rekao mi je Hesus, »jer tvoje suze oslobađaju duše.«

Tada nisam razumjela što mi je govorio.

* * *

Moja je baka kao i mnogi drugi mislila da sam na neki način retardirana, zato je rijetko razgovarala sa mnom. No jednog dana je progovorila. Tada sam mnogo naučila o njoj i svojoj obitelji. Pozvala me je da joj pomognem očistiti spavaću sobu - nešto što do tada nikada nije učinila. Prije toga sam tamo zašla jedanput ili dva puta, a i onda sam smjela samo gledati i ništa ne dirati. Ovog puta me pozvala da joj pomognem obrisati prašinu.

Dala mi je krpu i zamolila da obrišem stol dok ona briše ormarić - oprezno je podizala dragocjene predmete i brisala ih. Gledala sam kako podiže fotografiju u velikom ovalnom

okviru i osjetila sam da u sebi nosi veliku tugu. Vjerojatno je primijetila da je gledam jer se okrenula prema meni i ponijela fotografiju, sjela na stari, visoki i veliki krevet, potapšala prazno mjesto pokraj sebe i pozvala me. Popela sam se na krevet i sjela pokraj nje dok su mi se noge njihale preko ruba. Pokazala mi je prekrasnu staru fotografiju djevojčice, otprilike mojih godina, kako stoji u iznošenoj haljinici, bosih nogu i sa zabačenom kosom. Pokraj nje je bio dječak, klečao je na koljenima, u ruci je držao štap kojem je jedan kraj završavao u blatnjavoj lokvi. »Ovo su mojih dvoje djece koje je Bog uzeo k sebi i sada su zajedno s njim na nebu.«

Dok je to govorila, oči su joj se napunile suzama. Rekla sam joj: »Vidjet ćeš ih ponovno; znaš to, zar ne, bako?«

»Da, Lorna«, odgovorila mi je. »Nadam se da ću ih uskoro vidjeti.«

Zanimalo me što im se dogodilo. Ispričala mi je da su bili užasno siromašni kad se njezin sinčić - zvao se Tommy - razbolio, vjerojatno zbog nekvalitetne prehrane. Osjećala sam njezinu golemu tugu, velik teret, dok je o tome govorila. Njezina kćerkica Marie bila je bolesna: imala je izraslinu u grlu. Moj djed ju je vozio biciklom, kilometrima i kilometrima, od njihova doma u Wicklowu do bolnice u Dublinu. Njegov silni trud nije bio dovoljan; umrla je prije no što su je liječnici stigli operirati. Baka mi je otkrila da se često dok gleda mojeg tamnokosog zgodnog oca, zapita: kako bi Tommy izgledao da je imao priliku odrasti. A kada gleda mene i moje sestre razmišlja o tome kako je Marie mogla izgledati. »Znam da ću ih jednog dana opet držati u zagrljaju i ne mogu dočekati taj dan.« Mogla sam osjetiti bol koju je proživljavala uz svoju djecu.

Tada je iz čista mira rekla: »Znaš, Lorna, nemoj se bojati. Duhovi te ne mogu ni na koji način ozlijediti. Čak i kada te je strah, trebaš samo izmoliti malenu molitvu, samo reci: 'Isuse i Marijo, volim vas. Spasite duše.'« Nasmiješila mi se i više ništa na tu temu nije rekla, tada, niti ikada kasnije. Voljela bih da sam joj mogla reći što ja vidim; podijeliti s njom bol i veselje koje sam osjećala; doznati što *ona* vidi i osjeća, no anđeli su mi rekli da nije dopušteno. Uvijek sam vjerovala da baka shvaća da ja vidim više od onoga što vidi većina ljudi - no nikada mi ništa o tome nije rekla. Ustala je s kreveta i nastavila s brisanjem prašine. Nakon što je završila, izašla je iz sobe. Slijedila sam je, a na izlasku sam zatvorila vrata iza sebe.

Moja se baka vratila u kuhinju, a ja sam otišla u kupaonicu i molila.

»Zahvaljujem vam, dragi Bože i anđeli. Molim vas, pomozite mojoj baki - tužna je i pati.«

Kasnije toga ljeta saznala sam nešto više o tome što se dogodilo s Marie. Bilo je vedro poslijepodne i moj djed je laštio svoj stari automobil u jednom od spremišta za kočije. Zavirila sam unutra, a on me je poslao po šalicu čaja. Kad sam se vratila, rekao mi je da sjednem pokraj njega. Sjedili smo i gledali lastavice kako lete iz svojih gnijezda pa se vraćaju s hranom za svoje ptiće. Bilo mi je čudno sjediti pokraj djeda. Jedini put kada sam razgovarala s njim bilo je prvog dana kad smo stigli i kad sam mu pomogla nahraniti mlade lastavice. No ovaj put je bilo drugačije. Pitala sam anđele: »Što se to događa?«

»Samo slušaj, mora ti ispričati o Marie i o tome kako ju je nosio do bolnice.«

Djed mi je opisao taj dan.

»Bilo je prohladno, no sunce je sjalo; tvoja baka je pripremila Marie za putovanje. Ona je bila u lošem stanju i znali smo da hitno mora u bolnicu. Tresao sam se dok sam pripremao bicikl znajući unaprijed da neće izdržati cijeli put koji je bio duži od trideset kilometara, no to je bio jedini način da ju odvedem tamo - nije bilo nikoga da pomogne, nikoga s konjem i kočijom, nikoga da podijeli putovanje sa mnom.«

Tada mi se osmjehnuo i rekao: »Samo tebi, Lorna, ti ćeš biti prva i posljednja osoba kojoj ću ovo ispričati.«

»Zavezao sam vrećicu sa sendvičima, jabukom i bocom vode na stražnji nosač. Bojao

sam se da će Marie umrijeti na putovanju. Zagrlio sam tvoju baku; bila je sva u suzama jer nije mogla poći s nama, morala se brinuti o tvom ocu i tvom stricu koji su bili maleni. Uzeo sam Marie iz njezinih ruku i prenio je do bicikla.

Posjeo sam je na prečku, privinuo na prsa i odvezao se. Nisam se mogao okrenuti pozdraviti baku. Bilo je teško voziti se s Marie na rukama i s mojom drvenom nogom - više sam se odgurivao, nego što sam vozio. Dugo smo putovali. Često sam stajao da dam Marie malo vode vrhovima prstiju - ona nije mogla normalno jesti i piti, naime da joj se ta izraslina u grlu pomaknula mogla je umrijeti. Nakon nekoliko sati - mislim da je bilo u vrijeme ručka - osjetio sam glad pa sam stao pojesti sendvič i popiti malo vode. Nakon toga sam vozio još neko kraće vrijeme, a onda mi se probušila guma i to je bio kraj putovanja biciklom. Ostavio sam ga kraj puta i nastavio s Marie u rukama. Držao sam je čvrsto; mogao sam osjetiti otkucaje njezina srca i čuti plitko disanje. Bio je mrak kada sam napokon stigao do bolnice. Nekako su znali da dolazimo; popeo sam se stepenicama, iscrpljen, jedva koračajući kada mi je medicinska sestra izašla ususret i uzela Marie iz ruku. Nisam ju htio pustiti. Sjeo sam na stolicu i čekao, došao je liječnik i rekao mi da će je odmah ujutro operirati.«

Pogledao me, očiju punih suza: »Bilo je prekasno!«

Izraslina u njezinu grlu se pomaknula i zatvorila dušnik baš kad su je vodili na operaciju. To ju je ugušilo. Djed se okrenuo i pogledao me: »Postao sam jako ogorčen nakon toga - izgubili smo Tommyja i Marie, ja jednostavno nisam više vjerovao u Boga. Jako sam otežao život tvojoj baki.«

Gledala sam djeda dok su mu suze curile niz obraze, vidjela sam Tommyja i Marie kako stoje ispred njega i pružaju ruke u želji da dotaknu njegove suze. Rekla sam mu što vidim: »Djede, Marie i Tommy sada su s tobom, ne plači.«

Čvrsto me je zagrlio i grcajući rekao: »Nemoj nikome reći da si vidjela djeda kako plače.«

»Ne brini«, rekla sam i nasmiješila mu se.

U isto su vrijeme mi anđeli šapnuli: »To je tajna.«

Rekla sam djedu: »Neću nikada nikome govoriti o ovome.« I nisam, do sada.

Dok je sa mnom razgovarao, svjetlo oko djeda postajalo je mnogo blistavije, sličnije svjetlima drugih ljudi. Tada sam shvatila da su ga njegovi bol i patnja zbog izgubljene djece učinili toliko ogorčenim i da su ugasili svu životnu radost. Ustao je i vratio se u spremište za kočije kako bi nastavio rad na automobilu. Činilo mi se da nisam s njim ni razgovarala. Povukao se natrag u starog sebe, njegovo svjetlo postalo je vrlo slabo. Nikada ga više nisam vidjela okružena onakvim jarkim svjetlom.

Bila sam premlada za tu priču, ali sam znala da opet radim za anđele i tada sam im pomagala da oni pomognu mojem djedu.

* * *

Uživala sam u ljetu u Mountshannonu i nadala sam se da ćemo se vratiti sljedećeg ljeta. Godina je brzo prošla, a kada su dani postali dulji ja sam jedva dočekala praznike, povratak u Mountshannon.

Ovog puta nismo odsjeli kod bake i djeda. Provezli smo se pokraj njihove kuće, kroz selo Mountshannon i zaustavili se na samom njegovu rubu, ispred velike kuće s podivljanim vrtom. Kuća je gotovo cijela bila prazna -mislim da je imala tek stol, nekoliko stolaca i štednjak, ali bez kreveta ili bilo čega drugoga u sobama. Nama to nije bilo važno. Mi smo uživali u našoj velikoj pustolovini i spavali u vrećama na podu.

To ljetno kada smo odsjeli u staroj, praznoj kući, ljupka i vremešna gospođa Sally mojem je ocu darovala komad zemlje blizu Mountshannona. Iako je bio daleko u brdima i teško se bilo do njega uspeti po planinskoj cesti, meni se sviđao. Ta je zemlja bila u

neposrednoj blizini malene kolibe gdje je Sally živjela. Koliba je imala vrata u tradicionalnom stilu od dva dijela. Gornji dio uvijek je bio otvoren. Uvijek nas je čula kada smo dolazili i dočekivala nas s velikim osmijehom na licu; katkad s mačkom u rukama. Osjećali smo se dobrodošlima, dala bi nam čaj i kekse ili tortice od jabuka. Voljela sam sjediti s njom za kuhinjskim stolom, piti čaj i slušati o njezinom odrastanju u okrugu Clare. Ona je uživala u društvu, pa kad bih krenula kući, nakon što bih satima sjedila kod nje, uvijek me je molila da se vratim sutra ili da nagovorim roditelje da joj dođu u posjet.

Sally je bila jako usamljena u planini, potpuno sama. To je i bio razlog zašto je mojem ocu darovala komad zemlje - nadala se da će on sagraditi kuću, pa bi i ona imala društvo. Znala mi je reći kako ću možda i ja jednoga dana doći živjeti tamo sa svojom djecom. Kako sam tada imala samo osam godina, moja mi djeca nisu bila ni u primisli, pa sam se na te riječi uvijek glasno nasmijala.

Sally je imala mnogo mačaka i malih mačića, posvuda. Govorila je da su joj oni jedino društvo. Koliba je bila puna mačaka, ali je bila besprijekorno čista. Ta malena kućica bila je prekrcana namještajem, ali po njemu nikada nije bilo prašine, ni komadića papirića. Uvijek je mirisala na čisto i domaće.

Voljela sam Sally, uživala sam u ljetnim posjetima njezinoj kolibi; voljela sam i planinu i noći koje smo prespavali u šatoru, s vatrom na otvorenom i sovama uokolo. Naravno, i moja je ptica uživala u tim noćima na planini.

Ptić je postajao sve veći i jači. Bilo je neobično što me nikada nije ključnuo svojim crnim kljunom ili ogrebao svojim dugim kandžama. Jedno poslijepodne sam ga podigla, kao što bih uvijek činila i ponijela ga sa sobom u šetnju. Odnijela sam ga nekoliko kilometara dalje, do bakine kuće i pokazala mu vrtove.

Dok smo tako hodali, pojavio se anđeo Michael i pridružio nam se u šetnji vrtom. Prošli smo kroz bakinu kuhinju i blagovaonicu bez da me je itko primijetio (ponekad bi anđeli učinili nešto nakon čega me ljudi nisu primjećivali), i stigli u prekrasan svijetli hodnik s velikim prozorima, prepun cvijeća.

»Tvoja ptica je narasla, velika je i snažna. Nisi joj odabrala ime?« pitao je Michael.

»Ne, nisam joj trebala dati ime«, odgovorila sam. »Moja ptica jednostavno je 'Ljubav' i to je sve.«

Michael me pogledao i rekao: »Jednoga dana ćeš shvatiti zašto si ju nazvala 'Ljubav'.«

Samo sam ga pogledala. Njegove su oči bile bistre. Činilo mi se da u njima možeš vidjeti kilometre i kilometre; kao da putuješ dugom cestom; kao da prolaziš kroz samo vrijeme.

Uvijek sam imala svoju pticu uza se. Mislim da nisam nikada ni na tren zaboravila na nju. Zadnjeg dana praznika bila sam na planini s tatom. Iako je bio lijep i sunčan dan, digli smo šator i zapalili vatru. Pogledala sam tužno svoju pticu. Još kada sam je pronašla anđeli su mi rekli da je ne mogu ponijeti kući na kraju praznika.

Stajala sam iza šatora, držala svoju pticu i nježno joj govorila

»Kako ću ja živjeti bez tebe. Nedostajat ćeš mi.«

Tata me pozvao k sebi i rekao: »Hajde, Lorna, ptica mora vježbati svoja krila.«

Tužno sam je podigla. Bila je vesela, zamahnula je krilima i ispustila glasan krik.

Kada me tata pozvao ja sam pticu bacila u zrak. Tata ju je uhvatio i mahala je krilima u njegovim rukama. Zatim ju je bacio natrag k meni. Na otprilike tri četvrtine puta njezino tijelo je palo na zemlju. Moja ptica je uginula! Njezin duh je odletio: imao je golema krila koja su se pretvorila u zlato. Okrenula je glavu prema meni; oči su joj bile vedre, kao da mi se smiju. To nije bila obična ptica, to je bio dar Boga i anđela.

Bila sam tužna i sretna u isto vrijeme. Bila sam sretna zbog ptice - sada je savršena i leti poput orla u visine - no znala sam da će mi grozno nedostajati.

Moj je otac uzrujan dotrčao do mene. »Lorna, tako mi je žao, znam da nisi htjela da

ptica leti na velike udaljenosti, mislila si da ne može to izdržati.«

»U redu je. Sve je u redu«, rekla sam. Tata je bio žalostan, pogođen i osjećao se krivim, a ja ga nisam mogla utješiti jer mu nisam smjela reći što se zapravo dogodilo i da nije nimalo kriv.

Michael je bio jasan: »Ne smiješ mu nikada reći! Ti si drugačija, Lorna, on samo vidi njezino tijelo na zemlji. Ne bi shvatio. Zar ne znaš koliko je teško čovjeku shvatiti Boga?«

Preklinjala sam ga: »Ali on užasno pati, Michael.«

»Ne, ne možeš mu reći«, rekao je. »Jednog dana ćeš mu reći dio onoga što znaš, ali ne sada. Ne brini, malena.« Michael me uvijek zvao 'malena' kad me je pokušavao utješiti.

Tata i ja nikada nismo raspravljali o gubitku ptice, no mislim da ga je još dosta dugo razdirao osjećaj krivnje.

Jednog sunčanog dana šetala sam putem prema bakinoj kući, smiješila sam se sama sebi; osjećala sam neopisivu snagu i samopouzdanje jer sam znala da je netko poseban u blizini.

Moji anđeli su mi rekli da skrenem s puta i da nastavim preko polja. Preskočila sam ogradu i dok sam hodala kroz visoku travu prema šumi, On mi je prošao prstima kroz kosu.

On ima izvanrednu pojavu, premoćnu da bi se pokazao u tjelesnom obliku. Umjesto toga kada je u blizini, osjećam snažnu energiju koja kao da se vrti oko mene. Ima običaj igrati se s mojom kosom zbog čega mi se čini da mi kroz kosu prolaze trnci. Osjećam se posebnom i jako mi je dobro kada je u blizini.

Kada sam bila dijete, nisam znala tko ili što je On. Samo sam osjećala da pripada drugom, posebnom redu bića.

»Ovdje si!« smijala sam se oduševljeno.

»Ja te nikada ne napuštam«, rekao je. »Ja sam uvijek uz tebe. Zar ne znaš to? Zar me ne osjećaš? Stalno ti mrsim kosu. Zašto se skrivaš od mene?«

Imao je pravo: skrivala sam mu se - i danas se katkad pokušam sakriti, jer je On tako moćan i velik. Sjećam se da sam se okrenula i osjetila njegovu silnu energiju s moje lijeve strane. Odgovorila sam: »Zato što si ti puno veći od mene, a ja sam jako mala.«

Nasmijao se i rekao: »Lorna, prestani se skrivati. Dođi, idemo se prošetati, a ja ću ukloniti tvoj strah od onoga što moraš učiniti za mene u svojem životu.«

Šetali smo do šume. Među drvećem se pojavila stara drvena kuća u alpskom stilu okrenuta prema jezeru. Tu smo sjeli i razgovarali.

»Znaš da se bojim«, rekla sam.

»Nema razloga za strah Lorna. Neću dopustiti da ti se išta dogodi«, odgovorio je. »Potrebna si ljudima i njihovim dušama, jednako kao što ih ja trebam.«

»Zašto ja?« pitala sam očiju punih suza.

»Zašto ne?« odgovorio je. »Možda jesi dijete, ali znaš više od većine ljudi u svijetu. Ti si moj ljudski anđeo koji je ovdje da bi pomagao ljudima i njihovim dušama. Slobodno plači moja malena, moja 'ptico ljubavi'.«

Pitala sam ga: »Zašto si me nazvao svojom 'pticom ljubavi'?«

»Zbog toga što nosiš ljubav, kao što ju je tvoja ptica nosila. Tvoja duša je čista; ti si moja malena ptica ljubavi koja je potrebna meni i drugima.«

Obrisao je moja suze. »Lorna, znaš da sam uvijek uz tebe.« Obgrlio me je svojim rukama i čvrsto zagrlio.

Zajedno smo se vraćali kroz šumu, preko polja, do kuće moje bake. Odjednom je nestao pa sam nastavila sama. Moja mama je pomagala baki peći tortice od jabuka i pripremati večeru. Ja sam ih samo gledala i slušala -to sam često radila. Uvijek sam puštala druge da govore, a ja bih slušala i čula riječi koje nisu izgovarali, riječi koje su htjeli izgovoriti i one koje su zadržali u srcima - njihovo veselje, sreću i tugu.

U Mountshannonu smo proveli pet ili šest ugodnih ljeta, no kada sam imala jedanaest

godina baka je doživjela srčani udar i nije više bila sposobna za rad pa je napustila kuću i nikada se više nismo vratili.

Nisam više nikada vidjela ni Sally. Nekoliko godina kasnije rekli su mi da je preminula, sama u svojoj kolibi u planini, ali ja znam da nije bila sama, da su anđeli bili s njom. Poslije smrti mojega oca nitko nije mogao pronaći bilo kakav dokaz o njegovu vlasništvu nad zemljom koju mu je Sally darovala pa nitko od nas nikada nije ispunio tatin san i tamo sagradio kuću.

GIGA

Elijah

Tijekom života često sam imala vizije. Kada sam imala deset godina, za vrijeme šetnje uz rijeku, anđeli su mi rekli: »Ubrzo ćemo se sastati s Elijahom.«

»Tko je Elijah?« pitala sam. Nasmijala sam se imenu Elijah; nikada ga prije nisam čula i pomislila sam kako divno zvuči.

No anđeli se nisu smijali.

»Elijah će ti nešto pokazati, Lorna, moraš to zapamtiti, jer je važno za tvoju budućnost.«

Tada sam primijetila anđela. Hodao je preko rijeke s druge obale i prilazio mi. Teško mi ga je opisati: bio je nekako isprane boje - onako hrđavo-jantarne boje koja ima malo crvene u sebi - i bio je prekrasan. Izgledao je kao da sjaji, odjeća mu je bila duga, spuštala se u bogatim naborima, kao i rukavi koji su mu padali preko ruku, no kada bi podignuo ruke, ti dugi rukavi bi se spustili prema ramenima, graciozno, kao da su dio njega. Čak je i njegovo lice bilo iste boje. -

Bila sam opčinjena dok sam gledala Elijahah kako hoda preko rijeke; dolazio je prema meni, ali mu noge nisu doticale vodu.

»Mogu li ja još i to?« upitala sam. Nasmijao mi se.

Zemlja na rubu obale bila je neravna, s velikim grumenima zemlje i trave. Elijah me pozvao da sjednem pokraj njega i nasmiješio mi se: »Drago mi je da nisi nervozna zbog moje prisutnosti.«

»Ne, rekli su mi da dolaziš«, odgovorila sam.

Kada sam se osvrnula primijetila sam da su svi anđeli, koji su obično bili oko mene, nestali; svi osim mogjeg anđela čuvara.

»Kamo su svi otišli?« pitala sam.

»Vratit će se ubrzo«, rekao je. »Sada ću te primiti za ruku, Lorna.« Ispružio je svoju ruku prema meni, a ja sam položila svoju ruku u njegovu. Sve što mogu reći je da je bilo kao da se moja ruka izgubila u njegovoj, kao da je postala dijelom njegove ruke.

»Ne želim da se bojiš, jer se nemaš čega bojati. Ovo je nešto čemu se možeš veseliti kada odrasteš; nešto što će ti se dogoditi.«

»Zašto to moram doznati sada?« pitala sam.

Umjesto odgovora, rekao je: »Vidjet ćeš nekoga i mi ćemo ti pričati o toj osobi.«

I zaista, kao da je netko podignuo zastor. Gledala sam u veliki ekran na sredini rijeke, točno ispred mene. U viziji sam mogla vidjeti put okružen drvećem; ja sam sjedila na suprotnom kraju, u daljini sam primijetila siluetu koja mi je polako prilazila putem između drveća. Pogledala sam Elijahah koji je sjedio pokraj mene i rekla mu: »Ne vidim baš dobro.«

»Nastavi gledati!« odgovorio je.

Kako se silueta približavala, sve sam jasnije razabirala iznimno visokog mladog čovjeka crvene kose. Koliko sam mogla vidjeti, bio je jako zgodan. Tada je Elijah rekao: »Sada ga možeš jasno vidjeti.«

Okrenula sam se prema anđelu i potvrdno kimnula glavom.

»Nastavi gledati!« rekao je. »Želimo da zapamtiš kako izgleda. Nećemo ti ga više pokazati, ali ono što ti moram reći jest da će to biti mladić za kojeg ćeš se udati. Čim ćeš ga vidjeti, za mnogo godina od danas, odmah ćeš ga prepoznati zbog ove vizije, ali prvo moraš odrasti!«

Nasmijala me ideja o meni zaljubljenoj, ili udanoj, i upitala sam Elijahah: »Je li on tako

velik već sada?«

»Ne. I on je danas dječak, nekoliko godina stariji od tebe.« Elijah je nastavio: »Bit ćeš vrlo sretna s njim - on će voljeti tebe i ti ćeš voljeti njega. Imat ćete uspone i padove, lijepe trenutke i ne tako lijepe trenutke. Imat ćete zdravu djecu i sva će ona biti posebna, ali na kraju ćeš se morati brinuti o njemu. Bog ga neće ostaviti uz tebe zauvijek. Nećete zajedno ostarjeti.«

Pogledala sam ga: »Kako to misliš 'brinuti se o njemu'?«

»Njegovo zdravlje neće biti najbolje«, odgovorio je Elijah. »Bog će ga, još mladog, uzeti k sebi.«

»Stvarno ne želim znati ovo sve«, odgovorila sam.

Elijah je svejedno nastavio: »Lorna, nemoj se ljutiti; samo želimo da ovo zapamtiš. Pripremamo te za budućnost, pripremamo te da budeš snažna. Pomisli samo na svu tu ljubav i sreću koju ćeš imati. Pogledaj samo kako je zgodan. Sama si rekla.«

Pogledala sam ponovno i mogla sam ga vidjeti: »Da, zgodan je.«

I tada je vizija nestala, a Elijah me pitao: »Hoćeš li ovo zapamtiti?«

»Hoću«, odgovorila sam. »Zapamtit ću i da neće dugo ostati sa mnom i da ću se morati brinuti o njemu.«

Okrenula sam se prema Elijahu i unatoč mojim godinama rekla: »Bit ću jaka.«

Elijah me ponovno uhvatio za ruku. Ustali smo i u tišini krenuli. Nakon nekog vremena smo zastali, a on je rekao: »Nemoj previše razmišljati o ovome: samo to pospremi negdje u svojem sjećanju, svega ćeš se sjetiti onoga dana kada se dogodi.«

I više ga nije bilo.

Naravno, vizija se ostvarila nekoliko godina kasnije. Tijekom pisanja ove knjige htjela sam doznati više informacija o Elijahu. Rečeno mi je da je Elijah bio prorok iz Starog zavjeta - čovjek s dušom anđela.

* * *

Moja je obitelj bila na popisu Dublinskog vijeća za rješavanje stambenog problema. To je značilo da bismo trebali dobiti kuću. Bila je to dugotrajna borba no na kraju su nam samo iznajmili kuću u Edenmoreu. Bila je to divna kuća u novoizgrađenom naselju. Svi su domovi bili manje-više isti: spojene dvije po dvije obiteljske kuće, s malenim prednjim i stražnjim vrtovima, s tri spavaće sobe. Pokraj našeg naselja nalazilo se još jedno, no ne potpuno izgrađeno, pa su nas djelomično okruživala polja. Svi su bili došljaci; većina ih je prvi put bila u vlastitim kućama - vjerojatno su ranije živjeli u roditeljskim domovima ili u starim nastambama u središtu Dublina. Bilo je to ugodno okruženje s prijateljski raspoloženim stanarima i odmah mi se svidjelo.

Tako smo, napokon, imali kuću - iako je nismo posjedovali. Situacija nam se poboljšala, no svejedno je mojim roditeljima bilo teško. Tata je radio kao dostavljač parafina u velikoj naftnoj kompaniji, što je bio fizički jako zahtjevan posao zbog kojeg je stalno izbivao, a mama je radila noćne smjene u obližnjoj tvornici čokolade. Svake večeri poslije škole mama bi nam servirala obrok i zadužila stariju djecu da čuvaju mladu dok se tata ne vrati s posla - to je znalo biti jako kasno.

Edenmore je bio daleko od Ballymuna pa je preseljenje značilo novu školu i nove prijatelje za sve nas. Nije bilo škole u našoj blizini pa smo svako jutro morali dugo hodati: kroz stambeno naselje do starog sela, pa pokraj crkve do glavne ceste. Morali smo prijeći tu vrlo prometnu glavnu cestu jer je škola bila prekoputa. Moj je razred bio u montažnoj kućici pretrpanoj stolovima koji su bili zbijeni jedan do drugoga.

Ujutro sam se, kao i drugi učenici, morala progurati do stola - praktički smo se bacali jedni preko drugih.

Iako nisam imala nekog bliskog prijatelja, bila sam sretna u Edenmoreu. Susjedi sam nam bili obitelj O'Brien s kojima sam provodila dosta vremena. Meni najdraži član obitelji O'Brien bio je njihov pas, njemački ovčar Shane. Vodila sam Shanea u šetnju tri puta tjedno, za vrijeme jedne od tih šetnja upoznala sam još jednog posebnog anđela. To je prvi anđeo koji mi se pojavio u ženskom obličju, pa joj se obraćam u ženskom licu.

Ovoga anđela zovem 'anđeo sa stabla' jer se uvijek pojavljivala na nekom stablu. Vidjela sam je bezbroj puta od onda, a i danas se vidamo često. Ona se pojavljuje u svim nijansama: smaragdno-zelene, zlatne i narančaste boje, koje si možete zamisliti - veličanstvene su. Čini se kao da živi u svim dijelovima stabla, no ipak je mogu jasno razaznati. Kosa joj je valovita, puna kovrča, kada se pomakne, svaki njezin dio se pomakne, a oči joj blistaju poput zlatne prašine. Kada pruži ruku prema meni, cijelo stablo se primiče s njom. Cesto smo razgovarale i njezin bi glas zvučao kao zvižduk; kao da šušti među lišćem krošnje stabla.

Sjećam se dana kad sam se šetala sa Shaneom. Prešli smo polje i spremali se vratiti kući kada je Shane zastao i počeo lajati na neko veliko stablo s lijeve strane. Pogledala sam u stablo i ništa nisam vidjela; nasmijala sam se Shaneu i pitala ga: »Zašto laješ?«

Tada sam je ugledala, »anđela sa stabla« - Shane ju je vidio prije mene. Kada se sjetim toga, smiješno mi je. Zapanjuje me kako životinje vide anđele bez poteškoća.

* * *

Katkad bih se na povratku iz škole igrala u kamenolomu s drugom djecom. Jednog dana sam umjesto da se igram s njima otvorila vrata samostana koji se nalazio pokraj kamenoloma.

To je bilo mjesto kamo nismo smjeli odlaziti, no pritisnula sam kvaku i provirila unutra. Vidjela sam velik vrt prepun povrća i voća; ostavljalo je dojam spokojsva, pa se nisam bojala. Šetala sam uokolo promatrajući redovnike u smeđim haljama kako marljivo rade. Nisu me primjećivali. Izgledalo je da me ne vide. Sjela sam na stari trupac i gledala uokolo.

To je doista bilo sveto mjesto gdje su mnoge molitve izrečene. Svi su redovnici isijavali jarko svjetlo - bili su čisti, ne samo njihova tijela, nego i duše. Radili su i molili, primijetila sam da anđeli mole zajedno s njima. Osjećala sam unutarnji mir; željela sam što dulje ostati tamo, no na kraju su me moji anđeli odvucli van. Ponavljali su mi da moram ići kući jer će mi se majka zabrinuti. Učinila sam kako su mi rekli. Brzo se smračilo, no anđeli su mi osvijetlili put. Srećom, kada sam stigla kući, mama je već bila otišla na posao tako da nisam upala u nevolje.

Tijekom te godine otišla sam u samostan barem dvanaest puta, tek toga dvanaestog, posljednjeg puta, jedan mi se redovnik obratio. Brao je ogrozde s grma, a ja sam mu prišla i stala pokraj njega. Intenzivno je sjajio, anđeo koji je stajao uz njega bio je isto odjeven kao i on. Redovnik me otvoreno pogledao - bio je vrlo mlad - i rekao: »Zdravo!«

Pitala sam ga kako se zove. Rekao je da se zove Paul. Govorio je tiho i htio je doznati kako se ja zovem. Rekla sam mu.

Ponudio mi je ogrozde i pitao zašto dolazim tako često. Odgovorila sam mu: »Da vas gledam dok molite, samo zato. Potrebne su mi Vaše molitve.«

»Ja ću uvijek moliti za tebe, Lorna«, rekao je.

Pozdravila sam se s njim znajući da se više nikada neću vratiti u taj samostan.

* * *

Jedno od mojih najdražih izlazaka subotom ujutro bio je odlazak u nabavku s mojom

majkom. U to je bio uključen posjet ulici Moore, gdje je bila životopisna tržnica u središtu Dublina, sastojala se od niza štandova iza kojih su stajale žene koje su jakim dablinskim naglaskom izvikivale svoju ponudu. Ja sam vukla kolica, dok je mama birala najbolje voće i povrće koje smo si mogli priuštiti.

Sjećam se jedne subote, u vrijeme dok smo skretale u ulicu Moore, jedan anđeo me povukao za rame i šapnuo mi: »Pusti mamu ispred sebe - pa neće ništa primijetiti.« Napravila sam dva koraka unatrag, a mama je nastavila svojim ritmom, birajući voće i povrće na rasprodaji. Dok sam tako stajala i gledala, prizor na ulici ispred mene se promijenio. Odjednom je ulica Moore sličila zlatnoj palači: sve je bilo zlatne boje, čak i ljudi. Onda su se boje promijenile i pojavilo se još novih - vedrijih i snažnijih boja, mnogo snažnijih nego što je uobičajeno. Te boje počele su izlaziti iz voća, povrća i cvijeća, kao valovi energije. Zatim su ti valovi postali kugle boja koje su poskakivale po ulici, s jedne strane na drugu, odbijajući se od štandova i ljudi; nitko nije ništa primjećivao.

Ulica nije bila kreata samo ljudima, bila je puna i anđela - mnogo više no što je to uobičajeno. Neki anđeli su čak bili odjeveni kao prodavačice voća i povrća, i bili su zauzeti pomaganjem. Mislila sam da je smiješno gledati anđela dok oponaša svaki pokret prodavačice - anđeli su inače odlični glumci. I pjevali su - više mumljali u ritmu života koji se odvijao na ulici oko njih.

Bila sam mnogo puta prije u ulici Moore, ali ovakvo nešto nikada nisam vidjela; možda je bilo posebno organizirano za mene, da me razveseli, a možda se isto ponavlja svakoga dana, samo je meni prvi put dopušteno da to vidim. Sav taj žamor i gužva bili su mi zanimljivi.

Izenada je moja majka, koja je bila nekoliko štandova ispred mene, primijetila da ne stojim kraj nje.

»Lorna, probudi se. Dođi ovamo s tim kolicima.«

Mislila sam da će se sve vratiti u normalno stanje, ali nije. Stajala sam pokraj mame, a moji su mi anđeli šaptali u uho: »Gledaj ženu koja prodaje voće.«

Učinila sam kako mi je rečeno, vidjela sam ženskog anđela čuvara kako stoji iza prodavačice. Potpuno joj je nalikovala, čak je bila odjevena kao ona; ali bila je puna svjetlosti, imala je predivan osmijeh i namignula mi je. Mama je zatražila od žene jabuke, kruške i banane. Dok je žena stavljala voće u papirnatu vreću, njezin anđeo mi je privukao pažnju mahanjem prstom.

Shvatila sam da je žena stavila pokvarene jabuke u vreću koju je namijenila mami, njezin anđeo joj je govorio da to ne čini, no ona je nije slušala. Anđeo je i dalje mahao prstom. Nisam više mogla ostati ozbiljnom, pa sam se glasno nasmijala. Žena me prostrijelila pogledom. Po njezinim očima vidjela sam da zna da sam vidjela što je učinila. Izenada papirnata vreća je pukla, a voće se rasulo posvuda. Prodavačica ga je pokušala uloviti, ali je zgrabila jabuku koja je bila trula! Znala sam da se ovo nije dogodilo slučajno, ovo su organizirali njezin i moj anđeo. To me je tjeralo u još veći smijeh.

Mama je primijetila trulu jabuku i rekla: »Nadam se da mi ne dajete pokvareno voće.«

Prodavačica je zaničevala trpajući voće u novu vreću i pogledala me očima punim krivnje. Mama joj je platila, a ja sam stavila vreću u kolica. Dok smo odlazile, prodavačica je povikala za nama svojim snažnim dablinskim naglaskom: »Hej, gospođo!«

Mama se okrenula, prodavačica je u svojim rukama držala još jednu vrećicu: »Evo, gospođo, još voća za vašu djecu!« Njezin ženski anđeo stajao je iza nje i veselo se smijala - napokon ju je poslušala.

Bila sam, nakon toga, mnogo puta u ulici Moore, kao dijete i kao odrasla žena, no nikada više nije oživjela na taj način. Znam da samo zato što ja nešto ne vidim ne znači da to ne postoji. Anđeli znaju da mi ne mogu dopustiti da vidim sve što se događa oko mene jer bi to bilo previše za mene, bilo bi mi nemoguće živjeti normalnim, svakodnevnim životom -

činilo bi me previše smetenom.

Anđeli su me naučili puno o mogućnosti izbora. Jedno poslijepodne pomogli su mi shvatiti kako nikada nije prekasno da se predomislite i odaberete ispravno rješenje. Anđeli nam pritom mogu biti od velike koristi - samo ih moramo željeti slušati.

Uvijek sam uživala u obavljanju poslova koje je mama samo meni zadavala, jer sam tada mogla biti sama i slobodno razgovarati s anđelima. Skakutala bih s njima i gledala ptice i drveće. Jednog poslijepodneva na pola puta prema trgovini anđeli su mi rekli: »Stani, Lorna! Želimo da pogledaš nešto što se događa u drugoj ulici, onda ćemo ti moći objasniti neke stvari. Kada dođeš do glavne ulice, umjesto lijevo prema prodavaonicama, želimo da ne skreneš, nego da nastaviš ravno.«

Učinila sam točno kako su rekli. Stigavši do druge ulice vidjela sam na pločniku mnogo pokušstva, policijsko vozilo i ljude koji su se okupili. Kroz vrata kuće, iz hodnika, izlazio je starac, hodao je uz pomoć štapa, a sve to pokušstvo i osobne stvari na ulici pripadale su njemu. Bila sam stvarno šokirana; taj će me prizor pratiti cijelog života.

»Anđeli«, upitala sam, »što se događa ovom jadnom čovjeku?«

Stajala sam na pločniku i gledala u to što se događalo prekoputa. Tada su anđeli počeli govoriti.

»Lorna, taj starac živi u ovoj kući cijeli svoj života. To je njegova kuća, no kako je stario, postajao je sve tvrdoglaviji i odbijao je plaćati porez.«

»Imao je izbor: mogao je platiti, jer novca ima - i tada se ništa od ovoga ne bi događalo. Da još uvijek razgovara sa svojom obitelji, ona bi mu mogla pomoći kod donošenja prave odluke, no zbog svoje tvrdoglavosti on ne razgovara ni s kim. Zato je sada sam.«

Pitala sam anđele tko je žena koja je upravo pokušavala razgovarati sa starcem. Odgovorili su mi da mu je to kći i da on ima izbor: može je poslušati ili ne poslušati. Nastavili su: »Lorna, možeš li vidjeti njegove anđele koji mu šapuću u uho. On ih čuje! Pogledaj, rasplakao se. Evo, dopušta svojoj kćeri da ga primi za ruku. Počinje donositi prave odluke. Nikada nije prekasno za ispravne odluke ako smo spremni poslušati.«

»Razumijem«, rekla sam, »hoćete li vi meni uvijek pomagati da donesem ispravne odluke?«

»Da, Lorna, hoćemo«, rekli su.

* * *

Katkad događaji samo na prvi pogled izgledaju kao tragedija. Tako je bilo i s tatinom nezgodom.

Kada se dogodila nesreća, radio je za veliku naftnu kompaniju kao dostavljač parafina. Zbog nje mu je kompanija ponudila nadoknadu štete, ali tata je rekao da ne želi novac već stalni posao. Na kraju mu je kompanija ponudila ugovor za mjesto voditelja benzinske postaje u središtu Dublina. Tata je morao donijeti odluku i sigurno su mu anđeli pomogli da odabere ispravnu. To stalno zaposlenje dalo je mojim roditeljima financijsku stabilnost i napokon su si mogli priuštiti plog za vlastiti dom.

Očeva nesreća zapravo je bila blagoslov. Katkad se moraju dogoditi tragične stvari da bi se ljudi promijenili i da bi se njihovi životi promijenili. Čuda se neprekidno događaju samo ih ljudi ne primjećuju.

Preuzimanje tuđih boli

Imala sam probleme s učenjem koje nitko nikada nije razumio, ni moji roditelji. Nakon preseljenja u novu kuću u Leixlipu oni su odlučili da se ne trebam vratiti u školu, iako sam imala samo četrnaest godina. Bila sam povrijeđena jer me nitko nije pitao što ja mislim o tome; to što su mi zabranili školovanje bilo je samo još jedan dokaz da se prema meni odnose drugačije nego prema braći i sestrama. Doduše, nisu me, kako im je bilo predloženo, maknuli iz kuće, ali me jesu tretirali drugačije.

Primijetila sam da nam se financijska situacija poboljšala, ali to se poboljšanje nije odrazilo na njihov odnos prema meni. Dobili smo i telefon u kuću. Moja braća i sestre mogli su ga koristiti bez ikakvih ograničenja, a kada bih ja upitala za dozvolu, obavezno su naglasili koliko je to skupo i nisam mogla nikoga nazvati. Isto se ponavljalo kada sam se htjela okupati, rekli bi mi: »Ne« ili »Samo brzo«. To se toliko često ponavljalo da sam se već bojala pitati za dozvolu, pa bih napunila umivaonik vodom i tamo se oprala, tako nikoga nisam morala ništa moliti, a oni me nisu morali odbijati. Nikada to nisam razumjela; ni sada ne razumijem. Činjenica je da su se prema meni odnosili potpuno drugačije, kao da sam manje vrijedna.

Pomagala sam mami oko kuće i vrta i svakodnevno gledala kako moja braća i sestre odlaze u svoje nove škole.

Jedne večeri dok smo svi sjedili za stolom i večerali, mama je izjavila da želi da sutra s njom idem na sprovod. Preminula je moja rođakinja, a ona nije željela ići sama. Moju braću i sestre zanimalo je tko je umro. Moj brat Dillon želio je znati njezino ime. Mama je rekla: »Theresa« i pokazala nam fotografiju.

»Morat ćemo uhvatiti raniji autobus«, rekla mi je mama. »Idemo na drugi kraj grada i onda još moramo desetak minuta hodati do crkve.«

Sljedećeg dana bilo je iznimno hladno. Čim su braća i sestre otišli u školu, mama mi je rekla da se toplo odje-nem. Uzela sam kaput, šešir, šal i rukavice. Mama je uzela kišobran za slučaj da padne kiša. Krenule smo prema autobusnoj stanici. U autobusu sam sjedila i gledala kroz prozor dok su mi razne misli prolazile glavom, razmišljala sam i o sprovodu, zamišljala kakav će biti. To mi je bio prvi sprovod na koji sam išla.

Nakon nekog vremena mama se okrenula prema meni i rekla: »Uskoro stižemo. Ne zaboravi, Lorna, moraš cijelo vrijeme stajati pokraj mene i ne smiješ odlutati. Mogla bi se izgubiti.«

Autobus se zaustavio i mi smo izašle. Šetnja je potrajala. Crkva je bila puna ljudi. Svi su bili tužni. Svećenik je održao misu, a ja sam sve upijala širom otvorenih očiju.

Poslije mise uputili smo se prema groblju nedaleko od crkve. Zapanjio me prizor koji sam tamo zatekla, veliko mnoštvo anđela bilo je nagurano među mojim rođacima - većinu nisam poznavala. Vidjela sam veliku skupinu ljudi pa sam se malo odmaknula ne bih li bolje vidjela. Mama je bila zaokupljena razgovorom s rođacima pa nije ništa zamijetila. Pokraj jednog grma, uz sam grob, stajao je anđeo u ženskom obličju. Bila je prekrasna, odjevena na ljudski način, ali treperava, nebesko-plave boje. Pitala sam je: »Zašto su svi ovi anđeli ovdje?«

Često sam i ranije vidjela anđele po grobljima, ali ovdje ih je bilo iznimno mnogo. Nasmijala mi se i rekla:

»Lorna, znamo da još puno toga moraš naučiti: ovo je jedno od mjesta gdje ljudi zazivaju anđele, mjesto na kojem ljudi pate, tuguju i zazivaju: 'O, Bože, pomози mi! Ne mogu

se boriti sam', zato je ovo mjesto gdje se okupljamo.«

Taj prekrasni plavi anđeo, ženskog lika, primio me za ruku i vodio kroz gužvu na groblju. Prolazile smo kroz mnoštvo; činilo mi se kao da su se ljudi razmicali da nas propuste. Iako su me sigurno primijetili kako prolazim, nisu me pokušavali zaustaviti. Nastavile smo hodati sve dok nismo došle nasuprot ožalošćenju rodbini koja se natiskala oko rake.

Pokraj nadgrobnog spomenika stajao je Theresin duh, duh moje rođakinje koju smo pokapali toga dana - prepoznala sam je s fotografije koju mi je mama pokazala prethodne večeri. Theresa je bila okružena s desetak anđela, možda i više; bila je prekrasna, ljepša nego na slici; kao prekrasan sunovrat koji blista pod svjetlom koje ga obasjava. Tom prekrasnom duhu dopustili su da gleda svoj vlastiti sprovod. Pridružila sam joj se, a ona je zamolila anđele koji su bili uz nju da pošalju anđele svima ožalošćenima koji tuguju za njom. (Duh preminule osobe može zamoliti anđele da utješe i pomognu onima koji ostaju na zemlji.)

Kada ih je Theresa to zamolila, anđeli su odmah poletjeli prema prisutnima na groblju - njezinim prijateljima, poznanicima, rođacima. U mnogim slučajevima nije samo po jedan anđeo stajao uz čovjeka, nego cijela skupina. Anđeli su bili jako nježni i pažljivi, stavljali su ruke ljudima na ramena, šaputali im u uho, blago ih milovali po glavi. Jednu su osobu anđeli grlili kao ljudskim rukama. Rekli su mi da je ona nedavno izgubila nekoga bliskog i sada potajno oplakuje i taj gubitak.

Zauvijek ću pamtiti tu ljepotu koju mi je plavi anđeo pokazao. Zračila je tolikim suosjećanjem i razumijevanjem; moram se nasmijati kada pomislim kakav je to apsurd da netko mora umrijeti da bismo zatražili pomoć od anđela. Ne bismo smjeli čekati okolnosti u kojima smo očajni i u boli, pa tek onda tražiti njihovu podršku: trebali bismo svakoga dana, ili svakog mjeseca, ili bar jedanput godišnje moliti: »Želim da moji anđeli neprekidno budu uz mene«. Ta će ih jednostavna zamolba ovlastiti da nam pomažu.

Kad god prolazim pokraj groblja tamo vidim anđele. Ako je u tijeku neki sprovod, groblje će ih biti puno, ali čak i ako je samo jedna osoba na groblju i ona će biti okružena anđelima koji će je tješiti koliko god joj treba.

* * *

Nekoliko mjeseci nakon useljenja u novu kuću otac se vratio s posla s dobrim vijestima za mene. Bila je jesen, vani je još bio dan, oko sedam sati navečer, možda nešto kasnije jer je tata dokasna radio. Ponašao se po svojoj ustaljenoj praksi: ušao je u prostranu, dugačku dnevnu sobu, upalio televizor, smjestio se na kauč i pogledao vijesti pa se nastavio opuštati nakon dugog dana. Nekad bih ga gledala; nikada mu nisam rekla da vidim anđela pokraj njega i energiju koja ga okružuje. Katkad bih vidjela njegovu energiju kako kao da 'uzdahne' i onda padne prema tlu - to je jedini način da opišem taj prizor. Dok bi tako sjedio, mama bi mu donijela večeru iz kuhinje i stavila ju na maleni drveni stolić pred njega, pa je istovremeno mogao jesti i gledati televiziju. Napokon me je upitao: »Bi li željela sa mnom raditi na benzinskoj postaji? Možeš pokušati i vidjeti sviđa li ti se - za početak.«

Bila sam toliko oduševljena da sam ga gotovo poljubila, no kao i uvijek, suzdržala sam se.

Tata je bio jako dobar čovjek i prihvaćao je moju različitost. Osjećala sam da on nešto zna, ali nije bio siguran što je to točno. Anđeli su mi odmalena govorili da postoji velika mogućnost da me zatvore: stalno su me upozoravali da će me ako dam roditeljima povoda, poslati u instituciju za psihički oboljele osobe. Zbog toga nikada nisam bila pretjerano emotivna prema ocu i jako sam pazila kako se ponašam u njegovoj blizini.

Nekoliko dana kasnije, počela sam raditi. Prvog radnog dana nakon doručka pozdravila sam se s mamom, a onda sam se s tatom odvezla do garaže - Grosvenor, tako se zvala. Nalazila se u Rathminesu, predgrađu Dublina. Bila je to dobra lokacija za jednu garažu:

na uglu u samom središtu prometnog križanja dviju glavnih ulica. Garaža je zapravo bila jedna velika stara kuća, s velikim prednjim dvorištem, s četiri crpke za benzin, jednom crpkom za dizel gorivo, zračnom pumpom i slavinom za vodu. To je bio vlažan prostor, lošeg mirisa i trošan - podsjetio me na našu staru kuću u Kilmainhamu. Dio prostorija koristili smo za urede, dio za prodaju guma, ručnih svjetiljki, kompleta za popravke i drugih osnovnih potrepština za automobile, a bila je još jedna velika prostorija u kojoj su se rješavali problemi s kotačima.

Bila sam jako uzbuđena i jako nervozna svojeg prvoga radnog dana: bojala sam se da ću razočarati oca i napraviti neku glupost. Nisam ga željela razočarati. No nisam se morala brinuti. Svi su bili ljubazni prema meni, a i anđeli su mi, naravno, pomagali. Naučila sam mnogo toga: točiti gorivo, prodavati stvari i obavljati neke uredske poslove. Tamo je radilo devetero ili desetero ljudi - sve muškarci, osim jedne divne dame po imenu Anne koja me od prvoga dana uzela pod svoje okrilje. Odlično smo se slagale i puno sam toga naučila od nje.

Moj prvi radni dan prošao je odlično. Bila sam poprilično zadovoljna sobom. Upitala sam se tada, a i mnogo puta kasnije, kako to da tata nije primijetio da bez problema znam poslužiti gorivo i uzvratiti točan iznos novca. O meni je i dalje razmišljao kao o retardiranoj osobi.

Nedugo nakon što sam počela raditi, odlučeno je da se stara garaža ruši, a na njezinu mjestu izgradi nova. Jedne subote, ili nedjelje, tata i ja sjedili smo u automobilu i fascinirano gledali kako velika kugla za demoliranje udara u zgradu, sve dok se nije srušila. Izgrađena je prekrasna nova, moderna garaža; s prodavaonicom dijelova, novim crpkama za gorivo, novim svijetlim, prostranim uredom s velikim prozorima kroz koje sam mogla gledati van. Iz ureda se moglo vidjeti u prodavaonice i u prednje dvorište gdje su bile crpke s gorivom.

Kao i obično, anđeli su mi pokazali mnogo toga. Jednog dana su mi rekli da pratim čovjeka po imenu John. On je bio redovita mušterija i ja sam ga dobro poznavala: »Promatraj ga, on će krasti od tvog oca«.

Otac je mislio da je John bogat čovjek i bio mu je važan kupac pa sam bila šokirana kada su mi anđeli to rekli. »Odlazite! On neće krasti!« rekla sam.

»Hoće«, bili su uporni anđeli. »Možeš gledati, on te neće vidjeti.«

Nisam im još uvijek vjerovala; promatrala sam Johna koji je razgovarao s ocem, čula sam kako mu čestita na novoj prodavaonici i na bogatoj ponudi. Otac ga je pozvao da slobodno razgleda i ostavio ga je samog jer je morao raditi. Ostala sam sama u prodavaonici s Johnom, anđeli su mi ponovili da me on ne može vidjeti. Rekla sam im: »Slušajte, anđeli, naravno da me može vidjeti, pa od krvi i mesa sam.«

Oni su se nasmijali i rekli: »Ne, ne može te vidjeti!«

Katkad bi mi anđeli rekli nešto što ja ne bih u potpunosti razumjela. Rekli su mi da me taj čovjek ne može vidjeti. Napokon sam shvatila: nije me mogao vidjeti zato što su me anđeli učinili nevidljivom njegovim očima.

Gledala sam Johna kako hoda uokolo i zagleda u sve, uključujući i nove glazbene vrpce koje je tata nabavio (audiokasete su tada bile skupe).

Podignuo je jednu kasetu i stavio je u džep. Nisam mogla vjerovati.

»Zašto?« pitala sam anđele.

»To je nešto što on stalno čini«, odgovorili su. »On krade; zbog krađe se osjeća nadmoćnijim u odnosu na druge ljude.«

Anđeli su mi objasnili da, kada John vidi nekoga tko dobro zarađuje ili je uspješan, postane zavidan i zato uzima nešto za što misli da je toj osobi vrijedno.

»Trebam li reći ocu?« pitala sam anđele.

Želite li znati što su mi odgovorili? Možda će biti teško za povjerovati, ali rekli su mi: »Ne! Jednog će dana ovog čovjeka početi peći savjest zbog svih stvari koje je ukrao u prošlosti; no sada nije taj trenutak. Sada nije vrijeme za to. Pusti.«

Bila sam jako tužna zbog svega; John je dolazio u garažu godinama. Nakon toga, kada god bi došao, ja bih ga pratila po prodavaonici i pravila se da čistim.

* * *

Jednog dana sjedila sam s Anne za stolom u uredu i provjeravala brojeve u dnevniku rada. Anne je bila odlična tajnica i mnogo toga me naučila. Katkad bih samu sebe iznenadila koliko mi je sve bilo lako za usvojiti. Toga smo dana velik dio posla napravile zajednički. Vrata prodavaonice su se otvorila i ušao je neki gospodin; ustala sam i krenula ga poslužiti. Dok sam to radila, primijetila sam oko njega neobičnu tišinu, neki čudni mir u zraku; primijetila sam i da ne govori mnogo. Dala sam mu što je tražio, pozdravila ga i on je otišao iz prodavaonice.

Kad sam se vratila u ured i hodala prema radnom stolu, opet sam primijetila tišinu. Oko mene nije bilo nikakva zvuka. Anne se nije pomaknula. Stajala sam joj sleđa lijevo i gledala kroz prozor kada je jedan anđeo stavio svoju ruku na moje rame. Dvorište je izgledalo prazno: samo je jedan parkiran automobil stajao pokraj crpke za gorivo.

Gledala sam niz ulicu do kuda mi je pogled sezao. Nisam mogla vidjeti što se događa iza ugla, no odjednom mi je i to bilo omogućeno; vidjela sam dječake na biciklima koji se voze po cesti u smjeru garaže.

Bili su sretni, smijali su se i zadirkivali, u vožnji su pružali ruke jedan prema drugome, dobro su se zabavljali. Mogla sam čuti njihov razgovor, ali nisam ga razumjela. Ostala sam usredotočena. Prošao je automobil uz njih; kao u usporenom filmu, sve ostalo je bilo zaustavljeno. Činilo mi se da sam i ja tamo, pokraj njih, na biciklu. Onda sam zapazila kako sleđa dječacima prilazi golem kamion s prikolicom. Zadržala sam dah. Znala sam što će uslijediti. Automobil je već bio nestao. Ulicom su se jedino kretali dječaci i kamion.

Dječaci su i dalje uživali u vožnji. Utrkivali su se, pružali si ruke i smijali se. Sve se još jedanput usporilo: kamion s prikolicom je prolazio pokraj njih. I dječaci i kamion su postali nekako blistavi. Prošli su jedni kroz druge poput duhova. Kamion je skrenuo na uglu i nastavio vožnju, vozač je u potpunosti bio nesvjestan onoga što se upravo odigralo. Nije bilo prekida; sve se nastavilo svojim tijekom. Dječaci kao da su zaboravili što im se upravo dogodilo; kao da nikada nisu pali sa svojih bicikala. Oni nisu nikada ništa primijetili; nastavili su se voziti za kamionom i dalje uživajući. Tada se dok je kamion nastavlja vožnju, pojavio velik svjetlosni krug - izgledalo je kao da je izašao iz samog kamiona.

Odjednom je cesta vrvjela anđelima. Dječaci i njihovi bicikli blistali su i kretali se prema svjetlu. Dok sam ja to gledala, bicikli su se počeli polagano odizati od zemlje, a cesta je postala zraka svjetlosti, prepuna anđela.

Bio je to nježan prijelaz iz jednog života, da bi se rodili u drugom - izravno u Nebesima. Dječaci su nestali i sve se vratilo u normalu.

Izenada se u garažu sjurio automobil iz kojega je izašao čovjek vičući: »Jeste li vidjeli kamo je otišao kamion s prikolicom?«

Čovjek koji je radio u kiosku je povikao: »Što se dogodilo?«

Vozač automobila mu je odgovorio da se dogodila nesreća: netko mu je dobacio da je kamion skrenuo desno i on je brzo sjeo u automobil i otišao. Koju sekundu kasnije još je jedan automobil, velikom brzinom, prošao pokraj garaže. Ja sam i dalje samo stajala, pomalo zbunjena.

Vrata prodavaonice su se otvorila i ja sam se okrenula. Bio je to moj otac. Rekao mi je da se dogodila strašna nesreća i zamolio me da skuham čaj. Osjetila sam olakšanje zato što mogu napustiti ured. Trebala sam malo mira. Hodajući prema kantini, nisam se mogla suzdržati i pitala sam anđele: »Zašto se ovo moralo dogoditi?«

Odgovor koji sam dobila glasio je: »Lorna, to je tako. Smrt je za većinu ljudi

neprekinut slijed događaja, savršeno usklađen prijelaz iz jednog života u drugi. Ne zaboravi, u trenutku smrti dječaci nisu ništa osjetili. Isto je tako i s ljudima, pa i onima koji su za života bili bolesni ili su patili; u trenutku smrti ni oni ne osjećaju nikakvu bol.«

Anđeli su me tješili dok sam kuhala čaj i kasnije kad sam nastavila raditi, no bilo mi je drago kada je radni dan završio, a ja sam mogla otići kući, maminom pecivu. Stigavši kući, čvrsto sam zagrlila mamu. Od tada sam postala svjesna koliko je važno zagrliti mamu svakoga dana.

Znala sam da ću morati prolaziti pokraj mjesta na kojem se dogodila nesreća. Stoga sam jednog jutra, tjedan dana poslije nesreće, skupila hrabrost i krenula iz prodavaonice. Nisam išla sama, Michael je bio sa mnom i cijelo me je vrijeme držao za ruku. Dok sam hodala preko prednjeg dvorišta garaže, on mi je šapnuo: »Hodaj prema prodavaonici alatima, to će ti pomoći da se usredotočiš; imat ćeš kuda otići.«

Približivši se mjestu nesreće vidjela sam tragove krvi na cesti. Bila sam šokirana i iznenađena. Nesreća se dogodila prije tjedan dana. Nisam mislila da bi tragovi krvi još mogli biti na cesti. To me pogodilo kao grom. Možda su ti tragovi bili vidljivi samo meni; nikome drugom.

Točno uz mjesto gdje se nesreća dogodila mogla sam čuti jecanje i plač majki, očeva i rodbine poginulih dječaka. Osjećaji su preplavili moje tijelo - suze su mi curile niz obraze, a tuga me je cijelu obuzela. Molila sam Boga: »Molim te, pomogni obiteljima. Dopusti mi da preuzmem dio njihove boli i žalosti, koliko god je moguće. Pronađi način da roditelji doznaju da su njihova djeca sada u Nebu s tobom. Molim te, Bože.«

Bila sam u transu, potpuno nesvjesna događaja oko sebe. Anđeli me nekada nose kroz vrijeme i prostor; ponekad ni sama ne znam kako sam stigla s jednog mjesta na drugo. To je za mene misterij. I tako sam odjednom stajala ispred prodavaonice alatom. Osjetila sam da me anđeli podižu iz duhovnog svijeta i vraćaju mi noge natrag na čvrstu zemlju. »Sada je gotovo, Lorna«, rekao mi je Michael. »Bog je čuo tvoju molitvu.« Ušla sam u najbližu prodavaonicu alatom i tumarala po njoj neko vrijeme, samo da se malo smirim i vratim u stvarnost. Onda sam opet krenula prema garaži, još jedanput prošavši uz mjesto nesreće. Znala sam da sam preuzela neki dio patnje i boli nesretnih obitelji. Ne mogu vam reći koja je bol gora: ona koju osjećamo na tjelesnoj ili ona koju osjećamo na emotivnoj razini. Ja ću uvijek činiti ono što Bog i anđeli zatraže od mene: ako mogu preuzeti od drugog ljudskog bića njegovu bol, to ću učiniti. To je moj život. To je dio dara ozdravljanja koji mi je Bog dao: preuzimanje tuđih boli i patnje. Neki bi ljudi to nazvali prokletstvom, nikako darom; preuzimanjem boli ja mogu olakšati njihovu patnju.

Ja sam kao posrednik, preuzimam bol i prosljeđujem je Bogu. Katkad je bol tako tegobna da pomislim da umirem iako znam da je to nemoguće jer Bog preuzima cjelokupnu bol od mene. Ne znam što Bog učini s tom boli; to mi je tajna, no neprekidno je uzima. Svjedok sam tome.

Stvorenje bez duše

Kada sam imala sedamnaest godina, a u garaži sam radila već osamnaest mjeseci, Elijahova vizija se obistinila.

Bila sam u uredu s Anne i ocem; s mjesta gdje sam sjedila mogla sam kroz prilično velik prozor vidjeti drugu stranu ceste gdje je bilo nekoliko stabala. Tamo sam ugledala mladića koji prilazi iz daljine. Hodao je cestom i odjednom sam ga prepoznala!

Mogla sam vidjeti stabla, tog mladića i odmah sam znala - iako je sve bilo jako udaljeno - to je bio mladić za kojeg ću se udati! Jedva sam disala. Znala sam da će prijeći cestu i doći u garažu tražeći posao.

Osjetila sam kako mi netko mrsi kosu pa sam se okrenula i vidjela svojeg anđela čuvara. Pogledala sam opet kroz prozor. Mladić je prilazio prednjim dvorištem, energija koja ga je okruživala bila je slaba. Zbog toga mi je njegov anđeo bio jedva vidljiv. Bio je zgodan, imao je svijetlu, crvenkastu kosu. Bio je iznimno visok, a ja volim visoke muškarce. Bila sam jako uzbuđena dok sam ga gledala; znala sam ishod cijele naše priče.

Unatoč svemu tome okrenula sam se prema Anne i rekla: »Evo, netko dolazi tražiti posao, nadam se da ga neće odbiti!« Danas se tome moram nasmijati. Strahovala sam zbog velike promjene u svojem životu, a bila sam i sramežljiva. No duboko u sebi znala sam da će dobiti posao. Tako je suđeno.

Mladić je ušao ravno u prodavaonicu. Moj otac ga je pogledao i rukom mu dao znak da će mu se posvetiti za koji trenutak. Kada je otac napokon otišao do mladića, ja sam sjedila na istom mjestu, paralizirana. Nisam željela biti tamo, cijela sam drhtala i tresla se. Sve ono što mi je Elijah rekao prolazilo mi je glavom; to je čovjek za kojeg ću se udati, voljet ću ga i on će voljeti mene, većinu našeg zajedničkog vremena bit ćemo sretni, ali na kraju ću se ja brinuti za njega i nećemo ostarjeti zajedno.

Moj otac i mladić dulje su stajali i razgovarali u prodavaonici. Na kraju sam se pokrenula i počela skupljati prljave šalice da ih odnesem u kantinu i operem. Prošla sam pokraj njih. Kriomice sam odmjerila mladića. Oh, kako mi se svidjelo to što sam vidjela! Nisam žurila s pranjem šalica i kuhanjem čaja. Kada sam se vratila sa svježim čajem u rukama, oni su još uvijek stajali na istom mjestu i razgovarali. Nisam znala što da učinim. Srećom, u prodavaonicu je ušao kupac kojeg sam otišla uslužiti. Bila sam nervozna, pa sam ignorirala mladića.

Naravno, tata ga je zaposlio pa je počeo raditi već sljedećeg dana. Predstavili su mi ga i saznala sam da se zove Joe. S pristojne udaljenosti promatrala sam kako uči raditi, točiti gorivo, popravljati probušene gume. Na putu prema kući, na kraju Joeova prvog radnog dana, tata mi je rekao da mu izgleda kao bistar mladić - i da brzo uči.

Trudila sam se izbjegavati Joea, ali si nisam mogla pomoći pa sam ga stalno potajno promatrala. Bio mi je privlačan. Pitala sam se primjećuje li on mene, može li on osjetiti vezu među nama. Anđeli su se brinuli o tome da svakoga puta kad sam išla u kantinu skuhati čaj ili oprati šalice, Joe bude tamo. Široko bi mi se osmjehnulo i tada sam znala da i on nešto osjeća.

Ja bih mu odzdravila osmijehom, no nisam previše govorila i pobjegla bih iz kantine što sam brže mogla.

Jednog dana, oko šest mjeseci nakon što je počeo raditi u garaži, Joe me pozvao na sastanak. Otišla sam, kao svakog dana, u kantinu skuhati čaj. Dok sam punila čajnik i prala šalice, Joe je ušao i ponudio se da mi pomogne. Nasmijala sam se i rekla mu da nema potrebe - imala sam za oprati samo tri šalice. Upravo sam krenula prema izlazu iz kantine s punim

pladnjem u rukama, kada mi je Joe rekao: »Lorna, što bi rekla da te pozovem na spoj?«

Nasmiješila sam mu se: »Naravno, rado ću izaći s tobom.«

Joe je predložio da izađemo te iste večeri, no ja sam rekla da mogu tek u petak, poslije posla.

»U redu, to će biti sjajno«, rekao je Joe dok mi je pridržavao vrata na izlazu.

»Kasnije ćemo se dogovoriti o tome što bismo mogli raditi u petak navečer«, rekla sam mu izlazeći.

Bila sam toliko sretna da sam gotovo lebdjela. Tjedan je jako brzo prolazio i prije no što sam se snašla došao je petak. Joe je već bio u kantini kada sam tog jutra ušla, bilo je očito, čekao me. Široko mi se nasmijao i pitao: »Lorna, što želiš raditi večeras?«

»Voljela bih otići u kino«, odgovorila sam. »Možemo se naći oko pola sedam na mostu O'Connell.«

Joe je predložio da ja odaberem film, no tada je jedan od zaposlenika ušao u kantu pa smo morali završiti razgovor. Do kraja radnog vremena nisam ga vidjela. Pitala sam oca mogu li otići s posla ranije - umjesto da ostanem do šest, htjela sam otići već oko četiri sata. Otac je rekao da mogu i nikada me nije pitao zašto. Anđeli su me već upozorili da ćemo našu vezu morati tajiti.

U četiri sata već sam bila u autobusu na putu kući. Dok sam hodala cestom, razgovarala sam sa svojim anđelima: »Ovo je tako uzbudljivo. Ništa ne znam o filmovima koji igraju u Dublinu. Prošlo je toliko vremena od mojeg zadnjeg odlaska u kino - možda dvije godine.

Baš mi je svejedno koji ćemo film gledati. Važno mi je da je sa mnom Joe.« Anđeli su se nasmijali. Dok sam razgovarala s njima, opet sam se sjetila svega što mi je Elijah rekao.

Mami sam rekla da ću se naći s nekim u Dubilnu i da idemo u kino. »Samo nemoj zakasnuti na zadnji autobus«, rekla je.

Ni ona nije postavljala dodatna pitanja pa nagađam da su mi anđeli pomagali.

Na stolu u blagovaonici stajale su novine. Otvorila sam stranicu s popisom filmova koji igraju u kinima. Nasumice sam odabrala jedan. Nisam ništa znala o tom filmu, no nije me ni bilo briga, a anđeli nisu ništa prigovorili, pa sam pretpostavila da je izbor u redu. Danas se tome moram nasmijati.

Bila je to krasna ljetna večer. Most O'Connell sa svojim svjetiljkama i lončanicama izgledao je predivno na večernjem svjetlu. Joe je kasnio nekoliko minuta. Stajala sam i gledala što se događa oko mene. Jedna žena s djetetom u rukama sjedila je na ulici i prosila prolaznike koji su se žurno vraćali s posla svojim domovima. Druga je žena prodavala ruže, no nitko nije ima vremena zaustaviti se i kupiti jednu. Ja sam mogla razabrati, po bojama energija koje su ih okruživale kakvog su raspoloženja: žuri li im se ili su uzbuđeni. Joe je došao iz suprotnog smjera i potapšao me po ramenu. Poskočila sam, a on mi se nasmijao. Bilo mi je drago što ga vidim. Primio me za ruku i krenuli smo prema kinu.

Odabrala sam film *Djevica i ciganka*. Kino je bilo puno: mnogo je ljudi željelo pogledati taj film pa smo morali sjediti skroz naprijed. Nakon deset minuta filma postala sam nemirna: ovo nije bio film koji sam željela pogledati do kraja, pogotovo ne na našem prvom izlasku. Scene seksa bile su previše eksplicitne: bila sam šokirana. Taj tip filma bio je neuobičajen za Irsku u to vrijeme, bile su to '70. Možda je zato bilo toliko ljudi u kinu!

Nakon nekoliko minuta rekla sam Joeu da želim izaći. Tako smo i učinili. Njemu to nije nimalo smetalo: mislim da mu je bilo jednako neugodno kao i meni. Izašli smo iz dvorane i krenuli ulicom O'Connell prema Nelsonovu stupu. Bila je to jedna predivna večer i zato mi je bilo drago da smo na zraku, a ne u kinu. Šetnja je puno bolji način da provedemo zajedničku večer. Lagano hodajući razgovarali smo. Jedna od prvih stvari koju mi je rekao jest: da mu je drago što on nije odabrao film! Nasmijali smo se.

Prošetali smo ispred zgrade glavne pošte - prekrasne sive zgrade koja mi je oduvijek

bila draga. Pozdravili smo policajca koji je tamo stražario. Primijetila sam par koji se grlio i ljubio, a njihovi su visoki anđeli stajali gotovo pripijeno uz njih, kao da im pomažu da se spoje. Nasmiješila sam se dok smo prolazili pokraj njih. Joe me zagrlio. To je bio dobar osjećaj. Osjećala sam se sigurno u njegovu društvu.

Prešli smo cestu kod semafora i otišli do restorana. Nikada nisam bila u restoranu noću; ovaj je bio dugačak i uzak, s popločanim mramornim podom, emajliranim stolovima koji su bili pričvršćeni za pod, s visokim drvenim klupama sa svake strane. Nasloni tih klupa bili su vrlo visoki, otprilike 120 centimetara tako da, kada ste sjedili, niste mogli vidjeti ljude za drugim stolovima. Sjeli smo na drvene klupe okrenuti jedno prema drugome. Joe je znao, po izrazu mogega lica, da nikada ranije nisam bila u ovakvom restoranu i rekao mi je da se takvi stolovi i stolice zovu 'separe'. U tom trenutku došla je konobarica s olovkom i papirom. Naručili smo čaj i sendviče.

Razgovarali smo o našim roditeljima - njegov otac je umro. Razgovarali smo o braći i sestrama - Joe je bio najmlađi u obitelji, ja sam treće dijete u svojoj obitelji. Joe je pitao: »Što misliš, što bi tvoj otac rekao da zna da smo sada zajedno?«

»Nisam sigurna za oca, ali znam da bi mama imala što za reći«, odgovorila sam.

Zato smo se složili da to ostane tajnom.

Izašli smo iz restorana i još neko vrijeme šetali ulicama, razgledajući izloge. Na kraju smo se zaputili obalom prema autobusnom terminalu. Joe je živio na suprotnom kraju grada pa je morao putovati drugim autobusom; moj je upravo bio stigao i neko vrijeme je stajao na polaznoj stanici, bili smo sretni što ćemo još tih nekoliko minuta moći provesti zajedno. »Trebao bi krenuti na autobus«, rekla sam.

Ustao je i rekao da se odmah vraća. Razgovarao je s kondukterom, kad se vratio sjeo je pokraj mene i rekao: »Idem s tobom. Otpratit ću te do kuće.«

Kondukter mu je rekao da postoji autobus koji nije na redu vožnje, a zovu ga »autobus-duh«. Vozio je do naselja izvan grada i prolazio je blizu moje kuće; po njegovu rasporedu postojalo je vrijeme polaska iz Dublina, znala se i ruta koja je prolazila centrom grada, ali vrijeme povratka nije postojalo jer tada nije trebao voziti putnike. No on ih je ipak skupljao na stanicama; od te večeri kad god bi Joe i ja izašli, on bi me uvijek dopratio do kuće i vraćao se tim autobusom-duhom natrag u grad i onda pješice do svoje kuće.

Joe i ja nismo nikome rekli da se sastajemo. Druge djevojke mojih godina takve bi stvari povjerile prijateljici, no ja nisam imala prijateljicu kojoj bih toliko vjerovala. Ionako, anđeli su mi rekli da je važno da to ostane tajnom, a kada god nešto zatraže od mene, čak i danas, ja ih poslušam. Ne znam je li Joe nekome rekao za nas, to ga nikada nisam pitala, ali mislim da nije.

Dok smo skrivali našu tajnu - a bili smo jako oprezni - Joe je imao potrebu zadirkivati me kad god bi mu se pružila prilika.

Nazvao me je »Rambo« kada sam jednom zgodom na poslu pokušavala staviti popravljenu gumu u prtljažnik automobila (visoka sam sto i pedeset centimetara), pa me je zadirkivao zbog moje mini-suknje u kojoj sam radila, a koja je bila dio uniforme, govoreći da je prekratka (i vjerojatno je bio u pravu!).

* * *

Kad god bih mogla otišla bih s ocem u ribolov. To smo povremeno radili još od kad sam bila dijete, a nastavili smo kada sam počela raditi u garaži i izlaziti s Joeom. Nisam uvijek nosila štap za ribolov, ali voljela sam biti pokraj rijeke u tišini, provoditi vrijeme s ocem. Jednog dana otišli smo u ribolov na planinu Wicklow. Krenuli smo rano ujutro tatinim automobilom. Kao i uvijek, ponijeli smo košaru za izlet. Ponijeli smo i limenu zdjelicu da otac može zapaliti vatru i skuhati čaj.

Bilo je prohladno, bili smo u ribolovu već sat ili dva, tata je već bio ulovio pastrvu kada je počela padati kiša. Nedaleko od nas, na riječnoj obali, među skupinom zgusnutih stabala stajala je stara, oronula kuća. Otac je pomislio da bi tamo mogli naći skrovište pa je predložio da otrčimo do nje, sklonimo se od hladnoće, zapalimo vatru i popijemo naš čaj. Tata je hodao ispred mene. Kad smo se približili drveću primijetila sam da nema baš nikakvog svjetla energije oko njega i kako cijelo mjesto izgleda nekako sumorno.

Anđeo Michael potapšao me po ramenu i rekao mi: »Ovo mjesto možda će te preplašiti, pokazat ćemo ti nešto vrlo loše. Neće ti nauditi, ali znat će da si prisutna čim uđeš u tu kuću. Ljuti to će reagirati na tebe, ali te neće dotaći.«

Do tada sam bila zaštićena i nikada nisam vidjela nešto zlo.

»Je li to duh?« upitala sam.

»Ne, Lorna, ovo je druga vrsta stvorenja«, odgovorio je Michael.

Tata me pozvao da požurim. Bio je ispred mene i već se penjao uz nasip ispred kuće.

Kada sam ponovno pogledala prema Michaelu njega više nije bilo.

Potrčala sam da stignem tatu. Hodali smo među drvećem koje je okruživalo kuću. Sve oko kuće izgledalo mi je mrtvo - na stablima nije bilo lišća, na zemlji nije bilo travke, ni cvjetića. Vrata kuće bila su poluotvorena, visjela su s nosača i nije bilo dasaka. Dio krova i neki prozori također su nedostajali. Tata je ušao. Unutra je stajao stari /

polomljeni stol i nekoliko stolaca. Meni se učinilo da je unutra jako ledeno, no otac, tako je izgledalo, nije primjećivao hladnoću: krenuo je ravno prema kaminu.

Stala sam uz sama ulazna vrata. Nisam se mogla pomaknuti. Ponavljala sam u sebi: »O, moj Bože! O, moji anđeli!« Vidjela sam neko stvorenje s desne strane kamina. Po prvi put sam vidjela takvo nešto: izgledalo je kao hrpa rastopljenog voska, gotovo metar duga i pola metra široka. Izgledalo je užasno i zastrašujuće. Nisam primijetila da ima oči ili usta.

Znala sam da otac to ne vidi i ne osjeća ništa. Samo je skupljao drvene ostatke po kući i stavljao ih na hrpu u kaminu, na kraju je zapalio šibicu. Vatra je odmah bljesnula - a velika i bučna eksplozija preplavila je prostoriju. To stvorenje imalo je golemu energiju. Stalno je izbacivalo zlo iz sebe! Bilo je užasno ljuto; čuvalo je to mjesto samo za sebe i jednostavno nas nije željelo. Za njega mi smo bili uljezi na tuđem posjedu.

Odmah nakon što je vatra eksplodirala, jedna stolica se pomaknula pa poletjela preko prostorije, udarila u suprotni zid i slomila se.

Otac je poskočio i potrčao prema meni i vratima, po-kupivši torbu u trku. Povukao me za sobom kroz vrata i trčali smo koliko su nas noge nosile, između drveća, natrag prema obali rijeke. Oboje smo se prestrašili do ludila i trčali smo najbrže što smo mogli, brže nego ikada prije.

Moj otac je trčao puno brže od mene pa me je, zapravo, vukao za sobom. Kada mu je ponestalo daha, usporili smo. Kiša je prestala i sunce je opet zasjalo; osjetila sam toplinu na svojem licu.

Tata je u tišini pokušao zapaliti vatru. Ruke su mu se toliko tresle da nije uspijevao. Ja sam ga samo gledala i čekala da progovori. Razgovarala sam s anđelima bez riječi i zamolila ih da ga smire. Nakon nekoliko minuta, tata je zapalio vatru i skuhao nam čaj. Sendviče smo pojeli u tišini.

Kada je napokon progovorio glas mu je podrhtavao: »Oprosti što sam te prestrašio, Lorna. I ja sam se jako uplašio. Zapravo, ne znam što je to bilo, no jedini stvor za kojeg sam čuo da može na taj način pomicati predmete jest poltergeist, ali nikada nisam čuo da je nekome tako vatra eksplodirala.«

Tata je znao puno toga o vatri i bio je jako pažljiv kada je radio s njom. Mislim da ga je ta eksplozija više uplašila od pomicanja stolice.

Ja nisam ništa rekla; nastavila sam piti čaj. Nisam htjela da tata sazna koliko sam se zapravo prestrašila. A prestrašila sam se užasno - bez obzira što sam duboko u duši znala da

nas anđeli čuvaju.

Dok sam sjedila kraj vatre, Michael mi je dotaknuo rame, no nije se ukazao. Rekao mi je da je otac u pravu. Stvorenje koje smo vidjeli bilo je poltergeist. Objasnio mi je da su to stvorenja bez duše koja je stvorio Sotona. Katkad ih ljudi pozovu u svoje domove. Jedan način na koji to mogu učiniti jest crna magija, prizivanje duhova, ili nešto slično tome. Michael mi je rekao da su ta stvorenja lukava, prišuljaju se gdje god mogu i izazivaju velike štete.

Otac i ja završili smo s ručkom, u tišini smo spakirali sve stvari. Tata je predložio da nastavimo s ribolovom na nekom drugom dijelu rijeke. Složila sam se.

Oboje smo se htjeli što više udaljiti od toga mjesta. Nastavili smo s ribolovom nekoliko kilometara dalje, što nas je oboje umirilo, a ulovili smo dovoljno ribe za večeru.

Dok smo za večerom u svojem domu uživali u ribi, nismo spominjali što nam se dogodilo toga dana. Otac i ja nikada više nismo o tome razgovarali.

GIGA

Posrednik

Jednog poslijepodneva dok sam prala ruke u toaletu garaže, pogledala sam u zrcalo i opet vidjela anđela u ženskom obličju. Samo njezino lice ispočetka. Iznenadila me, pa sam odskočila. Kada sam zakoračila unatrag, ogledalo na zidu kao da je nestalo i anđeo mi se ukazao u punoj veličini. Njezino svjetlo ispunilo je prostoriju. Progovorila je prije mene; izgovorila je moje ime: »Lorna, mene možeš zvati anđeo Elisha.« Dok je govorila, uhvatila me za ruku. Njezine ruke bile su kao paperje, čak su i sličile perju, no imale su oblik ljudske ruke.

Govorim o njoj u ženskom licu jer mi se ukazala u ženskom obličju; no anđeli nisu ni muškog niti ženskog roda, oni su bespolna stvorenja. Pojavljuju se u ljudskom liku zbog nas, da ih lakše prihvatimo i da ih se ne bojimo; mijenjaju spol da bi nama bilo ugodnije ili da nam pomognu shvatiti poruku koju prenose.

Spomenula sam ranije da su mi anđeli, dok sam pisala ovu knjigu, govorili o Elijahu i u isto vrijeme su mi pričali o tome kako je Elisha proročica kojoj je prorok Elijah predao svoju mantiju prije no što je krenuo prema nebu u kočiji. No u Starom zavjetu Elisha je muškarac.

»Anđele Elisha, zašto si ovdje? Hoće li se nešto u mojem životu promijeniti?« pitala sam.

»Da, Lorna. Dobit ćeš novi posao. Pomoći ću tvojoj majci da sretne starog poznanika i ti ćeš dobiti novi posao u robnoj kući u Dublinu.«

Htjela sam je upitati kada će se to dogoditi, no u tom je trenutku netko pokucao na vrata. Povikala sam: »Izlazim za sekundu!«

Elisha je prislonila pernati prst na usne i nestala.

Bila sam uzbuđena zbog pomisli na promjenu posla iako je to značilo da neću viđati Joea svakoga dana. Smatrala sam da će mi to pomoći da se osamostalim, a istovremeno će pomoći njima da se uvjere da sam sposobna brinuti se sama o sebi. Sve dok budem radila u garaži, pod očevim budnim okom, to neće moći shvatiti.

Nekoliko tjedna kasnije sjedila sam u vrtu i hranila svojeg ljubimca zeca, kada mi je mama predložila da od oca zatražim slobodan dan.

»Već dugo nismo bile zajedno u kupovini«, rekla mi je. »Mogle bismo prošetati kroz prodavaonice i ručati u robnoj kući Arnotts.«

»Voljela bih to«, rekla sam.

Sljedećeg dana pitala sam ocu mogu li dobiti slobodan dan u četvrtak, a on mi je rekao da ga je mama već pitala te da je sve već riješeno.

Anđeli su me često nasmijavali. Znala sam da sve ovo ima veze s Elishom: iskoristila je situaciju i složila misli u maminoj glavi. Mogla sam vidjeti kako se plan odvija i nisam ni trenutka posumnjala da će se sve obistiniti; bilo mi je drago što znam da moja mama sluša svoje anđele.

Iščekivanje je bilo nepodnošljivo jer sam znala kakav će biti ishod našega odlaska u kupovinu u Dublin.

Toga četvrtka krenule smo u grad autobusom. Bilo je vrlo prometno, sa svom uobičajenom bukom i strkom. Mama i ja posjetile smo više robnih kuća u ulicama O'Connell, Henry i Mary, vidjele smo mnogo divnih stvari. Mama je uvijek voljela posjetiti odjel s posuđem pa sam to vrijeme mogla posvetiti sebi, pretvarajući se da razgledam.

»Pogledaj svoju majku, Lorna«, čuh anđela Elishu kako govori.

Poslušala sam je i pogledala u smjeru gdje je majka stajala i razgledavala posuđe. Vidjela sam dva sjajna bića uz nju: jedno je bio mamin anđeo čuvar, no najveće iznenađenje bilo je drugo biće, moj brat-duh, Christopher. Prošlo je mnogo vremena od kad sam ga zadnji put vidjela - više godina. Bila sam oduševljena što ga vidim; htjela sam potrčati prema njemu i uzeti ga za ruku, što smo radili kada smo bili malena djeca u Old Kilmainhamu, no moj anđeo čuvar mi je pričvrstio stopala za tlo. (To učini uvijek kada primijeti da me preuzimaju osjećaji, a on ne želi da se pomaknem.)

Christopher se okrenuo prema meni i kratko se nasmijao, pa se opet okrenuo prema majci i počeo joj šaputati na uho. Tada sam shvatila na koji način moja majka čuje anđele: Christopher je bio posrednik između nje i anđela.

»Anđele Elisha«, rekla sam, »voljela bih reći mami da Christopher stoji pokraj nje.«

»Ne možeš, Lorna«, odgovorila je.

»Ali on je tako veličanstven i prekrasan«, rekla sam molećivim glasom. U tom trenu mogeg brata Christop-hera preuzelo je svjetlo. Bio je omotan svjetlom koje je dolazilo od majčinog anđela čuvara. Bio je to najveličan-stveniji prizor koji sam ikada vidjela, bila sam ganuta.

Mama se okrenula prema meni i pozvala me. Dok sam joj prilazila svjetlost oko nje postajala je sve sjajnija i sjajnija, anđeli su nestali, no znala sam da su još uvijek tamo.

»Hajdemo na ručak u robnu kuću Arnotts«, rekla mi je.

Kao i obično, bio je veliki red u restoranu. Uzele smo hranu i našle slobodan stol. Mama je pričala o divnim stvarima koje je vidjela. Kupila je žlice i tanjur koji je imao jedva primjetnu grešku. Za vrijeme ručka mama je rekla: »Uхватit ćemo autobus u dva sata; a prije toga ćemo imati dovoljno vremena da posjetimo još jednu robnu kuću u ulici Mary.«

Nakon ručka prošetale smo do ulice Mary. Dok sam ulazeći gurala vrata, vidjela sam anđela Elishu kako stoji s unutarne strane. Imala sam osjećaj da cijela građevina vibrira. Mogla sam osjetiti energiju; znala sam: ovdje će mi se dogoditi nešto pozitivno i mamu će dočekati iznenađenje.

Mama se okrenula prema odjelu za pletenje kada joj je prišao muškarac u odijelu. Bio je malen i mršav. Mama nije izgledala kao da ga prepoznaje, no on je prepoznao nju, čak joj je znao ime. Predstavio joj se, a na maminom licu pojavio se izraz iznenađenja.

»Sigurno me se sjećate«, rekao je. »Živio sam nekoliko kuća dalje od vas. Čak smo i zajedno izašli nekoliko puta.«

Iznenada se mamino lice ozarilo, prepoznala ga je. Razgovarali su i smijali se. Činilo se kao da je mama potpuno zaboravila na mene, a stajala sam tik do nje. Tada ju je muškarac upitao: »Tko je ova mlada dama s tobom, Rose? Tvoja kći?«

»Da«, odgovorila je. »Ovo je Lorna.«

U tom je trenutku moj brat-duh Christopher šapnuo nešto mami na uho i bez oklijevanja ove su riječi izašle iz majčinih usta: »Lorna traži posao; radila je s ocem posljednje dvije godine i dobro bi joj došla promjena.«

Čovjek se okrenuo prema meni i rekao: »Lorna, vidiš one stepenice? Popni se uz te stepenice do recepcije i zatraži prijavnicu za posao. Ispuni je i odnesi u ured. Zamoli da razgovaraš s Phyllis.«

Učinila sam kako mi je rekao. Pokucala sam na vrata i zatražila Phyllis; bila sam nervozna i zamolila sam anđele da mi ostanu blizu.

Dama u uredu zatražila me prijavnicu. Rekla mi je da voditeljica trenutno nije u svojem uredu te me poslala natrag dolje da je potražim. Rekla mi je da skrenem lijevo, pa kad prođem malim hodnikom vidjet ću vrata s lijeve strane. Zahvalila sam joj i vratila se natrag niz stepenice, skrenula ulijevo, pa niz hodnik i pokucala na vrata ureda koja su bila odškrinuta. Glasno sam rekla: »Dobar dan!«

»Uđite, otvoreno je!« odgovorio mi je ženski glas.

Otvorila sam vrata i pogledala u ured. Bilo je prilično mračno unutra. Za stolom je sjedila sitna žena srednjih godina. Primijetila sam da mogu vidjeti u prodavaonicu jer je cijela stjena ureda bila od stakla. Elisha je stajala tamo s tom gospođom pa sam se osjećala malo manje nervoznom. Gospođa se predstavila kao voditeljica prodavaonice.

»Što mogu učiniti za vas?« upitala je.

Rekla sam joj da me voditelj prodaje poslao njoj na razgovor. Zatražila je moju prijavnicu i pitala jesam li radila još negdje osim kod oca.

»Ne, ovo bi mi bilo prvo radno mjesto nakon garaže«, odgovorila sam.

Rekla mi je da imam sreće jer imaju nekoliko slobodnih radnih mjesta, a mogu početi raditi od ponedjeljka. Tada moram doći u njezin ured u devet sati, a ako nje tamo nema, naći ću je dolje u prodavaonici. Odmah će mi pokazati odjel na kojem ću raditi, a jedna od djevojaka će me uputiti u posao. Rukovale smo se i pozdravile na rastanku.

Bila sam toliko oduševljena da sam zamalo zaplesala na stepenicama. Novi posao - u robnoj kući - bila sam presretna. Pjevala sam zahvale svim svojim anđelima.

Kada sam se vratila do mame ona je još uvijek razgovarala sa svojim prijateljem. Primijetila sam da on izgleda puno starije od nje. Okrenuo se prema meni i upitao kako je prošao razgovor s Phyllis.

»Počinjem raditi od ponedjeljka«, odgovorila sam.

»Odlično«, rekao mi je. On i mama još su nekoliko minuta razgovarali, a onda je morao otići.

Sljedeće večeri našla sam se s Joeom i rekla mu za novi posao. Bilo mu je drago zbog mene, iako je rekao da će mu nedostajati naše svakodnevno susretanje na poslu. Rekao mi je nešto kako »razdvojenost učini da te se srce brzo zaželi« i složio se sa mnom da ću se brže osamostaliti ako ne radim za oca. Joe i ja smo sada već bili toliko bliski da nije više bilo bitno radimo li na istom mjestu ili ne. Provodili smo mnogo vremena zajedno, no još uvijek smo to tajili.

U ponedjeljak ujutro došla sam u robnu kuću na vrijeme. Izgledala je prazno iako su zaposlenici već bili na svojim radnim mjestima. I voditeljica je bila tamo, pa sam joj prišla. Rekla mi je da je slijedim do garderobe, što sam i učinila, iako sam bila jako nervozna i u strahu. Ovo je bio moj prvi posao daleko od moje obitelji, bila sam prepuštena sama sebi. Upoznala me je s Frances koja je bila zadužena za ženski modni odjel sa suknjama, rekla mi je da ću ja biti njezina nova pomoćnica.

Bila sam jako prestrašena prvi radni dan. Posebno me brinula pauza za ručak, no nisam se trebala brinuti: djevojka po imenu Pauline, koja je bila mojih godina i radila je na istom odjelu kao i ja, prišla mi je tijekom jutra i rekla kako smo obje u isto vrijeme na pauzi pa me pozvala da joj se pridružim. Pokazala mi je kako se radi i postale smo dobre prijateljice.

Od prvog trenutka zavoljela sam novi posao. Voljela sam raditi s ljudima i voljela sam atmosferu robne kuće. I uprava je bila korektna i vrlo brižna. Bila sam u svojem elementu dok sam tamo radila.

Uskoro sam naučila sve što se moglo naučiti o suknjama i katkad, kada ne bi bilo previše posla na mojem odjelu, rado sam pomagala na drugim damskim odjelima.

Anđeo smrti

Nakon samo nekoliko tjedana na novom poslu anđeli su mi skrenuli pozornost na mladića Marka koji je radio na odjelu s torbama. Bio je visok i mršav, sa smeđom, valovitom kosom i smeđim očima, a činilo se da uvijek nosi smeđa odijela. Kada bih ga s vremena na vrijeme pogledala, mogla sam vidjeti meko, suptilno svjetlo oko njega.

Jedno poslijepodne kada je u prodavaonici bilo zatišje, stajala sam i gledala Marka na drugoj strani. Vidjela sam anđela koji se pojavio iza njega. Ovo nije bio anđeo čuvar: kolebljivo treperenje i svjetlost, koji su ga okruživali bili su drugačiji od onih koji okružuju anđele čuvare. Ovaj je anđeo bio elegantan, vitak i iznimno visok.

Znala sam da je potpuno različit od svega što sam do tada vidjela. Anđeo se okrenuo prema meni i pogledao me, a na licu mu je bio izraz najdublje sućuti. Stao je iza Marka, pa se sagnuo preko njegova ramena, posegnuo rukom u njegovo tijelo i dotaknuo njegovu dušu. Vidjela sam kako je zatim vrlo nježno podiže, kao novorođenče, a onda je ljulja, vrlo polako, naprijed-natrag kroz njegovo tijelo s blagošću i suosjećanjem. Mladić je samo stajao, miran, kao u transu, nesvjestan svega što se događa.

Počela sam plakati, ali nisam znala zbog čega plačem. Emocije su me obuzele i nisam znala što da učinim. Osjetila sam lagan udarac po ramenu.

Bio je to anđeo Hosus. Okrenula sam se i pogledala ga. Prislonio mi je ruke na lice i brisao suze koje su mi punile oči, rekao mi je da nađem ispriku i da odem u skladište gdje će me on čekati.

Osvrnula sam se da pronađem voditelja; na moju sreću stajao je kraj stražnjeg ulaza i razgovarao s čuvarom. Rekla sam mu da idem u skladište.

Ušla sam u skladište kroz dvoja teška vrata koja su se širom otvorila kada sam ih gurnula, a zatim se zatvorila iza mene. Soba je bila puna kutija. Provukla sam se između njih i popela uz velike kamene spiralne stepenice. Skladište modnog odjela bilo je na najvišem katu. Trčala sam uza stepenice što sam brže mogla, gurnula mala vrata svom snagom i uletjela u sobu; bila je mračna i puna kutija s odjećom.

Tražila sam ga iza svakog stalka s odjećom, no Hosusa nije bilo. Znala sam da sam u skladištu sama, pa sam ga pozvala na sav glas. Prošla sam pokraj zadnjeg stalka. On je sjedio u dnu sobe na kutijama i čekao me.

Srce mi se poskočilo kada sam ga ugledala.

»Anđele Hosuse«, rekla sam dok sam sjedala, »moram saznati više o anđelu kojeg sam upravo vidjela. Što će se dogoditi onom mladiću?«

Hosus me uhvatio za ruku.

»Mogu ti reći vrlo malo. Anđeo kojeg si vidjela drugačiji je od nas; to je Anđeo smrti. On se pojavljuje samo kada netko umire u posebnim okolnostima. Anđeo smrti čini sve da spriječi tu smrt unutar granica svojih mogućnosti; mnogo anđela radi s njim. Na primjer, možeš biti sigurna da će ako postoji neka organizacija koja planira uništiti nevine živote, Anđeo smrti uporno pokušavati uvjeriti sve uključene ljude da Bog ne želi da to učine. Ne bi smjelo biti ratova, već mir i samo mir.

Anđeo smrti djeluje posvuda - čak i na najvišim razinama vlasti - kako bi spriječio oduzimanje nevinih života, pogotovo u ratno vrijeme. On se jako trudi uvjeriti ljude, ali slušaju li ga oni? Možda - ponekad, ali - ne uvijek!«

Prije kada bih pomislila na anđela smrti, zamišljala bih ga kao onog koji nosi razaranje, bol i patnju; no ovaj je bio pun ljubavi i sućuti.

Zahvalila sam Hosusu i vratila se na posao. Naučila sam kada da ne pitam previše.

Svi smo mi odgajani da se bojimo Anđela smrti, ali on je na strani življenja. On je dobar anđeo koji se bori na strani života, za ono što je ispravno i dobro.

Od ovoga događaja postala sam osjetljivija na Markovu prisutnost, svakog puta kada bih ga pogledala vidjela bih i Anđela smrti. Znala sam da ima i anđela čuvara, no njega nikada nisam vidjela. Svakoga dana pogled mi je skretao u Markovu smjeru; kao da ga ja čuvam, kao da ja mogu spriječiti da se promjena dogodi, nakon koje bi ljudi počeli slušati anđele.

S Markom su na odjelu s torbama radile dvije djevojke, no otkrila sam da je svjestan mojih pogleda. Jednom je došao na moj odjel sa suknjama i pitao voditelja može li me posuditi da mu pomognem za pultom. Znala sam da to nije Markova ideja nego da ga anđeli vode: šaputali su mu u uho, a on je slušao. To su učinili kako bismo Mark i ja proveli neko vrijeme zajedno.

Kako su mjeseci prolazili, u srcu mi je bilo sve teže. Od drugih djevojaka sam doznala neke pojedinosti o Marku. Imao je djevojku u Sjevernoj Irskoj i svakoga je vikenda putovao autobusom i vlakom samo da budu neko vrijeme zajedno.

Nisam se prestajala nadati da će sve biti u redu, ali moji anđeli su me i dalje molili da mu pomognem pa sam u dubini srca znala da nije siguran.

* * *

Na poslu je uvijek bila gužva, pogotovo vikendom, a nekoliko puta godišnje imali smo rasprodaje. Za vrijeme tih rasprodaja sve je bilo prepuno ljudi - većinom žena, neke su dovodile svoju djecu, čak i onu u kolicima. Tijekom rasprodaje zaposlenici su većinu radnog vremena provodili dižući odjeću s poda, kamo su je bacale žene u očajničkoj potrazi za jeftinijim stvarima. Spriječiti gomilanje robe na podu bio je zahtjevan posao. Vladao je kaos, a na blagajni je vječno bio red, no ja sam uživala u rasprodajama jer bih imala puno posla i dani bi mi vrlo brzo prolazili. A i voljela sam pomagati ljudima.

Jedne subote u vrijeme rasprodaje dok sam se probijala između kupaca kako bih vratila suknje na vješalice, osjetila sam da me netko vuče za uniformu. Pogledala sam dolje i na moje čuđenje ugledala dva malena anđela. Izgledali su kao djeca, bili su visoki oko pola metra i imali su krila. Bili su okupani jarkom svjetlošću i izgledali su kao da iz njih izvire veselje; bili su živahni i svjetlucavi. Već sam prije vidjela ovakve anđele i svakog su me puta natjerali da se i sama počnem osjećati kao dijete; oni izvuku dijete u meni, ispune me veseljem, srećom i smijehom.

Dok sam ih tako gledala svisoka, jedan mi je rekao: »Dođi, Lorna, brzo! Moraš nas slijediti!«

Vodili su me kroz gužvu na drugi kraj modnog odjela. Na tren su nestali u gužvi, ali sam ih i dalje čula kako me dozivaju.

»Ispod vješalica s bluzama, Lorna, pogledaj ispod vješalica s bluzama!« vikali su.

Kada sam stigla do vješalica s bluzama, zastala sam gledajući žene koje su živčano prebirale po vješalicama tražeći nešto što bi im se svidjelo. Bila sam šokirana agre-sivnošću koju su pokazivale. Maleni anđeli rekli su: »Ispod vješalica!« Znala sam kamo trebam pogledati. Znala sam da ću tamo naći dijete.

I dalje sam se borila sa ženama, ispričavala sam se glumeći da skupljam košulje i tada sam osjetila malenu ruku koja me je uhvatila za zglob. Sagnula sam se, razgrnula nekoliko žena s puta i podigla maleno dijete. Udaljila sam se od gomile i u djeliću sekunde mi je prišla mlada žena i rekla da držim njezino dijete. Rekla sam joj da je ovo opasno mjesto na kojem ne može ostaviti dijete bez nadzora, no ignorirala me, uzela dijete iz mojih ruku i otišla.

. Dva mala anđela djelovala su jako tužno. Rekla sam im: »Ta žena uopće ne sluša!«

Oni su me zamolili da slijedim i pazim na nju i dijete. Maleni anđeli također su ih

slijedili, a vidjela sam da joj njezin anđeo čuvar šapuće u uho.

Trudila sam se paziti na njih, no to je bilo gotovo neizvedivo jer su mi stalno prilazili kupci tražeći pomoć. Svuda je vladao kaos. Svaki put kada bih bila u prilici, pogledom sam potražila majku s djetetom. Maleni anđeli su mi pomagali tako što su zrakom svjetlosti označavali njihovu trenutnu poziciju. Odahnula bih svaki put kada bih je ugledala. Iznenada su me maleni anđeli ponovno vukli za uniformu.

»Dodi brzo! Nešto samo što se nije dogodilo, a mi to nećemo moći spriječiti jer nas majka ne sluša!« rekli su.

Pratila sam ih što sam brže mogla. Na moje čuđenje, primijetila sam da mi ostavljaju svjetlucavi trag kako bih mogla bez problema ići za njima kroz gužvu.

Mogla sam čak gledati kroz gužvu jer su mi svi od struka naniže postali prozirni. U toj gomili žena mogla sam vidjeti djetesce kako stoji usred svjetine. Prilazeći joj, uzviknula sam: »Pazite na to dijete!«

Žene oko vješalica bile su toliko udubljene u svoju potragu da me uopće nisu čule; nisu ni slušale. Shvatila sam što će se dogoditi, no nisam mogla spriječiti događaj. Mnoštvo ruku trgalo je odjeću s vješalica - na sve strane - u svemu tome jedna žena je slučajno povukla vješalicom preko djetetova lica, zahvativši rub oka izvukla ga je iz očne šupljine.

Jedan od malih anđela odmah je stavio ruku preko djetetova oka; iako je bilo izvan očne šupljine, anđelov dodir je spriječio da vješalica potpuno razdere oko. Dijete je počelo vrištati, a kada je majka vidjela što se dogodilo i ona je počela urlati, zgrabila je dijete i čvrsto ga privila uza se. Došla sam do majke i djeteta, zagrlila ih moleći Boga da se umiješa i spasi djetetu oko.

Netko je povikao: »Zovite hitnu pomoć!«

Bilo je teško gledati dijete dok joj je oko visjelo iz očne šupljine, a maleni anđeli ga pridržavali da se potpuno ne odvoji od tijela. Kada vidite toliku brigu i nježnost - znate da ste voljeni; i u najtežim trenucima kada mislimo da nikome nije stalo, da nas nitko ne voli, anđeli su uz nas. Uvijek pamтите: ljubav anđela je bezuvjetna.

Dijete je i dalje vrištalo, dojurio je voditelj, te nju i majku odveo u svoj ured.

Kasnije sam saznala da su djetetu uspjeti spasiti oko.

* * *

Joe i ja nastavili smo se zaljubljevati jedno u drugo; sa svakim susretom postajali smo sve bliskiji. Počela sam, dosta često, odlaziti njegovoj majci poslije radnog vremena.

Ona me je uvijek srdačno dočekivala i brinula se o tome da se osjećam kao član obitelji. Bila je visoka žena, dobre građe, imala je kovrčavu kosu i uvijek je bila nasmijana. Mnogo sam razgovarala s njom; sjedila bih za kuhinjskim stolom dok je ona radila po kuhinji, nikada mi nije dopustila da joj pomognem. Voljela sam razgovarati s njom. Jedan naš razgovor naročito me je razveselio; rekla mi je da joj je jako drago što je Joe upoznao tako milu djevojku poput mene, za to se je dugo molila i da se nada da će nas vidjeti oženjene i s djecom. Rekla mi je da bi tada bila bezbrižna. Zamolila me da njemu ne kažem ništa, neka naš razgovor ostane samo između nas dvije.

Joe bi dolazio kući, k majci, sat vremena iza mene i tada bismo zajedno večerali. Njegova majka bila je izvrsna kuharica, obožavala sam njezinu slaninu sa zeljem i tortice od jabuka. Nakon večere Joe i ja otišli bismo do au-tobusne stanice kako bismo uhvatili autobus u deset sati prema gradu, a od tamo još jedan prema Leixlipu, gdje sam ja živjela. Kada danas razmišljam o tome, pomislim da smo puno vremena provodili putujući autobusima.

Još uvijek nisam rekla roditeljima za nas, iako smo bili zajedno više od godinu dana. Začudo, moja majka nikada nije pitala gdje provodim večeri - možda je mislila da cijelo vrijeme radim prekovremeno. Malo sam strahovala od očeva mišljenja; hoće li odobravati

našu vezu ili ne, no znala sam da se tati Joe sviđa. Najviše sam strepila od majčina mišljenja.

Uobičajena praksa je bila da jednu ili dvije večeri tjedno ostanemo dulje na poslu, popunjavati police i vješalice odjećom. Razradili bismo raspored za dva tjedna unaprijed, ja sam obično radila četvrtkom i petkom; neke od djevojaka nisu željele raditi petkom, no meni nije smetalo jer smo se Joe i ja vidjeli gotovo svake večeri, a i on je često morao petkom raditi do kasnih sati. Katkad bih radila i srijedom navečer, ovisno o tome koliko je posla bilo u prodavaonici.

Mark je često radio iste smjene kao i ja. Anđeo smrti mi je uvijek bio vidljiv: neprestano je držao Markovu dušu. A Mark je bio toliko sretan da je zračio životom; u mojim razgovorima s anđelima povjerali su mi da su izgubili bitku.

Jednog dana radila sam na blagajni s Valerie, jednom od djevojaka s kojima sam bila u prijateljskim odnosima, slagale smo odjeću i spremale je u vreće, kada je Mark učinio nešto što nikada prije nije učinio. Prišao nam je i započeo razgovor. Pričao nam je o svojoj djevojci, koja je rodom iz Sjeverne Irske i kojoj odlazi svakog vikenda. Rekao nam je da je lud za njom, da je ona nešto najbolje što mu se dogodilo u životu i da se nada da će se uskoro oženiti.

Vidjela sam njegova predivnog anđela kako ga drži kao najdragocjenije ljudsko biće na svijetu, zadržala sam. Anđeo smrti nije želio uzeti Marka, ali nije imao izbora jer ljudi ne slušaju svoje anđele. Ja sam ga jasno čula; mogla sam ga i opipati, jednako kao Marka, no rečeno mi je da ne smijem. Tada je Mark rekao da mora otići.

Okrenula sam se prema Valerie i rekla joj da moram otići do toaleta. Istrčala sam iz prodavaonice, kroz stražnja vrata i utrčala u zahod. Sjela sam i plakala. Nakon nekog vremena skupila sam hrabrost i vratila se na posao, prepustila sam se brizi anđela jer sam bila užasno tužna i bespomoćna.

Otprilike godinu dana nakon mojeg zaposlenja u robnoj kući, zamolili su me da ostanem raditi malo dulje i ja sam pristala. Znala sam da moram ostati jer je i Mark radio dulje. Cijelo vrijeme sam ga promatrala zajedno s njegovim anđelom - i molila sam se. Mogla sam osjetiti njegovo veselje i sreću, svu ljubav koju je osjećao prema svojoj djevojci. Bila sam sigurna da su se već zaručili i da Mark planira svoju budućnost sa svojom djevojkom; za to je živio.

Svi su već otišli kućama. Ostali smo voditelj prodavaonice, Mark i ja. Voditelj mi je prišao i upitao jesam li gotova s poslom. Rekla sam da trebam još pet minuta. Kada sam završila sa slaganjem vješalica krenula sam prema garderobi. Okrenula sam se i vidjela Marka kako još radi za pultom svojeg odjela. Požurila sam niz stepenice do garderobe, brzo sam uzela kaput i još se brže vratila natrag u nadi da će Mark još biti tamo. I bio je - razgovarao je s voditeljem. Znala sam da je ovo posljednji put što ga vidim.

Vrata prodavaonice zatvorila su se za mnom. Dok sam hodala uličicom prema parkiralištu iza robne kuće, jadala sam se anđelima. Osjećala sam se bespomoćnom. Odjednom su se uz žarku svjetlost pojavili, okružili su me i izvadili mi dušu iz tijela. Od toga trena se ničega ne sjećam. Ne sjećam se kako sam došla kući i ne pamtim ništa iz te večeri. Kada sam se probudila sljedećeg jutra, znala sam da su anđeli prenijeli moju dušu i spojili je s Markovom. Moja duša i moje tijelo bili su spojeni tankom niti.

Dok sam ustajala iz kreveta tijelo mi je bilo nekako lagano, nisam osjećala tlo pod nogama. U sebi sam se osjećala smireno i spokojno. Odijevala sam se polako, a onda sišla u prizemlje. Bila sam slaba i osjećala sam se loše. U kuhinji me majka pitala jesam li dobro jer sam užasno blijeda.

Usula sam čaj u šalicu, uzela komad prepečenca i izašla u vrt, ponijela sam čaj i kruh, išla sam provjeriti kako je moj ljubimac, zec. Zapravo to mi je bila samo izlika; morala sam se maknuti od mame da se prestane brinuti. Pozdravila sam se s njom i krenula niz cestu prema autobusnoj stanici. Primijetila sam dva anđela, svaki mi je bio s jedne strane - nosili su me.

Nasmiješila sam se i rekla: »Hvala vam, anđeli. Molim vas, pomozite mi da se fizički oporavim, inače ne znam kako ću preživjeti dan.«

Čula sam ih kako mi šapuću na uho: »Ne brini, Lorna, mi se brinemo o tebi.«

Desetero, ili još više ljudi, već je čekalo autobus kad sam stigla na stanicu. Dok sam im prilazila, govorila sam anđelima: »Molim vas, moram sjesti, neću moći stajati.«

Za nekoliko minuta stigao je autobus: bio je krcat, ali sam našla slobodno sjedalo na samom kraju autobusa. Zaspala sam, a probudilo me šuškanje - čovjek ispred mene je čitao novine. Pročitala sam jedan naslov: »Mladić ubijen u Dublinu«. Zaklopila sam oči; bila sam očajna.

Kada je autobus stigao na terminal, izašla sam i krenula preko mosta prema ulici Mary. Nastavila sam hodati. Prolazeći pokraj prodavaonice »Hector Greys« čula sam zvuk radija iznutra. Spiker je govorio: »...ubijen je jedan mladić...«

Počela sam trčati, kada sam stigla do ulice u kojoj je robna kuća, suze su mi se slijevale niz obraze. Nije bilo nikoga u blizini. Na moj užas vidjela sam tragove krede na pločniku i potrganu žutu traku - to je bilo mjesto na kojem je Mark ubijen, na kojem ga je netko upucao! Nitko nije bio u blizini; ni policija, nitko! Osjećala sam da nikome nije stalo. Bilo mi je hladno. Potpuno sam onemoćala.

Svi su na poslu pričali o tome. Držala sam se po strani samo da ih ne moram slušati. Ali nisam ih mogla potpuno izbjeći. Ljudi su nagađali da je to ubojstvo zbog opredjeljenja, zbog njegove djevojke u Sjevernoj Irskoj. Ono što ja znam o Marku (s potpunom sigurnošću), jest da je otišao ravno u Nebo. Sjetite se, ja sam vidjela njegovu dušu, onda kada se anđeo nadvio nad njega i dotaknuo je: bila je prekrasna, kristalno-plava, čista, bez ijedne mrlje. Anđeli su bili uz njega kada je umro. Anđeo smrti mu je bio najbliže. Svi su oni, zajedno s članovima njegove obitelji koji su umrli prije njega - nježno preveli Marka ravno u Nebesa.

Kada je došlo vrijeme ručka, nazvala sam Joea i zamolila ga da se nađemo poslije posla kod stražnjeg ulaza robne kuće. Rekla sam mu da sam slobodna sutradan i da možemo večeras izaći. Još uvijek sam se osjećala loše, trebala mi je njegova ruka oko ramena da me bar malo utješi. Bila sam slaba i nisam imala snage niti da se odvučem do autobusne stanice. Nikada nisam zaboravila Marka.

Bombe

Joe i ja voljeli smo vikende. Meni je svaki četvrti bio produljen, a da budemo zajedno, Joe bi, kada god je to bilo moguće, tražio od tate da mu te iste vikende oslobodi. Zadirivala sam ga da ima sreće jer radi za mojega oca. Uvijek smo unaprijed planirali takve vikende; naša najdraža odredišta nalazila su se na planinama Dublin i Wicklow i na prekrasnim plažama zaljeva Brittas, južno od Dublina na obali Irskog mora.

Jedne večeri dok smo se vozili autobusom prema kući, Joe mi je predložio: »Kako bi bilo da odemo do prolaza Sally Gap u Wicklowskim planinama ovog vikenda?« Bilo je brzo dogovoreno, pa je u nedjelju Joe došao po mene točno u devet sati ujutro. Dočekala sam ga iza ugla, prekoputa kuće, gdje nas moji roditelji nisu mogli vidjeti. Spakirala sam sve za izlet: sendviče od šunke i sira, jabuke i čokoladu. Poljubio me i rekao: »Krenimo!« i krenuli smo prema autobusnoj stanici - u pravo vrijeme jer je autobus upravo dolazio.

Na obroncima planine Wicklow, gotovo svi smo izašli, činilo se kao da svi idemo u istom smjeru. Bila sam iznenađena brojnošću parova i mladih obitelji s djecom. Rekla sam Joeu da nisam znala da je ovo područje tako popularno. Taj smo dan hodali gotovo dva kilometra po označenim smjerovima visoko u planini, prepunim golemih stijena. Bilo je nevjerovatno: kuda god vam pogled odluta - vidite samo planine, a zrak je svjež, čist i oštar.

Volim se penjati po stijenama. Joe mi je morao pomagati, jer su stijene goleme, a ja sitna; Joeu ništa nije predstavljalo problem. Dobro smo se zabavljali.

Poslije šetnje sjeli smo na jednu od velikih stijena i počeli svoj izletnički objed. Nakon toga smo razgovarali satima; sjedili, upijali zrake sunca i divili se ljepoti planina. Nakon nekog vremena spakirali smo ostatke naše prtljage u vreću koju je Joe ponio, a drugom rukom me zagrlio. Baš kad smo silazili sa stijene, dogodilo se nešto što me je iznenadilo. Ukazao mi se Joeov anđeo, s njegove desne strane, jedno dva koraka iza njega. Nasmiješila sam mu se, a on mi je rekao: »Lorna, vidiš li gdje sunčane zrake padaju na ono malo jezero. Idite tamo.«

Joe me upitao: »Čemu takav veliki osmijeh?«

Nisam mu mogla reći da se smijem njegovu anđelu; naime još uvijek nisam skupila hrabrosti, nisam mu mogla reći da mogu vidjeti anđele i štošta drugo. Bojala sam se njegove reakcije.

»Pogledaj tamo«, rekla sam mu, »tamo gdje sunce pada na onu malu skupinu stabala i kamenja; nije li to jezero?«

»Kako ga nismo ranije vidjeli?« pitao se Joe.

Krenuli smo u smjeru jezera, a kada smo stigli do njega naišli smo na jedan par koji je upravo završio svoj objed, pozvali su nas da popijemo zajedno čaj. Prihvatili smo, pa smo ubrzo svi sjedili, razgovarali i smijali se na obali malenog jezera.

Anđeli su mi omogućili da toga dana vidim mnoštvo divnih stvari. Bilo bi čudesno da sam smjela podijeliti i svoju tajnu s Joeom pa da su mu anđeli pokazali ono što je uslijedilo, ali nije bilo suđeno.

Jezero je bilo mirno kao ploha zrcala; stabla su se odražavala na površini vode, kao i vodomar koji je upravo letio preko jezera. Mogla sam vidjeti drugog vodomara kako se kreće pod vodom.

Tada se odraz izdignuo iz vode i bljesnuvši sjajem duginih boja odskočio je od površine vode koja se odmah namreskala, zamalo dotaknuvši rep ptice u zraku. Sve je to izgledalo kao da se igra više ptica: kao da mnoštvo ptica leti iza njega.

Tada su mi anđeli rekli: »Lorna, vrijeme je da krenete.«

Upozorila sam Joea da će se uskoro smračiti i da moramo krenuti natrag. Par koji je, još uvijek, bio s nama rekao je da imaju kompas te da znaju kraći put kući pa su predložili da im se pridružimo.

Tako je i bilo. Ne znam koliko nam je vremena trebalo da stignemo do autobusne stanice, no ja sam bila potpuno iscrpljena. Joe me je, kao pravi džentlmen, dopratio do kućnih vrata, poljubio u obraz za laku noć i potrčao uhvatiti 'autobus-duh' za Dublin. Zamolila sam anđele da ga zaštite da sigurno stigne kući. Isto tako sam ih molila da ga održe zdravim: Joe je bio dobrog raspoloženja, pun energije: no ja sam mogla vidjeti organe njegova tijela koji su počeli obolijevati; smanjili su se nekako i posivjeli. Promjena je bila gotovo neprimjetna, no meni je bila jasna kao dan. Pribojavala sam se da je to početak pogoršanja zdravlja o kojem mi je Elijah pričao.

* * *

Nikada neću zaboraviti dan kada je moja majka saznala da se Joe i ja viđamo i izlazimo na sastanke. Imala sam slobodan dan: obavila sam nekoliko poslova oko kuće za mamu i provela nekoliko trenutaka s mojim ljubimcem, zečićem Isabel. Moja sestra, Emer, također je bila kod kuće toga poslijepodneva i kao obično, mama me je manje-više ignorirala. Cijelog sam života primjećivala da kada uđem u prostoriju u kojoj je jedna od mojih sestara ili netko od moje braće u razgovoru s mamom, oni prestaju govoriti.

Ako bih se neko vrijeme zadržala u istoj prostoriji ili im se pridružila, razgovor bi potpuno stao.

Ponekad sam bila tužna zbog toga što me moja obitelj nije više uključivala u svoj život.

Joe i ja smo se dogovorili za izlazak u 18.30, stoga sam, kasnije tog popodneva, ušla u kuću da se spremim za izlazak. Mama je bila u kuhinji i pitala me kamo idem. Rekla sam joj da idem uloviti autobus u pet sati i nastavila sam kroz hodnik, pa uz stepenice. Kada sam stigla u svoju spavaću sobu, čula sam mamu i sestru kako se uspinju stepenicama. Dijelila sam sobu s Emer pa sam mislila da će ući, no nije bilo tako. Obje su otišle u majčinu spavaću sobu. Čula sam ih kako razgovaraju, no bila sam previše uzbuđena zbog susreta s Joeom pa nisam obraćala pozornost na njih. Sada znam da je mama ispitivala Emer. Dok sam izlazila iz svoje spavaće sobe, one su stajale na vrhu stepenica. Emer me gledala očima punih krivnje.

»Što nije u redu?« pitala sam.

Mama je zaurkala na mene: »Kamo si ti krenula?«

Bila sam šokirana! Nikada ranije nisam vidjela majku u takvom stanju. Rekla sam joj da idem u Dublin. Vikala je na mene, zahtijevajući da joj kažem je li istina da izlazim s nekim tko radi na crpki za gorivo u očevoj garaži. Mama je djelovala kao da će eksplodirati: »Joe! S njim izlaziš? Koliko dugo to traje? Želim znati! To prestaje ovdje i sada!«

Mama je bila užasno uzrujana. Pogledala sam je i rekla mirnim glasom: »Izlazimo već nekoliko mjeseci i nastavit ću se viđati s njim i dalje. Sada se idem naći s njim.«

Kad sam se okrenula s namjerom da krenem niz stube, mama me je čvrsto zgrabila za ruku i počela vući - ovo je bila strana moje majke koju do tada nisam vidjela. Po njezinu shvaćanju Joe nas nije bio dostojan. Samo sam je pogledala i krenula opet niz stube. Još uvijek me je čvrsto držala za ruku i vukla me govoreći: »Ne ideš na taj autobus i nećeš se nalaziti s tim mladićem!«

Vidjela sam anđela čuvara moje majke koji je stajao iza nje, bio je sav u suzama; neke od suza padale su na maminu glavu. Tati je posao tada išao jako dobro pa smo čak imali vlastitu kuću. Izgledalo je da je mama zaboravila vrijeme kada smo mi bili obitelj bez doma, beskućnici, da je zaboravila kako smo se osjećali sretnicima kada smo dobili kuću na korištenje. Bili smo siromašni kao i mnoge druge irske obitelji u to vrijeme. Možda je

činjenica da je mama dolazila iz imućne obitelji pogoršavala cijelu situaciju. Njezina obitelj smatrala je da se ona udala ispod svoje razine.

Sada me već držala toliko čvrsto da sam morala biti jako odrješita s njom: »Pusti mi ruku, to me boli. Ne želim zakasnuti na autobus. Morat ćeš prihvatiti činjenicu da Joe i ja izlazimo, da smo par.«

Mamin prekrasni anđeo nadvio se nad nju i zagrlio joj cijelo tijelo, tek tada je pustila moju ruku.

Udaljila sam se od nje govoreći: »Mama, volim te.«

Nastavila sam niz stube, pa kroz hodnik van, potrčala sam niz ulicu prema autobusu. U autobusu sam razmišljala o majci i njezinu anđelu.

Joe je već stajao na stanici u Dublinu i čekao me. Bilo mi je toliko drago što ga vidim da sam ga čvrsto zagrlila, no nikada mu nisam rekla koliko sam bila uzrujana. Nikada - ni tada niti ikada kasnije - nisam mu priznala što je rekla moja majka, jer znam da bi ga to povrijedilo.

Odšetali smo do obližnjeg puba, Maguire's, u kojem je bila glazbena večer - uvijek sam voljela slušati glazbu. Joe je naručio pola litre Guinnessa; ja sam rijetko kada pila alkohol, pa sam naručila 7Up. Postupno su me, glazba i Joeova ruka, uspjeli umiriti, gotovo pa sam zaboravila epizodu s majkom.

Nekoliko dana kasnije tata je razgovarao sa mnom: »Čuo sam od tvoje majka da ste ti i Joe par.«

Rekao je da je primijetio da se nešto događa između nas, no nije ni slutio da izlazimo zajedno: »Bože! To ste zadržali velikom tajnom.«

Otac je naglasio da mu je jedino važno da sam ja sretna. On je učinio mnogo za Joea: pomogao mu je da nauči posao i ohrabrivao ga da napreduje u životu, što je bilo dobro za nas. Mama nikada više nije razgovarala sa mnom o onome danu - bilo je kao da se to nikada nije dogodilo.

* * *

Nekada me anđeli pripremaju za nešto što se tek treba dogoditi; nekada mi pošalju vizije, a kada ih proživljam, sve oko mene nestane. To je kao da vas netko prenese u drugo vrijeme i na drugo mjesto. Jednom to može biti kao da gledam u treperavi televizijski ekran; drugi put je kao ubrzani film. Ponekad mi je jako teško jer ne razumijem što mi se zapravo događa. »Film« se može zaustaviti za djelić sekunde i tada mogu vidjeti osobu ili mjesto. Vizije se događaju na različite načine.

Jednog proljetnog jutra, kada je vrijeme po pravilu trebalo biti vedrije i sunčanije, ustala sam iz kreveta i obukla se za posao. Razvukla sam zavjese na prozoru spavaće sobe i pogledala van. Sve je izgledalo nekako sivkasto: kao da netko ulijeva sivu boju u atmosferu i ona prekriva sve i svakoga. Stajala sam tako i gledala kroz prozor. Vidjela sam susjeda kako izlazi iz svoje kuće, pozdravlja se sa suprugom, hoda prema automobilu i odvozi se. On, njegov automobil i sve oko njih, bilo je sivkasto. Još je jedan automobil prošao cestom, pokriven istim sivilom. Jedan mladić protrčao je pokraj kuće i bez obzira što je atmosfera plesala oko njega, bila je siva.

Sišla sam do kuhinje, napravila si čaj i dala mačku Tigru mlijeko. Na izlazu sam pozdravila ukućane.

Hodajući prema autobusnoj postaji zazivala sam anđele, no nisu mi se pokazivali. Pitala sam ih: »Zašto sve izgleda tako neobično?«

»Ne brini se, mi te čuvamo«, šapnuli su mi.

Dok sam se približavala glavnoj cesti, ugledala sam autobus pa sam potrčala da mi ne pobjegne. Autobus je bio pun ljudi, no uspjela sam naći prazno sjedalo. Osjećala sam se

neobično: počeli su me obuzimati tišina i mir. Pogledala sam ljude u autobusu. I oni su bili sivkasti. Čak je i autobus bio neobičan, ništa nije izgledalo stvarno. Kada smo stigli do terminala, na pristaništima uz rijeku Liffey, ponovno sam zazvala anđele. Nisu mi odgovarali.

Prolazeći kroz vrata stražnjeg ulaza u robnu kuću osjećala sam se laganijom - sve se usporilo. Ugledala sam neke zaposlenike i vođitelje koji su već radili. Tek sam tada primijetila da nitko nema svojeg anđela čuvara uza se; nisu ih imali ni u autobusu! Bila sam šokirana, osjetila sam da se počinjem tresti.

Cijela robna kuća bila je siva. Sišla sam u garderobu u nadi da ću naći anđele čuvere uz djevojke s kojima sam radila - no ni one nisu imale anđele uza se, iako sam znala da bi trebali biti tamo.

Nastavila sam zazivati anđele, no nisu mi odgovarali, napustila sam garderobu i popela se stubama do kata s prodavaonicama. Stajala sam u modnom odjelu pokraj niza vješalica koji je gledao prema glavnom ulazu. Vidjela sam kako vođitelj i zaštitar otvaraju vrata, gledala sam kupce kako ulaze u robnu kuću. Polako sam počela primjećivati anđele čuvere uz ljude, no anđeli nisu izgledali kao obično; njihov sjaj je nestao i bili su nekako tupi - kao da su prekriveni istim sivilom koje je ispunilo atmosferu.

Osjetila sam dodir po ramenu; anđeo Michael stajao je pokraj mene, nasmiješen.

Bio je sjajan kao uvijek. Pitala sam ga što nije u redu.

»Bojim se ovoga! Nikada prije nisam vidjela da se ovako nešto dogodi anđelima. Kakvo je to sivilo? Doslovno je u svemu i na svakome.«

»Lorna, ovako će biti neko vrijeme«, rekao mi je anđeo Michael. »Održavat ćemo te u ovakvom duhovnom stanju da bismo te zaštitili. I dalje ćeš raditi, ići kući i obavljati svoje svakodnevne dužnosti i aktivnosti, no sve to će ti se činiti nereálnim.«

»Michaele«, rekla sam mu, »već sada mi sve izgleda nestvarno. Fizički osjećam te promjene, osjećam se lakom, mirnom i tihom iznutra. Taj osjećaj se pojačava tijekom dana. Ali to sivilo je baš u svemu. Vani, na ulici je stravično«, okrenula sam se i pogledala ga.

»Michaele, zar ne možete, ti i anđeli, zaštititi sve ove ljude kao što štite mene?«

»Ne, Lorna«, odgovorio je Michael. »Ponekad si ti zaštićena na drugačiji način. To će morati ostati tajnom sve dok ne dođe vrijeme da ti uzmemo dušu. Dosta pitanja za sada, Lorna. Samo slušaj što ti govorim. Svakog jutra ćeš odlaziti na posao, ali moraš ostati u prodavaonici cijelog dana. Izaći ćeš samo kada bude vrijeme za odlazak kući, i tada moraš ravno na autobus. Razumiješ?«

U tom trenu Valerie me pozvala, a Michael je nestao. Prišla sam blagajni gdje je ona stajala s Pauline i još dvije djevojke. Brbljale smo o tome što sve još moramo napraviti do kraja radnog vremena kada nam je prišao vođitelj.

»Dobro jutro, djevojke«, rekao je. »Ne želim vas preplašiti, no uprava me obavijestila da moramo posebno paziti na sumnjive pakete, kao što su papirnate vrećice ili kutije cigareta. Sinoć je jedan od čistača pronašao nešto što je izgledalo kao obična kutija cigareta, no zapravo je bila zapaljiva bomba.«

Kada večeras zatvorimo, želim da vi, djevojke, pretražite odjeću na vješalicama i provjerite u svim kabinama za presvlačenje, ima li nečega sumnjivoga. Ako bilo što pronađete, javite mi istog trena. Ne zaboravite provjeriti u džepovima odjeće. Ne želimo da robna kuća izgori pa da ostanemo bez posla.«

Dok je vođitelj odlazio, pomislila sam: »Znači, to ne valja.« Ušla sam u jednu od kabina za presvlačenje i zazvala Michaela, pojavio se.

»Zašto mi nisi rekao za zapaljive bombe?« pitala sam.

Anđeo Michael nikada mi nije odgovorio na to pitanje. Umjesto toga, ispružio je ruke i položio ih na moju glavu, istog trena, sva briga i strah nestali su iz mene. Zaista se ne sjećam onoga što se događalo u idućih nekoliko tjedana; bilo je to kao da sanjam, kao da sam u nekom drugom vremenu, na nekom drugom mjestu.

Joe je bio jako zabrinut. Rekao mi je: »Nisi baš svoja. Ne razgovaraš sa mnom. Kao da si negdje drugdje. Jesam li ja učinio nešto loše? Zar me ne voliš više?«

»Samo sam umorna«, odgovorila sam, »bit ću bolje uskoro. Ne brini.«

Bilo nam je teško oboma, ni ovo nisam mogla podijeliti s nekim; a onda su eksplodirale bombe. Nisam bila svjesna ničega, ni dana u tjednu, ni dijela dana, zaboravila sam na vrijeme. Dok sam jednog poslijepodneva stajala pokraj vješalica, prestrašili su me prigušeni zvukovi u blizini.

Dok ovo pišem, ponovno proživljam to iskustvo, događaje toga dana.

Pokraj autobusa sam, u rukama držim muškarca koji umire. Gledam anđele kako skupljaju duše koje napuštaju ljudska tijela; kada ugledaju malene duše, razgovaraju s njima kao da se ništa nije dogodilo.

Gledam anđele koji kleče pokraj ljudi, drže ih u naručju, ne napuštaju ih, šapuću im da će im biti dobro.

Vidim ljude koji bježe iz prodavaonica, zazivaju anđele da im pomognu i pokušavaju skrenuti pozornost prolaznika.

Prizor je užasan.

Ne osjećam svoje ljudsko tijelo; kao da sam na dva mjesta istovremeno: na ulicama Dublina, gdje se sve događa i unutar robne kuće gdje stojim pokraj vješalica s odjećom. Krećem se ulicama bez da mi stopala dodiruju tlo. Posvuda lete krhotine, slomljeno staklo, ljudi vrište i plaču, duše im napuštaju tijela. Ja polažem ruke na ljude dok prolazim pokraj njih, pružam ruke i dotičem ih.

Toga dana moja je duša napustila tijelo i ja sam bila u drugom svijetu - vani na ulici s onima koji su patili. Postupno sam se u prodavaonici vraćala sebi. Shvatila sam da se čvrsto držim za šipku na kojoj su visjele vješalice, tako čvrsto da su mi ruke pocrvenjele. Prodavaonica je utihnula.

Sljedećeg trenutka mlada djevojka uletjela je kroz ulazna vrata, vičući i plačući, sva užasnuta. Trčala je po prodavaonici vrišteći o bombi koja je eksplodirala i o tijelima koja su razbacana posvuda. Tražila je svoju sestru koja je radila sa mnom u robnoj kući. Dvije su se sestre našle i mlada djevojka se smirila.

Tada je jedan od upravitelja otišao u ured i preko razglasa objavio da se za pet minuta svi zaposlenici moraju okupiti kod stražnjeg ulaza i da ćemo biti odvezeni kućama.

Znala sam da je to kraj! Toga dana više neće biti bombi u Dublinu. Dok sam silazila niz stube prema garderobi, anđeo mi je šapnuo da se vratim i nazovem svoju majku.

Okrenula sam se i vratila do telefona, nazvala sam i rekla mami da sam dobro. Spustila sam slušalicu i vratila se po svoj kaput. Svi drugi zaposlenici već su se penjali uza stube prema stražnjem ulazu.

Kamioni za dostavu bili su poredani jedan do drugog i svaki vozač je izvikivao odredište na koje je vozio. Popela sam se u vozilo koje je išlo u smjeru kuće Joeove majke. Iskricali su me pred vratima. U kući su svi gledali vijesti. Joeova mama čvrsto me zagrlila i rekla da se jako brinula za mene. Popili smo šalicu čaja nakon koje sam se počela osjećati malo bolje. Servirali su mi večeru; bila sam užasno gladna, kao da nisam jela tjednima. Tada je stigao Joe i grčevito me zagrlio. Svi smo bili u suzama, suosjećali smo s obiteljima koje su izgubile svoje voljene i s povrijeđenima. Toga dana, 17. svibnja 1974., u Dublinu je zbog eksplozija bombi poginulo dvadeset i šestoro ljudi i jedno nerođeno dijete, a stotine su ozlijeđene.

Mi, koji smo živjeli u Republici Irskoj, imali smo jako malo iskustva o strahotama rata (do toga dana), no u Sjevernoj Irskoj, koja je od nas udaljena manje od 350 kilometara, više od 3000 ljudi poginulo je od 1964. do 2000. godine. Do tada smo imali slabu predodžbu o

tome kako je ljudima u Sjevernoj Irskoj ili bilo kojem drugom dijelu svijeta koji žive uz bombe koje se aktiviraju bez upozorenja.

Anđeo Elijah jednom mi je rekao: »Jednostavno je ratovati, najteže je održati mir. Vi, ljudi, mislite da imate kontrolu kad ratujete. Ali zaboravljate tko vam je dao moć i da je On može oduzeti bilo kada.«

Još dugo vremena nakon bombardiranja moje tijelo i duša bili su protresani valovima šokova: duhovne, psihičke i emotivne prirode. Mogla sam osjetiti užas ozlijeđenih i preminulih, kao i bol njihovih obitelji i prijatelja

Čula sam njihove glasove, njihov plač. Mjesecima su mi se pojavljivala lica: ne samo preminulih, već i onih koji su bili teško ozlijeđeni i koji su se borili za život, kao i lica ožalošćene rodbine. Ti su me prizori progonili stalno.

Anđeli su učinili sve što su mogli da me zaštite od valova šoka koji su me udarali. Omotali su me u nešto što sam osjećala kao pokrivač; osjećala sam se zamotanom u nešto nježno, poput perja, bilo je bijelo kao snijeg, nabijeno elektricitetom i iskrilo je cijelo vrijeme. Bilo je golemo; zapanjila me njegova veličina.

Anđeo Elijah držao me za ruku i govorio: »Lorna, znamo da te pogađa ovaj užas, da te boli. Zato smo te omotali pokrivačem da ti pomogne podnijeti tu bol. On pomaže da tvoji duša i tijelo ostanu zajedno.«

Tada mi je Elijah puhnuo u lice i nestao, a ja sam se osjećala osnaženom.

Dani i tjedni su prolazili; još uvijek sam morala tražiti skriveno mjesto za plakanje. Ponekad bih tijekom pauze za ručak otišla na parkiralište. Kada sam znala da nema nikoga u toaletu, otišla bih tamo. Nekada bih samo tumarala ulicama, dok ne bih našla neki kutak ili stari zidić na koji sam mogla sjesti. Često sam govorila anđelima da želim biti sama.

Jednom takvom prigodom, pojavio se anđeo Elijah; nije me htio ostaviti samu. Položio je ruke na moje lice. Tada smo on i ja postali jedno. Činilo mi se da gledam njegovim očima. Vidjela sam sav užas ovoga svijeta: ratove, glad, nepravde ljudskih bića nanesene drugim ljudskim bićima. Moja duša vrisnula je u boli.

Zatim mi je anđeo Elijah pokazao drugu stranu svijeta: prekrasnu ljubav, radost i smijeh i sve drugo što je dobro u ljudskom rodu. Nasmijala sam se i suze radosnice su mi se kotrljale niz obraze.

Kada je anđeo Elijah nestao, nastavila sam plakati od sreće.

Vraćala sam se na posao, svjesna da svaki muškarac, žena i dijete imaju tu dobrotu, tu ljubav, to veselje u sebi. Vjerujem da će jednoga dana ljudska rasa nadvladati sve loše i da će pobjedonosno evoluirati; tijelom i duhom sjedinjeni.

Anđeo majčinske ljubavi

Svakih nekoliko tjedana čuvala sam djecu ujaka Paddyja i njegove žene Sarah. Imali su tri kćerke, živjeli su u Walkinstownu, u predgrađu Dublina. Ravno s posla išla bih k njima autobusom, prespavala bih tamo i sljedećeg jutra opet išla na posao. Djevojčice su bile drage, prekrasne, nikada mi nije bilo teško pričuvati ih. Time sam omogućila ujaku i ujni da se malo maknu iz kuće - pa makar to bio odlazak u kino.

Te osobite večeri bila sam na putu prema njihovoj kući. Sjedila sam u autobusu izgubljena u svojim mislima kad me, iznenada, starija gospođa uznemirila tapšanjem po koljenu.

»Mlada damo«, rekla mi je, »vaš osmijeh me ispunjava veseljem.«

Svi su počeli ustajati; pozdravila sam gospođu dok se autobus zaustavljao na mojoj stanici.

Čuvala sam djevojčice te večeri, a kada su zaspale, oglasilo se zvonce na vratima; nisam nikoga očekivala, no nadala sam se da buka neće probuditi djecu. Na moje iznenađenje pred vratima je stajao Joe.

»Zatvori oči, i nemoj viriti!« rekao mi je vodeći me niz puteljak u vrtu. »Sada otvori oči. Iznenađenje!«

Ispred nas je bio parkiran prekrasan tamnozeleni ford escort. Joe je bio presretan. Njegov prvi automobil!

»Joe, gdje si kupio automobil?«

»Od jednog prodavača automobila koji često dolazi u garažu tvojega oca.« odgovorio je. »Rekao sam mu prije dva tjedna da razmišljam o kupnji automobila, jutros je došao s ovim. Tvoj tata i mehaničar su ga pregledali i rekli da je to prava prilika.«

Čvrsto sam ga zagrlila; i ja sam bila uzbuđena. Otvorio mi je vrata, a ja sam sjela u automobil. Bilo je to fenomenalno. Rekla sam mu: »Bolje je da sada kreneš. Dođi po mene na posao sutra, u svojem novom automobilu.«

Mahala sam Joeu na odlasku.

Automobil nam je dao slobodu, a ja sam oduvijek voljela duge ljetne večeri. Jedno od mjesta koje smo sada češće mogli posjećivati bio je Celbridge House; šetali bismo obalama rijeke, sjedili i gledali ljude dok pecaju, djecu dok plivaju i roditelje dok šeću s malenom dječicom po plićacima, držeći ih za ručice.

Promatrala sam i anđele koji su uzlijetali iz vode - bilo mi je zanimljivo gledati kako se voda zadržava na njima dok se propinju u visine, da bi se, potom, spustili natrag u vodu, k djeci. Neki od anđela imali su krila, no neki nisu, izgledalo je kao da se vrte oko djece i s njima se jednako dobro zabavljaju.

Voljela sam gledati djecu koja su prskala u smjeru anđela - kapljice vode odbijale su se od njih i vraćale natrag - prekrasno je bilo slušati smijeh anđela koji se miješao sa smijehom djece, ili gledati dijete dok zaranja pod vodu i anđela koji to radi u isto vrijeme - predivno! Jednom su anđeli napravili krug oko skupine djece, krug prepun boja; zlatne, srebrne i bijele zrake svjetlosti odbijale su se od anđela. Nakon odbijanja pretvarale su se u loptice različitih veličina koje su zaplesale na i ispod vode i kroz zrak. Jednu lopticu je zajahao anđeo. Bilo je zapanjujuće vidjeti krila toga anđela, s perja je kapala voda, zlatna kosa mu je bila potpuno mokra.

Drugom prigodom anđeli su mahali glavama s jedne na drugu stranu istovremeno mašući krilima, raspršivali su blistave, srebrne i zlatne kapi uokolo.

Jednog dana dok sam sjedila kraj rijeke, vidjela sam prekrasan primjer kako se anđeli

brinu o nama. Gledala sam majku i njezina sina, od oko osamnaest mjeseci, kako stoje uz rub rijeke. Dijete je bilo potpuno ustreptalo zbog vode koja mu je tekla preko nogu, majka ga je držala oko struka i pokušavala naučiti kako da uspostavi ravnotežu i da stoji samostalno. Povremeno bi odmaknula ruke od sina, provjeravajući koliko dugo može sam stajati. Gledala sam anđela čuvara tog dječaćića kako sjedi ispod njega u vodi. Djetetove noge postale su nesigurne i pao je. Majka ga nije mogla uhvatiti na vrijeme, no njegov anđeo jest! Kako je dijete, uz prskanje, sjelo u vodu, spustilo se ravno u krilo svojega anđela čuvara. Umjesto da se rasplače, počeo se igrati vodom uz glasan smijeh. Nasmijala sam se tome. Joe me upitao: Čemu se ti tako razdragano smiješ?«

Nasmiješila sam mu se i ništa nisam rekla, tako sam još jedanput propustila priliku reći mu barem dio onoga što mogu vidjeti. On je bio jedina osoba s kojom sam dijelila svaki djelić svojeg života, no bojala sam se govoriti mu o anđelima da ne bi pomislio kako nisam baš sasvim svoja.

»Hajdemo prošetati još malo uzvodno uz obalu«, predložio mi je Joe.

Ustao je i počeo hodati ispred mene, a meni je jedan anđeo šapnuo na uho da nam anđeli pomažu u *svemu* što radimo u životu. U hodanju, disanju, pričanju i smijanju - oni nam pomažu prigodom svake fizičke aktivnosti koju poduzimamo svojim tijelom. Anđeli nam na isti način pomažu da razvrstamo probleme u svojim mislima; ili pitanjima koja si postavljamo. Oni nam cijelo vrijeme šapuću, stavljaju nam odgovore u misli i pamet, no najčešće smo preopterećeni postavljanjem pitanja, pa nemamo vremena stati i poslušati odgovore.

Čula sam kako mi Joe govori da požurim pa sam potrčala da ga stignem.

Jednom smo, šecujući obalom rijeke Celbridge, upoznali stariji par. Njihova su imena bila John i Mary, često smo ih sretali dok su izvodili svojeg psa Tobyja, običnog uličnog mješanca, no vrlo simpatičnog. Taj je par cijeli svoj život proveo u Celbridgu i upravo su proslavili tridesetu godišnjicu braka; djeca su im već bila odrasla i otišla su od kuće, pa su sada njih dvoje imali puno vremena za sebe, što su maksimalno koristili.

Jedne večeri naišli smo na njih, zaustavili smo se i malo porazgovarali. Pred kraj razgovora John je, nestašnim tonom, upitao Joea: »Kada ćeš zaprositi ovu mladu damu?«

Zacrvenjela sam se. Bilo mi je toliko neugodno - da nisam znala kamo da pogledam. Ne znam kako je Joe reagirao jer ga se nisam usudila pogledati.

Mary je rekla: »Nemoj zbunjivati mladi par!« Zgrabila je Johna za ruku i odvukla ga.

Joe i ja prošetali smo još malo uz rijeku i sjeli na kamenje. Izula sam tenisice i čarape, pa spustila noge u vodu. Joe je iznenada ustao, potpuno odjeven zakoračio je u vodu i kleknuo na jedno koljeno. Rijeka je bila duboka oko pola metra, možda samo malo manje, a Joe je bio na jednom koljenu u jakoj struji. Bio je poprilično mokar. Počela sam hihotati.

»Pokušavam biti ozbiljan!« rekao je. »Želim ti ponuditi brak!« Dok je pokušavao održati ravnotežu, jedna mu je ruka bila na mojem koljenu. »Hoćeš li se ti, Lorna, udati za mene?«

Mogla sam se samo smijati. Toliko sam se smijala da sam pala s kamena u vodu. Joe me uhvatio i sada smo oboje bili potpuno mokri. Gušili smo se od smijeha. Dok mi je Joe pomagao da stanem na noge, rekla sam: »Da.« Previše sam se smijala da bih rekla išta više.

Popeli smo se natrag na obalu, još uvijek umirući od smijeha, cijedili smo vodu s odjeće - hvala Bogu bila je topla večer. Dok smo hodali natrag uz obalu Joe je zastao: »Moram pitati i tvojega oca za dozvolu. Što ako kaže 'ne'?«

Zamislila sam se na trenutak, no sjetila sam se što su mi anđeli govorili o Joeovom i mojem vjenčanju, pa sam rekla: »Ne brini se, tata neće odbiti. Znam da će biti sretan zbog nas.«

Dok smo se vraćali, ljudi koje smo putem sretali gledali su nas zabavljajući se na naš račun; jedno dijete je reklo svojoj majci: »Mama, mora da su pali u rijeku jer im je sva odjeća

mokra.«

Grupica ljudi, koja je pecala na obali, dovikivala nam je nešto o odlasku na kupanje u odjeći. Mora da smo im izgledali kao mokri miševi. Mahnuli smo im i nasmijali se. I tek tada mi je sinulo. »Nadam se da su ti ključevi od automobila u džepu, a ne na dnu rijeke!« Joe je stavio ruku u džep i zanijekao glavom. Mora da smo ih izgubili u rijeci na mjestu gdje me je zaprosio.

»U redu, idemo se utrkvati da vidimo tko će prije stići do mjesta gdje smo bili i naći ključeve...«, rekla sam i počela trčati.

Joe me zvao, vikao da stanem, pa sam se na kraju zaustavila i okrenula. On je stajao na istom mjestu, zveckajući s ključevima u ruci i smijao mi se. Potrčala sam natrag prema njemu i zgrabila ključeve: »Utrkujmo se natrag do automobila!« Joe je stigao prije mene, što nije bilo neobično budući da su mu noge bile dvostruko duže od mojih.

Dok smo se vozili prema mojoj kući, Joe i ja smo razgovarali o vjenčanju. Odlučili smo ne govoriti nikome o svojim planovima dok on ne razgovara s mojim ocem. Kada smo stigli do kuće, Joe nije želio ući; rekao je da bi mu bilo neugodno da ga vide u mokroj odjeći. Poljubili smo se za laku noć i on se odvezao.

Sljedećeg dana, neposredno prije pauze za ručak, posjetila me ujna Sarah i zamolila da joj pričavam djevojčice te večeri. Bilo mi je vrlo neobično za nju da samo dođe u robnu kuću, ali bilo mi je odmah jasno da su ona i ujak jako uzbuđeni zbog izlaska.

Pristala sam, iako smo već ranije bili odlučili da će to biti večer kada će Joe razgovarati s ocem.

Ujna Sara bila je oduševljena. Rekla mi je da se ona i ujak Paddy jako vesele izlasku na večeru i, kasnije, na predstavu. Obećala sam da ću biti kod njih najbrže što budem mogla. Pozdravile smo se i dok sam je gledala na odlasku iz prodavaonice primijetila sam da blista, svuda oko nje bila je svjetlost. Znala sam da je sretna.

Na stanci za ručak otišla sam do telefonske govornice kod stražnjeg ulaza u robnu kuću. Nazvala sam garažu i kada mi se tata javio na telefon rekla sam mu: »Bok, tata, mogu razgovarati s Joeom?«

»Joe je vani. Pozvat ću ga«, odgovorio je. Mogla sam čuti uzbuđenje u očevu glasu. Rekla sam mu: »Zvučiš jako sretno danas.«

Tata mi se samo nasmijao i rekao: »Evo Joea.«

Joe i ja razgovarali smo nekoliko minuta i rekla sam mu da me ujna zamolila da pripazim na djevojčice te večeri. Pitala sam ga je li razgovarao s tatom o našem vjenčanju.

»Nisam. Ostavit ću to za sutra. Doći ću po tebe poslije posla, pa ćemo se dogovoriti i otići k tvojima oko devet, tada ću zatražiti tvoju ruku od oca.«

»Joe, čula sam uzbuđenje u očevu glasu dok sam razgovarala s njim; jesi li siguran da on ništa ne zna?«

»Ne, nisam još razgovarao ni s njim, niti s nekim drugim«, rekao mi je Joe, »no tata ti je danas odlično raspoložen. Možda je čuo kakve dobre vijesti.«

»Nadam se da te sada ne čuje«, rekla sam.

»Ne čuje, izašao je razgovarati s mehaničarom.«

Netko je u tom trenu ušao u ured i mi smo se pozdravili i poklopili slušalice.

Imala sam sat vremena odmora za ručak pa sam planirala izaći i uživati na suncu. Kada sam se okrenula od telefonske govornice opet sam se sudarila s anđelom u ženskom obličju. Doslovno sam zakoračila u nju.

Bila je posvuda oko mene; velika, stvorena za grljenje i prelijepa. To je bila ona, Anđeo majčinske ljubavi. Mnogo puta me je zagrlila dok sam bila dijete, no ovoga puta osjećaj je bio jači no ikad.

Ona je okrugla kao sunce i enormne veličine. Njezina su krila ovijena oko nje, ali rastvorena, pa pomalo slični na majku kvočku. Njezine su ruke uvijek spremne da vas prihvate

u velik zagrljaj. Njezine boje prelijevaju se u žućkasto-bijelim nijansama, a ovoga puta bilo je i nagovještaja rožičaste. Ona je napola prozirna i možete vidjeti kako iz nje isijava jasna svjetlost, ali ne možete vidjeti kroz nju.

Njezino lice zrači ljubavlju, njezine oči su velike kao tanjurići, blistaju svjetlom majčinske ljubavi, a u kosi ima prekrasne meke, žućkasto-bijele kovrče. Cijelo vrijeme zrači zagrljajima ljubavi; a toliko ju je ugodno grliti da stalno imate potrebu biti joj u naručje i grliti se s njom. Bez obzira koliko ljubavi primimo od vlastite majke (ako je imamo), ovaj anđeo tu ljubav još uvećava.

Toga sam dana bila jako zabrinuta zbog moguće mamine reakcije na vijest o našem vjenčanju. Anđeo majčinske ljubavi znala je da trebam osjetiti puno majčinske ljubavi: znala je da bih trebala osjetiti više ljubavi od one koju mi je moja majka mogla dati.

Bila sam toliko sretna i uzbuđena zbog naših zaruka da sam stalno imala osmijeh na usnama. Valerie me upitala: »Što se događa? Izgledaš jako sretno.« Gnjavila me cijeli dan, pokušavajući saznati moju tajnu. Potkraj radnog vremena, dok smo sortirale vješalice s hlačama, izvalila je:

»Znam! Joe i ti ste se zaručili! Sigurno je to!«

Pocrvenjela sam: »Sššš, to je tajna«, rekla sam joj. »Nemoj reći drugima.« Nisam željela da to itko sazna prije no što dobijem prsten, no svejedno mi je bilo drago reći nekome.

»Gdje ti je prsten?« pitala me.

»To ti i pokušavam reći, nemamo ih! Još ih nismo ni počeli tražiti. Možda krenemo u sljedećih nekoliko tjedana, ne znam. Imamo mnogo toga za riješiti. Joe prvo mora razgovarati s tatom. Obećaj da nećeš ništa reći drugim djevojkama! Tebi ću prvoj pokazati prsten da možeš zaželjeti želju.«

Valerie se složila. Ostale smo još malo brbljajući i slažući odjeću, onda je ona otišla prebrojati novac u blagajni. Pogledavala me je s vremena na vrijeme cereći se, ali nikome ništa nije rekla.

Nakon posla, autobusom sam otišla do ujnine kuće čuvati djecu. Putem sam molila anđele da mi pomognu suzdržati uzbuđenje jer se nisam željela odati pred ujom Sarom i ujakom Paddyjem; nisam željela odgovarati na pitanja. Anđeli su me održali mirnom, pa ni ujak ni ujna nisu ništa primijetili. Sljedećeg jutra stigla sam autobusom na posao. Jutro se činilo duljim no inače pa sam za vrijeme pauze za ručak prošetala uličicama iza robne kuće.

Te su mi uličice uvijek bile oaza; mjesto gdje sam mogla posložiti svoje misli i biti svoja, pobjeći na trenutak od onoga što mi anđeli govore da učinim, sjela bih na neki niski zidić, kutiju ili čak na stepenicu i opustila se. No bila je jedna ulica koju sam uvijek izbjegavala - ona u kojoj je Mark ubijen.

Kada je radno vrijeme završilo, požurila sam u garderobu po kaput, vratila sam se stubama prema stražnjem izlazu i izašla na parkiralište. Joe je već sjedio u automobilu i čekao me. Bila sam jako sretna što ga vidim. Odvezli smo se do parka Phoenix, tamo smo parkirali, sjedili i razgovarali. Joe mi je rekao da ako želim možemo taj vikend potražiti zaručnički prsten. Rekla sam da bi to bilo lijepo - no samo da razgledavamo, ne da kupujemo. Anđeli su mi već rekli da će Joe pronaći prsten za mene, no ne na uobičajen način.

Joe me upitao želim li njegovoj majci reći za zaruke. Rekla sam da ne želim, da bih radije pričekala prsten. Oboje smo se složili. Joe je rekao:

»Kada uđemo u kuću sa zaručničkim prstenom na tvojoj ruci, ona će biti jako sretna zbog nas oboje.«

Odlučili smo da ćemo, iako nismo planirali brzo vjenčanje, ipak potražiti mjesto gdje možemo zajedno živjeti.

Ulazna vrata na mojoj kući bila su otvorena. Tata je stajao na njima, mahnuo nam je pa ušao unutra ostavivši vrata otvorena za sobom. Zbog toga se Joe osjećao malo bolje, malo više dobrodošlim. Ušli smo u kuhinju. Majka je bila tamo. Joe ju je pozdravio, a ja sam počela

kuhati čaj.

»Što se događa?« pitala je mama.

»Joe želi razgovarati s tatom«, odgovorila sam.

»Čekala sam ovaj dan«, odgovorila je moja majka, a na licu joj je bio izraz neodobranja.

»Otac je u blagovaonici, čita novine«, rekla je pomalo ravnodušno. »Reći ću mu da Joe želi razgovarati s njim.«

Mama je otišla u blagovaonicu i za sobom zatvorila vrata. Zbog toga je Joe bio još nervozniji. »Zašto ovo ne može biti jednostavno?« pitao se.

Mama se vratila za minutu i rekla mu da može ući i razgovarati s tatom. Ona je ostala u kuhinji dok sam ja kuhala čaj i stavljala pekmez na kruh s maslacem. Nije rekla ni riječ. Odjednom je izašla iz kuhinje i otišla k njima u blagovaonicu.

Nakon otprilike pet minuta, kada sam složila pladanj, odnijela sam ga u blagovaonicu. Bila sam radoznala i nisam mogla dočekati da mi Joe priopći rezultat njihova razgovora, osim toga znala sam da treba moju podršku.

Otvarajući vrata vidjela sam ih, tata i Joe sjedili su na sofi, mama je stajala u blizini. Nije sjela. Nasmiješila sam se kada sam vidjela tatu i Joea zajedno. Izgledali su sretno.

Tata je bio ozaren; ustao je, čvrsto me zagrlio i čestitao mi. Više nisam bila zabrinuta, bila sam sretna. Čak ni reakcija moje majke nije mogla pokvariti ovaj trenutak.

Tata je bio oduševljen mojom udajom za dobrog i pouzdanog čovjeka. Na neki način je i odahnuo jer više neće biti odgovoran za mene, a osjećala sam da je i majci laknulo, iako je to teško pokazivala. U jednom trenutku otac je rekao: »Nisam mislio da ću doživjeti ovaj dan.«

Iako sam sada bila zaručena, zbog načina na koji su me gledali znala sam da su još uvijek prestrašeni. Tata je počeo ispitivati Joea o našim planovima. Mama, koja nije ništa govorila do tada, pitala je jesmo li odredili datum, a nas dvoje smo uglas odgovorili: »Ne.«

»Možda u kolovozu sljedeće godine?« predložio je Joe.

»Svadbenu večeru ćemo imati u kući«, rekla je mama.

Ja nisam rekla ni riječi; bila sam užasnuta tim prijedlogom. Tata je rekao: »Možemo o svemu razgovarati kasnije.«

No to se nikada nije dogodilo. Završili smo s čajem. Joe se pozdravio s mojim roditeljima pa smo izašli prema njegovu automobilu. Joe mi je rekao: »Ne brini - ako ne želiš imati večeru u kući - pronaći ćemo hotel.«

Toga vikenda Joe i ja smo otišli razgledavati prstenje, no nisam vidjela ništa što bi mi se svidjelo. Rekla sam mu: »Voljela bih nešto drugačije. Svi ovi prsteni, bez obzira u koju prodavaonicu nakitom uđemo, izgledaju manje-više jednako. Voljna sam pričekati dok ne nađem prsten koji stvarno želim.«

»Jesi li sigurna?« pitao je.

Otprilike nakon šest tjedana, nakon dugog radnog dana, iako nisam imala nikakav dogovor s Joeom jer mu je u garaži bila inventura, dok sam žurila na autobus u osam sati, na moje iznenađenje, na parkiralištu pokraj automobila - stajao je Joe.

»Idemo na sladoled!« rekao je

»Ti si dobre volje!« rekla sam mu: »Još uvijek sam u uniformi, ne mogu takva ići na sladoled?«

»To nije bitno«, rekao mi je. »Meni si prekrasna. A sada idemo na sladoled!«

Hodali smo rukom pod ruku do slastičarnice i sjeli na naša omiljena mjesta. Naručila sam banana-split, a Joe sladoled sa sirupom. Kada smo napola pojeli porcije, Joe je zavukao ruku u gornji džep na svojoj jakni i rekao mi: »Imam veliko iznenađenje za tebe!« Izvukao je malenu kutijicu i otvorio je. Nisam mogla vjerovati! Pokazao mi je prelijep zaručnički prsten u obliku ruže, s laticama od zlata i s dijamantom u sredini. Doista je bio potpuno drugačiji od

svih koje sam vidjela. Joe me držao za ruku i dok mi je stavljao prsten na prst, rekao je: »Volim te. Želim se oženiti tobom i želim ostarjeti uz tebe.«

Oči su mi se napunile suzama. Bila sam sretna, no sjetila sam se što mi je anđeo Elijah rekao prije mnogo godina: da ćemo se Joe i ja vjenčati, da će se on razboljeti, a ja ću se brinuti o njemu i kako nikada nećemo ostarjeti zajedno.

»Ne plači«, rekao je i poljubio mi ruku. Pogledala sam ga u oči i vidjela njegovu sreću, odmah sam zaboravila na budućnost. Nagnula sam se preko stola, poljubila ga i pitala gdje je nabavio prsten.

»Nećeš vjerovati«, rekao je, »u garaži! Bili smo zatrpani poslom i ja sam izašao pomoći na crpkama za gorivo, u tom je trenu došao automobil s probušenom gumom. Skinuo sam tu gumu i odnio je na popravak. Primijetio sam da je stražnje sjedalo automobila prekriveno malenim kutijicama.«

Joe ga je znatiželjno pitao kakve su te kutijice, a čovjek mu je odgovorio da je on draguljar. Joe je nastavio:

»Rekao sam mu da tražim zaručnički prsten, ali nekakav poseban. Čovjek mi je rekao da ima malenu kutiju s nakitom novog dizajna. Otvorio je kutiju i kada sam vidio ovaj, znao sam da je savršen za tebe. Pitao sam ga može li mi ga prodati, a on je rekao da mora pitati šefa. Otišli smo u ured da ga nazovemo i dok smo bili tamo pokazao sam prsten tvojem ocu. On je rekao da sam dobro izabrao i da će te ovaj prsten sigurno usrećiti jer je divan. Čovjek je završio razgovor i rekao mi da ga mogu kupiti.«

Široko sam se osmjehnula: »Ne želim znati koliko si ga platio. Hvala ti što si našao ovako divan zaručnički prsten za mene.«

Bila sam oduševljena; hodala sam po zraku dok smo se vraćali na parkiralište. »Jedva čekam da pokažem prsten majci, braći i sestrama«, rekla sam mu. Ne sjećam se vožnje kući, no sjećam se našeg ulaska u kuhinju, Joe je bio odmah iza mene. Kuhinja je bila prazna pa sam otvorila vrata blagovaonice. Tata je rekao: »Pa gdje si do sada?«

»Tebi ne moram pokazati svoj zaručnički prsten, budući da si ga već vidio«, rekla sam mu. Otac se nasmijao i zagrlio me. Pokazala sam mami svoj prsten i rekla joj neka zaželi želju. Mama me čvrsto zagrlila i rekla: »Vrlo je profinjen.«

Joe je popio šalicu čaja prije no što je otišao kući, a ja sam mu rekla: »Nemoj reći svojoj majci za zaručke do sutra. Otići ćemo, kao obično, k njima poslije posla, na večeru i tada ćemo je iznenaditi. Baš me zanima hoće li primijetiti prsten na mojoj ruci?!«

Sljedećeg dana tako smo i učinili. Sjedili smo za stolom i dok je njegova majka stavljala večeru pred mene, vrisnula je:

»Lorna, pa ti imaš zaručnički prsten na ruci! Ustani da zagrlim svoju buduću snahu.« Zbog nje sam se uvijek osjećala dobrodošlom u njihovu domu.

Bila sam zadivljena jer su za nekoliko minuta, kako mi se činilo, svi članovi njihove obitelji (koji su živjeli u blizini), počeli nazivati da nam čestitaju. Za sat vremena počeli su dolaziti i oni koji su živjela dalje. Bila sam u središtu toga meteža - nešto što se meni rijetko događalo. Uživala sam u uzbuđenju.

Okolo jedanaest sati rekla sam Joeu da bi bilo bolje da me odveze kući jer moram ujutro na posao. Pozdravila sam se s njegovom majkom, a ona me čvrsto zagrlila. Mogla sam osjetiti sreću i veselje u njoj. Sada kada joj se ispunjavao san, mogla je odahnuti - zaručio joj se najmlađi sin! Njezin zagrljaj bio je toliko čvrst da sam mogla vidjeti i osjetiti njezina anđela kako me grli zajedno s njom. Joeova majka stajala je na ulaznim vratima i mahala nam dok smo odlazili. Vidjela sam i njezina anđela čuvara kako stoji uz nju u hodniku, mahao nam je blistajući svjetlošću.

Dok je Joe vozio, ja sam se potpuno okrenula na sjedalu jer nisam željela izgubiti iz vida njegovu majku i njezina anđela. Zapravo jedino što sam mogla vidjeti bila je svjetlost anđela. Joe mi se nasmijao: »Sto to pokušavaš, potpuno okrenuti sjedalo?«

»Samo pokušavam, što dulje mogu, gledati tvoju majku kako nam maše«, odgovorila sam.

Nakon nekog vremena provedenog u tišini automobila Joe mi je rekao: »Nekako si tiha.«

»Razmišljam o sutrašnjem danu«, rekla sam, »o mojem prvom pojavljivanju na poslu s prstenom na ruci. Ako bude uzbudljivo kao kod tvoje majke, mislim da će mi biti jako neugodno. Poprilično sam sramežljiva i nervozna zbog toga, no s druge strane, jedva čekam pokazati djevojkama prsten.«

Bila sam kod kuće za čas. Dok sam pokušavala otvoriti vrata automobila, Joe mi je rekao: »Vrati se ovamo i poljubi me. Uživaj sutra u pokazivanju svojeg prstena. Doći ću po tebe poslije posla.« Pozdravili smo se. Ušla sam u kuću. Bila je potpuno u mraku.

Ušuljala sam se u svoju sobu bez da sam putem napravila ijedan zvuk i uvukla se u krevet. Nisam najbolje spavala te noći; bila sam previše uzbuđena. Mislila sam da jutro nikada neće stići, no stiglo je.

Ustala sam malo ranije nego obično jer sam htjela prije ostalih djevojaka s odjela stići na posao; nadala sam se da će Valerie već biti tamo da mogu s njom podijeliti svoje uzbuđenje i prvoj joj pokazati prsten. Bila sam prestrašena od onog što me je čekalo. Kada sam stigla do stražnjeg ulaza, duboko sam udahnula i ušla.

Sišla sam do garderobe i prijavila svoj dolazak. Garderoba je bila kvadratnog oblika s ormarićima uza sve zidove i setom ormarića koji su sredinom podijelili prostoriju. Obišla sam ormariće i, doista, tamo je bila Valerie. Čim me vidjela, poskočila je sa sjedala i rekla: »Vidim ti po izrazu lica. Pokaži mi svoj zaručnički prsten!«

»Rekla sam ti da ću održati obećanje kao što si ti održala svoje. Možeš zaželjeti prvu želju«, odgovorila sam joj.

Valerie je nježno skinula prsten s mojeg prsta, stavila ga na svoj i počela ga okretati prema sebi - tri puta, zatvorila je oči, a usne su joj se bezglasno micale. Mogla sam vidjeti njezina anđela u potpunosti, no samo dio mojega jer je stajao iza mene. I tada, kada sam podigla pogled, vidjela sam oba anđela, glave su im se dodirivale, a kada sam spustila pogled vidjela sam da im se i stopala dodiruju, počeli su se omatati jedan oko drugoga. Krila mojeg anđela čuvara, izgledalo je, ispreplela su se s krilima Valeriena anđela u jedan ovalan oblik. Tlo pod nama je nestalo. Gledala sam u Valerie dok je otvarala oči. Osjećala sam čudesan mir i spokoj; pitala sam se osjeća li ona išta od ovoga. Duboko je uzdahnula i prekrasno mi se osmjehnula: »Hvala, Lorna.«

I druge djevojke su ušle i okružile me, sve su mi čestitale i pružale ruke da dotaknu moj prsten i zažele želju. Pauline je bila posebno oduševljena; ona je bila romantičar i voljela je sretne ljubavne priče.

Joea je susrela samo nakratko, no mislila je da je jako zgodan i bilo joj je drago zbog mene.

Sva ta pažnja bila je uzbudljiva. Molila sam anđele da ispune što više želja je moguće, napose mojim prijateljima, znala sam da imaju mnogo želja - ali ne samo za sebe, već i za svoje obitelji i prijatelje.

Nadzornica je ušla u garderobu i rekla: »Čemu ovo uzbuđenje? Dajte da vidim.«

Dok se probijala kroz djevojke koje su još uvijek htjele zaželjeti želju na prstenu, pitala je: »Tko se zaručio?«

»Lorna!« sve su odgovorile u isto vrijeme.

»Ja sam sljedeća na redu za želju, djevojke!« rekla je. Uzela je prsten drugoj djevojci, ignorirajući ostale koje su čekale svoj red, stavila ga sebi na prst i zaželjela želju.

»Čestitam, Lorna. Ostale - natrag na posao!«

Nasmijala se kada su je djevojke počele zadirivati: »Lorna, ovo je prekrasan prsten. Kako se sretnik zove?«

»Joe«, odgovorila sam.

»Želim ti i Joeu svu sreću ovoga svijeta. Kada planirate veliki dan?«

»Planiramo za kolovoz sljedeće godine, ali to još nije sigurno, nismo još odlučili«, odgovorila sam.

»Savjetujem ti da ne brzaš s odlukom« rekla mi je. »Dajte si dovoljno vremena. Djevojke, sada se stvarno morate vratiti na posao.«

Kasnije toga dana, dok sam bila u kantini u redu za čaj, djevojka iza pulta mi je rekla: »Lorna, čule smo da si se zaručila. Čestitamo.«

Nadzornica kantine komentirala je kako će sada svi, pod pauzom, biti za mojim stolom da bi mi čestitali i zaželjeli želju. To je trajalo otprilike tjedan dana.

Bila sam presretna jer su ljudi bili sretni zbog nas: kada je Joe došao po mene poslije posla, čak mu je i čuvar sigurnosti na parkiralištu čestitao.

Po prvi put u životu osjećala sam da sam u središtu pozornosti. No mama i tata nikada nisu sjeli s nama i porazgovarali o samom vjenčanju. Zapravo, moja obitelj nije pokazivala gotovo nikakvo zanimanje za moje vjenčanje.

Nakon što smo Joe i ja razgovarali odlučila sam zamoliti Pauline, svoju prijateljicu s posla, da mi bude kuma. Znala sam da će biti oduševljena i da će mi biti podrška na taj dan. Ona mi je bila slična, vrlo tiha kao i ja; ni ona nije, kao ni ja, odlazila poslije posla s većinom djevojaka s modnog odjela u pub, što su one često činile; to nije pretjerano zanimalo ni Pauline ni mene.

Sljedećeg dana rekla sam mami da želim da mi Pauline bude kuma iako o tome još nismo razgovarale. Mama je izgledala iznenađeno, ali je brzo rekla da bi moj brat Barry trebao biti kum. Te večeri Joe i ja smo razgovarali o našem vjenčanju. Joe je znao da sam nesretna; ponudio se, čak, da o tome razgovara s mojim roditeljima, no ja sam odbila: »Ne, ne želim da naše vjenčanje financijski previše optereti moje roditelje, ako je to moguće.« A i mi smo štedjeli za svoj novi dom pa ni mi nismo imali previše novca za trošenje.

Joe me zagrlio i rekao: »Hajdemo dogovoriti sastanak sa svećenikom i odrediti datum vjenčanja.«

Njegova obitelj reagirala je na naše vjenčanje na potpuno drugačiji način od moje. Joeova majka me pitala koje ću prijateljice pozvati, a ja sam joj rekla da bih voljela pozvati Pauline, Valerie i Mary s posla, no nisam znala što će one misliti kada doznaju da svadbena primanja planiramo održati u kući mojih roditelja. Rekla sam joj: »Od kada sam počela raditi u robnoj kući, nekoliko djevojaka se vjenčalo i sve su imale svadbenu slavlje u hotelima. Moja mama inzistira da mi to obavimo kod kuće. Ne želim je povrijediti time da joj otkrijem da sam razočarana tom njezinom odlukom.

Joe i ja smo se složili da ne želimo da naše vjenčanje novčano optereti moje roditelje, ako je ikako moguće.«

Njegova majka mi je odgovorila: »Ne brini, svi ćemo dati svoj doprinos.«

Od tada je sve nekako sjelo na svoje mjesto. Nekoliko tjedana kasnije, dok sam sjedila u kantini na ručku s Valerie i Mary, pitale su me jesmo li odredili datum vjenčanja, a ja sam im rekla: »Jesmo, 18. kolovoza i pozvane ste!«

Bile su oduševljene i odmah ih je zanimalo gdje će primanje biti održano. Rekla sam im da to još nismo odlučili; nisam im željela reći da će to biti u mojoj kući.

Kasnije, istoga dana, pitala sam Pauline bi li željela biti mojom vjenčanom kumom. Bila je počašćena pozivom. Rekla sam joj da će joj Barbara, Joeova sestra, sašiti haljinu.

Seoska kućica

Počela sam ohrabrivati Joea da potraži novi posao kako bi se osamostalio. Rekla sam mu da moramo stati na vlastite noge: »Razgovaraj s tatom. Znam da će ti dati preporuku.«

Joe je promijenio posao bez problema. Ovaj put u CIE (Irskoj kompaniji za javni prijevoz). No zbog novog posla Joe me više nije mogao onako često kao prije pokupiti poslije posla, pa sam se većinu večeri vraćala kući autobusom. Jedne posebne večeri dok sam se približavala stražnjem ulazu u kuću, znala sam da će se nešto dogoditi.

Primijetila sam očeve novine *The Irish Press* na stolu u blagovaonici. Anđeli su me zamolili da ih otvorim. Oklijevala sam, no izvukla sam stolac, sjela za stol i počela okretati stranice. Ruke su mi se tresle; činilo mi se kao da se krećem usporeno. Bojala sam se da će mi anđeli skrenuti pažnju na nešto što će me uznemiriti.

»Ne boj se, Lorna«, rekli su mi moji anđeli, »samo okreći stranice, a mi ćemo ti reći kada da se zaustaviš.«

Okretala sam stranice polako, jednu po jednu. Osjećala sam ruku anđela Hosusa na svojem ramenu.

»Sada«, šapnuo mi je na uho, »pogledaj ove kuće na prodaju.«

Pogledala sam. Na popisu je bilo stotinu kuća. Meni ništa nije imalo smisla na toj stranici, sve je bilo naopako pomiješano. Podigla sam pogled s novina i vidjela puno anđela koji se tiskaju za stolom.

Kakav prizor! Natjerao me u smijeh.

»Zdravo!« rekao mi je anđeo Elijah, koji je sjedio točno nasuprot meni. Posegnuo je za novinama i vršcima prstiju dotaknuo stranicu. Sve mi je odjednom postalo jasno. »Pogledaj sada, Lorna«, rekao mi je. Vidjela sam riječi »Prodaje se seoska kuća u Maynoothu«.

»Lorna, malena kućica, s velikim vrtom«, rekao je Elijah, »savršena je za Joea i tebe. Čitaj dalje.«

Oglas je bio sićušan, samo tri reda. Čitala sam dalje: »Na prodaju, uz javnu dražbu i telefonski broj.«

»Lorna, sada zaokruži oglas i istrгни tu stranicu«, rekao mi je Elijah. To sam i učinila, spremivši papir u džep. »Pokaži oglas svojem ocu kada budeš spremna, on će ti moći pomoći.«

U očima su mi se pojavile suze, bila sam presretna. Anđeo Elijah je ustao, pružio ruku i vršcima prstiju dotaknuo moje suze. »Suze radosnice!« rekao je. I tada su anđeli nestali.

Idućeg dana dok smo šetali uz kanal, pokazala sam Joeu oglas za seosku kućicu u Maynoothu.

»Razgovarat ću s tatom večeras kada dođe kući iz ribolova«, rekla sam.

Presavila sam papir i vratila ga natrag u torbicu. Kasnije te večeri kad je Joe već otišao, tata se vratio iz ribolova. Ostavio je svoju opremu na podu i ponosno izvadio iz torbe dvije velike, svježe, riječne pastrve, ružičaste boje, jednu po jednu i stavio ih na kuhinjski stol. Mama je bila oduševljena. Nakon što je spremio opremu, tata je sjeo na svoje uobičajeno mjesto.

»Tata«, rekla sam mu, »vidjela sam oglas u novinama za prodaju seoske kuće u Maynoothu. Ide na javnu dražbu. Što ti misliš o tome?«

Pogledao me iznenađeno; vjerojatno je mislio da nemam namjeru tražiti kuću.

Nisam znala kako da protumačim izraz na očevu licu, no bez oklijevanja mi je rekao: »Pokaži mi novine.«

Izvadila sam papir iz torbe i stavila pred njega na maleni stolić. Otac je pitao gdje je oglas.

»Zaokružila sam ga crnom olovkom. Vidiš, tu je, desno, na dnu stranice.«

Otac me opet pogledao, s iznenađenjem na licu - ja sam stajala, on je sjedio - pažljivo je pročitao oglas prije no što mi je odgovorio. Tada mi je, s osmijehom, rekao: »Odlično si to obavila!« i pitao me: »Zna li Joe za ovaj oglas o kući?«

»Zna, danas smo se vidjeli, pa sam mu pokazala novine. Oboje smo uzbuđeni, no ne znamo kako da pristupimo cijeloj stvari«, odgovorila sam.

»Prve stvari, činite prvo: morate uzeti kredit od banke«, rekao je tata.

»Joe i ja imamo novca u banci - da odemo tamo?« pitala sam.

»Da«, odgovorio je. »Ali ima još mjesta gdje trebate pokušati, kao što je Vijeće za stambene kredite, koje će sigurno imati povoljnije uvjete od banke. Aukciju prepustite meni, ja ću sve provjeriti.«

»Hvala, tata«, rekla sam. Bila sam oduševljena zato što nam pomaže i bila sam jako uzbuđena zbog te male vjerojatnosti da kupimo kućicu.

Sljedećeg dana nisam radila pa sam prošetala do telefonske govornice. Od tamo sam nazvala lokalno vijeće i rekla da se raspitujem o mogućnosti dodjele stambenog kredita mlađem bračnom paru. Rekla sam da još nismo vjenčani, ali da ćemo uskoro biti. Djevojka mi je rekla da moramo ispuniti formulare koje će nam ona poslati. Zahvalila sam i poklopila slušalicu. Zatim sam nazvala oca koji mi je rekao da se raspitao o aukciji. Trebala se održati za dva dana, stoga smo kao zainteresirana stranka morali otići pogledati kućicu što je prije moguće. Predložio je još istu večer.

Ostavila sam poruku Joeu na poslu da dođe ravno u Leixlip. Bila sam jako uzbuđena, otrčala sam kući i ispričala mami što mi je tata rekao. »Nemoj se previše nadati«, rekla je, »nije baš jednostavno dobiti kredit, a ti i Joe nemate novca.«

Te večeri su Joe i otac stigli kući jedan iza drugoga, u roku od pet minuta. Tata je rekao da nemamo vremena za večeru jer u kolibi nema struje pa moramo što bolje iskoristiti danje svjetlo.

Svi smo sjeli u očev automobil i krenuli, čak i mama. Odvezli smo se do kolibe koja je bila udaljena otprilike petnaest minuta vožnje.

Jedva smo je mogli vidjeti, jer je živa ograda oko nje bile previsoka. Vrata ograde bila su zaključana pa je tata pozvao susjeda, kako ga je uputio voditelj aukcije, koji mu je predao ključeve. Otključao je vrata i ključ uručio Joeu. Vrt je bio golem i jako zarastao - neopisivo zarastao. Krenuli smo putićem prema kućici. Joe je stavio ključ u bravu i okrenuo ga. Kad je otvorio vrata, zapuhnuo nas je miris ustajalosti; zaudaralo je po plijesni i po otpacima, očito nitko tamo nije živio dulje vrijeme. Koliba je bila malena, no Joeu i meni to nije bilo važno, bilo nam je samo bitno da si je možemo priuštiti.

Obilazeći kuću rekli smo tati da smo zabrinuti zbog dražbe - što će se dogoditi ako uspijemo izlicitirati kolibu, neće li voditelj aukcije zahtijevati polog? Budući da nismo imali čekovnu knjižicu, trebamo li unaprijed podići novac iz banke? Tata je rekao da će, ako sve prođe dobro, on odmah platiti polog, a mi ćemo mu ga kasnije vratiti. Željela sam biti malo sama pa sam se izdvojila. U jednoj od malenih sobica (u tišini) razgovarala sam sa svojim anđelima o svemu što mi je bilo na pameti.

Dok sam hodala kroz sobe s Joeom, mamom i tatom anđeli su me neprestano vukli za kosu.

Mama me pitala zašto stalno provlačim ruke kroz kosu. Da mi se nije paučina zaplela u kosu? Nasmijala sam se u sebi na to pitanje.

U kolibi smo se zadržali samo nekoliko minuta. Joe je zaključao vrata, a ključ ubacio u poštanski sandučić susjedove kuće. Dok smo se vozili natrag mama je, napokon, progovorila: »Kuća je u jako lošem stanju.«

Tata ju je okrznuo pogledom i pitao nas jesmo li zainteresirani. Joe i ja smo uglav odговорили: »Da!«

Te srijede ujutro, oko devet sati, krenula sam od kuće s roditeljima po Joea. Otac je zaustavio automobil ispred njegove kuće i rekao mi: »Idi i pokucaj na vrata.« Joe je otvorio vrata, prišao automobilu i upitao moje roditelje žele li ući na minutu i upoznati njegovu majku. Odbili su. Ja sam, unatoč tome, otišla do nje. Zaželjela nam je sreću i rekla: »Upoznat ću tvoju mamu drugom zgodom. Pozvat ćemo tvoje roditelje na večeru jedne nedjelje.« Jako je željela upoznati moje roditelje. Mahnula nam je s vrata dok smo kretali.

Sjedila sam u automobilu držeći Joea za ruku. Nismo rekli ni riječ; užasno smo bili nervozni, a ja sam se cijelo vrijeme molila. Prije no što sam se snašla, otac je već parkirao automobil.

Aukcija se održavala u jednom starom hotelu. Mi smo uranili pa smo sjeli u salon popiti čaj i malo se opustiti. Prepoznala sam grupicu ljudi koja je već sjedila u salonu; bili su to očevi kupci koji su dolazili u garažu, preživjeli su se Murphy; bili su građevinari. Otac je ustao i prišao im. Gledala sam ga kako se rukuje s njima. Platili su mu piće i izgledao je da su zapodjenuli srdačan razgovor pun smijeha. Tata se okrenuo prema meni i široko se nasmijao. Po njegovu izrazu lica znala sam da će sve biti u redu.

Pitala sam Joea koliko je sati; bilo je 10.45, a aukcija je počinjala u 11.

Otac se vratio k našem stolu. Svi smo nestrpljivo čekali da nam kaže što se događa. Tata nas je pitao želimo li prvo čuti dobru ili lošu vijest.

»Dobru vijest, molim!« rekla sam.

»Prije nekoliko godina, u vrijeme nestašice goriva, ja sam učinio uslugu Murphyima osiguravši im dovoljne količine benzina i dizela, pa je oni nisu ni osjetili«, počeo je tata. »Sada je na njima red da mi uzvrate tu uslugu. Porazgovarao sam s njima i rekao im da silno želite tu seosku kućicu.«

Nitko od nas nije shvatio da se uz kolibu prodaje i zemlja; Murphyjevi su prvenstveno bili zainteresirani za zemlju. Doduše, htjeli su i kuću, koja je bila pri vrhu puteljka, iskoristiti za urede, a prostor oko nje koristiti za parkiralište za kamione, no nakon razgovora s ocem pristali su ne licitirati za kućicu i učiniti sve da nam pomognu dobiti je.

Ljudi su počeli napuštati salon i ulaziti u sobu na drugom kraju hodnika gdje se održavala javna dražba. Ta soba nije bila presvijetla; unutra je bilo mnogo stolaca u redovima, pri vrhu prostorije bio je stol i još jedan stolac. Bilo je, otprilike, dvadesetak ljudi u sobi. Sjedili smo negdje na sredini prostorije s desne strane, a Murphyjevi su nam bili nasuprot. Prodano je nekoliko zemljišta; jednu od tih parcela, onu koja je graničila sa zemljom uz kućicu, kupili su Murphyjevi.

Na kraju, a činilo se kao je prošla cijela vječnost, došao je red na »našu« kuću. Licitiranje je započelo i jedna žena je ponudila prvu cijenu; otac je dignuo ruku u zrak i povisio ponudu, tada su se Murphyjevi uključili; tata je opet podignuo ruku i tako je to trajalo neko vrijeme. Žena je odustala i prestala licitirati. Otac je povisio cijenu, a Murphyjevi su još jednom reagirali, nakon čega su stali. »2.500 funti!« rekao je moj tata, i to je bila zadnja ponuda. Kada je voditelj aukcije rekao: »PRODANO!« ponovno sam počela disati.

Voditelj dražbe pozvao je oca da mu priđe. Otac se okrenuo prema nama i rekao: »Vas dvoje biste trebali poći sa mnom, konačno vi kupujete kuću!«

Voditelj je pitao oca za ime, a on mu je, ponosno, objasnio da je on samo sudjelovao u aukciji, a da smo Joe i ja kupci. Službenik je zapisao naša imena i zatražio polog. Bez oklijevanja otac je rekao da će se on za to pobrinuti.

Sjećam se, gledala sam tatu kako vadi čekovnu knjižicu - u to vrijeme deset posto pologa, odnosno 250 funti, mi se činilo kao užasno mnogo novca. Osjećala sam silnu ljubavi i privrženost prema ocu dok sam ga gledala kako ispisuje ček; bila sam oduševljena što je spreman to učiniti za nas i imala sam potrebu zagrliti ga.

Tata i mama odvezli su nas natrag k Joeovoj majci. Kada smo stigli, njegova mama je stajala uz ogradu u vrtu i razgovarala sa susjedom. Ponovno je Joe pozvao, moje roditelje na čaj; i opet su ga odbili. Izašli smo iz automobila, u istom trenutku, kada je Joeova majka stigla do vrtne ograde. Odmah smo joj rekli divne vijesti. Moji roditelji mahnuli su na odlasku.

»Uđimo unutra«, rekla je, »ispričat ćete mi cijelu priču uz šalicu čaja: želim čuti svaki detalj, a ispekla sam tortice od jabuka.«

Ušli smo u kuhinju. Joeova majka pristavila je čaj. Na stolu su već bile šalice, tanjurići, mlijeko, šećer i tortice. Čim je čaj bio gotov, nas smo troje sjeli za stol. Joeova majka jedva je čekala čuti svaki detalj s aukcije, tako da je razgovor potrajao. U njihovoj kući uvijek je bilo živahno. Cijelo vrijeme rodbina je dolazila i odlazila. Tako i ovom prigodom, svi su željeli čuti dobre vijesti o kućici. Neki su govorili: »Maynooth - to je predaleko. Nikada se nećemo naviknuti da živite na selu.« Ja sam se samo nasmijala i rekla:

»Ponašate se kao da se selimo milijune kilometara daleko, a ne samo tridesetak.«

Joeova majka je pitala: »Kada mogu poći s vama do kućice, pomogla bih vam u čišćenju?«

Joe me pogledao, a ja sam rekla: »Sljedeći vikend mi je slobodan!« Joe je rekao da je i on slobodan te subote, pa smo se dogovorili da se rano ujutro nađemo kod kolibe. Nešto kasnije Joe me odvezao kući. Oboje smo bili uzbuđeni zbog svega što nam se dogodilo toga dana.

Nekoliko dana nakon kupnje kuće, Joe i ja smo odlučili prošetati od Leixlipa do Maynootha i početi s čišćenjem, prije subote. Bili smo vrlo uzbuđeni, a kada smo stigli do vrtnih vrata ona su bila otvorena. Potraga za ključem potrajala je neko vrijeme. Na kraju ga je Joe pronašao ispod kamena u najudaljenijem kutku vrta.

Naši prvi susjedi sigurno su nas čuli, jer se na vrtnim vratima pojavila gospođa i povikala: »Pozdrav, ja sam iz kuće pokraj vas!«

»Dobar dan!« pozdravila sam je dok sam joj prilazila ususret: »Ja sam Lorna, nadamo se da ćemo nakon naše svadbe, dakle za nekih šest mjeseci, živjeti ovdje.«

»Pa to je divno«, rekla je uz velik osmijeh. »Bit će prekrasno imati susjede. Ja sam Elizabeth.«

Pozvala sam Elizabeth da uđe. Hodale smo po potpuno zaraslom prilazu, skrenule udesno uza zid kuće do glavnih vrata. Joe je stajao na njima pa sam ga predstavila kao svojeg zaručnika. Bila je sretna što ga upoznaje.

»Baš ste divan par!« rekla je.

Joe je otključao vrata. Pozvala sam Elizabeth u razgledavanje unutrašnjosti. Nastavile smo razgovor u kući.

»Bojim se da ćete se razočarati kada vidite kako je zapravo loše stanje unutra«, rekla je Elizabeth. »Prazna je već dugo. Starija gospođa koja je živjela ovdje, gospođa Costello, preminula je prije mnogo godina.«

»Nema veze, Elizabeth«, rekla sam joj dok smo razgledavale prostorije.

»Uredit ćemo mi nju vrlo brzo«, rekao je Joe. »Dobro je izribati, sastrugati tapete sa zidova, maknuti linoleum s podova i izbaciti staro pokućstvo.« Joe se osvrtao. »Možda možemo nešto od pokućstva i spasiti - kuhinjski stol ne izgleda loše, a možda i oni naslonjači i komoda.«

Istina je bila da nismo imali pokućstvo, a s ono jako malo novca što smo imali, nismo si ga mogli ni priuštiti. Ovisili smo o onome što možemo obnoviti i onome što nam drugi daruju.

»Ma, to će nakon čišćenja izgledati kao novo!« rekla je Elizabeth. »Molim vas, moj suprug će vam moći pomoći u težim poslovima.«

Prije no što smo Joe i ja stigli reagirati, izjurila je kroz vrata i počela tražiti supruga. Nasmijali smo se. Bila je draga gospođa, malena okrugla žena - tako bih je ja opisala. Imala je

predivan osmijeh, a energija koju sam mogla vidjela oko nje sadržavala je u sebi mnogo ljubavi i pažnje. Bila je iskreno moralna osoba.

Vratila se za tili čas s visokim mršavim čovjekom, vrlo svijetle puti, s dubokim borama na licu - bilo je to karakterno lice. »Zdravo! Kako ste?« rekao je.

»Ovo je moj suprug, John«, predstavila ga je Elizabeth i odmah mu objasnila da se trebamo ubrzo vjenčati nakon čega ćemo se useliti.

»Pa, Joe, imat ćete vraški puno posla ovdje!« rekao nam je John. »Zaista puno posla!«

»Da, imate pravo«, odgovorio je Joe. »Hajdemo straga, pogledat ćemo spremišta.«

Njih su dvojica izašla i ostavila Elizabeth i mene u dnevnoj sobi. Bila je dosta malena prostorija, s kaminom. Otišle smo u spavaću sobu i dobro je razgledale. Užasno je zaudarala.

»Bože, pogledaj te zavjese. Otrcane su«, rekla sam.

»U groznom su stanju, a mi nemamo novca za nove zavjese.«

»Slušaj, Lorna, ne brini«, rekla je Elizabeth »Ja ću ih skinuti tijekom tjedna. Nemam ništa za raditi, pa ću ih oprati.«

Nisam mogla vjerovati, rekla sam: »Bože, Elizabeth, ovdje ima jako puno zavjesa za oprati.«

»Ja ću ti ih oprati i izglacati i vratit ću ih natrag na prozore - dok ću to raditi, zamolit ću Johna da opere prozore.«

Imali smo spavaću sobu, maleni dnevni boravak sprijeda, malenu kuhinju i još jednu sobu koja bi mogli poslužiti kao spavaonica, no nije bilo toaleta ni kupaonice.

»Kuhinja je dobre veličine za mladu obitelj u nastajanju«, rekla je Elizabeth. »No trebali biste pretvoriti onu malenu sobicu u kupaonicu, jer će vam trebati. Vjerojatno ćete imati djece.«

»Naravno da hoćemo!« rekla sam to s velikom sigurnošću u glasu, konačno, anđeo Elijah mi je to najavio. »No za sada ćemo se morati zadovoljiti s vanjskim toaletom. Zanima me u kakvom je on stanju.«

Otišle smo iza kuće provjeriti. I tamo je bila divljina; jedva smo išta vidjele od podivljalih biljaka. Trava, korov, koprive i bodljikave kupine sezale su mi do struka. Probijale smo se do mjesta gdje je bio toalet.

Nismo vidjele Joea i Johna, no pronašle smo toalet. Bio je to samo nužnik u malo dužem spremištu s vratima. Nije bilo sjedala, no bio je upotrebljiv i nije izgledao tako loše. Pitala sam Elizabeth za susjednu građevinu koja je stajala do toaleta.

»To je još jedno spremište i mi imamo isto takvo.«

Tada smo čule Joea i Johna. »Nemoj ni pogledati u ovo spremište«, rekao mi je Joe. Tada je postalo još neodoljivije, naravno. »O, pa samo ću malo zaviriti, kada si mi tako skrenuo pažnju.« Pogledala sam unutra i, naravno, bilo je pretrpano raznoraznim stvarima.

»Kako izgledaju ostala spremišta?« pitala sam.

»Ni tamo ne bi htjela zaviriti«, rekao je John. »Postoji još jedno veliko spremište tamo dolje, a iza njega je svinjac - to je manja drvenjara sa zidićem uokolo i vratašcima kao ulazom u malo dvorište. Bilo bi idealno za kokoši da ih imate. Sve je puno smeća, no pomoći ću Joeu kada sljedeći put dođete, pa ćemo to sve isprazniti i spaliti.«

»Bože, Johne, zaista si ljubazan: tako si se ponudio za pomoć!« rekla sam mu.

John se okrenuo i rekao: »Trebali bismo poći, Elizabeth, i ostaviti ih malo nasamo.«

Dok je Elizabeth odlazila, osvrnula se i rekla: »Prije no što odete, želite li možda svratiti na šalicu čaja? Rado bismo vas ugostili.«

»Hoćemo?« pitala sam Joea. Kimnuo je potvrdno. »Doći ćemo za pet minuta; samo da još malo razgledamo i posložimo neke stvari.« I tako su otišli. Bila sam jako sretna, a i Joe je bio sretan. »Zar nije divno što je ova kuća sada naša? Imamo mnogo posla za obaviti, ali znam da mi to možemo!«

Vratili smo se u kuću. Joea je zanimalo koliko se teško skidaju tapete, pa je počeo

trgati trake sa zidova. Nije bilo tako strašno. Linoleum na podovima je bio sav izderan i razdvojen, pa smo ga zajednički pokušali podići. Šokirali smo se jer je ispod jednog sloja linoleuma bio drugi. Ispod donjeg sloja, bio je debeli sloj novina - stotine njih slijepljenih zajedno. Pogledali smo se.

»Uzmimo nešto da vidimo možemo li ih maknuti«, predložio je Joe.

Našli smo jedan štap, a ispod svih tih slojeva linoleuma i novina bila je slama i glina. Nakon svega, vjerovali ili ne, ispod svega, zadnje su bile ljepenke - sasvim pristojne daske.

Kasnije smo saznali od Elizabeth da je to napravljeno za izolaciju prostorija, na taj način se je zadržavala toplina.

U ugodnom društvu, s Elizabeth i Johnom, popili smo čaj. Ona mi je malo pričala o gospođi Costello koja je živjela u kolibi prije nas, a koja ju je izgledom podsjećala na gospođu Tiggywinkle iz »Priče o Beatrice Potter«; s velikim šeširo, velikim kaputom i nezaobilaznom velikom torbom. Živjela je sama i nikada nije imala posjetitelje.

John je pozvao Joea da razgleda njihovu kuću i vrt. Dok sam ih kroz prozor pratila pogledom, mogla sam vidjeti anđele kako se igraju oko njih. Nasmiješila sam se.

»Izgledaš tako sretno dok stojiš tamo i smiješiš se«, rekla mi je Elizabeth.

»I jesam, jako, jako sretna«, odgovorila sam. Bilo je ugodno biti u njihovu domu, bit će dobro imati sretnu obitelj odmah do našeg budućeg doma i gledati svjetlo oko Elizabeth i Johna. Imali su prekrasnog sinčića; ne znam koliko je godina mogao imati, možda deset.

»Kada god nas budete trebali, samo nas pozovite!« ponudila je Elizabeth. Zahvalili smo pa smo Joe i ja otišli, polako s rukom u ruci hodajući cestom.

Sljedeće subote Joe je doveo svoju majku u kućicu. Ja sam već bila tamo i čekala ih. Kada je izašla iz automobila čvrsto nas je oboje zagrlila, pogledala oko sebe i rekla: »O, moj Bože! Ovako izvana, izgleda kao da imate jako puno posla pred sobom.« Zamolila je Joea da otvori prtljažnik; tamo je spakirala sve što je bilo potrebno za čišćenje. Cijelu tu gomilu stvari prenijeli smo u kuću.

»No«, rekla je, »ova malena kućica ima potencijala da postane prekrasan dom.«

Tijekom sljedeća dva dana dosta smo toga uspjeli očistiti. To zajednički provedeno vrijeme pomoglo mi je da još bolje upoznam Joeovu mamu. Dobro smo se zabavljali. Ta dva dana bila su prekrasna, obavili smo puno posla. Joeova mama bila je divna. Kada je došlo vrijeme vjenčanja, kućica je bila - gotovo useljiva.

Reći Joeu

Jednog jutra na poslu, u garderobi, Pauline i ja razgovarale smo o vjenčanicama i ona je zamolila nadglednika da nam, ako je ikako moguće, uskladi pauze za ručak pa da možemo zajedno otići do prodavaonice s tekstilom. Nadglednik je pristao. Kada je došlo vrijeme ručka, Pauline i ja smo otišle do kantine, poručale za pet minuta i krenule do prodavaonice s tkaninama. Pregledale smo više od stotinu krojeva za haljine i bale i bale materijala. Bilo je jako uzbudljivo. Na kraju, nakon mnogih pauza za ručak potrošenih na potragu, pronašla sam materijal koji mi se jako svidio i za koji sam mislila da će biti prikladan za vjenčanicu - krem boje s divljim cvjetovima boje vina, tu i tamo razbacanim po tkanini. Pauline je pronašla prekrasnu tkaninu koja se podudarala s cvjetovima na mojoj. No nisam odmah ništa kupila; znala sam da mama želi ići sa mnom u kupovinu.

Ni za sve to vrijeme koje smo Pauline i ja provele zajedno u potrazi za materijalom nisam joj rekla da će svadbena primanja biti kod nas u kući. Strepila sam od same pomisli da to moram reći i njoj i drugim dvjema djevojkama. Jednoga dana upitala sam anđele kada bi bilo najbolje vrijeme da kažem prijateljicama i oni su rekli: »Upravo sada.«

»Mislite sada, tijekom naše stanke za čaj?« pitala sam.

»Da!« odgovorili su mi. Kada sam ušla u kantu, vidjela sam Valerie i Mary kako sjede za stolom gdje smo uvijek sjedile.

Uzela sam čaj i kolačiće i pridružila im se. Dok sam sjedala pokraj njih, Valerie me pitala:

»Lorna, umiremo od znatiželje, želimo znati gdje će svadbena slavlja biti održano?« Moje prijateljice bile su široko nasmijane i uzbuđene.

»Održat će se u kući mojih roditelja u Leixlipu«, rekla sam im. Po izrazu na njihovim licima mogla sam vidjeti da su šokirane.

»Lorna, ti se šališ?« rekla je Mary.

»Ne!« odgovorila sam »Ne bih se šalila s nečim tako važnim kao što je moje vjenčanje.«

Postavljale su mi svakakva pitanja u nastavku, uključujući i zašto mama i tata žele da se primanje održi kod njih u kući. Rekla sam im da je to nekakav običaj u maminoj obitelji i da je njoj to jako važno. Tada su me pitala tko će sve biti na vjenčanju.

»Većinom obitelj. Moji roditelji, braća i sestre, neki od mojih ujaka i ujni, Joeova obitelj, naravno, vas dvije i moja kuma Pauline. Bit će nas ukupno trideset na večeri. Neki od susjeda doći će samo u crkvu.«

Nekoliko dana kasnije dok sam sjedila u kantini na ručku s prijateljicama, Val je rekla da ima nekoliko prijedloga vezanih uz svadbena primanja.

»Što misliš, Lorna, kako bi bilo da poslije večere odemo u Dublin, u pub sa živom glazbom i plesom da proslavimo vaše vjenčanje?«

»To je odlična ideja i sigurna sam da bi se Joe složio«, odgovorila sam, »posebno ako uzmemo u obzir da u kući nećemo moći plesati. Kako se mislite dovesti do crkve, na vjenčanje u Leixlipu?« pitala sam ih

»Sastat ćemo se u Dublinu«, odgovorila je Val, »pa ćemo autobusom doći do crkve. Nadamo se da neće padati kiša jer ne želimo nositi kapute. I nadam se da ne moramo dugo šetati od stanice do crkve jer ćemo imati cipele na visoku petu!«

»Dvije minute!« uvjerala sam ih. »Samo nemojte zakasnuti.«

Nasmijale su se i rekle da se silno vesele cjelodnevnom izlasku.

Kasnije istog dana dok mi je Pauline pomagala u sređivanju vješalica prije zatvaranja, rekla sam joj: »Mislim da je vrijeme da ti kažem gdje će biti svadbeno slavlje održano.«

»Već sam čula od drugih djevojaka da će biti u kući tvojih roditelja.« rekla je Pauline. »I mislim da je to odlično.«

Rekla sam kako je lijepo od nje što to kaže.

Kada sam se vratila kući s posla te večeri, mama je predložila da sljedeći dan odemo u kupovinu materijala za moju haljinu, jer sam imala slobodan dan. Veselila sam se odlasku u grad s mamom - iako sam već sve izabrala i znala što ću kupiti. Naravno, njoj to nisam rekla. Znala sam da će mama uživati u obilaženju prodavaonica pa joj nisam ništa govorila.

Šetnja s mamom, sljedećeg jutra, po prodavaonicama Dublina bila je zabavna, no mama se malo uznemirila jer se meni nije svidjelo ništa od onoga što sam vidjela, iako se njoj mnogo toga učinilo savršenim.

»Ne želim tradicionalnu haljinu«, rekla sam mami. »I ne želim nositi bijelo! Moramo u još jednu prodavaonicu, mama; ti si me tamo jednom odvela, malo je niže u pokrajnjoj ulici, pokraj Clerysa.«

Nakon šalice čaja mama me odvela u tu prodavaonicu tkaninama. Pregledale smo mnogo velikih bala materijala, neke postavljene uspravno, neke polegnute na pult. Kada smo došle do onog koji sam ja već odabrala, rekla sam mami: »Mislim da je ovaj materijal prekrasan, obožavam ovu krem boju i kako su raspoređeni ovi divlji cvjetovi boje vina po njoj i pogledaj, ovaj materijal pokraj bio bi savršen za haljinu za kumu.«

»Da!« mama je potvrdila glavom. »Prekrasan je. I pristaju zajedno.« Dok je moja mama izgovarala te riječi, anđeli su stigli oko nas.

Mama sr upitala: »Koliko košta ovaj materijal?« umalo sam prasnula u smijeh jer sam čula anđele kako, kao zbor, recitiraju: »Nema cijene, nema cijene, nema cijene!« Znala sam da su se oni pobrinuli da cijena nestane.

Mama je odlučila potražiti prodavača i pitati za cijenu. Svi su anđeli stali sa svojim aktivnostima i počeli su mahati rukama pokazujući »ne«. Znala sam da moram zaustaviti mamu jer će ona misliti da je materijal preskup i pokušat će me uvjeriti da kupim nešto jeftinije. To je nešto što nisam mogla dopustiti, ali je nisam htjela ni povrijediti.

»Ne brini, mama«, rekla sam joj. »Ja ću platiti i materijal i kroj i sve što mi treba za haljinu. Hajdemo pregledati knjigu s krojevima!«

Anđeli su primili mamu za ruku dok smo hodale prema drugom kraju sobe gdje su bile knjige krojeva. Mama je otvorila jednu knjigu i počela listati. Predložila sam da, kako bismo uštedjele malo vremena, ja pregledavam drugu knjigu. Mora da sam prelistala pet knjiga prije no što sam pronašla kroj koji sam već ranije odabrala. Pozvala sam mamu: »Pogledaj, ovaj kroj prekrasno odgovara materijalu koji sam odabrala.«

Mama je vrlo dobro znala šivati odjeću i čitati krojeve i izračunati koliko materijala trebam za obje haljine. Kada je završila s izračunom količine materijala, otišle smo do pulta i zamolile pomoćnicu da nam ga da. Uzela je obje bale materijala, položila ih na pult i izmjerila, metar po metar. Nagomilao se na pultu, djevojka ga je savršeno složila i stavila u vrećicu. Uz njega je stavila krojeve i ostale dodatke potrebne za izradu haljine.

»To je ukupno 25.99 funti,« rekla je.

Dok sam joj pružala novac, mama je rekla kako bi ona željela platiti materijal za vjenčanicu. Bilo mi je drago što se ponudila, no rekla sam joj: »Ne, mama. To je previše.«

No inzistirala je, pa sam joj dopustila da plati. Izgledala je jako sretno i ponosno dok je pomoćnici pružala novac. Jedan od anđela stajao je na vratima. Šaptom sam mu zahvalila i krenule smo kući. Dok smo hodale prema autobusnoj stanici noseći vrećice, još jedanput sam zahvalila mami.

Bila sam uzbuđena kao malo dijete, htjela sam Joeu i njegovoj majci pokazati materijal. Te večeri mi je ona rekla: »Morat ću upoznati tvoju majku i oca. Hoćeš li ih pozvati

na večeru u nedjelju?»

Kada me Joe te večeri odbacio kući, ušla sam kroz stražnji ulaz, kao i obično. Izenadila sam se jer su mama i tata bili u blagovaonici, pa sam iskoristila priliku.

»Zdravo! Nisam očekivala da ću vas zateći budne. Usput, Joeova majka vas je oboje pozvala na večeru u nedjelju u pet sati.«

Mama nije bila previše impresionirana, no tata je rekao: »Naravno da ćemo doći. Reci njegovoj majci da ćemo biti tamo u nedjelju u pet.« Bila sam oduševljena što su pristali i ponudila sam se da im skuham čaj. Tata je odbio i rekao: »Idi u krevet.« Zaželjela sam im laku noć.

Sljedećeg dana, nakon posla, uhvatila sam autobus do Joeove majke i potvrdila joj dolazak mojih roditelji na večeru u nedjelju. Bila je oduševljena, no pomalo nervozna. Znam da se jako namučila oko spremanja te savršene večere.

Kada sam u nedjelju stigla s roditeljima kod Joeovih, tata je pokucao na vrata i bilo mi je drago što je Joe otvorio vrata. Zaželio je mojim roditeljima dobrodošlicu, a mene je zagrlio. Otišli smo u blagovaonicu; stol je bio serviran kao da će doći kraljica. Bilo je nevjerojatno. Joe je predstavio svoju majku, sestru Barbaru, njezina muža i njihovu djecu. Večera je počela uz jednu smiješnu dogodovštinu, naime, Barbara je ustrajno inzistirala na tome da od moje mame uzme kaput, no mama je samo govorila: »Ne, u redu je.«

Izvukla sam Joea iz sobe i šaptom mu rekla: »To nije kaput, to je haljina-kaput. Reci Barbari da ne inzistira toliko ili ću ja eksplodirati od smijeha!«

Joe je rekao da nikada nije čuo za nešto što se zove haljina-kaput, a kada smo se vratili u blagovaonicu, njegova je sestra opet pitala moju mamu može li uzet njezin kaput. Joe ju je prekinuo, izvukao je stolac i ponudio ga mami da može sjesti.

Večera je bila odlična, pečena govedina s pečenim krumpirima, kupusom i mrkvom. Za desert smo imali finu pita od jabuka sa šlagom. Nikada nisam jela bolju pitu od one koju je radila Joeova majka. Joe i ja smo bili jako ponosni na nju. Sve je prošlo u najboljem redu.

* * *

Tijekom cijelog ljeta prije našeg braka anđeli su mi govorili da otkrijem Joeu bar nešto o svojoj tajni. Rekla sam im mnogo puta da me to plaši. Željela sam podijeliti s nekim svoju tajnu, pogotovo s Joeom, ali sam se bojala njegove reakcije - što ako mi neće vjerovati?

»Trebaš podijeliti samo dio svoje tajne s njime«, rekli su mi anđeli. »Malo-pomalo, ne više. Znaj, Lorna, da mu nikada nećeš moći otkriti cijelu tajnu; nešto od toga ne smije nikada biti rečeno. Sljedeći put kada se ukaže pogodna prilika, mi ćemo ti pomoći.«

Nekoliko noći kasnije, dok me je vozio kući, Joe je predložio da se odvezemo u planine.

»Večeras će biti prekrasna noć«, rekao mi je, »pun je mjesec, a nadam se da će i nebo biti puno zvijezda. Znam mjesto gdje možemo stati, a s kojeg se pruža prekrasan pogled na Dublin i more iza njega.«

Tamo je već bilo puno automobila. »Hajdemo se malo prošetati i možda sjesti na onaj zidić tamo«, predložila sam.

Taj je zidić zapravo bila hrpa kamenja, no sjeli smo tamo. Joe me držao u naručju. Poljubili smo se, osjećala sam sigurnost. Ne znam koliko smo dugo tamo sjedili, no iznenada sam primijetila da je nebo prepuno zvijezda. Neke od njih izgledale su kao da se vrte i padaju, a kako su se približavale zemlji, vidjela sam da su to anđeli. Čula sam ih kako mi govore: »Sada je trenutak da podijeliš dio svoje tajne s Joeom.«

Okrenula sam se u Joevom naručju i rekla da mu moram nešto reći. Pogledao me i upitao ima li to veze s vjenčanjem.

»Ne«, rekla sam. »Zapravo ima veze sa mnom. Moram ti nešto objasniti. Ja vidim

stvari koje drugi ljudi normalno ne vide. Ponekad vidim anđele.«

Izraz potpune nevjerice pojavio mu se na licu. Pogledao me i nasmijao se: »Lorna, koliko ja znam samo časne sestre i svećenici vide anđele. To je besmisleno! Obični ljudi, kao ti i ja, ne vide anđele!«

Pogledala sam nervozno, toga sam se i pribojavala. U sebi sam pozvala stotine anđela koji su bili oko mene: »Upomoć!«

Zagrlio me i nije ništa više rekao.

»Hajdemo. Kasno je, a oboje radimo sutra.«

Put kući protekao je u tišini. Joe me za vrijeme vožnje svako malo pogledao, kao da se pitao: što to ja ovdje imam?

Požalila sam se anđelima: »Joe uopće nije dobro reagirao.«

Kada smo stigli pred moju kuću, Joe mi je rekao: »Lorna, tražiš od mene da vjerujem u nešto o čemu nikada nisam razmišljao.« Osjećala sam se malo sigurnijom kada me je zagrlio i poljubio.

Dok sam hodala prema stražnjim vratima, još sam jadikovala anđelima. Jedan anđeo mi je rekao: »Ne brini Lorna, Joe te tek sada počinje upoznavati.«

Stalno sam razmišljala o tome kako ću ga navesti da mi povjeruje i ubrzo mi se ukazala prilika.

Iako Joe više nije radio kod oca, povremeno mu je znao pomoći u garaži. Jednog četvrtka poslijepodne dok sam završavala sa svojim poslom, imala sam viziju - vidjela sam staklo posvuda, velike prozore; svjetlost je padala na njih i blokirala mi pogled, no činilo se kao da je mrak. »Sto li je sad ovo?« upitala sam anđele.

Anđeli su mi rekli: »Reci Joeu.«

»Ali stvarno ne želim!« odgovorila sam.

»Sjeti se svoje vizije, Lorna«, rekli su mi anđeli. »Vidiš li sada gdje se to događa?«

»Da, u garaži.«

Te večeri sam rekla Joeu. »To ništa ne znači«, rekao je.

Nismo se više vraćali ovoj temi, no bila sam zabrinuta i ponovno sam se potužila anđelima. U petak sam opet imala istu viziju, no ovoga puta vidjela sam Joea u automobilu kako se vozi prema crpki za gorivo; vidjela sam muškarce kako prilaze automobilu i Joea koji spušta prozor. Tada je vizija nestala.

Rekla sam Joeu da se ista vizija ponovila i opisala sam mu je do najsitnijeg detalja. »Ne želim da nastradaš. To je upozorenje.«

»Ne vjerujem u te stvari«, rekao je Joe. »Zvao me tvoj otac i ostavio mi poruku da ovog vikenda treba moju pomoć u garaži; naime čovjek koji je radio noćne smjene je otišao pa nema zamjenu za subotu i nedjelju, za smjenu od ponoći do sedam ujutro.«

Ponovno sam imala istu viziju koja mi je otkrila više novih detalja. Vidjela sam Joea kako spušta prozor na automobilu, a jedan od dvojice muškaraca ga udara šakom u lice. Tada sam vidjela Joea u policijskoj postaji, policajac nije vjerovao njemu, nego onom drugom muškarcu. Nisam bila sigurna o čemu se radi; uzrujala sam se i zazivala anđele.

»Joe će imati krvav nos«, rekli su mi anđeli, »no sve drugo će biti u redu. Zapamti viziju, Lorna; policija mu možda neće vjerovati, no s vremenom će se sve riješiti.«

Poslije posla sam otišla do Joeove majke. Joe i ja izašli smo prošetati po naselju. Preklinjala sam ga da me posluša. Bila sam čak ljuta na njega. Rekla sam: »Zašto me ne želiš poslušati?«

Cijelo to vrijeme njegov anđeo čuvar mu je šaputao na uho. Htjela sam vikati na njega: »Tvoj anđeo čuvar ti pokušava nešto reći, no ti ne želiš čuti.« Joe je obećao da će zbog toga što sam se toliko uzrujala, biti posebno oprezan.

Tog vikenda vizija se obistinila i bila je točno onakva kakvom sam je vidjela.

Joe je popravljao automobil jedne stranke i pošao ga je napuniti gorivom. Prijatelj

vlasnika tog automobila je u prolazu to primijetio i pomislio je da je Joe ukrao automobil. Vikao je na Joea dok mu je prilazio, a kada je Joe spustio prozor udario ga je šakom u lice i nakon toga pozvao policiju. Policija nije povjerovala Joeu, nego su ga uhitili. Otac ga je izvukao iz zatvora i sve se na kraju riješilo, no te večeri Joe je upoznao dio mene koji još nije poznavao.

* * *

Dva tjedna prije našeg vjenčanja Pauline, Valerie i Mary izvele su me na proslavu djevojačke večeri. Nikada prije nisam s njima izlazila poslije posla. Prvo su me odvele u pub Smyth's, kamo je Valerie redovito odlazila svakog petka navečer i koji je bio pun ljudi koji su radili u robnoj kući. Izgledalo je da Valerie i Mary poznaju sve u pubu, a bilo je tu i puno smijeha. One su navikle na piće, ali ja nisam. Nagovorile su me da popijem čašu vina; odmah mi je lupilo ravno u glavu, što je mojim prijateljicama bilo iznimno zabavno. Jedna čaša bila je i više no dovoljna za mene, budući da sam snažno osjećala njezin učinak, pa sam se nakon toga držala 7Up-a.

Išle smo od jednog puba do drugog, pješice, sve dok nismo završile u Marynom najdražem pubu, Murphy's.

Tamo je bila odlična atmosfera. Pod je bio od betona, nije bilo stolova, samo visoke stolice za šankom. Prostor je bio krcat ljudima koji su pjevali irske buntovničke pjesme. Voljela sam tu glazbu, pa smo im se pridružile. Na kraju smo otišle u Marynu iznajmljenu sobicu u centru, tamo smo popile čaj uz kolačiće i do najsitnijih detalja prepričavale sve što nam se dogodilo te večeri. Moje prijateljice su se zabavljale smišljajući razne načine na koje bi mogle zadirkivati Joea i mene na dan našeg vjenčanja; dobro smo se nasmijale. Bilo mi je odlično s njima, no bilo mi je drago kad sam stigla kući i legla u krevet.

Vjenčanje je bilo sve bliže i bliže. Gotovo sve je bilo organizirano i svadbena torta je stigla u kuću; jedna od mojih ujni ju je ispekla za svadbeni dar. Bila je prekrasna, na tri kata, dobro je obavila svoj posao. Dandanas čuvam ukrase s te torte negdje u kutiji.

Već dva dana prije vjenčanja kuća je blistala. Obje obitelji bile su spremne, a večer prije vjenčanja susjedi su dolazili u kuću i nudili pomoć u završnim pripremama. Anne, naša prva susjeda, uvjerala me da će rano ujutro biti kod mene da mi napravi frizuru.

Prekrasno je vidjeti sreću koju vjenčanje donosi u obitelj, među prijatelje, pa čak i susjede - vidjeti kako sve to uzbuđenje koje inače čuči u ljudima izbija na površinu. Kada god se negdje održava vjenčanje, ja zamolim sve anđele ovog svemira da ono donese sreću i uzbuđenje svima uključenima.

Napokon, dan mojega vjenčanja je stigao! Jedva sam spavala prethodne noći i ustala sam rano - svi smo ustali rano. Bila sam previše uzbuđena da bih doručkovala pa sam samo popila šalicu čaja. Jedan od najdragocjenijih trenutaka dogodio se kada je tata odveo sve u crkvu prije mene, a ja sam ostala stajati u hodniku s jednom susjedom, čekajući ga da se vrati po mene. Kada se vratio, otpratio me je do automobila i sjeo pokraj mene na zadnje sjedište. Nije rekao ni jednu riječ, samo me je držao za ruku.

Pred glavnim ulazom crkve tata je rekao: »Ne miči se!« i izašao je iz automobila. Vozač mi je došao otvoriti vrata, no tata je inzistirao da to on učini. Kada sam izlazila iz automobila, na njegovu licu je bio osmijeh koji me je beskrajno usrećio. Primio me je za ruku. Baš kad smo ušli u crkvu i krenuli prema oltaru, nježnim glasom mi je rekao da je ponosan što hoda prema oltaru sa svojom prekrasnom kćerkom na dan njezina vjenčanja.

Dok sam hodala, držeći tatu pod rukom, osjetila sam kako mi moj anđeo čuvar mrsi kosu, koju mi je susjeda tako požrtvovno uređivala cijelog jutra. Vidjela sam Joea kako stoji pokraj oltara i gleda prema meni. Bio je jako zgodan. Pokraj njega je stajao njegov anđeo čuvar s velikim osmijehom na licu. Tada su se počeli pojavljivati anđeli oko oltara: Michael,

Hosus, Elijah, Elisha - svi anđeli koji su tijekom godina bili uz mene. Oko oltara je vrvjelo od anđela.

Svećenik je stajao i čekao; Joe i ja smo prišli oltaru, stali pred svećenika i obred je počeo. Kad je Joe stavljao prsten na moju ruku Hosus me vukao za suknju i sa mnom izgovarao: »Uzimam.«

Izvan crkve se mnogo fotografiralo, a u kući smo imali prekrasnu večeru sa svim prijateljima i obitelji oko jednog velikog stola.

Kasnije, te večeri, izašli smo iz kuće, Joe i ja smo namjeravali s prijateljima popiti piće u lokalnom pubu. No tamo je bilo previše posjetitelja i nije bilo mjesta za sve nas sa svadbe pa smo krenuli prema pubu u centru Dublina. Joe i ja nismo dugo ostali, otišli smo u Maynooth gdje me je, u ranim jutarnjim satima, prenio preko praga naše malene seoske kućice.

GIGA

Nisam znala da imam anđela čuvara

Katkada me anđeli ne upozore na neki događaj. Kada smo Joe i ja bili u braku oko tri mjeseca, dogodilo se nešto neobično. Bilo je oko jedanaest sati navečer, Joe je ležao u krevetu i čitao, a ja sam završavala čišćenje kuće i spremala se na počinak. Tada još nismo imali kupaonicu u kućici pa sam se prala ispred vatre. Ležala sam u krevetu samo nekoliko minuta kada sam osjetila hitnu potrebu za toaletom pa sam se popela preko ruba postelje.

Otvorila sam vrata sobe i šokirala se. Umalo sam ušla u nekoga.

»O, moj Bože, što vi radite ovdje?« uzviknula sam.

Gospođa Costello, starica koja je živjela u kolibi do svoje smrti, stajala je ispred mene! Izgledala je točno onako kako ju je Elizabeth opisala. Imala je na sebi kaput i prekrasan šešir s mrežicom i nečim što je sličilo na voće, a pod rukom je imala veliku torbu.

»Zbogom!« rekla je »Ja sada idem.«

Smiješila mi se. Izgledala je prekrasno, savršeno, baš kao gospođa Tiggywinkle. Ne znam zašto se je došla pozdraviti sa mnom, no ako je to morala učiniti, meni nije smetalo. Doduše, zbilja sam se uplašila!

Okrenula sam se i vratila u krevet. »Što nije u redu?« pitao me Joe.

»Umalo sam se sudarila s njom!« rekla sam zaboravljajući da mu još nisam priznala da vidim i duše umrlih. »Upravo sam upoznala staricu koja je ovdje živjela prije nas. Došla se pozdraviti.«

Joe je sjeo u krevetu i šokirano me pogledao. Rekao mi je da se vratim u krevet pod pokrivač.

Učinila sam upravo to, potihom, u nadi da neće previše razmišljati o tome što se dogodilo. I nije - okrenuo se i zaspao. Očito su moji anđeli radili prekovremeno! Joe nikada nije spomenuo taj događaj.

Ležala sam u postelji razgovarajući s anđelima, raspitivala sam se o gospođi Costello i o tome zašto je htjela da umalo uđem u nju. Ne volim ulaziti u mrtve koji još nisu otišli u Nebesa, to nije ugodan osjećaj, osjetim to kao da mi električni šokovi prolaze tijelom. Duh koji još nije otišao u Nebo nije pročišćen i izaziva potpuno drugačiji osjećaj od duše koja je bila u Raju i vratila se, kao moj brat Christopher. Kod duša koje su se vratile iz Raja osjećam životnu energiju.

Anđeli su mi rekli da iz nekog razloga koji mi nikada nisu objasnili gospođa Costello nije mogla napustiti kolibu sve dok nije stupila u kontakt sa mnom, taj kontakt joj bio potreban da bi mogla otići u Raj. Ne mogu objasniti zašto, no često susrećem duše koje još nisu napustile ovaj svijet i otišle u Nebesa, a zbog nekog razloga, ja imam neku ulogu u njihovu prijelazu preko.

* * *

Nekoliko mjeseci kasnije ostala sam u drugom stanju. Joe je odlučio prodati automobil kako bismo si mogli priuštiti sve izvanredne troškove povezane s dolaskom djeteta. Opet smo se vratili putovanjima autobusom što nas je oboje nasmijavalo.

Trudnoća mi je teško padala, često sam se žalila anđelima i Bogu. Anđeli su mi se samo smijali i govorili mi da se moram odmarati.

Moje dijete odlučilo je doći na svijet nekoliko tjedana prije termina - prekrasan dječak težak gotovo tri i pol kilograma. Bili smo presretni. Joeu sam davno prije govorila o svojem

bratu Christopheru koji je preminuo kao novorođenče i o svojoj žarkoj želji da nazovem svoje prvo dijete po njemu. Stoga smo već odabrali sinovljevo ime - Christopher.

Nikada nisam pričala Joeu o svojim susretima s duhom mojega brata; nije mi bilo dopušteno podijeliti s drugima te susrete, sve do pisanja ove knjige. Zamolila sam Joea da ne spominje mojim roditeljima razlog zašto sam htjela nazvati našeg sina Christopher. Kada su nas posjetili moji roditelji u bolnici nakon porođaja, mama je rekla da bismo trebali nazvati sina Christopher - po njezinu ocu, mojem djedu. Nasmiješila sam se Joeu i rekla da smo već odabrali ime - Christopher. Joe mi je samo stisnuo ruku.

Kada smo Christopher i ja došli kući iz bolnice, bila sam kao svaka mlada majka - nervozna i stalno sam strepila nad njim. Bio je jako i zdravo dijete, no jednom prigodom dok sam se bavila njime, anđeli su se pojavili uokolo i rekli mi da Christopher ima malen problem.

»Primijetila sam da ne probavlja mlijeko kako bi trebao. Jesam li u pravu?« pitala sam.

»Jesi«, odgovorili su. »Dobro omotaj Christophera u pokrivač, stavi ga u kolica i otiđi do telefonske govornice.«

Učinila sam kako su mi rekli, a kad smo stigli do govornice bila sam sretna što tamo nije bilo nikoga. Nazvala sam liječnika i pozvala ga da dođe pregledati Christophera. Posjetio nas je toga istog poslijepodneva. Dan je bio hladan i vani je pljuštalo. Ključ je bio u vratima pa je doktor sam ušao i povikao s vrata: »Ima li koga?« Sjedila sam uz vatru s Christopherom na koljenima i hranila ga. Nasmiješila sam se liječniku, jer su ga slijedili i svi anđeli.

Sjeo je na stolicu i rekao kako nam je lijepo i ugodno te je zagrijao ruke na vatri. Nakratko se poigrao s malenim, a onda me upitao što nije u redu. Rekla sam mu da mislim da Christopher ne probavlja mlijeko kako bi trebao. Pogledao me začuđeno. Anđeli iza njega su me upozorili da pazim što ću mu reći.

»Često povraća«, dodala sam.

»Lorna«, rekao mi je kroz smijeh, »sva djeca to rade.«

Dok je liječnik privlačio stolicu da pognije pregleda Christophera, jedan anđeo je dotaknuo Christopherov trbuščić i on je povratio. Mlijeko je poletjelo preko sobe. Liječnik me je pogledao i rekao: »Ovo nije normalno.«

Doktor je prislonio stetoskop na Christopherov trbuščić i prokomentirao kako je ovo što je vidio, iz njegova iskustva, uvijek bio simptom celijakije. Tada mi je dao uputnicu za specijalista u Dječjoj bolnici u ulici Temple u Dublinu.

Christopher je, doista, patio od celijakije i od tada, nadalje, bio je na strogoj dijeti. To je značilo česte posjete bolnici, ponekad i višednevne boravke tamo, što mu je uvijek teško padalo, kao i nama.

Joe je radio u vrtu kad god je imao malo slobodnog vremena i morala sam priznati da ga je stvarno oblikovao. Jednog dana, dok sam gledala Joea kako radi u vrtu, vidjela sam njegova anđela čuvara koji se je pojavio na tren, a onda su se pojavili i drugi anđeli, kao da mu pružaju podršku. Vidjela sam da svjetlost oko njega postaje sve slabijom.

Počela sam plakati, i govorila sam sama sebi: »Ne! To nije fer.«

Znala sam da mi anđeli pokazuju da se Joe razbolijeva.

I jest. Teško se razbolio nedugo zatim, čir na želucu, ali je bio u lošijem stanju od drugih bolesnika s istom bolešću.

To će biti Joeova karakteristika: iz meni nepoznatih razloga koje nikada nisam u potpunosti shvatila, kad god bi se razbolio uvijek bi mu bilo lošije nego drugima.

Usprkos posebnoj dijeti i mnogim lijekovima, Joe je bio jako bolestan i nije mogao raditi sljedećih šest mjeseci. Nakon toga je dobio otkaz u poduzeću za javni prijevoz u kojem je radio, pa smo ovisili o socijalnoj pomoći od koje smo preživljavali.

Bila su to za nas teška vremena, doduše tada nisam znala da će to postati uobičajeno do kraja njegova života.

Jednog dana, kada je Christopher imao otprilike osamnaest mjeseci, izvela sam ga pred kuću da se igra u vrtu, zaključala sam malena vratašca i vratila se u kuću, ostavila sam ulazna vrata otvorena i krenula spremati krevete. Anđeo Elisha nakratko se pojavila.

»Zdravo, Lorna, samo da te obavijestim da ćeš imati posjet.«

Prije no što sam izustila ijednu riječ, nestala je. Nasmijala sam se i rekla: »To je bio brz posjet.«

No Elisha se nije opet pojavila; nisam više razmišljala o tome i nastavila sam s pospremanjem kreveta, svako malo pogledavala sam kroz prozora provjeravajući gdje je Christopher. Kada sam ušla u naš mali dnevni boravak primijetila sam svjetlost na pragu i čula sam dječji smijeh. Duh malene djevojčice ušao je u hodnik. Imala je dugu, kovrčavu crnu kosu i tamnoplave oči. U kaputu s crnim ovratnikom, nosila je šešir, dokoljenke i crne cipelice. Doplesala je u kuhinju i nasmiješila mi se. Slijedila sam je.

Taj maleni duh još je uvijek imao svojeg anđela čuvara uza se. Rijetko kada sam vidjela duha s anđelom čuvarom - za njih je uobičajeno da ostaju uz nas kratko nakon smrti, duh ne treba pomoć anđela čuvara nakon što prođe kroz vrata onoga što mi zovemo Nebesima.

Djevojčica je izgledala kao da je od krvi i mesa, poput vas ili mene.

Bila je to djevojčica koje je davno prije živjela, no tada još nisam znala kako je umrla. Njezin anđeo čuvar bio je proziran, poput kapi kiše koja je prepuna života; reflektirao je sve boje i u potpunosti ju je okruživao. Svi anđeli čuvari slični su u svojoj pojavnosti, iako imaju neka specifična obilježja: poput braće i sestara koji sličje jedni drugima, ali imaju različite osobine. Nisam imala problema u razlikovanju anđela čuvara, od drugog tipa anđela.

Mogla sam vidjeti anđela čuvara te djevojčice kako kruži oko nje kao da je štiti od ljudskog svijeta i svega u njemu; čak joj nije dopuštao da dotiče zemlju nogama. Povremeno bi se anđeo okrenuo prema meni i nasmiješio mi se, prislonio bi prst na usne, pokazujući mi na taj način da ne govorim.

Djevojčica se okrenula i odskakutala iz kuhinje u hodnik i kroz ulazna vrata gdje su oboje nestali u bljesku svjetlosti. Tijekom sljedećih nekoliko mjeseci ta djevojčica i njezin anđeo čuvar pojavljivali su se mnogo puta. Ona nas je posjećivala samo kada bi ulazna vrata bila otvorena, što je bilo u 99 posto slučajeva tijekom dana. Prvi put kada je progovorila rekla mi je da je umrla potpuno sama. Tada je pogledala svojeg anđela čuvara i rekla: »Zaista nisam znala da imam svojeg anđela čuvara. Nikada nisam znala da si tamo.«

Izgledalo je da su se oči djevojčice napunile suzama, pa se njezin anđeo sagnuo i pokupio joj suze. Mogla sam osjetiti veliku ljubav i snažne emocije pa su i meni suze krenule na oči. Djevojčica nije rekla više ništa, samo je odlepršala kroz vrata.

Drugom prigodom mi je rekla da se zove Annie. Nikad je nisam imala prilike nešto pitati, jer mi je njezin anđeo čuvar stalno pokazivao prstom da ne govorim.

Jednog jutra Elisha se ponovno pojavila. »Da nisi iščezla kao prošlog puta!« zapovjedila sam joj čim sam je ugledala.

»Sjednimo na prag«, rekla mi je Elisha.

»Elisha«, započela sam, »zašto mi dolaze duh te djevojčice i njezin anđeo čuvar?«

»Lorna«, odgovorila je, »Annie mora doznati da ju je netko volio za života. Naime umrla je sama misleći da ju nitko ne voli, čak ni njezini roditelji - jer ih nije mogla pronaći u trenucima umiranja. Njezin anđeo čuvar ti je doveo Annie da joj budeš roditelj. Traži od tebe veliku uslugu, Lorna.«

»Iskreno, anđele Elisha«, rekla sam, »čini mi se da se to ostvaruje; jedva čekam svaki susret s Annie, bez obzira što je duh, a ne osoba od krvi i mesa. Shvatila sam da sam vezana uz nju. Znam da njezin anđeo pomaže da ta naklonost preraste u ljubav između nas dvije. Hvala ti, anđele Elisha.«

»Zbogom, Lorna«, rekla je i nestala.

Annieni posjeti bili su sve češći - gotovo svakodnevni. A onda, jednog dana, nazvala me po imenu.

»Lorna«, rekla je, »znaš, ja sam umrla u požaru. Nisam mogla nikoga pronaći, zvala sam, ali me nitko nije čuo. Gdje su bili moji mama i tata? Njima nije bilo stalo; nisu me voljeli. Sjećam se da sam ležala i plakala, a kada sam se probudila bila sam u Nebu.«

»Annie, kada se vratiš u Nebo«, odgovorila sam, »pronaći ćeš svoju mamu i tatu i znat ćeš da te vole.«

Dok sam joj to govorila, Annie je ispružila ruke i zagrlila me na tren. U tom zagrljaju osjetila sam njezino tijelo.

»To je sve što trebam znati; da me je netko volio u ljudskom svijetu«, rekla je, okrenula se i sa svojim anđelom otrčala kroz vrata.

Zahvalila sam Bogu. Bila sam sretna jer sam znala da je Annie sada bezbrižna u Nebu uz svoje roditelje.

Ponekad se čini da Bog i anđeli ne mogu uvjeriti nečiji duh da je bio voljen za života.

Zato je Bog poslao Annie u ovaj ljudski svijet, zajedno s njezinim anđelom čuvarom, da bi je netko mogao uvjeriti da je bila voljena za života. Teško je shvatiti zašto, ali ona je to morala znati!

GIGA

Moć molitve

Ponovno sam ostala u drugom stanju. Imala sam dvadeset i pet godina, Christopheru su bile dvije i pol, i ovoga su puta prva tri mjeseca trudnoće prošla bez problema; nisam imala jutarnje mučnine. Jednog jutra sam, nakon što je Joe otišao na posao, odlučila ostati u krevetu s Christopherom. Probudila sam se nakon jednog sata ili malo kasnije. Christopher je čvrsto spavao, poljubila sam ga i tiho se iskrala iz kreveta. Otišla sam u naš maleni dnevni boravak. Anđeo Hosus sjedio je na stolu. Rekao mi je da sjednem.

»Anđele Hosuse, samo mi nemoj reći da nešto nije u redu?!«

»Ne, Lorna, nije ništa ozbiljno. Na lijevoj strani djetetova tijela postoji mrlja. Liječnici će se zabrinuti i pozvati specijalista iz druge bolnice. Moraš zapamtiti da će sve biti u redu, tvoje dijete je savršeno, ali mu se žuri da bude rođeno. To maleno djetesce je nestrljivo, jer želi da ga što prije držiš u naručju. Mi, anđeli i djetetov anđeo čuvar, učinit ćemo sve da tvoje dijete ostane gdje treba biti, koliko god to bude moguće - tu unutra, Lorna.«

Anđeo Hosus pružio je ruku i dotaknuo moj trbuh, a ja sam mogla osjetiti djetetovo micanje.

»Moje dijete zna da si mi dotaknuo trbuh«, rekla sam Hosusu. »Osjećala sam njegove pokrete već od šestog tjedna, iako mi je liječnik rekao da je to nemoguće - ja znam da nije.

Dok stojim ispred ogledala, nekad znam zamoliti Boga da mi nakratko dopusti zaviriti u moju utrobu, tada mogu vidjeti svu tu energiju, taj vrtlog. Ponekad se on rastvori i Bog mi pokaže kako je moje dijete savršeno.«

Pitala sam anđela Hosusa: »Zašto se moje dijete želi roditi prije termina?«

Hosus mi nije odgovorio na pitanje, samo je rekao: »Bit će ti teško od sada pa nadalje, većinu ove trudnoće provest ćeš u bolnici.«

Nekoliko dana kasnije otišla sam u bolnicu na ultrazvuk i tamo sam vidjela svoje dijete.

»Izgleda da vam je dijete vrlo aktivno«, rekao je liječnik. »Čini se, da je sve u redu. Sada nije veći od nokta na mojem palcu, ali njegove noge i ruke se miču. Čak je otvorio oči i približio palčeve ustima.«

Liječnik me je ipak odlučio zadržati u bolnici - da se nekoliko dana odmorim - rekao je. Odveli su me u bolničku sobu. Joe je tek tada otišao kući, no te iste večeri vratio se do bolnice i donio mi neke sitnice. Toga puta u bolnici sam ostala tjedan dana. Kada mi je liječnik rekao da mogu ići kući, osjećala sam se dobro i sretno.

Bila sam kod kuće samo dva tjedna, a onda sam opet morala u bolnicu. Mama je došla čuvati Christophera pa je Joe mogao ići na posao - naime netom prije druge trudnoće dobio je novi posao u lokalnom Županijskom vijeću. Christopher se bojao za mene i mojoj mami nije bilo lako utješiti ga, no Joe bi ga nazvao svake večeri poslije posla (a prije no što je odlazio k meni u bolnicu). Vikendima se Joe i Christopher nisu razdvajali, stalno su bili zajedno.

U bolnici sam bila na infuziji i nisam smjela napuštati krevet. Liječnici nisu mogli otkriti zašto imam prijevremene trudove. Do kraja trudnoće ostala sam u bolnici. Tjedan dana prije Božića, u sedmom mjesecu trudnoće, bolničke sobe su se praznile, svi pacijenti kojima je to zdravstveno stanje dopuštalo bili su pušteni kućama.

Meni nije izgledalo da bi me mogli pustiti iz bolnice, no molila sam Boga da se to, ako je ikako moguće, dogodi i da me puste kući da Božić proslavim s Christopherom i Joeom. Na sam Badnjak, nešto prije ručka, jedan liječnik mi je prišao i rekao da ću moći ići kući na dva ili tri dana. Jedini uvjet bio je da se odmah vratim bude li mi se stanje pogoršalo.

Te večeri tata i Joe došli su po mene, doveli su i Christophera, osjećala sam se odlično. U našoj kućici sve je izgledalo nekako domaće; Elizabeth, naša divna susjeda, nam je održavala vatru. Prije no što je otišao, otac nam je rekao da smo pozvani na ručak na Dan svetog Stjepana, rekao je da će doći po nas u dvanaest sati. Christopher je s Joeom otišao zatvoriti vrata dvorišta i ispratiti djeda. Ja sam se udobno smjestila pokraj vatre. Christopher mi je sjeo u krilo, čvrsto sam ga zagrlila, a Joe nam je skuhao čaj. Stvarno se ne sjećam dobro toga Božića, niti pamtim kako je Joe sve izdržao. Ali pamtim kako sam te badnje večeri, grlila Christophera pokraj vatre; sljedeće što pamtim je da smo otišli k mojoj majci na Svetog Stjepana i da mi je postalo tako loše da sam zamolila oca da me vrati u bolnicu.

Odveo me je, a dva tjedna kasnije kad sam ulazila u osmi mjesec trudnoće, rodio se moj sin Owen. Vjerovali ili ne bio je težak gotovo četiri kilograma - iako se rodio četiri tjedna ranije.

* * *

Ne znam točno zašto su mama i tata počeli odlaziti na susrete molitvenih zajednica, ali odlazili su i činilo se da one dobro utječu na mojega oca. On je uvijek pomagao ljudima, no sada se trudio više nego ikada. Ako bi samo našao da netko ima problem, učinio bi sve što je bilo u njegovoj moći samo da pomogne.

Jedne posebne večeri otac nas je posjetio i pitao bismo li se te iste večeri željeli pridružiti molitvenoj zajednici na Sveučilištu Maynooth.

Joe i ja smo se pogledali i kimanjem potvrdili. Bila sam ushićena mogućnošću da izađem iz kuće. Isto tako bila sam oduševljena prilikom da se molim u zajednici. Oduvijek sam voljela crkve i odlazila sam na misu kad god bih mogla.

»Kakve su te molitvene zajednice?« pitala sam.

»Od Sveučilišta Maynooth dobili smo na korištenje jednu prostoriju u prizemlju«, rekao mi je otac. »Nađemo se tamo, pomolimo, zatim čitamo odlomke iz Biblije, nakon toga se zajednički pomolimo za naše obitelji ili za nekoga kome je potrebna pomoć. Nakon molitvenog dijela susreta, popijemo čaj uz kolačiće, razgovaramo i družimo se.«

»I sklapate nova prijateljstva«, zaključila sam.

Elizabeth se ponudila da nam pričuva djecu. Od toga dana uvijek ih je čuvala kad god bismo mi odlazili na susrete molitvene zajednice.

Iako sam bila iznimno nervozna, taj prvi susret mi je ostao u sjećanju kao najdraži. Iskreno, bila sam toliko nervozna da se sjećam vrlo malo. Postali smo redoviti članovi, odnosno trudili smo se dolaziti koliko god smo mogli.

Molitva je iznimno moćna: kada molimo, ne molimo sami, naši anđeli čuvari uvijek mole s nama, kao i svi ostali anđeli koji su tada uz nas. Čak i naši voljeni koji su već u Nebu pridružuju nam se u molitvi.

Ništa nije premaleno ili nevažno za molitvu, ne postoji prekratka molitva - to može biti samo jedna riječ ili mnoštvo riječi. Možemo moliti bilo gdje: vozeći se u automobilima, hodajući, tijekom sastanaka, u gužvama ili kada smo sami. Katkad molimo bez da smo svjesni da to činimo, posebno kada razmišljamo o voljenim osobama koje su bolesne ili o prijateljima koji imaju problema.

Kada molitva dolazi iz dubine našega bića, ona je iznimno moćna i nečije uvjerenje ili vjersko opredjeljenje ne ulaze u nju: Bog čuje molitve sve svoje djece jednako.

Molitva je iznimno moćna kada skupina ljudi moli zajedno na istome mjestu, kao što smo mi molili u molitvenoj zajednici, ili ako ljudi diljem svijeta mole za istu stvar u isto vrijeme. Takve molitve izazivaju veliko osnaživanje duhovne moći.

Mi smo uvijek uživali u tim šetnjama prema mjestu susreta; Joe bi tada pričao o raznim stvarima koje su mu se događale na poslu u Vijeću ili bismo razgovarali o molitvenoj zajednici. Jedne srijede, dok smo dolazili na susret, rekla sam Joeu da bih voljela da te večeri

skupina bude velika - obično nas je bilo desetak, a ponekad, posebno ljeti, čak i manje. Kada bi prošlo vrijeme praznika molitvena zajednica brojčano bi ojačala, pa smo čak morali zamijeniti prostoriju u sveučilišnoj zgradi.

Otac je odlazio na susrete mnogih molitvenih zajednica, no u Maynooth je došao samo nekoliko puta. Nas je uveo u našu prvu molitvenu zajednicu i nakon toga nije često dolazio, stoga sam te srijede bila oduševljena što ga vidim i požurila sam ga pozdraviti. Pošli smo uz stube i ušli u jednu prostoriju. Unutra je bilo malo ljudi i dvadesetak stolica složenih u krug. Pozdravili smo ih i sjeli. Gotovo sve stolice bile su popunjene. Rekla sam Joeu: »Ovo je divno.«

Pristiglo je još nekoliko ljudi, za njima i svećenik koji se predstavio kao otac David; on nas je pitao bi li nam smetalo da nam se večeras pridruži nekoliko sjemeništara i časnih sestara. Svi smo se uglas složili da su svi dobrodošli. Budući da je u prostoriji već bilo dvadesetak ljudi, predložio nam je da potražimo veću prostoriju. Sam je to otišao obaviti, a za nekoliko minuta se vratio i rekao nam da smo dobili veću dvoranu u dijelu koji nije pripojen sveučilištu te da ponese stolce - uključujući i one naslonjene uza zid.

Svi su ustali pomoći.

Nova prostorija bila je znatno veća od one u kojoj smo do tada bili. Uskoro se pojavila skupina mladih sjemeni-štaraca s nekoliko svećenika - možda s njih sedmoricom. Stiglo je i nekoliko časnih sestara, zajedno s mladom djevojkom koja je živjela kod njih. Došlo je i nekoliko laika.

Dvorana je oživjela i ispunila se svjetlošću. Iako ne previše jasno, vidjela sam mnoštvo anđela. Osjetila sam uzbuđenje. Duša mi je poskakivala od sreće. Moji anđeli šaputali su mi na uho da dolazi netko jako poseban. »Znam«, rekla sam im, »znam tko dolazi.« Htjela sam poskočiti od sreće i reći svima, no anđeli u mi zalijepili stopala za tlo i nisam se mogla pomaknuti. »Ne«, rekli su, »oni ti neće povjerovati.«

Stajala sam zdesna kod ulaznih vrata, stopala su mi bila čvrsto na zemlji, i gledala sam stolice. Bile su složene u koncentrične krugove, ali, kako je grupa postajala sve većom i većom, tako se i krug stolica širio prostorijom. Shvatili smo da je prvobitna ideja o stolicama u krugu neostvariva, pa smo formirali širi oblik, s pet ili šest ovalnih krugova stolica, koji su počinjali od sredine prostorije i rasli su, prema kutovima sobe, iz minute u minutu. Ljudi su i dalje pristizali noseći sa sobom dodatne stolice.

Joe me pozvao da sjednem pokraj njega. U prostoriji je sada bilo šest Ovalnih redova stolaca. Anđeli su mi oslobodili noge, pa sam se mogla pomaknuti. Vidjela sam slobodnu stolicu pokraj Joea, no problem mi je bio stići do njega. Digla sam nekoliko ljudi da bih mogla proći. Napokon sam se probila do Joea i sjela uz njega.

John, jedan od laika, zaželio nam je dobrodošlicu na molitveni susret.

A onda su svi počeli glasno slaviti Boga, svojim riječima. (Ljudi su se molili onako kako su osjećali, na način koji je njima bio značajan.) Atmosfera je postajala pulsirajuća i naelektrizirana, a sa zvukom udaranja anđeoskih krila svjetlost je postajala sve jasnija. Uživala sam u slavljenju Boga svim srcem i dušom. Poželjela sam zaklopiti oči, no anđeli su mi rekli da to ne činim. Dok su mi zaklanjali oči osjetila sam anđeoske ruke ispod brade kako mi glavu drže uspravnom. Počela sam padati u nekakav zanos. Vidjela sam da svi oko mene imaju pognute glave; svi su molili i slavili Boga. Ispred, iza i pokraj svake osobe, sa svake strane, blistao je anđeo. Cijela prostorija bila je prepuna anđela, od poda do stropa - mislim da nije bilo milimetra slobodnog prostora koji nisu ispunili.

Tada mi je jedan anđeo šapnuo na uho: »Slušaj sve, Lorna.«

Osluškivala sam, bilo je nevjerovatno. Mogla sam čuti svakoga posebno: neki su molili u jezicima, drugi su stalno ponavljali molitve, opet i opet ispočetka, a neki su pjevali napjeve i slavili Boga iz dubine svojega biča; iz dubine svoje duše.

Polagano su mi anđeli dopustili da malo pognem glavu i više nisam osjećala stolicu na

kojoj sam sjedila. Molila sam anđele da mi ne dopuste da zaklopim oči dok molim i zahvaljujem Bogu. Anđeli su mi šapnuli da će mi samo nakratko zatvoriti oči. U tom trenu prostorija je utihnula. Anđeli su ušutjeli.

Oblak blistave bijele svjetlosti, prepun života, polagano je ispunjavao prostoriju, okruživao je sve i svakoga, na svojem putu čistio je i pročišćavao sve i svakoga. Postupno usred prostorije, iz oblaka se otjelovio Bog, pojavio se pred nama u liku mladog čovjeka i postao vidljivim; prepoznala sam moćnu prisutnost, onu istu koju sam poznavala iz susreta kada sam kao dijete u Mountshannonu išla prema bakinoj kući.

Mladi čovjek - Bog - stajao je tamo, ogrnut bijelim ogrtačem. Vidjela sam vrhove Njegovih nožnih prstiju: izgledali su kao da su od zlata. Njegove ruke bile su spuštene uz Njegovo tijelo, dlanovi otvoreni i okrenuti prema dolje, iz njih su izvirale zrake svjetlosti, sa zlatnim sjajem koji je izlazio iz Njegovih prstiju. Njegovo lice je sjalo, a Njegove oči bile su svijetle, zračile su vječnošću života. Njegova se kosa spuštala do ramena i bila je valovita, boje bronce. No kako da opišem blistavo svjetlo

- život sam - prepun ljubavi, suosjećanja i nade?

Bog se polagano okrenuo prema svima i bez pokreta kakve mi poznajemo kretao se među ljudima koji su sjedili u unutrašnjem krugu. Ljudi su molili i zahvaljivali mu u tišini, u meditaciji, u molitvi, nesvjesni Njegove prisutnosti. Dok se Bog kretao među ljudima koji su sjedili iza mene, ja sam ga mogla osjetiti; Njegova prisutnost bila je izrazito moćna. Bila sam ispunjena mirom koji prebiva u samom Bogu. Moja je molitva bila ova: kada bi Bog barem mogao ostati s nama i hodati među nama kao što to sada čini zauvijek.

Kada sam završila svoju molitvu, osjetila sam dodir Njegove ruke na svojem ramenu. Bog je, fizički, dotaknuo moju dušu svojom blistavom svjetlošću. Kako da opišem što je moja duša tada vidjela? Čistoću u vječnosti; potpuno jasno.

I tada, u jednom bljesku, Bog je nestao i prostorija se vratila u prvobitno stanje. Moje su oči bile širom otvorene, vidjela sam da je oblak prekrasnog ozarenog života

- blistave Božje prisutnosti koja je hodala među nama -nestao. Nasmiješila sam se očiju punih suza.

Trenutak ili dva kasnije svi su stali s molitvama i podigli ruke uvis. Netko je progovorio i rekao da ga je ova molitva u grupi ispunila nevjerojatnim veseljem i mirom. Tada je jedan mladi svećenik (ne znam je li već bio svećenik ili možda samo sjemeništarc) progovorio.

Imao je svijetlosmeđu kosu, nije bio pretjerano visok, a imao je bradu ili nešto slično - možda samo nije bio obrijan. Nisam sigurna. Sjeo je na stolicu u sredini kruga i pitao nas:

»Je li još netko to osjetio?«

Točno sam znala što želi reći, zamolila sam anđele: »Mogu li i ja reći da sam osjetila isto što i on - da mu pomognem?« No nisu mi dopustili.

»Osjetio sam Boga koji je hodao među nama«, rekao je, »i osjetio sam kada me je dotaknuo. Je li dotaknuo još nekoga?«

Toliko sam željela reći: »Jest, i mene je dotaknuo«, no rečeno mi je da ne smijem i da moram šutjeti. Tužno je bilo što nitko drugi nije imao hrabrosti reći »Bog je i mene dotaknuo«, nitko nije imao hrabrosti priznati Boga. A Bog ih je zaista dodirivao! Svi se mi jako bojimo reći da je Bog u našim životima; bojimo se priznati Boga otvoreno, govoriti o njemu slobodno.

Ne znam tko su bili ostali ljudi koje je Bog dotaknuo, no sjećam se toga mladića i danas, nadam se da što god radio i dalje priznaje taj prekrasni događaj.

Kada je molitveni dio skupa završio, popili smo čaj uz kolačiće, kao obično. Dok su svi ostali pili čaj, ja sam se iskrala sa svojom šalicom u ruci do parkirališta. Prošetala sam pokraj nekih malih stabala - još uvijek sam se tresla od uzbuđenja. I anđeli su šetali sa mnom.

»Znam da je taj mladić očajnički trebao priznanje«, rekla sam anđelima ne govoreći

nekom određenom. Molila sam anđele i anđela čuvara tog mladića da mu pomognu učvrstiti vjeru u Boga, bez obzira postao on svećenik ili ne. Upitala sam ih: »Što ako ovaj događaj podijelim s Joeom, ako mu kažem da je Bog hodao među nama i doticao neke od nas?«

»Ne, Lorna, to bi bilo previše za Joea, on ne može shvatiti«, odgovorili su anđeli.

»Doći će vrijeme kada ćeš više toga moći podijeliti s njim, no moraš zapamtiti, nikada sve. Ovo je jedna od stvari koju nikada nećeš podijeliti s njime.«

Bila sam pomalo tužna. Dok sam se vraćala natrag prema ulazu, anđeo Elisha pojavila se i pridržala mi vrata s osmijehom: »Nemoj biti tužna.« Kad je to izgovorila, tuga me napustila.

Srela sam oca u hodniku, rekao je da je spreman za polazak. Odgovorila sam mu da moram pronaći Joea. Bili smo kod kuće za nekoliko minuta, ni Joe ni tata nisu spominjali susret molitvene zajednici te večeri pa mislim da ništa nisu vidjeli.

GIGA

Tunel

Nakon četiri godine života u našoj seoskoj kućici mogli smo se pohvaliti dobro uređenim vrtom. Uzgajali smo dovoljno povrća za naše potrebe, a imali smo i nekoliko kokoši s kojima smo imali probleme jer su posvuda ostavljale jaja pa ih nismo mogli naći. S vremenom smo riješili taj problem tako što smo ogradili dio vrta na kojem se nalazilo drveno spremište koje smo koristili kao kokošinjac. Joe je sagradio i mjesto za sušenje rublja. Bio je to prilično dug niz stupova povezanih užetom; još uvijek se sjećam dana kada je to radio - stajao je na ljestvama s čekićem u rukama, a ja sam pridržavala stup. Stalno smo se smijali.

Jednog poslijepodneva Christopher i Owen napravili su šator od istih stupova, jednog pokrivača i užeta, sjajno su se zabavljali dok sam ja vješala rublje. Iznenada se pojavila velika zraka svjetlosti baš ispred mojih nogu i lupnula me, blago pljusnula - a ja sam zamalo pala od iznenađenja. Bio je to anđeo Hosus, naravno! Nasmijala sam se jer sam znala da se on na taj način zabavlja.

Rekao je: »Lorna, moram ti nešto reći. Dio toga je tužan, a dio radostan. Bog će ti poslati malenu dječju dušu. Ponovno ćeš začeti oko početka nove godine, no ovo dijete neće ostati s tobom: vratit će se Bogu.«

»Već sam sada tužna. Zašto mi to govoriš, anđele Ho-suse? Zašto nisi pustio da se sve jednostavno dogodi, zašto to nisi prešutio? Bilo bi mi draže da ništa ne znam o tome«, zavapila sam.

»Joe će biti presretan novom trudnoćom, Lorna«, nastavio je Hosus. »A kada se to maleno dijete bude vratilo Bogu, Joe će podijeliti tugu s tobom na način koji će mu pomoći da bolje razumije tvoje darove.«

»Misliš li da će razumjeti?« upitala sam ga.

»Da, razumjet će«, odgovorio je Hosus. »Razumjet će - doduše, izgledat će mu nevjerojatno, no s vremenom će znati da je sve to istina, zbog drugih stvari koje će vam se događati u životu. Sada je vrijeme da ponovno razgovaraš s njime.«

»U redu, hoću«, rekla sam. »Možda u šetnji.«

Djeca su se igrala u svojem šatoru i trčala po vrtu. U igri ih je zatekao i Joe kada se vratio. Otvorio je vrata ograde. Christopher i Owen potrčali su mu u susret i on ih je obojicu podignuo na ruke i odnio do kuće. Kasnije te večeri zamolila sam Elizabeth da pripazi na dječake dok se Joe i ja malo prošetamo.

Šetali smo uz kanal, razgovarali o svemu i svačemu, a onda sam rekla: »Želim nešto podijeliti s tobom. Nešto što su mi anđeli pokazali.«

Dok smo prolazili pokraj divljeg cvijeća koje je raslo uz obalu, ja sam mu pričala o energiji koju vidim oko biljaka.

»Primi me za ruku, možda će ti anđeli omogućiti da vidiš energiju ovog cvijeća«, rekla sam mu dok sam ga čvrsto držala za ruku. »Pogledaj onaj cvijet ondje, vidiš li kako loptice energije izlaze iz njega? Cvijet izbacuje svoju vlastitu energiju. Možeš li vidjeti sve te različite boje -žutu, bijelu i plavu?«

Okrenula sam se prema njemu, još uvijek ga držeći za ruku i još uvijek moleći anđele da mu omoguće da vidi.

»Pogledaj onaj crveni mak. Možeš li vidjeti spirale koje izvire iz njegova korijena i skaču gotovo tridesetak centimetara uvis? Kao vatromet, jedna slijedi drugu i traju samo nekoliko sekundi.«

Joe me pogledao. Po izrazu njegova lica bilo mi je jasno da ne vidi ništa, da čak

sumnja da tamo uopće ima nešto za vidjeti. Srce mi je potonulo.

»Hajde«, rekao mi je, »vratimo se kući.«

Neočekivano, anđeli su se pojavili, činilo se kao da izlaze iz zraka iznad kanala. Nježno su puhnuili u smjeru cvijeća. Joe se već okrenuo da ode. Zgrabila sam ga za ruku i rekla: »Pogledaj ovaj povjetarac koji puše po cvijeću. Vidiš li sada, Joe?«

Stajao je zapanjeno, kao da ga je nešto prikovalo za zemlju, i rekao: »Nikada nisam vidio ništa slično.«

Opisao mi je što vidi. Sretno sam se osmjehnula. *Ovo je bio prvi put da sam dobila potvrdu da još netko može vidjeti isto što i ja.*

Joe je stajao i smijao mi se još uvijek začuđen. »Neke stvari mi je teško povjerovati, iako znam da ne bih trebao sumnjati u tebe.«

Okrenuo se sa željom da ponovno vidi energiju oko cvijeća, no ona je nestala, a on je ostao pomalo razočaran.

»Niti ja to ne razumijem«, rekla sam mu. »To je kao da se energija pali i gasi, a ljudsko oko je može vidjeti samo u određenim trenucima.«

Zadovoljno smo šetali prema kući držeći se za ruke. Spremili smo djecu na spavanje, a onda smo sjeli i opušteno nastavili naš razgovora. Joe mi je postavio mnogo pitanja, no na neka nisam mogla odgovoriti.

Kako je vrijeme prolazilo, otac se pridružio mnogim molitvenim zajednicama u Dublinu i u svojem susjedstvu, uključujući i zajednicu »Preporođeni kršćani«. Kada bih s djecom odlazila u posjet roditeljima, katkad bismo stigli baš kada bi otac ispraćao neke članove zajednice.

Jednom smo ulazili dvorište, a iz hodnika je zakoračio nepoznat čovjek. Pratila ga je majka.

Pogledao nas je, okrenuo se majci i upitao: »Tko je ovo?«

Rekla mu je da sam ja njezina kći, a da su sa mnom njezini unuci. Predložio je da nas majka jedne nedjelje dovede na susret molitvene zajednice. Pozdravila sam ga u prolazu nastavivši hodati prema stražnjem ulazu u kuću. Majka mi je rekla da je taj čovjek jedan od propovjednika »Preporođenih kršćana« iz Dublina. Nisam ništa pitala, a mama nije ponudila više informacija.

Kasnije smo djeca i ja sjeli na autobus i vratili se u Maynooth. Dok sam čistila po kuhinji jednim okom sam pratila Christophera - koji se igrao s igračkama na podu blagovaonice, a drugim Owena koji je zaspao na pokrivaču. Razmišljala sam o tom pozivu da svi zajedno, kao obitelj, odemo na susret u Dublin - kada su se vrata kuhinje otvorila uz nježnu škripu. Odmah sam znala da je to anđeo Michael.

Anđeli se, u pravilu, ne upleću u događaje u našem svijetu, no iz nekog razloga meni to često čine - obično na neki suptilni način, kao na primjer Michael koji mi pomaže kada podižem neke predmete ili Hosus kada puše na rublje da se brže osuši. Također sam čula slučajeve u kojima je anđelima dopušteno da fizički djeluju u našem svijetu, no samo u izvanrednim okolnostima. Jedna mi je žena opisala kako je krenula pomoći bolesnoj majci, ali kada je stigla do njezinih ulaznih vrata i pokušala ih otključati - nije mogla, ključ se samo vrtio u ključanici. To je trajalo neko vrijeme, a ona je postajala sve očajnijom. Molila je Boga i svoje anđele da joj pomognu i iznenada su se Zaključana vrata otvorila, bez da ih je dotaknula. To zovemo čudom: nemamo objašnjenja za njih, no znamo da to sami nismo mogli učiniti.

Nisu takvi slučajevi mnogobrojni, no događaju se sve češće jer se ljudi duhovno razvijaju i sve više zazivaju svoje anđele.

»Jesi li ti to, Michael?« pitala sam, ne okrenuvši se od sudopera. Prošao je kuhinjom i stigavši do mene dodirnuo mi je rame.

»Lorna, pozvala si me!« rekao je.

»Nisam toga bila svjesna, Michaele«, odgovorila sam.

»Lorna, nisi još shvatila«, rekao mi je, »već dulje vrijeme nas ne moraš poimence zazivati da bismo ti došli kada nas trebaš. Svi Božji anđeli su uz tebe cijelo vrijeme.«

»Kako si znao, Michaele, da želim s tobom razgovarati?«

»Lorna, tvoj ljudski um i duša su povezani«, objasnio mi je. »Tvoja duša zna prije tvoje svijesti da tvoja ljudska strana treba razgovarati sa mnom.«

Nasmijala sam se toj ideji da moja duša zna nešto prije mene, kada me je Christopher pozvao: »Mama, čemu se smiješ?« Ustao je i ušao u kuhinju, odmah je svoje oči prekrivio rukama i pitao: »Mama, odakle dolazi ova jaka svjetlost?«

Poškakljala sam ga, no nisam mu odgovorila nego sam ga poslala natrag u sobu da se igra s bratom.

»Michaele«, rekla sam, »ti znaš da je jedna od stvari koje jako volim odlazak na susret molitvene zajednice u Maynooth. Upoznala sam tamo divne ljude.«

Anđeo Michael mi se nasmiješio i rekao: »Reci, što te muči?«

Duboko sam uzdahnula i ispričala mu o susretu s čovjekom koji je izlazio iz roditeljske kuće u Leixlipu, a pozvao nas je da kao obitelj dođemo na molitveni susret zajednice »Preporođeni kršćani« u Dublinu. »Znaš da sam nervozna svaki put kada moram ići nekamo gdje do tada nisam bila.« Anđeo Michael mi se počeo smijati. Uhvatio me za ruku.

»Lorna, pa nećeš morati dubiti na glavi ili nešto slično raditi«, rekao je. »Ne brini.« Oboje smo se nasmijali. Michael je nastavio: »Samo nemoj zaboraviti, kada odeš na taj susret u Maynooth, moraš moliti i slaviti Boga! Čini to na isti način, Lorna; budi slobodna u svojoj molitvi i slavlju. Tamo će biti mnogo drugih obitelji, jedino se po tome ta zajednica razlikuje od drugih. A kada dođe vrijeme, Lorna, ti ćeš poći na takav susret kao dio obitelji svojih roditelja, no to se neće dogoditi još neko vrijeme.«

Kao i uvijek, Michael je bio u pravu. Još je mnogo godina prošlo prije no što smo svi zajedno otišli na susret molitvene zajednice, a kada se to napokon dogodilo, bila je to prekretnica u mojem životu koja me jako zblížila s ocem.

Christopher je zavirio u kuhinju: »Opet vidim onu svjetlost, mama.«

Anđeo Michael je nestao. Podigla sam Christophera pa smo se neko vrijeme igrali.

* * *

S početkom nove godine sam, kao što su mi anđeli najavili, ponovo zatrudnjela. Joe i ja bili smo presretni, iako je meni bila težina na srcu jer sam znala da ovo maleno djeteta neće ostati uz nas.

Kada žena ostane u drugom stanju, duša njezina djeteta unaprijed zna hoće li majka iznijeti trudnoću ili ne: hoće li biti pobačeno, rođeno mrtvo ili deformirano. Bez obzira što se dogodilo, djetetova duša voli svoje roditelje i uvijek je uz njih - pomaže im tijekom života. Ako ste ikada izgubili dijete, nikada nemojte zaboraviti da je duša toga malenog stvorenja izabrala baš vas da mu budete roditeljem. Izabrala vas je prije no što je začeta; ta malena duša vas voli i bila je prepuna sreće i veselja što ste je začeli.

U Bibliji možemo pročitati kako nas je Bog poznavao i prije no što smo začeti: to je zato što smo već bili duhovna bića u Nebu, tamo smo svi stajali u redu čekajući da napustimo Nebo i rodimo se na Zemlji.

Na ovom svijetu ima mnogo pobačaja, no morate znati da čak i ako se majka odluči za pobačaj, ta malena duša unaprijed zna da će majka to učiniti i bez obzira na sve, ipak odabire baš nju da mu bude majkom - iako to znači da će samo biti začeto i nikada rođeno dijete. Malena duša je odabrala tu majku i voljet će je bez obzira na sve. To je bezuvjetna ljubav. Voljela bih da sve majke to zapamte, posebice one žene koje su imale pobačaj. Možda je neka mlada djevojka imala pobačaj zbog straha od života, ili od svijeta koji je čeka, možda se samo

bojala svojih roditelja, ili je osjećala da se nema kome povjeriti. Zapamtite, duša tog djeteta vas voli i nikada, ni na trenutak, ne zamjera vam što je niste rodile. Ta duša je znala što će joj se dogoditi i svejedno će vas zalijevati svojom ljubavlju.

Sjećam se, nekoliko godina kasnije, kada su mi ljudi počeli dolaziti, jedna žena je došla tražeći savjet. U jednom trenutku mi je rekla: »Imala sam nekoliko pobačaja.«

»Da«, rekla sam joj, »anđeli mi to govore.« U tom trenutku okrenula sam se prema kuhinji, a tamo na podu sjedilo je petero djece, petero malih duša okruženih svjetlom - prekrasne duše i prekrasna djeca. Okrenuli su se i nasmiješili svojoj majci. Ona ih nije mogla vidjeti, no ja sam joj rekla što vidim i tada ju je ispunila radost. Rekla sam joj da su neki dječaci, a neke djevojčice i kako izgledaju. To ju je jako usrećilo. Te malene duše rekle su mi da kažem njihovoj majci kako su oni uvijek bili uz nju.

»Znate, uvijek sam osjećala, u prošlosti, da su oni oko mene«, rekla mi je njihova majka.

»Katkad mi se čak čini da osjećam njihove malene ručice kako mi dodiruju noge. Čak i sada ih osjećam, dodiruju me.«

Morala sam se nasmiješiti, jer imala je pravo: oni su bili oko njezine stolice i *dodirivali* su je.

»I dodiruju vas!« rekla sam joj s osmijehom na licu. »Blagoslovljeni ste jer osjećate dodire vaše djece koju vam je Bog poslao da vas posjete. Zapamtite, kada dođe vaše vrijeme da odete, tih petero malenih duša čekat će vas s ispruženim rukama da vas povedu u Nebo.«

»Hvala vam«, rekla je žena. »Nikada nisam govorila o prisutnosti svoje djece u mojem životu i nikada nikome nisam rekla da osjećam njihov dodir. Bilo me strah ikome reći. Bojala sam se da ljudi ne pomisle da sam luda.«

Ljudi moraju zapamtiti da postoje milijuni koji imaju duhovna iskustva, no boje se podijeliti ih s drugima. Mnogo ljudi vjeruje da im anđeli pomažu, ima i onih koji ih osjećaju, no često si govore - možda ih nisam vidio, možda je to samo moja mašta. Divno je priznati njihovu prisutnost i reći: »Da, vjerujem u anđele. Da, vjerujem u Boga.« Mnogo puta to ne činimo. Ili učinimo tek kada smo shrvani, vrlo bolesni ili očajni. Samo tada se okrećemo Bogu i molimo. Mnogo puta se bojimo prihvatiti Boga i njegove anđele. Kako duhovno odrastate, shvaćat ćete da vas nije strah prihvatiti njegove anđele ili bilo koje od duhovnih bića koja dolaze iz Neba.

Tijekom prvih mjeseca moje trudnoće ni Joe nije dobro izgledao. Često se žalio na bolove u trbuhu, pa svi ga liječnici poslali u bolnicu na pretrage. Tamo su mu rekli da ima upalu slijepog crijeva, ali da operacija nije moguća jer nije dovoljno bolestan. Poslali su ga kući s lijekovima.

Joea je i dalje jako boljelo, nije mogao zadržati hranu, gubio je dosta na težini, a to si nije mogao priuštiti.

Gledala sam kako propada: sivilo oko njegovih unutarnjih organa, koje sam vidjela prije vjenčanja, prešlo je u crnilo, a u području oko slijepog crijeva vidjela sam na-bubrenu crvenu masu.

Zalila sam se anđelima; rekla sam im da nije fer što moram gledati Joea kako ovako jako pati iz mjeseca u mjesec. Preklinjala sam ih da mu pomognu. Liječnik je rekao da ne može ništa učiniti; ispričao se Joeu zbog toga što mu u bolnici ne mogu izvaditi slijepo crijevo, mogli bi da je stanje kritično.

Imala sam spontani pobačaj u trećem mjesecu trudnoće. Tjedan dana prije no što je moje nerođeno dijete otišlo, anđeli su mi stalno dodirivali trbuh iz kojeg su izlazile zrake svjetlosti. Često sam vapila: »Zar ne bi moje djeteta moglo ostati?« No uvijek mi je rečeno da ne može. Joe me je ponekad znao pitati zašto sam tužna, a ja bih mu rekla da je to zbog hormona i da ne obraća pažnju na mene. Nikada mu nisam otkrila što su mi anđeli rekli.

Bez obzira na težinu svoje bolesti, Joe se uvijek trudio pomagati po kući. Toga

kobnoga dana ja sam njemu pomagala složiti ogrjev u spremište. Nakon nekog vremena rekla sam mu da moram prileći jer sam umorna. Zaspala sam. Joe me je probudio tek kada je bio gotov s poslom - sve je posložio u spremište. Djeca su se i dalje igrala vani. Htjela sam napraviti čaj, no Joe se ponudio da će i to učiniti.

Otišao je u kuhinju i možda je tamo bio jednu minutu kada sam počela osjećati užasnu bol; osjetila sam kako život napušta moje tijelo. Pozvala sam Joea. Dotrčao je i sjeo pokraj mene, rekao mi je da sam jako blijeda. Otrčao je do spavaće sobe po jastuk da ga stavi pod moju glavu.

Osjetila sam svoju dušu kako drži djetetovu i uzdiže se izvan mojega tijela, pa kreće prema prekrasnom svjetlu. Zнала sam da je moje dijete umrlo *i da ja umirem*.

Uzdizala sam se prema svjetlu, noseći svoje dijete na rukama. Bol je nestala. Putovala sam kroz tunel od srebra i zlata: golem prolaz prepun sjajnih, bijelih anđela. Nisam mogla vidjela završetak tunela jer je krivudao. Bez da mi je itko išta rekao, znala sam da idem u Nebo i nisam osjećala strah, samo silnu radost.

Mogla sam vidjeti i druge duše na putu za Nebesa. Izgledale su kao ljudi i bile su odjevene u blješteći-bijele ogrtače. Tu boju zovem bijelom, jer nemam druge riječi kojom bih je opisala, no bila je znatno sjajnija od obične bijele boje. Kroz njihove ogrtače mogla sam, također, vidjeti svjetlost njihovih duša, ona je isijavala kroz njihova lica pa su izgledali čišći i sjajniji nego ikada na Zemlji.

Kada sam došla do određenog mjesta, pred mene je stao prekrasan anđeo i zapriječio mi daljnji put. I bez riječi znala sam zašto mi zaklanja put. Progovorio je najsladim, najnježnijim i najsućutnijim glasom:

»Lorna, nisi smjela poći sa svojim djetetom. Moraš se vratiti.«

»Ne želim se vratiti«, rekla sam, no duboko u duši znala sam da još nije moje vrijeme za Nebo.

»Okreni se, Lorna, pogledaj natrag kroz tunel.«

Okrenula sam se i vidjela Joea kako čvrsto steže moje tijelo koje je i dalje ležalo na kauču, pokušavao mi je pronaći puls ili osjetiti dah, tresao me je i vapio: »Vrati se, vrati se - ne možeš mi umrijeti.« Molio se dok je govorio.

Okrenula sam se prema anđelu: »Bez obzira koliko volim Joea i djecu, ne želim se vratiti u taj svijet. Zašto bih htjela? Ovdje sam u prisutnosti Boga.

Ovdje sam savršena u svakom pogledu. Osjećam se nevjerojatno živom; ne osjećam bol ili bilo kakvu tugu. Zašto se moram vratiti?«

»Nemaš izbora«, reče prekrasan anđeo. »Moraš se vratiti.«

Pogledala sam dušu svojeg djeteta na rukama. Osmjehnulo mi se; imalo je plave oči koje su blistale i bilo je prepuno života. Anđeo koji je stajao ispred mene ispružio je ruke i čekao da mu predam svoje blago.

Tada je u moju dušu ušao moćan autoritet. Zнала sam da nemam izbora i da se moram vratiti, ovdje mi nije bilo mjesto.

Poljubila sam svoje dijete, koje sam do tada čvrsto držala u rukama i predala ga u ruke prekrasnom anđelu. Zaista ga nisam željela napustiti, bez obzira što znam da ću ga jednog dana opet vidjeti i da će ga u međuvremenu taj prekrasni anđeo čuvati.

Čim sam predala svoje dijete, učinilo mi se da je Bog uzeo moju dušu i nježno je vratio kroz tunel, natrag u kuću u Maynoothu, na kauč gdje je ležalo moje tijelo.

Duša mi se polako vraćala u tijelo, a bol je postajala nepodnošljivom. Osjećala sam svaku poru, svaki organ, svaku kost, svaki djelić mesa i mišića. Život je ponovno ulazio u tijelo koje je bilo mrtvo nekoliko minuta. Bilo je iznimno bolno, no iz nekog razloga koji ne mogu shvatiti nisam mogla govoriti, nisam mogla pustiti glas.

Napokon sam čula Joea.

»Lorna, hvala Bogu, živa si. Mislio sam da si mrtva.«

Nekako sam mu se uspjela nasmiješiti.

Ležala sam tamo satima, anđeli su me držali i nisam dopustila Joeu da se makne od mene, nisam željela ostati sama čak ni toliko koliko mu treba da pozove liječnika ili hitnu pomoć. Duboko u duši znala sam da ću preživjeti, da mi je tako namijenjeno. Nikada mu nisam rekla da sam bila mrtva tih nekoliko minuta; nije morao to znati, samo bih ga prestrašila još više.

Na kraju je Joe otišao do telefonske govornice i pozvao moje roditelje da dođu do nas.

Zamolila sam ga da im ne govori ništa od ovoga što se dogodilo. Kad su stigli, rekla sam im samo da se ne osjećam dobro cijeloga dana i da sam počela krvariti. Joe i otac odvezli su me u bolnicu, a mama je ostala s Christopherom i Owenom.

U bolnici su bili vrlo zabrinuti, jer sam bila jako slaba. Nisam im rekla što sam doživjela ranije toga dana. Napravili su ultrazvuk i rekli da ništa ne mogu naći - djetetu nije bilo ni traga. Liječnik me došao posjetiti, primio me za ruku i rekao da mu je jako žao.

»Izgubili ste dijete. Vjerojatno se to dogodilo prije no što se stigli u bolnicu.«

Nakon što je liječnik izašao, u sobu je ušao otac i rekao: »Žao mi je što si izgubila dijete. Znam koliko ti je značilo.« Oči su mu bile pune suza dok mi je to govorio. Nikada ga nisam vidjela tako uzrujanog zbog nečega što se ticalo mene.

Liječnici su rekli da moram ostati u bolnici, a tek kada su me smjestili na odjel, Joe i tata su otišli kući. Dva dana kasnije bila sam na operativnom zahvatu prilikom kojeg su mi učinili dilataciju i kiretažu.

Joe me posjećivao svake večeri. Bio je zabrinut za mene i strašno tužan zbog izgubljenog djeteta. Nakon dva tjedna izašla sam iz bolnice, bila sam slaba i većinu vremena sam provodila u krevetu. Ipak, bilo mi je drago da sam kod kuće i da mogu držati svoju djecu u rukama, grliti ih i ljubiti.

Tek nakon nekoliko godina ispričala sam Joeu više o događajima toga dana; o danu kada sam umrla, prošla dio puta prema Nebesima i vratila se natrag. Rekla sam mu to u zadnjih nekoliko mjeseci njegova života, u nadi da ću ga utješiti.

Mnogi od nas strahuju od smrti, no za to doista nema potrebe. U trenutku smrti nema boli, nema neugode; neki ljudi mogu osjećati bol sve do zadnjeg trenutka, ali tada sve nestaje.

Nema straha, niti uznemirenosti - krećete se slobodno. Smrt je kao rođenje; znam da mislite kako je to neobična usporedba, ali radate se u novi život. Zapravo, nikada ne »umirete«, samo ostavljate tjelesni oklop - kao praznu ljusku od jajeta.

Znam da postoji mjesto koje se zove Pakao, postoji; no Bog mi nikada nije pokazao nekoga tko je poslan tamo. Mogu samo suditi po onome što sam sama vidjela, a ono što sam vidjela jest da Bog oprašta svima - bez obzira što su učinili. Znam da je to nama teško shvatiti. Većinu vremena tražimo pravdu i osvetu. Stoga je teško razumjeti, ali kada naše duše stanu pred Boga poslije smrti, sama Njegova prisutnost donosi toliko ljubavi i žudnje da nam duša zauvijek želi biti s Bogom i traži oprost na jedan duboko iskren način; oprost za sve što smo činili na Zemlji jer smo samo krhki ljudi.

I Bog u svojoj bezgraničnoj milosti oprašta svojem djetetu. Svi smo mi samo djeca pred Bogom, a on je naš otac.

Vaša duša je savršena; kada se oslobodi vašeg tijela, ona može putovati kroz Svemir do mjesta koja ne možete ni zamisliti. Kako da vam pomognem da shvatite taj divan osjećaj? Na žalost, nema načina da se jasno izrazim, niti da vam bolje opišem, osim ako sami niste to iskusili. A većina nas mora čekati da umre da bi stekla takvo iskustvo.

Kada umrete, niste sami, s vama su cijelo vrijeme anđeli i duhovi onih koji su otišli prije vas. Nećete se htjeti vratiti. Kada prestane postojati sva bol, suze, tuge, zašto biste se željeli vratiti u ljudsko tijelo? Zato se ljudi koji umru ne vraćaju i jedino što dušu može vratiti u ljudsko tijelo je Bog, samo ako još nije došlo vaše vrijeme.

Postali smo iznimno materijalističko društvo, često vidimo smrt i samo kažemo: »Zar

je to sve? Samo trunem i nema više ničega?« Uvjeravam vas da ima više - puno, puno više. Želja mi je da kroz knjige koje pišem uspijem prenijeti ovu istinu ljudima i pomoći im da shvate. Vjerujte mi. Vjerujte da ovo nije sve, ima još više, mnogo više. Ja vam sada ne mogu ništa dokazati ili pokazati; ali uvjerit ćete se svi kada umrete. Neki ljudi smatraju da je tada prekasno - moramo umrijeti da bi dobili dokaz. Ljudi primaju dokaze i tijekom života, samo ih ne prepoznaju, ne vide, ni ne čuju ih, ne trude se dovoljno.

GIGA

Tri udarca po prozoru

Nekoliko dana nakon mojega izlaska iz bolnice vrijeme se promijenilo, naglo je zahladnjelo. Joe je ponovno radio za lokalno vijeće, (bio je to ugovor na određeno vrijeme), ja sam u spremištu uzimala ogrjev za vatru kada sam čula da netko zove moje ime. Okrenula sam se, ali nije bilo nikoga. Odnijela sam kantu s ogrjevom u kuću kad tamo, pokraj vatre na stolici sjedi anđeo.

Prestrašio me je jer je bio vrlo neobičan, potpuno drugačiji od ostalih anđela koje sam do tada vidjela. Izgledao je kao da je napravljen od nazubljenog stakla, savršeno izlomljenih krhotina koje su bile iste veličine i sve su odbijale svjetlost. Crte njegova lica bile su oštre, a pogled vrlo prodoran. Kada je ustao činilo mi se da ima oko četiri metra, glava mu je gotovo dodirivala strop. Vrlo neobično je bilo i to što je izgledalo da glazba izvire iz svakog djelića njegova tijela - čudesna, nježna, blaga glazba, doista potpuno drugačija od svega što sam prije čula. To nije bila ljudska glazba, nego ona vrsta koju mogu zamisliti da se čuje u Nebu.

»Zdravo, Lorna«, rekao mi je nježnim glasom. »Moje ime je Kaphas. Došao sam vam reći da će se nešto osobito dogoditi tebi i Joeu, ali posebno Joeu.«

»Anđele Kaphas, možeš li mi reći kada?« upitala sam.

»Uskoro, Lorna. Znat ćeš kada anđeli dođu u tvoj dom.« Tada je anđeo Kaphas ustao sa stolice i nestao.

Tjedni su prolazili, ne znam koliko njih, još je više zahladnjelo. Joe je i dalje bio jako tužan zbog gubitka djeteta. Ja sam bila tužna, ali bila sam unaprijed upozorena pa sam se mogla malo priviknuti. Vrijeme se pogoršavalo, postajalo je sve hladnije i hladnije, a snijeg je neprestano padao. Dok se vraćao kući s posla, Joe je odlučio otići po namirnice. Uvijek ga se sjetim kako dolazi na kućna vrata punih ruku vrećica iz prodavaonice. Ulazio je govoreći: »Bože, kako je vani hladno...«, no čim je izgovorio riječ Bože, anđeli su se počeli spuštati u naš maleni dom.

Izgledalo je kao da ulaze kroz svaku poru kuće: kroz krov, kroz zidove, čak i kroz podove. Svaki djelić kuće kao da je bio ispunjen anđelima. To mi se već prije događalo - ja događa se i danas - kada se nešto izvanredno najavljuje. Znala sam da je to ono nešto osobito o čemu je anđeo Kaphas govorio - nešto posebno za Joea.

Joe je nastavio: ».. .nikada ne znaš, sutra ujutro nam se može dogoditi da ne možemo izaći iz hodnika zbog ovog snijega.« Gomile snijega su rasle, a na radijskim vijestima su javljali o neprohodnim cestama, prometnoj blokadi i kako je nemoguće doći do L'eixlipa jer su ceste pokrivene snijegom i ledom.

Te smo večeri zapalili vatru - nestalo je struje, pa nam je ona bila jedini izvor svjetlosti - sjećam se kako sam se osjećala sigurno i ugodno u našoj malenoj kućici. Djeca su spavala u svojim krevetima, imali smo dovoljno ogrjeva i hrane. Bio je to lijep osjećaj - osjećaj sigurnosti. Oko deset sati Joe i ja uživali smo u čaju i sendvičima, razgovarali smo o djetetu koje smo izgubili. Dali smo mu ime.

U sobi su svijetlili i anđeli, primijetila sam neke od njih kako ulaze u našu spavaću sobu. Kada su se vratili u dnevni boravak, čula sam ih kako govore za Christophera i Owena: »Spavaju spokojno, kao mali anđeli.«

Sve je utihnulo; nije bilo nikakva zvuka. Ustala sam i provirila kroz prozor; vani je bio mrkli mrak, osim snijega koji je blistao u tami. Bila sam pomalo nestrpljiva i uzbuđena. Nisam točno znala što anđeli smjeraju, no znala sam da će biti nešto osobito.

I tada je netko kucnuo tri puta po prozoru. Joe i ja smo umalo iskočili iz vlastite kože

od iznenađenja. Rekao je: »O, Bože, mora da je netko vani.«

Dok je on ustajao sa stolca, na vratima se ponovilo kuckanje, tri puta. Rekla sam mu: »Mora da se smrzavaju. Možda su to mama i tata, možda su došli po nešto.«

»Ludi su ako putuju po ovome vremenu«, rekao je Joe.

Bio je okružen mnoštvom anđela, no on toga nije bio svjestan. Iznenada sam shvatila što se događa i počela sam se smijati. »Zašto se smiješ?« pitao je Joe.

»Nema nikoga pred vratima«, rekla sam mu. »Znam tko je kucao.«

»Tko?«

»To je naše dijete«, rekla sam mu, »došlo se pozdraviti s nama. Moralo ti je dati fizički dokaz da lakše povjeruješ, zato je kuckalo.«

»Prestani! Ne govori takve gluposti«, Joe je rekao.

»Izađi i otvori vrata, nećeš vidjeti nikakve tragove u snijegu.«

Morala sam se ponovno nasmijati, ovoga puta izrazu na njegovu licu. Soba je bila ispunjena anđelima. Znala sam da su anđeli doveli dušu mojeg djeteta da nam pokuca po prozoru, a sada je otišlo s drugim anđelima. Nisam ga morala vidjeti, našeg sinčića - ovo je učinio za svojeg tatu, da mu pomogne povjerovati.

Joe je otvorio vanjska vrata. Snijeg, visine oko pola metra koji je bio naslonjen na vrata, pao je u hodnik; sa snijegom je ušao i ledeni zrak.

Joe je pretraživao pogledom po snijegu i nije mogao vjerovati - nije bilo nikakvih tragova. Tražio je i tražio, no nije mogao ništa naći; ni tragove životinja, ni ptica, ničega. Zakoračio je u snijeg. Potpuno je probljedio; nije mogao vjerovati. Pogledao me je i vrteći glavom u nevjerici rekao je: »O, moj Bože, ovo je stvarno previše!«

Nakon nekog vremena vratio se u kuću i zatvorio vrata za sobom. Rekla sam mu: »Nemoj brinuti, sjedni i ugrij se. To je bio tvoj sin, naše dijete, opraštalo se od nas. Odlazio je s anđelima u Nebo, gdje mu je i mjesto. Sada ga možeš pustiti da ode.«

Joe je počeo plakati; prišla sam mu, držali smo jedno drugo i plakali zajedno. No bili smo vrlo smireni.

»Zar to, što je naše maleno dijete učinilo za nas, nije prekrasno?« rekla sam. »Zar nije divno što su anđeli dopustili da se ovo dogodi, sada znamo da je dobro i da je sve u redu. To nam je naše dijete zahvaljivalo što smo mu roditelji«

* * *

Otac je imao običaj pojaviti se iznenađa, iz čista mira, samo da nas vidi - uglavnom predvečer. Uvijek sam to voljela. Jednog dana, dok sam radila u vrtu, plijevala i okopavala krumpire - tada smo uzgajali gotovo sve voće i povrće koje nam je trebalo - Christopher mi je pomagao. Usprkos tome što je imao samo pet godina, uvijek mi je želio pomagati.

Iznenada sam čula očev auto kako se zaustavlja pred dvorišnim vratima. Dječaci su povikali: »Djede!« Christopher je potrčao kroz krumpire i pokušao otvoriti djedu vrata, a Owen je trčkarao za njim. Dvorišna vrata bila su zavezana užetom, pa sam podigla Owena i pomogla Christopheru da ih odvežu. Vrata su se otvorila, a Owen se migoljio u mojem naručju želeći sići dolje. Christopher je pozdravljao djeda dok je izlazio iz automobila. Na sebi je imao ribičko odijelo, a na glavi svoj omiljeni šešir - od tvida ukrašen šarenim ribičkim mamcima.

Imao je isti šešir već godinama, nosio ga je kadgod je imao prigodu i uvijek ga je brižno čuvao.

Tata je pozdravio dječake tapšanjem po glavi - uvijek je to činio, katkad bih mu rekla: »Oni nisu psi da ih tako miluješ, tata!« a on bi mi se nasmijao.

»Vrt izgleda odlično«, rekao mi je otac dok ga je Christopher vukao prema krumpirima.

»Nakon što ti djeca pokažu sve povrće koje uzgajamo, uđite unutra, čaj će biti gotov«, rekla sam.

Owen, koji je imao tri godine, prvi je ušao u kuhinju spotičući se i kotrljajući. On je bio prerano rođena beba, pa je kao posljedica toga nedovoljnog razvoja u trudnoći ostala izraženija nestabilnost kukova. Mogao se kretati vrlo brzo, tako da sam znala držati dah dok sam ga gledala, ali se i češće znao spotaknuti i zakotrljati po zemlji, iako bi se na kraju, uvijek, dočekaao na noge. Izgledalo je kao da ima dvostrane zglobove od struka naniže. Mnogo sam puta dok bih ga gledala zadržavajući dah, vidjela anđele koji se vrte oko njega u svim smjerovima i štite ga. S obzirom na to koliko se često spoticao, očekivali biste da je lomio kosti - ali nije nikada. Liječnici su nam rekli da mu se zglobovi neće pravilno razviti sve do sedme godine, pa sam nebrojeno puta rekla Joeu kako jedva čekam da Owen dođe do tih godina jer ću onda opet moći disati normalno.

»Lorna«, pitao me otac, »biste li ti, Joe i djeca željeli poći s mamom i sa mnom na ljetni odmor - u kolibicu u Mullingar?«

Bila sam oduševljena. Joe i ja nikada nismo imali zajednički odmor; nismo čak bili ni na bračnom putovanju. Bila sam oduševljena tom idejom.

»To bi bilo odlično«, rekla sam mu, »naravno da bismo rado pošli s vama. Nadam se da će Joe dobiti slobodne dane.«

Joe se oporavio od upale slijepog crijeva, no i dalje sam vidjela crvenu masu energije na istom mjestu. Znala sam da će ga opet mučiti. Opet je promijenio radno mjesto. Radio je u lokalnoj tvornici tepiha - bio je to fizički, jako naporan posao u lošim uvjetima: pranje i bojanje vune - većinom u noćnim smjenama, što sigurno nije dobro utjecalo na njegovo zdravlje, no trebao nam je novac.

Jedna od malobrojnih prednosti ovoga posla, osim malog, ali stalnog prihoda, bila je i dostupnost jeftine i nebojane vune. Kao dijete sam malo plela, no sada kada sam nadohvat ruke imala svu tu vunu, počela sam plesti punom parom, doduše, sve veste koje sam isplela bile su iste boje - boje ovce! Isplela sam tradicionalne irske, »aran« pulovere za djecu, Joea i tatu. Moj otac je toliko volio svoj pulover da ga ja nosio većinu vremena kada nije radio.

Toga smo dana otac i ja sjeli, pili čaj i razgovarali. Djeca su bila oduševljena; postavljali su djedu mnoga pitanja o kolibi, gdje se nalazi, kako izgleda, ima li oko nje drveća.

»Vrt je zarastao, s mnogo stabala i travom visokom kao vi. I seoski put je sav obrastao kao prašuma. Divno ćete se zabavljati.«

»Kada ćemo ići?« dječaci su stalno zapitkivali, a ja sam im rekla: »Tek kad će djed i tata imati slobodne dane na poslu.«

Tata je popio čaj do kraja i nakratko izašao s djecom u vrt: »Vidimo se, Lorna. Idem ja!« doviknuo mi je.

Dan, prije no što smo trebali krenuti na odmor bio je jako vruć, sunce je sjalo i nije bilo ni daška vjetra, no dok sam vješala oprano rublje, zapuhalo je. Znala sam da to nije običan povjetarac i počela sam se smijati.

»Kladim se da si to ti, Hosuse!« rekla sam. »Zašto mi otpuhuješ oprano rublje. Što smjeraš?«

Tada se pojavio. Kao i obično, zadirkivao me je i nasmijavao. A onda je opet nestao, baš kao što svjetlost ispari u zraku. On je predivan anđeo. Toga sam dana ulovila Christophera kako stoji blizu mene i gleda u istom smjeru kao i ja, znala sam po njegovim očima da vidi isto što i ja. Nikada mi to nije spomenuo; možda je sada već i zaboravio na to - ne znam, čekat ću i dalje.

Kada smo se spremali na odmor, brinulo me jedino kako ćemo svi stati u očev automobil. To nije bio velik automobil, a mi smo imali puno prtljage i odjeće za djecu. Dječaci su bili u vrtu i s nestrpljenjem su iščekali djedov i bakin dolazak, a kada se njihov automobil napokon zaustavio ispred dvorišnih vrata, vrisnuh su od veselja.

Christopher i Owen odmah su sjeli u automobil sa svojim igračkama, a tata i Joe nekako su uspjeli utovariti sve u prtljažnik. Krenuli smo prema Mullingar, u pokrajini Westmeath, nekih osamdesetak kilometara udaljeno od Maynootha. Joe je dosta pričao tijekom puta, a ja sam se, bez riječi, igrala s djecom.

Bilo je već kasno kada smo stigli do kolibe. Mrak je padao, srećom mjesec je bio pun, a vedro nebo prepuno zvijezda. Malena kamena koliba bila je prekrasna - lijepa i udobna. Bila sam sretna što sam tamo. Mama i tata spavali su u prizemlju, a mi na katu. Te prve noći spavala sam odlično.

Otac i Joe često su išli u ribolov na različita jezera u okolici, a tata je znao povesti djecu i mene na vožnju čamcem. Dječaci su bili uzbuđeni što su na vodi u čamcu koji se ljulja, pa nije ni bilo bitno što smo se samo malo udaljili od obale.

Otac je nekoliko godina ranije doživio nezgodu na poslu u garaži pa od tada nije mogao raditi ništa fizički zahtjevnije.

Iako Joe nije bio najzdraviji, on je obavljao većinu poslova oko kolibe. Ja sam mu pomagala. Stavili smo gipsane ploče na zidove da ih zaštitimo od vlage, što nije bilo lako jer je jedan od zidova bio vrlo visok, a ploče jako teške. Nekoliko dana radili smo bez prestanka, od jutra do večeri, no do kraja odmora uspjeli smo završiti posao.

Joe i tata neke su večeri proveli u ribolovu na mušicu. Ja sam jedne večeri rekla Joeu da se želim prošetati sama i zamolila sam ga da pripazi djecu. Željela sam biti sama da mogu slobodno razgovarati s anđelima; ne potihom, već na glas, da oni mogu hodati uz mene u ljudskom obliku. Bilo je oko osam sati navečer. Prešla sam glavnu cestu i skrenula lijevo niz sporedni put koji je vodio do jezera. Umjesto da skrenem nalijevo prema jezeru, odlučila sam produžiti ravno. Rekla sam anđelima: »Sada možete hodati uz mene. Znam da ste uz mene u duhovnom obliku, no želim razgovarati s vama, pa vas trebam u tjelesnom izdanju.«

Anđeo Michael pojavio se pokraj mene i hodao ukorak sa mnom. Stavio je svoju ruku na moje rame i to je bio divan osjećaj. Anđeo Michael mi je rekao: »Malo dalje uz ovu cestu, s desne strane, nalazi se šuma. Prošećimo do tamo.«

Šuma je izgledala zaraslo i jako mračno. »Ne mogu se ovuda šetati«, rekla sam. Michael me primio za ruku. Trnovito grmlje se razmicalo i otvaralo nam put. Stigli smo do malene čistine s koje se pružao prekrasan pogled preko polja i jezera. Ponekad mi je lijepo samo hodati i znati da su anđeli uz mene i da se ne moram ničega bojati; no te večeri imala sam nejasan osjećaj da me nešto promatra.

Nisam o tome previše razmišljala, a nisam ni Michaela ništa pitala.

Sljedećeg jutra, nakon doručka, otac je ponovno pozvao Joea u ribolov i njih su dvojica krenuli sa svojom opremom. Povikala sam za njima da nam donesu ribu za ručak. Otac je rekao da će se potruditi, no da ništa ne obećaje i nastavili su prema jezeru. Majka je bila zauzeta u vrtu, nešto je radila s posudama za cvijeće, pa sam nakon što sam počistila kuću otišla s djecom prošetati do onih stabala o kojima im je moj otac govorio; bilo je to divlje mjesto. Jako im se sviđjelo.

Kasnije smo mama i ja prošetale s djecom do jezera. Uživali smo u posljednjem danu našeg odmora. Razgovarali smo s ljudima koje smo susretali putem: neki su bili na odmoru kao i mi, a neki su bili lokalni stanovnici koje je moja majka poznavala. Na obali jezera već su bile mnoge obitelji. Dječaci i ja igrali smo se u vodi; uživali su u biranju kamenčića, bacanju u vodu i gledanju kako prskaju i kako im valiči udaraju u noge. Kada smo se morali vratiti kući bilo je i suza.

Ubrzo nakon nas Joe i tata stigli su kući s pastrvama. Tata je izašao očistiti ribu, pa je djeci pokazivao kako da odsjeku glave i repove te izvade utrobu. »Fuj!« rekla su mu djeca »Fuj!«

»To je jednostavno«, rekla sam im, »ja sam naučila čistiti i pripremati ribu dok sam bila dijete. Odlično je kada znate to napraviti, pogotovo ako ih možete pripremiti na logorskoj

vatri.«

Nisam još ni završila rečenicu, a Christopher je već htio da vani zapalimo vatru. Na žalost, nismo mogli jer smo se te večeri vraćali u Maynooth. No pojeli smo tu prekrasnu pastrvu iako je bila pripremljena u kuhinji. Odmah nakon ručka morali smo sve počistiti i spakirati stvari u automobil. Krenuli smo poslije čaja.

Čim smo stigli u Maynooth, mama i tata su otišli svojoj kući - odmor je završio.

* * *

Nikada nismo imali previše; često sam pitala Boga: »Kako uopće preživljavamo?« Uspijevalo nam je. Nekako bih se snašla i uspjela od ničega stvoriti nešto. Brojala sam kovanice i uzgajala povrće pa bi nam zalihe dulje potrajale. Joe i ja nismo kupovali novu odjeću. Povremeno bi moja majka rekla kako ima punu torbu odjeće - ne znam odakle joj, no meni nikada nije pristajala, uvijek mi je sve bilo preveliko i izgledala sam kao bakica. Katkada sam znala pronaći hlače ili veste koje su odgovarale Joeu.

Smijali smo se i govorili: »Siromasi ne smiju biti izbirljivi.«

Često nam je moj zaručnički prsten bio jedini izlaz. Zalagaonice su bile blagoslov za nas i za mnoge obitelji u Irskoj - uvijek je bio red ispred njih. Sjećam se prigoda kada sam ulazila u zalagaonicu i izlazila s novcem u ruci osjećajući se kao milijunaš. Povremeno nismo imali za kruh i maslac, pa je Joe stopirao do Dublina s mojim prstenom u džepu i uputio bi se ravno u zalagaonicu. Mogao je dobiti možda deset funti za njega tada, a s vremenom bismo uštedjeli novac i otkupili ga natrag. Pokazalo se da nam je taj prsten spašavao život.

Joe je od jednog susjeda dobio bicikl: starijeg gospodina koji ga je zamolio da mu pomogne očistiti kuću i vrt, a u znak zahvalnosti mu je darovao svoj stari bicikl. Trebalo ga je malo očistiti i obaviti nekoliko sitnih popravaka. Zahvaljivala sam Bogu i anđelima na tom daru, ali i tom čovjeku što je poslušao svoje anđele. Joe je sada mogao ići na posao u tvornicu tepiha biciklom.

Usprkos nedostatku novca, te godine bile su odlične; to su bila prekrasna vremena kada je bilo divno živjeti, gledati svoju djecu kako se smiju i vidjeti Joea kako uživa u životu, pa makar nakratko.

Ljeto nakon što sam izgubila dijete, Joe je došao na sjajnu ideju. Otišao je u prodavaonicu bicikala u Celbrid-ge i dogovorio se s vlasnikom da će dva tjedna, svake večeri, čistiti prodavaonicu, sortirati bicikle i sve njihove dijelove, a zauzvrat će dobiti dva bicikla - jedan za odrasle i jedan dječji. Nakon toga on će moći voziti Owena na svojem biciklu, pa ćemo svi zajedno ići na izlete.

Tako je svake večeri poslije posla odlazio u prodavaonicu bicikala, kući bi stizao oko ponoći. No isplatilo se - na kraju prvog tjedna donio je kući dječji bicikl. Bio je u lošem stanju i zapravo je izgledao kao komad smeća. Potkraj drugog tjedna čovjek u prodavaonici mu je dao bicikl za odrasle. Taj je izgledao puno bolje.

Christopher je bio uzbuđen zbog svojeg bicikla. Uz njegovu pomoć popravili smo oba bicikla. Christopher je bio jako mršav dječak, stalno je pomagao ocu, učio je kako se podmazuje lanac, kako se popravljaju kotači i slične stvari. Naučio je dobro voziti bicikl.

Uvijek ću pamtiti prvi dan kada smo odlučili odvesti se do desetak kilometara udaljenog Donadea na izlet. Joe je rekao kako je to duga vožnja za petogodišnjaka pa ćemo morati vidjeti do kuda možemo izdržati, da se Christopher ne umori previše. Joe je na stražnjem dijelu svojeg bicikla imao sjedalo za Owena, a ja torbe s hranom.

Bila sam zabrinuta zbog Christophera jer sam znala da je to duga vožnja. Nisam trebala brinuti, jer je on bio i više no sposoban za vožnju. Zaustavljali smo se svako malo da se odmorimo ili malo prohodamo uz bicikle.

Nakon toga smo odlazili do Donadea na izlet kad god smo imali vremena i divno smo

se provodili. To mjesto imalo je neku svoju tišinu i svoj mir, posebno navečer kada bi svi otišli kući. Bila je tamo i neka voda koju su svi zvali jezerom, ja sam je zvala barom, s patkama i malenim mostićem koji je vodio do sićušnog otoka na kojem su bila četiri stabla i nekoliko izletničkih stolova, no bez travnjaka.

Po dolasku bismo zapalili logorsku vatru i skuhalo čaj. Djeca su voljela sjediti pokraj otvorene vatre na otoku okruženi vodom i patkama koje su dolazile do njih tražeći kruh. Popili bismo čaj, pojeli sendviče i gledali zvijezde iznad nas. Znam da nismo smjeli paliti vatru zbog blizine šume, no uvijek smo bili jako oprezni. Otac me je naučio, još dok sam bila dijete, mnogo o logorskim vatrama i drugim stvarima vezanim za prirodu: naučio me paliti vatru, sigurno hodati uz rijeku, naučio me plivati u rijeci; rekao mi je da za sve postoje pravila.

Jedne večeri na otoku zvijezde su sjale, mjesec je bio pun pa je vidljivost bila dobra. Nije bilo više nikoga oko nas, samo mi i patke. Zapalili smo vatricu, dječaci su jeli svoje sendviče i igrali se uokolo - radili su stvari koje rade maleni dječaci. Rekla sam Joeu da bih voljela, na trenutak, ostati sama i zamolila sam ga da pripazi na dječake dok ja prošećem. Već sam neko vrijeme bila svjesna da me nešto izdaleka gleda. Htjela sam porazgovarati o tome s anđelima.

Joeu nije bilo drago, rekao je da je mrak. »Ponijet ću baklju«, odgovorila sam mu.

Odšetala sam preko malenog drvenog mosta do staze koja ide u smjeru starog zamka, pa desno do velike livade s mnoštvom stabala. Zaobišla sam veliki hrast i ostala sa strane na kojoj me Joe nije mogao vidjeti.

Zaista sam željela biti sama, a znala sam da će me pratiti pogledom.

Anđeo Elijah pojavio se kao jarko titrajuće svjetlo među stablima, izašao je na čistinu zazivajući moje ime. Ispružio je svoje ruke prema meni, a ja sam svoje odmah podigle prema njemu, obuhvatio ih je.

Komunicirali smo bez riječi; Elijah mi je govorio: »Lor-na, on hoda u tami. Ne boj se, ne može ti prići bliže no što mu to Bog dopusti. Znaš li o kome govorim?«

»Znam, anđele Elijah«, rekla sam, »Sotona. On je taj koji me promatra iz tame? Svjesna sam nekoga, ili nečega, neke prisutnosti na rubu svojeg života - izvan kruga svjetlosti koji me okružuje, milijunima kilometara udaljen u jednom drugom krugu tame se on skriva. Zadnjih šest mjeseci sam u strahu, iako znam da me Bog i svi vi anđeli štitite.«

»Lorna, to se događa jer će te Bog jednoga dana postaviti u blizinu Sotone«, rekao je Elijah.

»Gdje će Bog biti kada će se to događati?« pitala sam

»Bog će biti s tvoje desne strane, a Sotona s tvoje lijeve«, rekao mi je Elijah

»Bog će biti tamo da mi da snage«, rekla sam, »to je jedino bitno.« No u sebi sam bila ispunjena strepnjom i užasom. Tada mi je anđeo Elijah ispustio ruke i dok su padale prema tijelu ispunio me osjećaj ljubavi i spokoja. Elijah mi je sa smiješkom pokazao da pogledam iza sebe i tada je nestao.

Joe je dolazio prema meni s djecom: Christopher je gurao svoj bicikl, a Joe je gurao naša dva i nosio je Owena.

»Lorna, moramo krenuti. Stvarno je kasno.« Rekao mi je tihim glasom, kao da ne želi probuditi stvorenja u šumi.

»Nisam ni primijetila kako je vrijeme prošlo«, rekla sam mu.

Uzela sam svoj bicikl pa smo prošetali stazom do ceste. Bila sam vrlo tiha i mirna; osjećala sam se kao da sam odvojena od ljudskog svijeta i svoje obitelji. Od toga trenutka osjećala sam kako je Sotona na putu k meni: možda će mu trebati mjeseci, ili čak godine, da dođe do mene, no bila sam sigurna da ćemo se sresti.

»Nije li Lorna sretnica...«

Jedne zimske večeri Joe i ja stigli smo na susret molitvene zajednice u Maynooth. Već je bilo dvadeset i petero ljudi u prostoriji, najbrojniji su bili mladići. Johnny, vrlo produhovljen mladić, nam je svima zaželio dobrodošlicu i počeli smo zajedno moliti i pjevati, što sam oduvijek voljela. Nakon toga svi smo počeli moliti u sebi. Tišina je bila tolika da biste mogli čuti iglu koja pada na pod. Jedan mi je anđeo šapnuo na uho: »Lorna, otvori oči i podigni glavu. Vidiš li ovog mladića desno od tebe?«

»Vidim«, prošaptala sam.

»Lorna, podijelit ćeš s njim njegovu viziju. Sada spusti glavu i zatvori oči«, šapnuo mi je anđeo.

Odmah sam ušla u njegovu viziju. Hodala sam uz mladića, po vijugavoj, prašnjavoj cesti, punoj kamenja i rupa; nikako nisam mogla vidjeti što slijedi na toj cesti, jer se uvijek pojavljivao novi zavoj. On je hodao već neko vrijeme, no i dalje je uspijevaao zaobići kamenje i rupe. Izgledao je izgubljeno, ali zapravo nije bio jer se iza sljedećeg zavoja nalazila zgrada sa stubama koje su vodile uz njezin lijevi bok. Uz silan napor mladić se počeo uspinjati po stubama - koje su sa svakim novim korakom postajale sve strmije i strmije. Dugo mu je trebalo da stigne do vrata.

Gledajući njegovu viziju, učinilo mi se da je zgrada narasla i sada je bila golema. Još je s ceste izgledala kao da je normalne veličine, no sada je bila nepregledna. Mladić je zapanjeno ustuknuo. I vrata ispred njega bila su golema: teška i velika, a on je naspram njih bio sićušan. Želio je ući, no to je iziskivalo velik napor. Koristeći svu svoju težinu, ipak je uspio odškrinuti vrata i provući se kroz njih u prazan hodnik ispunjen svjetlom. Sjeo ja na pod i počeo meditirati u molitvi, bio je malena točkica u tom velikom prostranstvu.

Osjetila sam dodir anđeoske ruke na svojoj glavi i veza između mene i mladića je bila prekinuta.

»Vrijeme je za razmjenu«, rekao je Johnny.

Jedno po jedno, ljudi su počeli dijeliti svoja iskustva. Došao je red na mladića koji je imao viziju. Opisao ju je onako kako ju je doživio - točno onako kako sam je ja vidjela. To je bio prvi put da sam s nekim dijelila viziju na ovaj način i bila sam jako uzbuđena zbog toga. Na kraju opisa vizije, mladić je rekao da ne razumije što ona treba značiti.

Anđeli su me zamolili da progovorim; rekli su mi da moram tom mladiću reći značenje njegove vizije kako bih mu dala hrabrost da nastavi svoje putovanje.

Bila sam nervozna; bila sam užasnuta.

»Ne mogu ja to«, rekla sam anđelima. »Oni me neće slušati -ja sam samo prosječna osoba.«

Mladić je prestao govoriti. Anđeli su me i dalje uvjerali da moram progovoriti, a ja sam im nastavila nabrajati razloge zašto to ne bih trebala učiniti. Tada je jedan drugi mladić progovorio i moji su mi anđeli rekli da obratim pozornost na ono što govori.

»Večeras je na molitvenom susretu netko s kime Bog razgovara. Ta osoba je prestrašena i uzrujana.« To je sve što je rekao.

Bog je od mene tražio da se prestanem skrivati.

Duboko sam udahnula dok je Johnny govorio: »Ako nitko više nema ništa za podijeliti, zajednički ćemo se po moliti.«

»Ne, ja moram nešto reći«, rekla sam. Okrenula sam se prvom mladiću i objasnila mu da je njegova vizija vezana uz njegov strah od zaredivanja. Rekla sam mu da će putem naići

na mnoge prepreke koje mu je Bog pripremio, no nadvladat će ih. Imat će značajan utjecaj na ljude, ne samo u Irskoj, nego i u drugim dijelovima svijeta. No mora imati vjere i povjerenja u Boga i sebe samog, on mora ponijeti svoju torbu i krenuti na putovanje. Objasnila sam mu da je ovo poruka koju su mu anđeli po meni poslali.

Tada je Johnny počeo moliti, a mi smo pjevali i slavili Boga. U tom dijelu sam posebno uživala. Anđeli su mi rekli da ću imati još više zadataka na budućim molitvenim susretima. Odgovorila sam da strepim od onoga što bi još mogli tražiti od mene.

Nakon molitve popili smo čaj s kolačićima, malo se družili, a onda smo Joe i ja krenuli kući. On nije komentirao moje sudjelovanje na susretu.

Nekoliko mjeseci kasnije na još jednom molitvenom okupljanju u Maynoothu Johnny nam je rekao: »Pomolimo se, zajedno, i zatražimo iscjeljenje koje je potrebno našim obiteljima, ili našim prijateljima, ili bilo kome na svijetu.«

Svi smo dijelili iskustva, jedan po jedan: neki ljudi imali su probleme u svojim obiteljima, neki su molili za prijatelje. Ljudi su molili za ozdravljenje članova obitelji ili prijatelja, ili da im djeca polože ispite; molilo se za prijeko potrebni odmor i za donošenje odluke o automobilu. Molilo se za čudo dosezanja mira u svijetu, za vlade, za pomoć svećenicima i časnim sestrama, za razna djela milosrđa - molilo se za mnogo toga. Činilo se da je mnoštvo čuda prijeko potrebno. Cijelo to vrijeme anđeli su me tapšali po ramenu i govorili: »Sada, Lorna. Znaš što trebaš reći.«

Duboko sam udahnula. »Među nama je netko«, započela sam, »kome su potrebne naše molitve za njezinu obitelj. Ona ima brata koji je oženjen, a koji ima problema s pićem, što je još gore on - zlostavlja ženu i djecu. Ova osoba jako voli svojega brata. Uskoro će joj neki sudski predmet uzrokovati mnogo stiesu, nevezano za njega. Bog vam govori da se ne morate sramiti. Dođite i razgovarajte s Njim. Imajte vjere i molite pa će sve biti u redu.«

Završila sam. Svi su šutjeli.

Ponekad u molitvenoj skupini pojedini ljudi polažu ruke na određene osobe i mole s njima, ponekad i na glas. Johnny je tada upitao želi li netko moliti za njega i prozvao je imena onih koji će moliti za druge.

Ja nisam bila jedna od njih - nikada - no toga dana mi nije bilo suđeno. Bog je imao drugačije planove za mene.

Ljudi su ustajali i kretali se prostorijom, razgovarali su, a neki su otišli pripremiti čaj. Jedna časna sestra mi je prišla; nasmiješila sam joj se i pozdravila je. Nisam ni na tren pomislila da će me tražiti da molimo zajedno, no upravo je to učinila.

»Hoćeš li moliti sa mnom, Lorna? Ja sam osoba o kojoj si govorila i trebam razgovarati s Bogom s pomoću tebe.«

Na tren sam ostala bez riječi. »Da, naravno«, rekla sam, »ali ne ovdje pred svima. Možemo li napustiti ovu prostoriju i pronaći mjesto gdje možemo biti same?«

»Svakako«, rekla je. Izašle smo u hodnik i pronašle praznu prostoriju. Ušle smo i sjele, samo nas dvije - nije ni primijetila da se cijela tresem. »Moj Bože, što to radiš?« i dalje sam molila.

Anđeli su se pojavili svugdje oko nas, šaptali su mi na uho: »U Božjim si rukama, Lorna.«

Molila sam nad časnom sestrom i zahvaljivala Bogu za sve divne promjene koje slijede u njezinu životu. Tada sam joj rekla: »Vrijeme je da ti razgovaraš s Bogom.«

Počela je govoriti; mislim da je govorila sat vremena. Na kraju smo se zajedno pomolile. Svako malo su mi anđeli govorili da otvorim oči i pogledam je. Anđeo koji je bio uz nju, njezin anđeo čuvar, bio je prekrasan. Nazvala sam ga »Anđeo mira i spokoja«. Nikada joj nisam rekla da mogu vidjeti njezina anđela čuvara, niti da on drži svoja krila omotana oko nje, da je stopljen s njom. Nasmiješila sam se, zatvorila oči i, još više, slavila Boga. Tada su mi anđeli rekli da se vratim u prvu prostoriju.

Kad smo se vratile, gotovo svi su već bili otišli. Joe i ja odšetali smo do kuće. Rekao mi je da je bio iznenađen kada sam progovorila, a ja sam njemu rekla kako mi je bilo jako teško jer sam bila nervozna, no morala sam učiniti ono što Bog od mene traži, uz pomoć anđela. To je bio prvi put da sam molila »nad« nekim. Molila sam, naravno, i ranije za mnoge ljude, no uvijek potajno, bez da oni to znaju.

* * *

Joev posao u tvornici tepiha značio je da je odsutan veći dio noći. Dok su djeca spavala u krevetima, ja bih često sjedila ispred vatre, duboko bih udahnula i zatvorila oči, a kad bih ih otvorila, soba bi bila puna anđela koji bi sjedili sa mnom. Razgovarala sam s njima o svemu i svačemu. Govorila sam im da je najdivnije to što mogu razgovarati s njima, bez obzira gdje se nalazim i to što znam da čuju moje riječi. Stalno sam razgovarala s anđelima - oni su mi bili pratitelji, moji najbolji prijatelji.

Kad bi postalo kasno, rekla bih im da moraju otići jer će Joe ubrzo stići kući, a ja moram još ponešto obaviti. Anđeli bi tada fizički nestali, no i dalje bih osjećala njihovu prisutnost; ponekad bih čak osjetila anđela koji bi se očešao o mene u prolazu.

Jedne posebne večeri upravo je to jedan anđeo učinio - očešao se o mene - a onda se pojavio samo na trenutak. Nasmiješio mi se, dotaknuo moj trbuh govoreći:

»Bog ti je ispunio želju za još jednim djetetom.« I tada je nestao.

Nedugo nakon toga otkrila sam da sam trudna. Joe je bio izvan sebe od sreće; rekao mi je kako bi volio da ovoga puta dobijemo djevojčicu. Nisam imala previše poteškoća tijekom trudnoće i na tome sam zahvaljivala Bogu.

Nakon Božića odlučili smo odabrati ime za naše nerođeno dijete. Joe je rekao da ovoga puta nema smisla birati muška imena; bio je siguran da će biti djevojčica. Odlučili smo se za ime Ruth. Trudove sam dobila desetak dana prije planiranog termina pa su me primili u bolnicu. Tamo su trudovi nakratko prestali. Za to vrijeme posjetili su me mama i tata i donijeli mi voća. Tata je rekao kako se veseli još jednom unuku, no Joe mu je rekao: »Ovoga puta neće biti dječak! Vidjet ćete - bit će djevojčica.«

Kada su mama i tata odlazili iz bolnice, odlučila sam ih, uz Joeovu pomoć, otpratiti do glavnog ulaza. Mama i tata hodali su ispred Joea i mene. Na ulaznim vratima naletjeli smo na baku i djeda, roditelje moje majke. Mama i tata stali su porazgovarati s njima, a Joe i ja smo ih pozdravili. Stajali smo možda pola metra udaljeni od njih kada sam čula baku kako im govori: »Nije li Lorna sretnica, dječaci joj nisu retardirani kao ona, ili čak i gore! No očekujemo da će ovo dijete biti retardirano.«

Njezin anđeo čuvar pojavio se iza nje - suze su mu curile niz lice, pružio je ruku i dotaknuo me dajući mi snage. No bila sam shrvana. Vidjela sam da je i Joe bio šokiran tim komentaram. Moji baka i djed razgovarali su s mojim roditeljima kao da mi ne postojimo. Odmaknula sam se od njih, a Joe me i dalje držao u zagrljaju.

»Ne obaziri se na njih«, rekao je Joe, »to su neuki ljudi.«

Otpratio me je do bolničke sobe. Plakala sam znajući što misle. Anđeli su se pojavili posvuda oko mojega kreveta i ispunili su Joea i mene mirom i ljubavlju. Zamolila sam da ne spominje mojim roditeljima što smo čuli.

Zapravo me najviše uzrujalo to što me moj otac nije branio. Bila sam povrijeđena jer nije prekorio djeda i baku, iako mislim da znam zašto. Znao je da majčini roditelji nisu odobravali ni njihov brak - bili su uvjereni da se moja majka udala ispod svojeg statusa, usprkos silnom napredovanju mojega oca. Tata je jako volio majku; mislio je da se ona udaljila od svojih roditelja zbog njega i nije želio pogoršavati situaciju.

Razumijem zašto me moj otac nije branio, no svejedno me to boljelo. Te sam noći isplakala dušu zbog svega.

Godinama kasnije otkrila sam, sasvim slučajno, da je moja baka, majčina majka, koja je izrekla one strašne riječi, imala dijete s Downovim sindromom. To dijete imalo je još i slabo srce, pa je doživjelo samo šest ili sedam godina. Cijelog njezina kratkog života tu su djevojčicu držali zatvorenu u spavaćoj sobi na katu da je susjedi ne vide. Rečeno mi je da su se osjećali osramoćeno jer su imali »retardirano« dijete.

* * *

Rano sljedećeg jutra dobila sam su trudove, naša kćer-kica Ruth rođena je 25. ožujka - na Majčin dan i na moj rođendan. Kakav divan rođendanski dar!

Na dan kada smo izlazile iz bolnice Joe je stigao s Christopherom i Owenom. Dječaci su potrčali do mogeg kreveta, no Joe je hodao polako. Oko njega su bili anđeli, pridržavali su ga. Njegov anđeo čuvar mi je prišao i rekao da Joeu nije dobro. Htjela sam zaplakati, no znala sam da se moram smiješiti. Christopher i Owen naguravali su se oko svoje sestrice želeći je držati, a Joe je našu kćer izvadio iz krevetića i dopustio dječacima da ju zagrlje.

Pitala sam ga je li dobro. Rekao je da jest - iako smo oboje znali da to nije istina. Rekla sam anđelima da sam jako zabrinuta za njega i molila sam ih da mu pomognu koliko god mogu.

Otprilike dva mjeseca kasnije u noćnoj smjeni Joe je opet imao bolove u trbuhu. Otišao je šefu i rekao mu da se osjeća loše te ga zamolio da ga netko odveze kući.

»Ne! Meni izgledaš sasvim dobro«, rekao mu je šef i poslao ga natrag na posao.

Problem je bio u tome što je Joe uvijek izgledao dobro zbog svoje visine i građe. Nakon nekog vremena ponovno je rekao šefu da se osjeća loše i da ide kući jer ne može raditi. Oko dva sata ujutro, anđeli su me probudili: »Lorna, ustani. Joeu nije dobro; na putu je kući. Šaljemo mu pomoć.«

Ustala sam, upalila sva svjetla, pristavila čaj i odjenula se. Stajala sam pokraj prozora, gledala na cestu i molila Boga da Joe sigurno stigne kući.

Joe mi je kasnije ispričao da se srušio pokraj ceste, na pola puta između Celbridgea i Maynootha. Sjećao se kako je puzao na rukama i nogama kada su ga osvijetlila automobilska svjetla. Bio je to jedan od naših susjeda iz Maynootha, zaustavio se, okrenuo automobil i vratio do Joea da mu pomogne. U prvi tren naš je susjed mislio da je to neki pijanica, no iznenadio se kada je vidio Joea. On mu je objasnio da ima užasne bolove u trbuhu pa ga je susjed dovezao do kuće.

Anđeo me potapšao po ramenu: »Lorna, idi otvori dvorišna vrata; Joe samo što nije stigao.«

Dok sam otvarala vrata, stigao je automobil. Pomogla sam susjedu da unese Joea u kuću i stavili smo ga u krevet. Rekao mi je da će on pozvati liječnika.

»Kako ću vam se ikada moći zahvaliti na tolikoj dobroti?« pitala sam.

Objasnio mi je da nije mogao spavati pa se odlučio malo provoziti automobilom i sada mu je drago što je to učinio. Pozdravio se i otišao. Skuhala sam čaj za Joea, a deset minuta kasnije kada je stigao liječnik Joe je sjedio uspravno u krevetu, osjećajući se mnogo bolje. Liječnik mu se nasmijao kada ga je ugledao.

»Nadam se da me niste uzalud dizali iz kreveta. Reče no mi je da umirete od bolova i da su vas našli uz cestu, kako pužete na sve četiri.«

»Sva bol je nestala«, rekao je Joe, »sada se osjećam bolje.«

Razgovarali su nekoliko minuta i tada je liječnik rekao: »Joe, legnite na krevet, možda je ponovno upala slijepog crijeva.« Stavio je ruke na Joeov trbuh i istog trena Joe se podignuo u sjedeći položaj, vrišteći u agoniji.

»Ovo nije dobro, Joe«, rekao je liječnik. »Pozvat ću kola hitne pomoći i napisat ću uputnicu za bolnicu.«

Anđeli me neprestano zadivljuju: što mislite kome su još šaputali u uho te noći - mojem ocu! Rekli su mu da ustane i otiđe do naše kolibe. Tata je upravo parkirao iza liječnikova automobila pred kućom, kada me je liječnik pitao gdje je najbliža telefonska govornica.

Tata je ušao: »Što se događa?«

Liječnik mu je objasnio da Joe mora hitno u bolnicu i da je upravo krenuo pozvati službu hitne pomoći. Tata se ponudio da ga on odveze u bolnicu, no liječnik je to odbio rekavši da Joeu treba hitna pomoć. Tata je izašao preparkirati automobil, a liječnik je otišao prema telefonskoj govornici. Vratio se za dvije minute i rekao da je hitna pomoć na putu. Liječnik se vratio u svoj automobil napisati uputnicu za bolnicu, a ja sam otišla u kuhinju. Otac je ostao uz Joea.

Punila sam čajnik vodom kada sam osjetila lagani dodir anđeoskih ruku - bio je pun ljubavi, preuzimale su svu moju brigu i strah iz mojega tijela, a anđeli su mi šaputali da će Joe biti dobro, da će mu biti teško, ali da će se izvući.

Liječnik se vratio govoreći da su bolnička kola stigla. Otac mi je rekao da će ih pratiti do bolnice i da će ostati uz Joea. Ja sam morala ostati kod kuće s djecom, jer sam još došla Ruth. Čvrsto sam zagrlila Joea.

»Ne brini«, rekao mi je, »brzo ću se vratiti.«

Otišli su. Vratila sam se u spavaću sobu; djeca su čvrsto spavala, njihovi anđeli čuvari pazili su na njih. Nasmiješila sam im se jer sam znala da su držali djecu usnulima dok se sav metež odigravao oko njih. Zahvalila sam im i izišla iz sobe. Anđeo Hosus stajao je ispred mene.

»Lorna, idi u krevet sada«, rekao je, »pomoći ćemo ti da zaspiš.«

Uvukla sam se u krevet i nisam se budila do deset sati sljedećeg jutra. Cijelo to vrijeme djeca su spavala. Dok sam pripremala doručak, Christopher je ušao u kuhinju i pitao gdje mu je tata. Objasnila sam mu da je u bolnici i da ćemo nazvati liječnika čim doručkujemo. Tada ćemo doznati kako je tati.

Hranila sam Ruth kada je došao moj otac. Djeca su bila oduševljena što ga vide. Zahvalila sam mu na svemu što je učinio prethodne noći i pitala ga kako je Joeu, koliko je dugo ostao s njim. Tata je u bolnici bio cijelu noć: Joe je odmah odvezen na operaciju, no sada je dobro iako su se neko vrijeme bojali za njegov život.

»Vozit ću te svake večeri k njemu«, ponudio mi je tata.

Rekla sam da je to previše, no on je inzistirao i rekao da će mama pripaziti djecu.

Te večeri Joe je izgledao strašno. Proveo je dva tjedna u bolnici, a nekoliko tjedana kasnije morao se opet vratiti zbog infekcije. Taj je put ostao u bolnici desetak dana.

Poslije toga nije radio gotovo šest mjeseci.

Jednog dana blizu blagajne lokalnog supermarketa anđeo čuvar djevojčice koja je sjedila u kolicima pozvao me k sebi. Znala sam njezinu majku iz viđenja, no nisam znala njezino ime.

Pozdravila sam djevojčicu, a njezin anđeo mi je rekao da je bolesna i zamolio me da ju dotaknem. Dotakula sam malenu ručicu dok sam pozdravljala njezinu majku i rekla joj da ima divno dijete. Odzdravila je i samo otišla dalje.

Anđeli su mi rekli da smo to dijete i ja ostvarile povezanost zahvaljujući kojoj će ozdraviti. To je nešto što se često događa, iako ja to baš ne razumijem. Otprilike godinu dana kasnije naletjela sam ponovno na njih. Opet me je njezin anđeo pozvao k njima. Ovoga puta njezina mi je majka rekla da je malena bila jako bolesna; da je čak bila u bolnici, no da je sada bolje.

Dok je majka odlazila sa svojom djevojčicom, anđeli su mi rekli: »Ta djevojčica će se ozbiljno razboljeti, no zbog tvog dodira, Lorna, zbog čvrste duhovne veze koju ste uspostavile, imat će snagu i nadvladat će bolest. Od sada pa sve dok u potpunosti ne ozdravi

stalno ćeš viđati njezin osmijeh ispred sebe.«

Tijekom sljedećih mjeseci stalno sam viđala nasmiješeno lice te djevojčice pred sobom, osjećala sam i njezinu bolest i suze. Svaki put bih se pomolila za nju i tražila od Boga i njezina anđela čuvara da joj pomognu ozdraviti. Znam da je ta djevojčica bila ozbiljno bolesna. Ja sam bila njezina spona sa životom; nekako sam je, na duhovnoj razini, održavala na životu. Stajala sam u duhu pokraj njezina kreveta, svaki put kada me je trebala i nisam dopuštala njezinoj duši da napusti tijelo. Fizički sam osjećala njezinu bolest, kao i mnogih drugih.

Iznenada sam prestala viđati njezino lice i znala sam da je ozdravila. Zahvaljivala sam Bogu i anđelima i nisam više razmišljala o tome. Mnogo godina kasnije, vidjela sam ih, majku i kćer, kako hodaju glavnom ulicom Maynootha, njihovi anđeli čuvari hodali su rukom pod ruku s njima. Djevojčica je već bila djevojka, zdrava i snažna. Nasmiješila sam se, istovremeno zahvaljujući Bogu i anđelima.

* * *

Jednog ljetnog dana kad je Ruth imala samo nekoliko mjeseci, šetala sam vozeći je u dječjim kolicima, uživale smo u suncu. Odjednom sam osjetila da se atmosfera neočekivano promijenila. Nastao je nevjerojatan tajac. Zrak se potpuno umirio i sve je postalo nekako svjetlije. Znala sam da dolazi anđeo. Hodala sam, no noge mi nisu dodirivale tlo. Kretala sam se, ali ništa oko mene nije se kretalo. Osjetila sam nečiju prisutnost iza sebe. Stala sam i okrenula se, no nikoga nije bilo. Nastavila sam hodati. Čim sam zakoračila, ponovno sam osjetila nečiju nazočnost.

»Tko god da hoda iza mene, molim te, pokaži se«, rekla sam.

Nije bilo odgovora.

»Prestani, mrzim kada to radite!«

Nastavila sam hodati, jako, jako sporo, tada sam osjetila lagano tapkanje po ramenu. Okrenula sam se, ispred mene je bio anđeo. Izgledao je jednostavno, kao svjetlo - kao da gledam u sjajnu i treperavu zvijezdu, no mnogo blistaviju. Rekla sam: »Zdravo.« Nije bilo odgovora. Ponekad sam sramežljiva dok razgovaram s anđelima - a ponekad mi se čini da su oni sramežljivi dok razgovaraju sa mnom. Komunikacija je bitna i u duhovnom svijetu, jednako kao i u tjelesnom, ponekad je teško komunicirati s anđelom (kao s ovim), pa sam mu rekla da bi nam možda bilo lakše kada bi se ukazao u nekom obliku koji je bliži ljudskom izgledu.

Tek kada je to učinio, shvatila sam da je to anđeo Michael.

Pretvorio se u vrlo naočitog muškarca, od četrdesetak godina, visokog oko 180 centimetara, ili čak viši, s plavim očima i dugom, tamnom valovitom kosom do ramena.

»No ovoga puta si se zaista potrudio biti zgodnim«, rekla sam mu i oboje smo se nasmijali.

Počeli smo hodati, ja sam gurala kolica sa svojom usnulom djevojčicom u njima. Rekao mi je da moramo razgovarati o knjizi, onoj knjizi koju je potrebno napisati zbog anđela, u koju žele da napišem određene stvari. Odgovorila sam mu da duboko u duši već neko vrijeme znam da moram napisati knjigu, no priznala sam mu da se bojim tog čina zbog straha da će mi se ljudi izrugivati.

»Lorna, doći će dan kada ćeš to učiniti zbog nas«, odgovorio mi je anđeo Michael. Sada, mnogo, mnogo godina kasnije, taj dan je došao i ovo je moja prva knjiga.

Od prvog puta kad sam ga vidjela u svojoj sobi, još kao malena beba, Michael, prekrasni anđeo - redovito me posjećuje. Dolazi i odlazi iz mog života; ponekad dođe i prošeta sa mnom, ili sjedne za kuhinjski stol, ili pokraj vatre i kaže da se mora zagrijati. Kroz smijeh mu kažem da anđeli ne osjećaju hladnoću, no on uvijek odgovori da može zamisliti taj

osjećaj jer je često uz ljude.

Razgovaramo kao da je moj, ljudski prijatelj. Ponekad govorimo o običnim, a ponekad o vrlo važnim stvarima. Michael mi govori da sve manje i manje ljudi moli svoje anđele za pomoć, pa razgovaramo o neobičnoj činjenici da postoje milijuni nezaposlenih anđela.

Zato pišem ovu knjigu, da ljudi shvate da anđeli hodaju pokraj nas, da su ovdje cijelo vrijeme, samo moramo ispružiti ruku i dopustiti im da nam pomognu.

Tako je jednostavno. Slušam Michaela, a on mi govori što da pišem; kaže mi da pišem iz srca.

Bog šalje te predivne anđele u ovaj svijet zbog nas, ali ipak ih mnogi ignoriraju. Moramo ispružiti ruke i zamoliti ih za pomoć. To je tako jednostavno.

GIGA

»Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!«

Kada je Ruth imala samo nekoliko mjeseci odvela sam je u ambulantu na redovit pregled. Kada smo se vratile kući, krenula sam je nahraniti i osjetila sam prisutnost duha, kako postupno prilazi kućici. Pomolila sam se i nisam više mislila na to.

Kako su dani prolazili, počela sam tu prisutnost primjećivati sve češće, približavala se; osjećala sam težinu dok mi je povlačila tijelo svom snagom prema tlu. Molila sam se Bogu da odvede taj duh, tko god da je, u Nebo. Jednog dana, dok sam stajala za sudoperom u kuhinji, ugledala sam duha kako ulazi u hodnik kroz otvorena vrata kolibe. Bila je to blijeda prisutnost, nisam mogla jasno razabrati tko je to, no imala sam osjećaj da je muškarac, viši od mene, no nisam imala predodžbu kako izgleda. Stala sam s poslom. Prije no što sam ga počela osjećati upitala sam ga: »Što nije u redu? Kako ti mogu pomoći?«

Duh se prilijepio za mene i govorio: »Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!« Ponavljao je te riječi, uvijek ispočetka, neprekidno, ja nisam razumjela zašto. Znala sam da mi ne želi zlo, da je očajan i da me zato tako snažno fizički povlači prema zemlji.

Na trenutak sam se izgubila u vremenu i prostoru, no kada sam došla k sebi shvatila sam da se čvrsto držim za rub kuhinjskog sudopera i pokušavam stajati uspravno. Duh je iznenada nestao, a ja sam zazivala svoje anđele i molila im se. Začula sam kucanje na vratima iako su vrata bila otvorena. Okrenula sam se i na vratima su stajala tri moja anđela: Michael, Hosus i Elijah. Anđeo Hosus ušao je imitirajući klaunov hod i time me nasmejao. Zahvalila sam mu jer mi je smijeh u tom trenutku dobrodošao.

»Što ne valja s tim duhom?« pitala sam ih.

Anđeo Michael mi je prišao i primio me za ruke. Anđeo Hosus stao je s moje lijeve, a anđeo Elijah s moje desne strane.

»Michaele, taj duh me zamalo odvuкао na pod!« rekla sam mu.

»Lorna«, odgovorio je Michael, »mi ćemo ti dati tjelesnu i emotivnu snagu za tebe i za njega, no ne možemo ti reći više od toga. Ne sada. Zapamti, bit ćemo uz tebe cijelo vrijeme; nikada nećeš biti sama.«

»Michaele, mrzim kada mi to radite. Zašto mi ne možete barem malo olakšati?«

»Žao mi je, Lorna. Ne možemo ti više reći jer tada ne bi mogla pomoći ovom duhu.« Tako mi je rekao anđeo Michael i povukao svoje ruke s mojih.

Svakoga dana mi je dolazio taj duh. Nikada nisam znala hoće li doći po danu ili noći; i svaki me put povlačio za sobom, jecajući: »Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!«

Kako su mjeseci prolazili, bila sam sve iscrpljenija. Joe se vratio na posao u tvornicu vune i nije primjećivao da sam stalno umorna. U tom razdoblju on se osjećao dobro, ali ja sam i dalje mogla vidjeti ono sivilo u njemu.

Napokon sam iz vizija uspjela shvatiti da se radi o duhu mladića, između sedamnaest i dvadeset godina starosti, po imenu Peter, vidjela sam da se nalazi u vodi, da je zarobljen i da se bori za život. Činilo mi se da ne može koristiti ruke; nije se mogao uhvatiti ni za što.

Povremeno je voda bila blatnjava, a iznad njega se nalazilo nešto poput izbočine od zemlje. Duh tog mladog čovjeka pokušavao se izvući, borio se. Pokušavao je opet i opet. »Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!« ponavljao je. Moje se tijelo na neki način povezalo s njegovom dušom, osjećala sam sve, na tjelesnoj razini, dok se borio za život. Bila sam svjesna i svih njegovih emocija: želio je da ga pronađu; želio je ići kući; želio je da njegovi roditelji i prijatelji saznaju gdje je. Ja sam samo molila Boga da ga pronađu, gdje god bio.

Molila sam svoje anđele da mi dopuste da kažem Joeu i rekli su »da«. Jedne večeri Joe

je došao iz vrta, pogledao me i rekao: »Što se dogodilo? Izgledaš loše! Jesi li bolesna?«

»Ne, Joe«, rekla sam. »Moram nešto podijeliti s tobom.« Još uvijek sam s njime dijelila samo maleni dio svojeg duhovnog života, no ovoga puta anđeli su mi rekli da doista trebam njegovu pomoć.

Sjeli smo i ja sam nastavila: »Posjećuje me duh jednog mladića. Potrebna mu je moja pomoć. Umara me fizički i emocionalno; trebam tvoju podršku, tvoju pomoć - samo da se brineš o meni kada to budem trebala. Ponekad samo trebam osjetiti tvoju ruku oko svojega ramena.«

Joe me zagrlio i pogledao. Nije razumio što se događa, a i kako bi?

»Dat ću sve od sebe«, rekao je.

Tijekom jednog od posjeta toga duha imala sam viziju: činilo mi se da gledam kroz njegove oči, kroz vodu - vidjela sam što mu se dogodilo, gledala sam ispod vode. Šetao je obalom rijeke po malenom putu. Bio je u društvu dviju ili triju osoba koje su ga naguravale. Bio je jako preplašen. Krivili su ga za nešto što on nije učinio i nije znao o čemu oni govore. Pokušavao im je objasniti da griješe.

Jedan je urlao na njega: »Ne, mi ne griješimo!«

Tukli su ga i udarali nogama dok je ležao na zemlji, ozbiljno su ga ozlijedili. Kažnjavali su ga za nešto što je učinio netko drugi. Iznenada je vizija završila, nisam više ništa vidjela.

Jednog nedjeljnog poslijepodneva, Ruth je imala oko osam mjeseci (i sve se ovo zbivalo), netko je pokucao na naša vrata. Bila je to Sally, supruga mojega brata Cormaca. Nisam je nikada službeno upoznala: bila sam u bolnici kada su se oni vjenčali, pa je Joe bio na vjenčanju sam s djecom, bez mene. Pozdravila sam se s njom i ponudila joj da sjedne pokraj vatre i zagrije se. »Cormac nije s tobom?« pitala sam je.

»Ne«, odgovorila je i ispričala se što ne može dugo ostati. »Samo sam vas htjela pozdraviti i ostaviti vam slike s vjenčanja.«

Joe joj je skucao čaj i dok smo sjedili kraj vatre, rekla nam je kako joj je drago što je upoznala nas i našu djevojčicu. Tada, pred sam odlazak, dok smo hodali prema vratima, Sally je zastala i rekla nam da joj je brat nestao. Bila je iznenađena što o tome nismo čuli i što nam nitko ništa nije spomenuo. Rekla nam je da je nestao prije dosta vremena; jedne večeri izašao je na sastanak sa svojom djevojkom, no nikada nije stigao. Sally je rekla da su njihovi roditelji strašno zabrinuti za njega; mislili su da je možda otišao u Englesku, pa su stupili u kontakt s »Vojskom spasa« i raznim hostelima. Bio je na popisu nestalih osoba, no nitko nije mogao shvatiti zašto bi tako naprasno otišao.

»Sigurna sam da će se uskoro pojaviti«, rekla sam joj. »Nemoj ostati strancem, Sally, uvijek si nam dobrodošla.«

Ponekad sam zaista spora; tek kasnije sam shvatila, nakon niza slučajnosti, da sam vidjela tog mladića prije nekoliko godina, točnije da smo uspostavili kontakt očima.

Jednog poslijepodneva posjetili smo moju sestru Aoife i njezina supruga Alana. Njihova nova kuća nalazila se u centru grada, imala je maleno dvorište sprijeda i srebrnu ogradu. Joe je otvorio vrata ograde, a onda podignuo Christophera do ručke za kucanje, da pokuca na vrata. Aoife je otvorila vrata i srdačno nas dočekala.

U blagovaonici smo upoznali Aoifinu svekrvu, simpatičnu stariju gospođu koja nas je dočekala raširenih ruku. Kuća se činila malenom; vjerojatno zato što je bila puna prekrasnog starog namještaja zbog kojeg nije bilo previše mjesta za kretanje. U kutu blagovaonice bio je kamin i dva naslonjača, jedan pokraj, a drugi ispred kamina. Zbog vatre je soba bila jako ugodna. Između namještaja je bio maleni prolaz, od hodnika do kamina i dalje u kuhinju iza sobe.

Sjedila sam kraj kamina, držala sam Owena u krilu i hranila ga, svi ostali su stajali. Bilo nas je sedmero u toj prenapučenoj sobici i kuhinjici. Netko je pokucao na vrata i još se

više ljudi naguralo u sobicu. Nisam mogla vidjeti tko je došao i nastavila sam hraniti Owena. Stigli su moj brat Cormac i Sally - djevojka koju će on kasnije oženiti - svi su bili zauzeti razgovorom, a ja uopće nisam mogla vidjeti svojega brata i njegovu djevojku, toliko je sobica bila krcata. Nakratko sam primijetila svjetlost i pokušala sam vidjeti odakle dolazi. Anđeli se nisu pokazivali, niti sam vidjela išta posebno u toj gužvi. Sve se odvijalo jako brzo. Smijeh i razgovor se nastavio, a ja nikako nisam mogla razgovarati s anđelima pa sam pokušala komunicirati s njima bez riječi. Nisu mi odgovarali.

Podigla sam pogled na tren i ponovno kroz gomilu uočila ono svjetlo, kao da izlazi iz nekoga u masi, no drugi su mi zaklanjali pogled.

Svi ostali kao da su na tren izbljedjeli; i svi su u isto vrijeme pomaknuli glave ustranu, stvarajući prolaz kroz koji sam mogla vidjeti na drugi kraj sobe. Ugledala sam samo profil mladića kojega nisam poznavala. Okrenuo je glavu i pogledao u mojem smjeru. Njegovo lice sjalo je kao neko nježno svjetlo i na tren mi se nasmiješio. I ja sam se nasmiješila njemu. Oči su mu blistale i vidjela sam ga još samo djelić sekunde. Tada su se svi ponovno pomaknuli i zaklonili mi pogled.

U sljedećem trenutku sve se vratilo u prvobitno stanje. Kasnije sam upitala Aoife tko je taj mladić. Objasnila mi je da je to Peter, Sallyin mlađi brat. I nikada više nisam o tome razmišljala.

Joe, također, nije sve povezao - da je to duh Sallyna mlađeg brata. Možda nismo ni trebali sve odmah povezati. Sigurno je bila Božja intervencija da Joe ne poveže događaje; jer on je imao jako aktivan um, pod normalnim okolnostima bi mi odmah nakon Sallyna posjeta rekao da me to posjećuje duh njezina brata. To očito nije bio Božji plan. Još nije bilo vrijeme da ga pronađu.

Duh mladića nastavio je svoju stravičnu borbu pod vodom, ne znajući gdje se nalazi, borio se da dođe do daha i nije bio svjestan što se sve nalazi iznad njega: ta tama i to čudno treperavo svjetlo. Pokušavao je udahnuti zrak, no umjesto njega je udisao vodu - utapao se. Očajnički je htio da njegova obitelj dozna kako on nije kriv; želio je biti pronađen i želio je da znaju da ih voli. I dalje me posjećivao: »Ja sam ovdje, ja sam ovdje - ovdje sam!« Te je riječi ponavljao uvijek ispočetka. Mnogo puta sam zazivala Boga i anđele da mi daju snage za sve to. Neprekidno sam molila da mladića pronađu; da njegov duh napokon bude slobodan i da može počivati. Molila sam se da njegova obitelj uspije donijeti njegovo tijelo kući, da mogu oplakati svoj gubitak, da saznaju da nije pobjegao i da ih voli.

Sjedila sam jedne večeri uz vatru, a Joe me pogledao i rekao: »Bože, kako si blijeda! Duh tog mladića je opet bio ovdje, zar ne? Previše te iscrpljuje. Izgledaš kao da si na samrti, kao i taj mladić. Ovo mora prestati!« Joe je bio ogorčen i ljut na Boga.

»Joe, molim te nemoj biti ljut«, rekla sam mu, »ne mogu se nositi s ovime dok se ti ljutiš. Samo me podrži i utješi. Mladića će pronaći, molim te, Bože, ubrzo.«

Joe me držao u naručju i mora da sam zaspala, jer kad sam se probudila još uvijek sam bila u stolici pokraj vatre umotana u deku. Djeca su bila u krevetu; Joe mi se nasmiješio i otišao pripremiti čaj.

Dok smo sjedili uz vatru sa šalicom čaja u ruci, rekla sam mu: »Ne smiješ se tako ljutiti, Joe. Trebam te da me podržiš i utješiš. Pogotovo te trebam sada, kada su mi Bog i anđeli dopustili da s tobom podijelim sve nadnaravne stvari koje Bog omogućuje da se događaju u mojem životu. Joe, trebam tvoju pomoć, posebno kada sam ovako iscrpljena.«

Joe me zagrlio i poljubio. Držali smo se za ruke ispred vatre i zajedno molili za duh mladića, da ga uskoro pronađu pa da se i on i ja oslobodimo. Joe je kleknuo pred mene i položio obje ruke na moje lice: »Da Bog od mene zatraži ovo što traži od tebe, morao bih ga odbiti jer ne bih imao dovoljno hrabrosti, snage, niti dovoljno snažnu vjeru za to.«

Obiteljski život se nastavio, a onda se samo odjednom dogodilo - bila sam slobodna. Ne znam ni koji je dan bio, niti koliko sati, samo znam da sam se odjednom osjećala

normalno; poput čovjeka. Bila sam oduševljena, skakala sam od veselja. Znala sam da su pronašli tijelo. Potrčala sam do Joea. »Pronašli su ga! Znam da su pronašli njegovo tijelo, jer je otišao od mene.« Slavila sam i hvalila Boga dok sam plesala od veselja po stanu.

Joe me zagrlio. Kasnije toga dana otišli smo u crkvu i zapalili svijeću da zahvalimo Bogu jer je Peterov duh slobodan da ode k Njemu.

Bog je dopustio Peterovu duhu da ostane na zemlji dok mu tijelo ne bude pronađeno, ja sam bila veza između natprirodnog i fizičkog svijeta. Bez te veze vjerujem da ga nikada ne bi pronašli. Vezu smo uspostavili godinama prije, u kući moje sestre u centru Dublina, davno prije no što mu se išta loše dogodilo.

Čuda se stalno događaju, a kada se dogode, uobičajen tijek uzroka i posljedica nije bitan - ponekad je čudo predodređeno godinama unaprijed. Za ovo čudo su se Bog i anđeli unaprijed pobrinuli da se dogodi. Poznajem Peterova anđela čuvara, a znam da su se i anđeli čuvari onih koji su odgovorni za njegovu smrt trudili to spriječiti, nevin život oduzet je u pogrešnom činu osвете, ljudi koji su ubili Petera nisu slušali svoje anđele, to me jako rastužuje.

Peter je bio prekrasan duh i kada je njegovo tijelo pronađeno, a njegov duh otišao u Nebo, učinio je nešto što nisam očekivala od njega: poslao je svoju sestru da mi to kaže.

Nekoliko dana nakon što sam osjetila da me je napustio, Sally je došla do naše kuće. Izgledala je kao da je trčala; bila je jako uzbuđena i nervozna, morala nam je reći da su našli tijelo njezina brata. Bilo je u kanalu, ispod zemljanog podesta uz samu obalu, ruke su mu bile vezane užetom.

Tek tada sam shvatila da je taj prekrasni duh bio njezin brat, taj mladić s kojim sam uspostavila kontakt pogledom, prije svih tih godina.

Sally je bila tužna, no ipak i nekako radosna jer je potraga završena. Gledala sam Sallyno lice dok je govorila, vidjela sam duh njezina brata.

Poslao nam je svoju sestru da nam kaže kako su ga pronašli. To je bio njegov način da mi zahvali: ona je bila duhovni glasonoša između Petera i mene. Sally me više nikada nije posjetila.

Zlatni lanac

Jednog hladnog zimskog jutra Joe se vratio iz noćne smjene, ali nije otišao leći. Rekao je djeci da će osloboditi malo mamu i dati joj malo slobodnog vremena; a on će ih odvesti do kanala gdje će gledati patke. Nikada nisam vidjela dječake i njihovu sestricu Ruth tako brzo spremne za izlazak; obukli su kapute, stavili šešire i otišli.

Čim su izašli, imala sam viziju svojih roditelja. Vidjela sam ih kako zajedno stoje i razgovaraju, izgledalo je da oko njih puše jači povjetarac. Činilo se kao da stoje jedno pokraj drugoga, ali moj tata, zapravo, nije bio tamo - izgledao je kao duh. Kako se brzo vizija pojavila, tako je brzo i nestala. Znala sam da mi je upravo rečeno da se očev život primiče kraju. Osjećala sam se kao da me je udario grom.

Plakala sam. Jadala sam se Bogu i anđelima jer sam voljela svojega oca. Činilo mi se da je prošlo samo nekoliko minuta, a Joe i djeca su se već vratili kući. Djeca su bila vrlo uzbuđena, pričali su mi što su vidjeli kod kanala. Dok sam pripremala čaj, Joe je rekao: »Što ne valja? Jako si blijeda i plakala si.«

»Imala sam viziju«, rekla sam mu: »Tata će umrijeti!«

»Možda si krivo protumačila viziju«, rekao je Joe. »Što su anđeli rekli?«

»Nisu ništa rekli. Samo sam imala viziju, pa sam se pomolila Bogu i anđelima«, rekla sam mu.

»Bila sam previše uzrujana pa nisam razumjela što govore, a onda ste ti i djeca došli kući. Kao da vas nije bilo samo nekoliko minuta.«

Joe me zagrlio i osjećala sam se malo bolje. Pokušala sam zaboraviti na viziju. Bilo bi mi drago da sam odmah tada otišla vidjeti oca, no nisam mogla. Imala sam troje male djece kod kuće, a nismo imali automobil. Na sreću, tata je došao k nama sljedećeg dana. Bila sam presretna što ga vidim, no nisam mu mogla reći razlog.

Često mogu vidjeti bolest u nečijem tijelu: katkad će mi bljesnuti neke kosti i ja ću to vidjeti, ili će se srce izdvojiti od ostatka tijela, ili ću vidjeti neki organ okružen crnom sjenom. Jako sam se trudila pronaći što nije u redu s tatom, no nisam vidjela ništa, to me je zbunjivalo.

Nekoliko tjedana kasnije vrijeme se popravilo pa sam odlučila prošetati do Sveučilišta Maynooth. Joe je ostao s djecom kod kuće. Dok sam hodala kroz voćnjak pun jabuka i, kasnije, kroz šumarak, hvalila sam Boga i molila mu se. Uživala sam u šetnji, laganom povjetarcu - hladnom, svježem zraku - na mojem licu. Gledala sam ptice i vjeverice, sva ta stvorenja natjerala su me da se smiješim; uz to, nisam ih vidjela samo na uobičajen način, vidjela sam i njihovo svjetlo, energiju oko njih.

Pozdravljala sam prolaznike - svećenika i majku s djetetom u kolicima. Odjednom se anđeo Michael stvorio kraj mene, hodao je ukorak sa mnom. Stavio je ruku na moje rame, a potom mi je dotaknuo ruku. Odmah me je ispunio mir. »Hvala ti, Michael«, rekla sam mu, »već se osjećam bolje.«

Michael je hodao pokraj mene u ljudskom obličju. Kao i obično, bio je visok, tamne kose, no ovoga puta kosa mu je bila kraća. Na sebi je imao tamno odijelo i crni kaput, lako ga je bilo zamijeniti za svećenika. Pogledala sam ga i nasmiješila se: »Obožavam tvoj svećenički izgled!«

Malo se stresao i stvorio mali bijeli ovratnik na jakni. »Kako ovo izgleda?« pitao je. Oboje smo se nasmijali.

Nekoliko svećenika prošlo je pokraj nas, s molitvenicima u rukama, pozdravili su nas; Michael je samo odzdravio glavom. I danas se nasmijem kada se sjetim susjede koju sam

dobro poznavala kako mi govori da me je opet vidjela s mojim prijateljem. Znam da nikada nisam šetala ni s kim drugim, osim s članovima obitelji - to je ona vidjela anđela Michaela. (Mogu se sjetiti tri slučaja kada su mi ljudi rekli da su me vidjeli s nekim u šetnji, a ja točno znam da sam tada bila sama, na kraju sam shvatila da su me vidjeli s anđelom u ljudskom obliku. Moguće je da se to i češće događalo, samo ja toga nisam svjesna.)

Anđeo Michael mi je rekao: »Zastanimo na nekoliko minuta ovdje, ispod velikog hrasta, dok nikoga nema u blizini, pa ću ti objasniti viziju o tvojemu ocu.«

»Michaele, prije no što išta kažeš«, rekla sam mu, »moraš znati da sam jako ljuta.«

Michael se nasmijao: »Lorna, zaista si posebna.«

»Ponekad«, rekla sam mu, »čini mi se da Bog i svi vi anđeli zaboravljate da sam ja ljudsko biće. Zašto ste mi najavili očevu smrt? Michaele, radije ne bih znala!«

Michael me pogledao s tugom u očima, uhvatio me za ruku i rekao: »Tvoj otac treba tvoju pomoć kod prelaska na drugu stranu.«

Duboko sam udahnula: »Volim svojega oca.«

Anđeo Michael je rekao: »Hodajmo još malo.« Dok smo hodali još uvijek me držao za ruku, nastavio je:

»Sjećaš li se vizije o ocu koju si imala dok su Joe i djeca bili kod kanala? Tada je Bog spojio dušu tvojega oca s tvojom dušom - one su sada sjedinjene. I isprepletene, Lorna. Za nekoliko dana sve će početi:

Vidjet ćeš život tvojega oca od trenutka kada je začeo, to će biti kao da pred svojim očima i pred svojim umom imaš ekran, nastavljat će se svakoga dana. Kada prestane. osjetit ćeš iznenađan šok odvajanja očeve duše od tvoje, on će tada napustiti svoje ljudsko tijelo, a anđeli će ga odvesti Bogu.«

Hodala sam pokraj Michaela i ridala.

»Lorna, dođi, obrisat ću ti suze«, primaknuo je obje ruke prema mojem licu, shvatila sam da više ne hodamo; stajali smo u svjetlosnom krugu. Dok sam ridala i jecala, nekako sam uspjela reći: »Ovo će zaista biti teško.«

»Lorna, zapamti, Bog i mi anđeli ćemo ti pomoći«, rekao mi je anđeo Michael dok je njegova ruka skliznula u moj džep i ponovno uhvatila moju. »Hodat ću s tobom do kraja puta, a onda moram otići.«

Hodali smo u tišini; bila je to malena udaljenost, no osjećala sam kako me Michael puni snagom. Tada je stisnuo moju ruku i nestao. Otišla sam kući, nikada nisam Joeu pričala o ovom susretu s anđelom Michaelom.

Nakon nekoliko dana, kako je Michael i najavio, očev život počeo mi se vrtjeti pred očima i u mojem umu. To se događalo bez prekida - ponekad brzo, ponekad usporeno - no nikada nije prekinuto. Gledala sam scene koje se ponavljaju uvijek ispočetka. Vidjela sam tatu kao malo dijete koje se igra s drugom djecom u blatu, izgledao je mršavo i slabašno dok je sjedio u školskoj klupi, vidjela sam ga kao mladića sa slapom crne kose, kako sjedi na obali rijeke sa zgodnom djevojkom, mojom majkom, vidjela sam ga kako popravljala bicikle u Old Kilmainhamu, očaj na njegovu licu kada se malena kućica u kojoj smo živjeli srušila, usamljenost u njegovim očima kada je brodom putovao u Englesku u potrazi za poslom...

Otac nas je sada počeo posjećivati sve češće, ponekad vrlo rano ujutro. Rekao bi da je samo svratio na šalicu čajaili na kratak razgovor i ostao bi nekoliko minuta.

Željela sam mu reći što znam, no kako da mu to kažem? Ne možete reći nekome da znate da će napustiti ovaj svijet; da su vam duše spojene, jer ćete mu pomoći da prijede na drugu stranu. To bi bilo zastrašujuće. Nismo dovoljno duhovno razvijeni za takvo što.

Otac je upoznao Boga; duhovno je jako odrastao u posljednjih nekoliko godina. Uvijek ću pamti ono što mi je rekao prije nekoliko godina: »Zašto mi je trebalo tako dugo da pronađem Boga?« Postao je opčinjen Njime i bilo je divno vidjeti dušu mojega oca kako raste. Počeo je svoje putovanje k Bogu, svoj prijelaz iz ljudskog u duhovni svijet. To je

putovanje na koje svi moramo krenuti, bez obzira na svoju religiju ili vjeru u Boga. Za neke od nas to putovanje će biti kratko; drugima može trajati puno dulje - godinama ili čak cijeli životni vijek.

U vrijeme jednog od njegovih posjeta otac nas je pozvao, cijelu obitelj, na susret obiteljske molitvene zajednice kod »Preporođenih kršćana« - sljedeće nedjelje ujutro u Dublinu. Joe i ja smo uglas pristali, a tata je rekao da će doći po nas.

Kasnije, istog dana, šetala sam uz obalu kanala. Djeca su trčala ispred mene i igrala se pa sam imala malo vremena za sebe. Rekla sam: »Zdravo, anđeli« i nasmijala se, jer su me počeli šakljati, vući za kosu i štirkati. Pitala sam ih znaju li zašto nam je trebalo tako puno vremena da odemo na taj susret. Prošle su godine od onoga dana pred roditeljskom kućom kada je propovjednik iz zajednice 'Preporođenih kršćana' predložio mojoj majci da nas dovede jedne nedjelje na skup u Dublin.

Anđeli su mi odgovorili uglas: »Zapamti, Lorna, dijeliš nešto vrlo duhovno sa svojim ocem - duše su vam isprepletene. Tvoj otac u sebi osjeća potrebu da svoje iskustvo u ovoj molitvenoj zajednici podijeli s tobom. Sada je pravo vrijeme za to.«

Owen me pozvao: »Mama!« i u jednom bljesku anđeli su nestali.

Dva dječaka stajala su zajedno i smijala se dok sam im prilazila, Ruth je spavala u kolicima. Znala sam po izrazima njihovih lica da su nešto vidjeli.

»Nemojte mi ništa govoriti«, rekla sam im.

»Ja neću«, Christopher je odgovorio.

Zabavili smo se taj dan, hranili smo patke i kasnije krenuli kući.

U nedjelju ujutro tata i mama stigli su u našu kućicu oko petnaest do dvanaest i svi smo se ukrkali u automobil. Dok sam sjedila na zadnjem sjedalu na putu do Dublina, srce mi se paralo sa svakim pogledom na oca; cijelo sam vrijeme vidjela zlatnu svjetlost koja ga okružuje.

Sjećam se crkve - bila je velika, kao katedrala - ali ne sjećam se njezina izgleda. Tamo su bile mnoge obitelji, djeca su trčala uokolo, a posluživala se i hrana. Osjećala sam se vrlo laganom; mogla sam osjetiti anđele kako me nose, kao da sam u transu; kao da stojim izvan tijela i gledam prema sebi. Pratila sam oca pogledom dok mi je prilazio i govorio: »Dođi, počet će molitveno okupljanje.«

Otac je hodao ispred mene i sjeo u drugi red, kraj njega je ostalo jedno slobodno mjesto. Znam da je mislio da ću ga slijediti, no anđeli su imali drugačije planove. Tri reda iza njega jedan čovjek se pomaknuo i pozvao me da sjednem pokraj njega, što sam i učinila. Taj stolac je za tridesetak centimetara izlazio iz linije svih ostalih i jasno sam, zahvaljujući tome, mogla vidjeti oca.

Susret je počeo molitvom nakon koje su svi pjevali. Otac je kao i ostali ustao. Istog sam trena znala da je to ono što moram podijeliti s njim - vidjeti ga u molitvi. Osjećala sam moć anđela oko sebe.

Ne znam mogu li opisati što se počelo pojavljivati pred mojim očima. Bilo je to nešto zaista prekrasno i čisto. Otac je postajao sve sjajniji i sjajniji, sve dok nije zablistao u zlatnoj boji i postao još blistavijim. Tijelo mojeg oca stajalo je tamo, u prednjem dijelu crkve, a u zraku, na oko metar iznad njega, bio je njegov anđeo čuvar.

Vidjela sam očevu dušu kako se uzdiže iz njegova tijela. Bila sam zapanjena prizorom: vidjela sam i druge duše kad su se pojavljivale na ovaj način, ali ovo je bio moj otac. Tatina duša bila je u obliku njegova ljudskog tijela; bila je građena od svjetlosti i zamotana u ogrtač od zlatnog svjetla. Uzdigla se, zajedno s njegovim anđelom čuvarom i rasla je sve dok nije postala golema koncentracija blještave svjetlosti, četiri puta veća od čovjeka. Blistala je i cijelo se vrijeme polako kretala.

Tada se njegova duša, izdaleka, okrenula prema meni i obasula me vedrom ljubavlju. Osjetila sam tu ljubav. Tek tada sam primijetila nešto što je sličilo na zlatni lanac koji spaja

njegovu dušu s materijalnim tijelom, lanac je ulazio u očevu glavu, odozgo, a onda se omatao oko cijelog njegova zemaljskog tijela. Na moje iznenađenje vidjela sam još jedan kraj toga lanca, koji je polazio od očeva ljudskog tijela i putovao zrakom prema meni. Kad su mi anđeli spustili glavu, vidjela sam da lanac ulazi u moje tijelo, negdje na sredini mojeg prsnog koša, spajajući na taj način dušu mojega oca s mojom dušom.

Anđeli su mi podignuli glavu i gledala sam kako se duša mojega oca pažljivo spušta natrag u njegovo tijelo. Obično je nečija duša unutar granica tijela, ali tatina se nije ponovno tako smjestila, ostala je djelomično izvan njegova tijela i malo iznad njegove glave, to kratko vrijeme koje mu je još preostalo. Mogla sam osjetiti da tatina duša osjeća veliku ljubav prema ljudskim dijelovima njegova života; golemu ljubav.

Netko me straga potapšao po ramenu i zamolio da sjednem. Tek sam tada shvatila da ja još uvijek stojim, a svi ostali sjede. Ponovno sam se počela osjećati kao ljudsko biće, duboko sam udahnula. Iznenada sam osjetila dodir svih mojih anđela. Potiho sam im zahvalila. Bila sam istovremeno tužna i vesela.

Uvijek me zadivljuje kada mi Bog i anđeli kažu da će netko započeti svoj prijelaz iz ovog života, kroz smrt, prema onome što mi ljudi zovemo natprirodnim svjetlom. Svejedno je odnosi li se to na nekoga koga sam sretala u prolazu davno prije ili na nekoga o kome sam samo čula, ili na neku medijski eksponiranu osobu.

Uvijek me ushićuje promatrati kada ljudsko biće mijenja svoj život i svoja uvjerenja. Nikada zapravo nismo svjesni da se to događa, da smo krenuli na put ponovnog rođenja. Uvijek ću pamtititi kako se moj otac pitao zašto mu je trebalo tako dugo da upozna Boga.

Jednog jutra, bio je ožujak, nakon što sam dječake ostavila u školi, šetala sam prema kući s Ruth u kolicima. Kad sam skrenula prema dvorištu vidjela sam anđela Micha-ela kako sjedi na kućnome pragu. Bila sam oduševljena što ga vidim, pa sam mu rekla dok sam otvarala dvorišna vrata: »Michaele, sjajiš kao sunce.« Nisam ni završila rečenicu, a on se već stvorio pokraj mene.

»Zdravo, Lorna«, rekao mi je.

Ruth se počela buditi pa je Michael prslonio prst na usnice i vedro se nasmijao. Dotaknuo je njezin obraz vrškom prstiju desne ruke, iz njih je izašla svjetlost, a njezine oči su se počele sklapati i ponovno je zaspala. Kada je Michael maknuo ruku vidjela sam isprepletene njegovu energiju i energiju moje kćeri, a onda su se nježno razdvojile. Michael mi je rekao: »Lorna, znaš da se bliži vrijeme kada će tvoj otac napustiti ovaj svijet.«

»Da, Michaele, znam«, rekla sam.

»Kada sam te ugledala na pragu bila sam oduševljena, ali i tužna, u svojem srcu sam znala razlog tvojeg dolaska.«

Pogledala sam Ruth koja je i dalje spavala. Michael se nasmijao: »Neće se probuditi sve dok ja ne odem.« Posegnuo je za mojom rukom. Kada ju je primio, zaplakala sam. Lagano mi je stisnuo ruku, a ja sam podigla pogled prema njemu. Blistao je; vidjela sam njegovo prekrasno jarko svjetlo kako se obavija oko mene i štiti me. Preplavio me val smirenosti.

Michael je rekao: »Lorna, dopusti toj ljubavi koju osjećaš prema ocu da ti pomogne. Tijekom sljedeća dva tjedna vaše će se duše polako i nježno razdvojiti; onaj zlatni lanac koji spaja tvojega oca i tebe oslabjet će i s vremenom pući.«

Još uvijek sam plakala, no pažljivo sam slušala što mi govori.

»Michaele, već je počeo slabjeti, osjećam to.«

»Lorna, moraš shvatiti da ga kada dođe vrijeme konačnog razdvajanja, ne smiješ pokušati zadržati«, naglasio je.

»Znam, Michaele. Neću.«

»Ne zaboravi, Lorna, svi tvoji anđeli su uz tebe, cijelo vrijeme, čak i kada nas ne vidiš i ne čuješ. Zbog tebe smo svi zaposleni.«

Michael je podignuo ruke do mojih očiju: »Dopusti da ti obrišem suze. Nema više plakanja! Budi sretna zbog svojeg oca.«

»Michaele«, rekla sam, »moram te nešto pitati prije no što odeš.«

»Što je, Lorna?«

»Znaš«, počela sam, »način na koji sam vidjela očev život od začeca; način na koji sam proživljavala njegove osjećaje i boli, općenito, to što sam mogla vidjeti njegov cijeli život; čistim li ja njegovu dušu? Radim li ja to?«

»Da«, odgovorio je Michael. »Nemam više vremena za tvoja pitanja, Lorna, moram ići.«

Michael je nestao, a Ruth se odmah probudila.

»Dva tjedna!« rekla sam sama sebi. »To nije puno«, duboko sam uzdahnula.

Vizije života mojeg oca nisu prestajale ni na sekundu; bio je to beskrajn, neprestan niz koji mi je slamao srce. Otac je navraćao svakoga dana. Popio bi čaj i pričao, a ja bih ga slušala i smiješila se u sebi. Većinom je pričao o prošlosti, o tome kakav je život bio kada je on bio mlad, ili o svojim roditeljima, ili o svojem najboljem prijatelju, Arthuru Masonu, koji je odavno umro. Ponekad bi govorio o sebi i mami prije vjenčanja.

Kako su dani prolazili, osjećala sam se sve lošije i lošije. Bilo je to užasno; znati da je preostalo još samo nekoliko dana do očeva odlaska s ovog svijeta. Jednog po-slijepodneva prije no što sam trebala otići po dječake u školu zazvala sam anđele iz dubine svojega očaja. Anđeli Michael, Hosus, Elijah i Elisha pojavili su se točno ispred mene, a iza njih mnoštvo drugih anđela. Zaogrnuhli su me svojom ljubavlju, ona mi je dala snage i hrabrosti da pustim dušu svojeg oca, da je ne zadržavam.

Nježno su mi govorili: »Nisi sama, Lorna. Otiđi po djecu u školu.« Joe nije išao na posao toga dana; radio je u vrtu. Iznenada je ušao i rekao: »Lorna, vrlo si blijeda.« Odgovorila sam mu da sam dobro, no Joe je odlučio da će on otići po djecu u školu kako bih se ja mogla odmoriti.

»Ne«, rekla sam mu, »zaista sam dobro. Idemo zajedno po njih.« Bila sam umorna i uzrujana, no sjetila sam se da su mi anđeli rekli da odem po djecu u školu. Dok smo hodali po glavnoj ulici Maynootha, na putu prema kući ugodno sam se iznenadila: sreli smo mojeg tatu! Ovo je bio prvi put da sam ga srela u Maynoothu, znala sam da je to djelo mojih anđela. Tata je na sebi imao svoj najdraži »aran« pulover, onaj koji sam mu ja isplela i svoj šešir od tvida s ribičkim mušicama. Izgledao je pomalo zbunjeno, kao da nije bio siguran kamo je krenuo.

Djelovao je mnogo starije od svojih pedeset i šest godina. No bio je oduševljen što nas je sreo, a ja sam ga čvrsto zagrlila.

Otac je predložio da popijemo čaj u blizini. Dok sam sjedila i gledala ga, vidjela sam da svjetlost koja ga je okruživala nestaje: postojao je tek slabašni titraj, nit svjetlosti razbijene u stotine dijelova. Vidjela sam očeva anđela čuvara kako stoji iza njega, bio je mnogo viši od oca, pridržavao je njegovo tijelo i služio mu kao oslonac - održavao je vezu između duše i tijela.

- Otac je spomenuo da se ne osjeća dobro, da mu je teško disati. To je bio prvi put da je spomenuo tjelesnu poteškoću. Svaka sekunda s ocem sada je bila dragocjena. Otpratili smo ga do automobila i ja sam ga ponovno čvrsto zagrlila. Mislila sam da je to zadnji put da ga vidim živoga.

Sljedećeg dana, dok sam čistila povrće u kuhinji, anđeo mi je šapnuo: »Tvoj otac te dolazi vidjeti posljednji put.« Nisam stigla ni zavati svoje anđele, a čula se truba ispred kuće. Sve se usporilo. Bila sam iznenađena što vidim oca izvan automobila, stajao je kraj dvorišnih vrata, izgledao je kao da ih ne želi otvoriti, kao da ne želi ući.

Srce mi je silovito tuklo. Doviknuo mi je da je jako umoran, ali da je imao snažnu potrebu donijeti mi usisavač. Krenula sam mu otvoriti vrata, no on je rekao: »Ne, Lorna, imam užasnu težinu u plućima. Moram poći kući.« Stajao je s vanjske strane ograde, a ja s

dvorišne. Nisam mu otvorila. Njegov anđeo čuvar ga je nosio u rukama i vidjela sam samo slabašan tračak svjetlosti oko njega.

Možda se pitate zašto nisam otvorila vrata ograde, no poštovala sam očevu želju. Morali smo prekinuti vezu da bi nam se duše razdvojile, zato mi otac nije dopustio da otvorim vrata ograde - znao je da moramo ostati na suprotnim stranama.

Duboko u duši otac je znao da ta vrata ne smijemo otvoriti. Koliko je toga još znao u tom trenutku, ne znam. Nasmiješila sam se ocu, posegnula sam za njim i uhvatila ga za ruku. Pozdravili smo se i otac je otišao. Kasnije te večeri rekla sam Joeu da tata umire. Nije mnogo govorio, samo me držao u svojim rukama.

Dva dana kasnije duše su nam se potpuno razdvojile. Bilo je to na Dan svetog Patricka: 17. ožujka. Joeu nije bilo dobro pa sam mu rekla da ostane u krevetu. Zajedno smo doručkovali, a onda sam spremila djecu za odlazak u Maynooth na svečanu paradu u povodu proslave Dana svetog Patricka. U gradu je svečanost već bila u punom zamahu. Djeca su dobila slatkiše i rukovala se s klaunovima. Svi su se dobro zabavljali. Trudila sam se imati osmijeh na licu i izgledati veselo, da ne bih pokvarila dječje veselje, iako mi se činilo da parada nikada neće završiti.

Laknulo mi je kada se na putu kući kraj mene stvorio anđeo Michael. Osjetila sam njegovu ruku na ramenu kako me tješi. »Nisi sama, Lorna«, šapnuo mi je. Trudila sam se zadržati suze jer sam znala da će se djeca uzrujati ako me vide takvu, .

»Osjećam se tako prazno«, šapnula sam Michaelu, »a moj otac je otišao! Ne osjećam više nikakvu povezanost s njime. Otišao je.«

»Tvoj otac će ti doći, posjetit će te, duhom, u budućnosti«, rekao mi je Michael, »no samo nakratko. Zapamti što ste vas dvoje dijelili - tu povezanost, partnerstvo vaših duša.«

»Znam, Michaele«, odgovorila sam, »no upravo sada, onaj ljudski dio mene užasno pati.«

Anđeo Michael je hodao uz mene u tišini, dječaci su trčali ispred nas, a Ruth je sjedila u kolicima, njezine nožice su bile umorne. Nedaleko od kolibe, Michael me primio za ruku:

»Lorna, znaš da veza koju imaš s Bogom i sa svojim anđelima nikada ne može biti prekinuta.«

Stala sam i pogledala svojeg anđela. »Michaele, hvala ti. Baš sam to trebala čuti.«

Bilo smo kod kuće možda pola sata kada je stigao moj brat Cormac. Pogledala sam kroz prozor. Cormac je stajao ispred dvorišnih vrata. Nasmijala sam se. Ni on nije otvorio vrata; čekao je da mu ih ja dođem otvoriti. Moj brat nije bio svjestan svoje uloge u duhovnom blagoslovu našega oca; nije znao da će zauzeti očevu mjesto onoga trena kada bude prolazio kroz vrata. Na sekundu se pojavila zraka svjetlosti i ja sam znala da se to otac zahvaljuje.

»Znam, Cormac«, rekla sam, »našeg tate više nema.«

Cormac je rekao: »Pokušavam ti reći da je tata umro.« »Uđi, popit ćemo čaj«, rekla sam mu. Nakon jednog sata ili nešto kasnije svi smo otišli mojoj mami.

Trebam neko čudo

Čak i dok je Joe imao posao, nismo imali dovoljno novca. Često su nam isključivali struju jer nismo mogli platiti račune. Christopher je zbog svojega zdravlja morao biti na specijalnoj dijeti koja ne sadrži gluten. To je značilo da nisam mogla kupovati jeftinije proizvode, srećom uzgajali smo vlastito povrće i to nam je donekle olakšavalo život, a ja sam neprekidno zahvaljivala anđelima na našem vrtu.

Negdje, u podsvijesti, još sam uvijek imala neodređen osjećaj da me stalno netko gleda, ponekad sam strepila od riječi anđela Elijaha: da će me Sotona iskušati, koje je izrekao one večeri kada smo bili na izletu kraj jezera u Dona-deau. Pokušavala sam ne misliti na to, nadala sam se da se možda, ipak, neće dogoditi, no znala sam da je neizbježno.

Joe je na kraju dobio otkaz i u tvornici tepiha. Rekli su mu da mnoge otpuštaju, no vjerujem da je razlog bio njegovo zdravlje i dugotrajno izostajanje s posla. Dobio je privremeno zaposlenje u CIE, Irskom prijevoznom poduzeću. Kada je odlazio na posao, prvo bi prošetao da glavne ceste, a onda bi dignuo palac: ponekad bi mu se posrećilo, no češće su mu trebali sati da dođe na posao pa je uvijek kretao ranije.

Jednog jutra povezao ga je vozač s kojim je kasnije sletio s ceste; vozaču nije bilo ništa, no Joe je imao ozbiljan potres mozga. Bio je nekoliko dana u bolnici. Ustanovili su da je dijabetičar. Sve što mi je Elijah pokazao, sada se počelo ostvarivati. Joe se nikada nije vratio na posao u CIE.

Bio je kraj studenog, bližio se Božić, a mi smo jedva imali novca da iznesemo malo hrane na stol i održimo vatru. Jednog dana u vrtu sam brala sam prokulice i skupljala ih u vreću kada je počelo pljuštati. Bila sam mokra od glave do pete i osjećala sam se jadno, bila sam ljuta na anđele. »Ne možemo živjeti samo od povrća!« povikala sam na njih u suzama. Iznenada sam vidjela ruku, građenu od svjetlosti, kako poseže u moju vreću s povrćem. Digla sam pogled, a tamo je stajao anđeo Hosus; bio je moker kao i ja, što me nasmijalo i malo popravilo raspoloženje.

»Hosuse, zar ne razumiješ kako loše stoje stvari?« rekla sam mu. »Nemam ništa čime bih djeci uljepšala Božić. Trebam neko čudo; nemamo ništa osim povrća, a struja nam je ponovno isključena. Čak nemam ni svoj zaručnički prsten da ga založim. Već je založen i ne znam hoćemo li ga ikada moći otkupiti.«

Anđeo Hosus ispružio je svoje ruke i nježno mi obuhvatio lice. Gledati u njegove oči je kao da gledate u Raj.

»Lorna«, odgovorio je Hosus, »mi šapućemo ljudima, ali jako je teško nekoga navesti da nas posluša.«

»Zašto ljudi ne čuju anđele kao što ih ja čujem, Hosuse?« upitala sam.

»Lorna, ljudi čuju anđele, no pomisle da je to samo neka suluda misao pa zanemare to što su čuli. Ako neka osoba bilo kakvim znakom pokaže da sluša naš šapat i da je voljna pomoći drugome, makar i najmanjom gestom, poljuljat ćemo njegovo samopouzdanje. Ljudi su uvijek u strahu da će napraviti budalu od sebe; no to se nikada neće dogoditi budu li pomagali bližnjemu.«

»Hosuse, molit ću se da ljudi slušaju svoje anđele«, rekla sam mu.

Hosus je nestao, a ja sam se vratila u kućicu.

Nekoliko dana kasnije, samo dva tjedna prije Božića, išla sam prema školi po dječake. Pokraj mene se zaustavio automobil. Unutra su sjedili žena i muškarac. Muškarac je spustio prozor i pozdravio me. Isprva sam pomislila da su se izgubili, no kada sam pogledala u

automobil, jedva sam vidjela njihove anđele.

»Znamo da imate dvojicu sinova«, rekao je muškarac.

U tom trenutku njegova je supruga izašla iz automobila, otvorila prtljažnik i izvadila veliku vreću govoreći: »Ovo je od Djeda Božićnjaka. Naši dječaci su to prerasli.«

Bila sam bez riječi. Nisam mogla vjerovati! Prije no što sam se snašla, žena je sjela u automobil i odvezli su se. Povikala sam za njima: »Hvala!«

Automobil je na tren zasjao. Dok su se penjali uzbrdo, smijala sam se na glas i poskakivala od sreće, zahvaljivala sam anđelima: »Hvala vam, moji anđeli. Ovi ljudi su vas poslušali!« Bila sam presretana. Otvorila sam vreću i vidjela raznovrsne igračke za svoje dječake.

Požurila sam, jer sam željela ostaviti vreću kod Jima, mesara, tako da dječaci ne vide što imam za njih. Dok sam ih čekala u školskom dvorištu bila sam još uvijek pod dojmom, ushićena, oduševljena; nisam mogla dočekati da ispričam nekome što mi se dogodilo. Gotovo sam eksplodirala od nestrpljenja da što prije kažem Joeu.

Čim se ukazala prilika, kad djeca nisu bila u blizini, detaljno sam mu ispričala što se dogodilo. Joe je pokušao otkriti tko su ti ljudi, jer je poznao većinu ljudi u našem kraju. Za razliku od njega, ja nisam poznavala gotovo nikoga. Zapravo mi je tek nedavno bilo dopušteno sklopiti nekoliko bliskih prijateljstava. Iz nekoga razloga anđeli su od mene tražili da budem poprilično usamljena. Naravno, imala sam svoju obitelj, no ponekad bih voljela imati više prijatelja.

Joe je mislio da su naši dobri Samaritanci par koji je poznao iz Leixlipa.

Ako su to i bili oni, nikada im nije zahvalio jer nismo bili sigurni.

»Zar nisi svjestan da je sve ovo zasluga anđela?« rekla sam mu.

Nasmijao se i rekao: »Hvala vam, anđeli.« I ja sam se nasmijala; laknulo mi je.

No božićna večera bila je druga priča. Dva dana prije Božića Joe i ja nismo vidjeli način kako da kupimo pakiranje kolačića, a kamoli puricu. No anđeli su mi se i dalje ukazivali, stalno su mi govorili da se ne brinem, da ih netko sluša.

Na Badnju večer djeca su bila silno uzbuđena; nisu mogli dočekati Djeda Božićnjaka. Ja sam oduvijek voljela Božić; mislim da je to divno vrijeme. Diljem kršćanskog svijeta vrijeme Isusova rođenja mora biti vrijeme kada posežemo jedni za drugima, vrijeme međusobnog pomaganja, dijeljenja i građenja razumijevanja, rušenja granica i pokapanja mržnji; vrijeme kada moramo pustiti svoju želju za ljubavlju i mirom da se uzdigne.

Legla sam te večeri razmišljajući o božićnoj večeri koju nećemo imati, no zahvalila sam anđelima na svemu što su već učinili za nas i rekla sam im koliko se veselim dječjim licima i njihovu uzbuđenju kada vide svoje darove.

Sljedećeg jutra, na sam Božić, djeca su se probudila u šest sati. Na vatri je još bilo žara pa je Joe otišao po još sitnih drvaca. Nije ni otvorio vrata hodnika kada me pozvao i vratio se u dnevni boravak s omotnicom u ruci. Na omotnici nije ništa pisalo.

Joe ju je otvorio i u tom trenutku anđeli su ispunili sobu, a svjetlost oko njih je treperila. Joe je izvukao dvije novčanice od dvadeset funti iz omotnice. Nisam mogla vjerovati svojim očima - bila sam potpuno izvan sebe. Bacila sam ruke oko njegova vrata.

Djeca su nas pitala što se događa, a Joe i ja smo im uglas rekli: »Djed Božićnjak je i nama donio dar!« Završilo je tako da su nam djeca obgrlila noge.

Zamislite kako netko stavlja dvije novčanice u omotnicu, dolazi do naše kuće pješice ili automobilom, tiho otvara vrata ograde, na vrhovima prstiju se šulja do naših ulaznih vrata i gura omotnicu ispod njih. Moralo je biti jako kasno kada je to učinjeno, jer smo Joe i ja legli poslije ponoći. Tko god to bio, nama je ostao nepoznat: nije bilo nikakve poruke, ili posjetnice, ništa nisu očekivali zauzvrat. Bilo je, kao, poslano od Boga. Uljepšali su nam Božić. Zahvalna sam im, tkogod to bio, jer su slušali svoje anđele.

Oduvijek sam govorila djeci da je ime Djeda Božićnja-ka zapravo nastalo od imena

svetog Nikole, a sveti Nikola djeluje kroz nas ljude, nadahnjuje nas da darujemo druge. Tog dana sveti je Nikola očito bio jako zauzet kod nas, zajedno s anđelima.

Četrdeset funti u to je vrijeme bio velik iznos - nama je to značilo, otprilike, osam tjedana osiguranih osnovnih namirnica. Osjećali smo se kao milijunaši! Joe je sastavio popis za kupnju: limunada, kolačići, malo slatkiša i ostale sitnice, ali najvažnije od svega je bilo - pile, da se djeca mogu pretvarati da imaju puricu za ručak. U međuvremenu, prije no što smo krenuli u kupovinu, zabavljali smo se igrajući se s djecom.

Osjećala sam se prekrasno i kada smo se spremali za odlazak na misu i na putu prema crkvi. Dok smo zajedno prolazili kroz vrata crkve, rekla sam Joeu: »Nadam se da će u prodavaonici imati pečene piletine.« Joe me nasmijao rekavši: »Kakva neobična misao prije mise.« No tijekom mise molila sam i za tu piletinu! Zahvalila sam Bogu i anđelima na svemu, a posebno na onome tko nam je ostavio omotnicu ispod vrata.

Nakon mise zaputili smo se prema jedinoj prodavaonici u Maynoothu koja je radila na božićno jutro - Barry's na Glavnoj ulici.

Čim smo skrenuli na uglu Glavne ulice, ugledala sam anđela Hosusa na ulazu u prodavaonicu. Zračio je ljubavlju. Joe i djeca ušli su prije mene, ja sam oklijevala na tren. Hosus mi je dodirnuo rame, a ja sam mu rekla: »Hvala ti na sjajnom daru ljubavi.«

»Osjećaš li miris piletine?« pitao me je Hosus i nestao.

U prodavaonici je bila gužva. Ljudi su kupovali sitnice i čestitali si međusobno Božić, te željeli jedni drugima sretnu Novu godinu. Joe je bio kod pulta, razgovarao je s prodavačicom, gospodom Barry. Rekla mu je da ima nekoliko narudžbi za piletinu, većinom od starijih ljudi, no da imamo sreće jer je stavila peći više komada nego što je naručeno.

Gospoda Barry imala je velik osmijeh na licu, znam da joj je bilo drago što je stavila nekoliko pilića više. Nakratko se iza nje pojavio njezin anđeo, a ja sam mu kimnula i bez riječi zahvalila, njemu i gospođi Barry koja ga je poslušala.

»Neće biti gotovi još pola sata«, rekla nam je gospođa Barry. Joe je rekao da je to u redu i dao joj ostatak popisa.

Šetali smo gradom, gledali izloge i zabavljali dječake. Ruth je spavala u kolicima. Miris pečene piletine bio je predivan. Gospođa Barry nam je rekla da smo stigli baš na vrijeme jer je upravo izvadila piliće iz pećnice. Dobro nam je zamotala jednog i stavila ga u vrećicu. Ostatak namirnica bio je u kutiji. Joe joj je platio, zahvalili smo i zaželjeli joj sretan Božić.

Joe je ponio kutiju, a ja toplu vrećicu i krenuli smo našoj kućici.

U kuhinji je Joe odložio kutiju na stol, a djeca su mu uzbuđeno pomagala vaditi slatkiše, kolačiće i limunadu. Bila je to prava gozba.

Pogledala sam pile i okrenula se prema Joeu: »Ne mogu vjerovati. Pile je nadjeveno - zar nije lijepo od gospođe Barry što je to učinila, ne samo da je ispekla piliće na Božić, nego ih je i punila nadjevom.«

Kada je ostatak večere bio pripremljen, upalili smo svijeće. Pile smo stavili na sredinu stola. Večera je bila prekrasna: ta piletina je bila bolja od bilo koje purice koju sam ikada jela. Bio nam je to prekrasan Božić.

* * *

Sljedećih nekoliko mjeseci bilo je vrlo hladno. Stalno je padao snijeg. Bili smo u vrtu. Grudali smo se, a djeca su počela graditi snjegovića. Gledala sam svojega mlađeg sina Owena kako kotrlja veliku grudu snijega kad mi je jedan anđeo šapnuo nešto na uho, no nije se ukazao.

»Jesi li to ti, anđele Hosuse?« upitala sam.

»Ne, ja sam Owenov anđeo čuvar«, odgovorio mi je, još uvijek nevidljiv. »Želim da i

dalje promatraš sina. Pokazat ću ti nešto.«

U tom trenu Owen je povikao: »Mama, pogledaj grudu.« Njegov stariji brat Christopher mu je pritrčao u pomoć i u tren oka zajednički su gurali golemu grudu koja je bila veća od Ovvena. »Ova vam gruda može biti snjego-vićevo tijelo«, rekla sam im i krenula prema kući. »Sada vam još samo treba gruda, veličine nogometne lopte, za glavu, nekoliko kamenčića za oči i usta i mrkva za nos.«

U tom trenu zaustavio me Owenov anđeo: »Kamo ideš, Lorna?« Mislila sam da je anđeo želio da vidim kako dječaci guraju snježnu grudu - okrenula sam se i ugledala ga. Owenov anđeo mi se ukazao.

Bio je vrlo visok, oči su mu bile iznenađujuće smaragdno-zelene i osmijeh mu je zračio. Učinilo mi se da govori: »Pogledaj što si umalo propustila kada si mu okrenula leđa, Lorna.« Na sebi je imao odijelo koje je izgledalo kao oklop, vrlo lijepo, srebrne boje, no u tren oka promijenio je boju u plameno-crvenu, koja je bila u jakom kontrastu s bjelinom snijega svuda uokolo. Stopala su mu bila kao ukopana u snijeg, sjala su pod njim, no znam da mu noge uopće nisu doticale tlo, pa čak ni snijeg. Sam pogled na Owenova anđela me je usrećio.

»Lorna, pogledaj svojeg sina«, dok je anđeo izgovarao te riječi, Owen se uspravio i okrenuo se od velike grude koju je gurao prema meni s velikim osmijehom na licu, bio je jako ponosan na sebe. U sljedećem trenutku ugledala sam veličanstvenu, prekrasnu energiju koja je izlazila iz Owenovih prsa i rasla iz sekunde u sekundu. Poprimila je oblik štita, no već sljedeće sekunde preoblikovala se u oblik prekrasnog srca. To srce je bilo puno života: obojano smaragdno-zelenom i plavom bojom, kao dvije brze rijeke koje se isprepleću. Plutalo je pred prsima mojega malenog sinčića, izravno povezano s njim. Bila sam zapanjena! Taj mi je prizor oduzeo dah.

»Što to znači?« upitala sam.

Shvatila sam da Owenov anđeo stoji s moje lijeve strane i drži ruku na mojem ramenu, pa sam se htjela okrenuti prema njemu, no rekao mi je da to ne činim. Poslušala sam ga. Nastavio je: »Srce je simbol štita života; onoga koji daje život i ljubav, zaštitnika zemlje, zaštitnika onoga što je dobro i loše.«

Nasmiješila sam se: »To je jako velika zadaća za odraslog muškarca, a kamoli za maleno dijete.«

Zamolila sam Owenova anđela da mu pomogne na njegovu putovanju, da ga vodi i štiti.

»Lorna, kada Owen odraste, možeš mu reći što si danas vidjela i možeš mu reći da je moje ime Traffikiss.«

Gledala sam Owena kako s bratom gura još jednu grudu i promatrala kako štit ispred njegova srca polako nestaje, osjetila sam i kako Traffikissov dodir nestaje s mojega ramena. Nakratko sam vidjela Traffikissa kako stoji nad Owenom, a onda je Owen pao na koljena, smijao se i pozvao me da mu pomognem.

Sotona pred vratima

Prije nekoliko godina na izletu pokraj jezera anđeo Elijah mi je rekao da će me Bog staviti na kušnju pred Sotonom. Nakon nekog vremena Elijah me je opet posjetio i rekao mi da će Sotona ubrzo stići do mene.

»Mogu ga osjetiti kako mi se približava«, rekla sam. Bila sam u velikom strahu, zbog sebe i svoje djece.

»Ne boj se«, rekao mi je Elijah. »Dokaži svoju vjeru u Boga.«

Teško je to opisati no od trenutka kada mi je Elijah kraj jezera ispričao sve ono, mogla sam osjetiti Sotonu kako mi se približava. Zamislite, mogla sam ga osjetiti iako je bio milijun kilometara daleko i ponovno kada se približio na tisuću kilometara, pa na stotinu. Godinama se približavao i cijelo vrijeme sam ga osjećala. Sada mi je Elijah samo potvrdio da je u blizini.

Sotona se sve više približavao. Jednoga dana, oko podneva, došli su anđeli Michael i Hosus zajedno sa svim mojim anđelima i napravili polukrug ispred mene. Rekli su mi da to rade zato da ne osjetim veliko zlo koje izlazi iz Sotone. Nakon toga su moji anđeli nestali i više ih nisam mogla vidjeti. Vratila sam se u kuću i zatvorila vrata za sobom, ali znala sam da on stoji pred dvorišnim vratima. Osjećala sam užasnu hladnoću, kao da sam smrznuta; kao da netko crpi sav život iz mene.

Bilo je to kao da stojim na tračnicama i gledam brzi vlak kako mi strelovito prilazi, a rečeno mi je da će stati točno ispred mene, samo ako imam dovoljno vjere. Ponavljala sam si što mi je Elijah rekao: dokaži svoju vjeru u Boga.

Mislim da je Sotona tjednima bio na dvorišnim vratima. Bila sam u stalnom stanju ošamućenosti, izgubljena u vremenu. A onda, jedne večeri, baš kad sam legla u krevet, osjetila sam da stoji pred ulaznim vratima kuće. Osjećala sam njegovu moć, bila je nevjerojatno snažna. Zazvala sam svoje anđele, no činilo mi se da ne odgovaraju. Joe i djeca spavali su u našoj sobi. Mora da su ih Bog i anđeli uspavali u dubok san.

Sjedila sam u krevetu, privučenih koljena, s pokrivačem navučenim do brade. Tresla sam se od straha. Sjedila sam tako neko vrijeme i tada, iznenada, svi su se moji anđeli - Hosus, Michael, Elijah - pojavili i okružili me. Rekli su mi da se ne bojim, a onda su, isto tako brzo kao što su se pojavili, nestali.

Osjetila sam blizinu Sotone, ušao je u kuću. Došao je do spavaće sobe, a kada je u nju ušao: sve je nestalo uključujući Joea i djecu. Sve je nestalo u tami, čak i krevet na kojem sam sjedila. Ostala sam sama sa Sotonom.

Bilo je užasno osjetiti njegovu moć: sve zlo, teror, užas. Ne znam je li to doista bio on, ili kako je on ili ona izgledala, bila je to masa zla i tame, velike snage i moći. Bio je pun samopouzdanja i sigurno nije imao nimalo straha u sebi.

Tada je Bog stupio u tamu. Pojavio se u ljudskom obliku, kao mladić, baš onako kao što je izgledao kada mi se ukazao na susretu molitvene zajednice. Bio je ogrnut blistavom bjelinom, njegovo lice je zračilo, njegova kosa bila je tamna, do ramena. Stao je s moje desne strane, ispružio je svoju ruku i primio moju.

Imati Boga u svojoj blizini, zdesna, daje snagu. Znala sam da Bog drži Sotonu na udaljenosti, da mu ne dopušta da mi se približi.

No još uvijek sam bile prestrašena, više no ikada u svojem životu. Tresla sam se.

Sjedila sam u krevetu, sa Sotonom meni slijeva - ta golema lama, to veliko zlo - a zdesna mi je bio Bog. Nisam mogla jasno vidjeti Sotonu, bio je samo tamna masa, no Boga sam mogla vidjeti kristalno čisto. Kada bih pogledala Boga, sav strah je nestajao, no kada bih

pogledala prema Sotoni, vraćao bi se jači no prije.

Shvatila sam da me Bog iskušava, da moram pokazati da se ne bojim Sotone; da sam jača od njega i da ga mogu odgurnuti. Isto tako sam znala da mi Božja prisutnost i njegov dodir daju snagu koja mi je potrebna da to i učinim. Tri puta sam ponovila: »Odlazi, Sotono. Ja biram Boga. Jača sam od tebe.«

Svaki put kada bih to izgovorila, zakoračio je unatrag, nakon trećeg puta izašao je iz spavaće sobe. Tada ga je Bog odgurnuo - van iz moje kuće, van s toga područja. Bilo je to kao da je gurnut u dugačak tamni tunel ništa-vila. Toga dana dokazala sam Bogu da imam dovoljno vjere da odgurnem Sotonu od sebe.

Sotona postoji: uopće ne sumnjam u to. Ako pustimo Sotonu u naše živote on će ući. Pravit će se da je »Bog«, može dopustiti i velikim stvarima da nam se dogode. Može donijeti bogatstvo, uspjeh; no za sve to ćemo platiti preveliku cijenu. Sotona ne želi da se duhovno razvijamo, suprotstavit će se onima koji pokušavaju otvoriti srca i umove drugih i pomoći im da vide razliku između dobra i zla.

Čovjek se duhovno razvija. To je dio evolucije: ljudsko tijelo se mijenja, tijelo i duša se združuju i s vremenom postaju jedno. Primijetila sam da ljudi već postaju manje uvjetovani, da su sve radoznaliji, da više pitaju, da su otvoreniji prema istraživanjima duhovne prirode. Bog nas sve u nekom trenu iskušava; to je dio našega duhovnog rasta. Svi mi imamo snagu i možemo odgurnuti Sotonu od sebe. To je nešto što nikada ne smijemo zaboraviti. Ako ga odgurnemo, on će napraviti jedan korak unatrag jer tako mora.

Na žalost, još uvijek će biti tu, no njegova će moć oslabjeti. A mi uvijek možemo pozvati Boga i njegove anđele da nam ojačaju ruke, naša uvjerenja i našu vjeru.

* * *

Joeov dijabetes postao je kroničan. Cesto bi gubio svijest ili se osjećao slabo, a ponekad je Christopher znao iz vrta utrčati u kuću vičući da je tata pao. Bilo je teško i njemu i nama. U većini slučajeva dijabetes dobro reagira na lijekove, ali u Joeovu slučaju to nije bilo tako jednostavno; liječnici, usprkos svim nastojanjima, nisu uspijevali kontrolirati bolest. Bili su svjesni da bolest utječe na njegovo srce. Joe nije radio od onoga trenutka kada mu je dijagnosticiran dijabetes; bio je na razgovoru za posao čuvara na Sveučilištu Maynooth - što bi bilo praktično, jer je bilo blizu kuće - no u zadnji tren su mu rekli da odustaju i da mu ne mogu ponuditi posao zbog loših rezultata liječničkog pregleda. Joe je bio gorko razočaran.

Jedanput od mnogo puta provedenih u bolnici, medicinska sestra je predložila da uvedemo telefon u svoju kuću. Zahvaljujući lokalnim zdravstvenim službama nakon otprilike šest mjeseci uveli smo telefon, no koristila sam ga isključivo za hitne slučajeve i dolazne pozive, bojala sam se da ne napravimo veliki račun. Nedugo nakon uvođenja telefona, djeca su se igrala u vrtu, pred kućom se zaustavio automobil. Ja sam iza čistila jedno od spremišta. (Provodili smo mnogo vremena u vrtu - imali smo nekoliko kokoši, a susjed nam je darovao psića.) Začula sam muški glas koji je pozdravljao: »Dobar dan!« Izlazio je iz automobila u kojem je sjedila žena s djetetom. Pitao me je li na pravom mjestu. Nasmiješila sam se i rekla: »Ne znam. Koga tražite?«

»Iscjelitelja«, odgovorio je, »mojoj supruzi nije dobro.«

Nasmiješila sam se iako sam osjetila nesigurnost. Znala sam da traži mene, no do sada me nitko nije tako nazvao. Zapravo, zbunjivalo me kada bi me netko nazvao iscjeliteljem - nisam se osjećala dostojnom toga imena. Duboko sam udahnula i rekla: »Na pravom ste mjestu. Molim vas, udite.«

Ušli smo u kuhinju. Predstavili su se kao Fintan i Peg, sin im se zvao Eamon. Dječak se ostao igrati s mojom djecom, kokošima i psićem. Ovo je bio prvi put da netko dolazi do kolibe i traži moju pomoć; nikada nisam saznala tko ih je poslao k meni ili im rekao da sam

iscjelitelj. Oni će biti prvi od mnogih.

Kada sam nakon puno godina srela Fintana, rekao mi je da je znao da je na pravom mjestu čim je vidio kućicu, djecu, kokoši i psića. Rekao mi je da se zdravlje njegove supruge znatno poboljšalo nakon toga posjeta.

Jednog dana nazvala me žena Josie, netko joj je dao broj mogega telefona. Njezinu sinu dijagnosticirali su rak pa je došla k meni tražeći podršku. Zamolila me da primim još jednu obitelj čiji je sin isto imao rak, pa smo se dogovorili da dođu sljedećeg ponedjeljka.

U ponedjeljak ujutro, oko petnaest do jedanaest, pred ogradom se zaustavio automobil. Otvorila sam vrata i uz dobrodošlicu pozvala obitelj unutra. Rukovali smo se dok su ulazili u kuhinju, otac se predstavio kao Dermot, njegova supruga Susan i njihov sin Nick. Sjeli smo za stol u malenoj kuhinji, Nick se igrao s igračkama koje mu je majka ponijela, a ja sam razgovarala s njegovim roditeljima. Nakon nekoliko minuta široko mi se osmjehnuo i rekao: »Mama, prestani pričati, pusti Lornu da me blagoslovi i da mi kaže ime anđela koji će mi pomoći da ozdravim. A onda ću otići van igrati se u vrtu.«

Otac mu je rekao da ne bude tako nestrpljiv i da mi da malo vremena, no ja sam rekla da je to u redu.

»Reći ću vam što ćemo učiniti«, rekla sam im, »ja ću blagosloviti Nicka i moliti se nad njim, a pitat ću i anđela za ime. Nick, sjedni mami ili tati u krilo.« On je sjeo u očevo krilo. »Ne mogu ti obećati da će ti anđeo čuvar odati svoje ime, Nick«, rekla sam mu, »stoga se moraš moliti sa mnom i zamoliti svojeg čuvara da ti otvori srce i um. Kada završim, možeš se ići igrati u vrt, a ja ću razgovarati s tvojim roditeljima.«

Pogledala sam ga i zamolila Boga da mi pokaže gdje je smješten njegov rak. Vidjela sam ga, no to nisam nikome rekla. Bio je poprilično agresivan i pomislila sam u sebi: »O Bože, stvarno će trebati čudo da ovo preživi.« Palo mi je na pamet da Nicku možda nije suđeno da preživi, možda je smisao njegova života da se zbliži s Bogom i upozna svojeg anđela. Bila sam svjesna da ovo može biti i dio putovanja njegove obitelji.

Dok sam nad Nickom molila Boga da pošalje čudo koje će mu pomoći da ozdravi, na trenutak se pojavio njegov anđeo čuvar. Rekao mi je da ovo čudo ne može biti ostvareno, da moram reći njegovim roditeljima da provode koliko god više vremena mogu sa svojim sinom jer im je zajedničko vrijeme dragocjeno. Nisam im smjela izravno reći da će im sin umrijeti, jer nisu još bili spremni prihvatiti tu činjenicu. Trebala sam i Nicku reći ime njegova anđela.

Dok sam molila nad njim, Nick je sjedio vrlo mirno na očevu krilu, kada sam završila - blagoslovila sam ga, a on je skočio s očeva krila i rekao: »Reci mi ime mogega anđela!«

»Sjedni još malo u očevo krilo«, rekla sam mu, »pa ću ti moći reći njegovo ime i opisati ti ga. Nick, tvoj anđeo čuvar izgleda veličanstveno. Ima odjeću koja svjetluca u svim bojama, ima ogrtač koji je u stalnom pokretu. Na nogama ima prekrasne zelene čizme, najljepše zelene boje koju sam ikada vidjela.

Sežu mu do koljena, a ukrašene su velikim, četvrtastim, srebrnim kopčama. Oko struka mu je zlatni remen, na sredini kojeg je još jedna srebrna kopča.«

Nick je sjedio potpuno miran na očevu krilu, nije skidao pogled s mene. Mogla sam vidjeti njegovo uzbuđenje dok sam mu opisivala anđela čuvara.

»Kosa mu je crvena poput plamena«, nastavila sam, »a oči su mu poput zvijezda. U lijevoj ruci ima nešto što izgleda kao mač, a zapravo je mač od zrake svjetlosti koja blista. Tvoj anđeo čuvar ti je poručio da ga kada se osjećaš loše, samo zamoliš za pomoć, a on će te tada dotaknuti svojim mačem i ti ćeš se osjećati bolje.«

Nick je opet skočio s očeva koljena pitajući: »Mogu li se sada ići igrati?«

Njegov otac ga je odveo u vrt. Njegova majka ostala je nasamo sa mnom. Počela je plakati i upitala me: »Sto su anđeli rekli?«

Priznajem, teško mi je kada me roditelj upita: »Što su anđeli rekli?« a vijesti nisu dobre. Što da im kažem nekad se roditelji pitaju: »Što sam skrivio? Jesam li nešto jako

zgriješio? Je li ovo način na koji me Bog kažnjava?« Moramo shvatiti da je ovo naš put; naše putovanje koje smo sami odabrali, mnogo prije no što smo se rodili u ovom svijetu.

»Pogledajte svojega sina«, rekla sam joj. »Pogledajte sve to povjerenje, vjeru koju on ima. On se ne boji. On se ne boji ozdraviti i otići Bogu. Slušajte svojega sina; on će vam prenijeti mnoge poruke.«

Kad je Nickov otac ušao u kuću, razgovarala sam s oboje još nekoliko minuta. Rekla sam im da im anđeli poručuju da provode što je moguće više vremena sa svojim sinom.

Cijela obitelj je otišla. Kasnije su mi se redovito javljali. Uvijek kada je Nick bio u bolnici ili se loše osjećao, zamolio bi roditelje da me nazovu kako bih zatražila od njegova anđela da mu svojim svjetlosnim mačem pomogne.

Čim bi me njegovi roditelji nazvali, bol bi mu nestala. Nick je, naravno, mogao sam zamoliti svojeg anđela čuvara za pomoć, ali zapazila sam, često bolesna djeca mole roditelje da me nazovu. Pretpostavljam da im to ulijeva veću sigurnost.

Jednom prilikom, dok je Nick bio u remisiji, zamolio je roditelje da ga dovedu k meni. Inzistirao je da me vidi nasamo, tražio je od roditelja da ga pričekaju u automobilu. Kada smo ostali sami, Nick mi je rekao da on cijelo vrijeme razgovara sa svojim anđelom čuvarom. Pričao mi je da mu je njegov anđeo objasnio da će ga u budućnosti, možda uskoro, on odvesti u Nebo. Nick je rekao da je to u redu što se njega tiče, jer sada već ima devet godina. Pripovijedao je i roditeljima o svojem skorom odlasku u Nebo, no oni su mu odgovorili da ne žele voditi takve razgovore.

Nick mi je rekao da mama nije mogla prestati plakati. »Ja govorim mami da mi ne smeta to što ću ići u Nebo i da je to u redu, no ona me ne sluša.«

Pitala sam ga: »Želiš li da ja razgovaram s tvojim roditeljima?«

»Da. Možeš li to učiniti, Loma?«

Čvrsto sam ga zagrlila i rekla: »Molit ću sad nad tobom i blagosloviti te, nakon toga ću razgovarati s Bogom i tvojim anđelom čuvarom, pitat ću ih što da kažem tvojim roditeljima. Zamolit ću i njihove anđele čuvare da im pomognu da te puste kada dođe vrijeme da odeš u Nebo.«

Molili smo zajedno i blagoslovila sam ga. Otišli smo do automobila, pa sam pozvala njegove roditelje, Dermota i Susan, da uđu. Naša kuja, Heidi, se okotila i Nick se veselo igrao s njom i štencima pod drvetom u vrtu. Smješkala sam se dok sam ih promatrala. Nickovi roditelji su se uskomešali oko njega, on im je rekao da ga ostave na miru dok se igra, a oni neka uđu sa mnom u kuću i neka poslušaju što im njegov anđeo čuvar poručuje.

Susan me zabrinuto pogledala dok smo ulazile u kuhinju. Sjeli smo za kuhinjski stol i počela sam im govoriti, najnježnije što sam mogla o onome što mi je Nick rekao: o njegovu anđelu čuvaru koji je će ga uskoro odvesti u Nebo. Zamolila sam ih da se potrudu, koliko god budu mogli, biti snažnima, da poslušaju svojega sina i da provedu s njim što više vremena. Plakali su zagrljeni i dugo jecali. Srce mi se paralo pred tim prizorom.

Na kraju su oboje progovorili. Rekli su mi da su slušali Nicka dok mi je u ovih nekoliko posljednjih mjeseci govorio o svojem anđelu čuvaru i o tome kako će ga odvesti u Nebo, no da im je bilo neizmjereno teško nositi se s tim. Bili su posramljeni time što je Nick morao mene zamoliti da razgovaram s njima i da ih zamolim da ga slušaju. Zagrlila sam ih oboje i blagoslovila.

Nekoliko dana kasnije Ruth je ušetala u kuhinju i pitala me: »Mama, sjećaš se onog dječaka s kojim sam se igrala u vrlo neki dan? Baš mi se sviđa; stvarno je krasan dječak. Kako se zove?«

»Nick«, odgovorila sam.

»Znam da je bolestan, mama. Hoće li ozdraviti?«

»Ne, on će otići u Nebo«, odgovorila sam joj.

Vidjela sam suze u očima svoje kćeri dok je govorila: »To nije fer! On je tako divan

dječak!«

Zagrlila sam ju; dugo sam ju držala u naručju, a onda mi je rekla: »Sada sam dobro, mama«, i otišla je pisati zadaću.

Nekoliko mjeseci kasnije Nickovo se stanje pogoršalo, opet je stalno bio po bolnicama. Svako malo bi me nazvali njegovi roditelji, jer je tako Nick od njih tražio, da zatražim da bol bude odnesena. Uvijek bi se tako i dogodilo, zahvalna sam Bogu na tom čudu. Jednog dana nazvala me Susan i rekla mi da je Nick večer prije mirno, u snu preminuo.

Rekla sam njegovo majci da uvijek ima na umu kako je Nick prekrasna duša u Nebu i da je pokraj nje svaki put kada ga zatreba.

Teško je opisati utjecaj koji je Nick imao na svoju obitelj, roditelje, sestre i braću. Izgubili su sina i brata, ali ipak su njegova bolest i smrt oživjeli cijelu obitelj. Nick im je pokazao veliko suosjećanje i ljubav: kao da je sam Bog sjajio kroz to dijete. Bio je drugačiji; na neki način već je bio anđeo, obasjavao je sve one koji su dolazili u dodir s njim. Ako uđete u dječju bolnicu, naći ćete teško bolesnu djecu, no usprkos tome, sva su ta djeca sretna, puna ljubavi. Malo njih u sebi ima gorčinu ili srdžbu. Kao da su ovdje da nam pokažu svoju svjetlost. Oduvijek sam zadivljena mudrošću djece. Smrtno bolesna postaju vrlo produhovljena, jako odrasla, prepoznaju bit stvari čak i u dobi od četiri godine. Sve to je vrlo zanimljivo i prekrasno.

Još nešto valja zapamtiti o djeci: koliko je velika njihova duhovna otvorenost uma kada su vrlo mladi. Kako i ne bi bili, kada su tek nedavno sišli s Nebesa. Većina njih uglavnom vidi anđele, iako kasnije to zaborave. Mnogo njih vidi čak i duhove; posebno duhove baka i djedova, ili druge rodbine koji ih dolaze zaštititi. Često se događa da mi vrlo mala djeca govore: »Djed se igrao sa mnom.« Čula sam roditelje da im je dijete pričalo kada su listali obiteljske albume kao da poznaje neke osobe s fotografije, a zapravo su one preminule puno prije njihova rođenja. Dijete ponekad ima poruku za roditelje.

Djeca su izvori mudrosti, čak i s drugog svijeta, i trebali bismo ih pažljivije slušati.

* * *

Sve me je više i više ljudi posjećivalo. Joeu je bilo loše, rijetko je izlazio iz kuće, a kada su ljudi dolazili, on bi nestao. Bio je vrlo ponosan čovjek i nije želio da itko zna da je bolestan. Nitko od onih koji su dolazili k meni nisu znali što se događa u mojem životu, ili o poteškoćama s kojima sam bila suočena zbog muževljeve ozbiljne bolesti, ili o saznanju koje su mi anđeli donijeli: da moj suprug neće još dugo biti uz mene.

Jedna žena me je posjetila, trebala je intervenciju anđela. Studirala je medicinu i zvala se Marian. Rekla mi je kako je pod velikim pritiskom i da se teško nosi s teretom ispita. »Čula sam da vi razgovarate s anđelima«, rekla mi je. »Vjerujem u Boga. Imam povjerenja i vjerujem u anđele, ali sada zaista trebam pomoć jer sam pod velikim pritiskom i bojim se da ću se slomiti.«

Marian je studirala medicinu, željela je postati liječnicom, bila je jako blizu kraja studija, no strepila je od završnog ispita. Očajnički je željela postati liječnicom, znala je da može biti dobra u tom poslu, no cijeli taj dugotrajni proces studiranja ju je umorio. Rekla sam joj da su je njezina vjera i njezino povjerenje u samu sebe pogurali ovako daleko tijekom teških vremena, osim toga Bog joj je već bio poslao anđele da joj pomognu izdržati do kraja. Molile smo se Bogu i anđelima da joj pošalju one anđele koji će je naučiti kako da položi ispit i koji će je voditi dok ne postane produhovljena, brižna liječnica puna ljubavi.

Svi mi imamo svojega anđela čuvara uza se, on je čuvar naše duše koji može dopustiti drugim anđelima da nam uđu u život i pomognu nam u posebnim okolnostima. Ja sam pozvala anđele učitelje: oni često dolaze i odlaze, a i razlikuju se od anđela čuvara. Dakle nas dvije smo molile za skupinu anđela koji će joj biti učitelji. Još dok smo molile, vidjela sam tri

anđela. Koračali su u našem smjeru, no još nisu stigli do nje.

»Sva tri anđela uzela su muški oblik, nema 'žena' među njima, nadam se da ti to ne smeta«, rekla sam joj.

Marian se istovremeno smijala i plakala od olakšanja, zatražila je da zamolim Boga da joj anđeli stignu prije'no što ode od mene jer ih zaista treba. Molila sam nad njom. Zamolila sam Boga da joj da pouzdanje, hrabrost i sve sposobnosti koje joj trebaju. Također sam molila za nadu, jer ju je morala naučiti vidjeti u vlastitom životu. Čim sam završila s molitvom, pokušala sam doznati imena triju anđela koja su poslana da joj pomognu. Rečeno mi je da ih može zvati 'Tri zvijezde'. Već su stigli i čekali su je pred vratima, da ona stupi u svoj novi život.

Nedavno, mnogo godina nakon spomenutog posjeta, primila sam poziv od Marian. Uspješno je završila fakultet, postala je liječnicom, radi preko oceana i daje sve od sebe da pomogne ljudima. Nazvala me je jer se željela zahvaliti anđelima. »Morala sam vas nazvati i zamoliti vas da im zahvalite, vjerujem da će poruka ovako brže stići do njih«, rekla mi je.

Morala sam se nasmijati. Rekla sam joj da im zahvaljujemo već ovim telefonskim razgovorom. Podsjetila sam je da ne zaboravi zazvati svoje anđele svaki put kada ih zatreba. »Oni su još uvijek uz tebe. Nikada te nisu napustili. Ti još uvijek imaš pred sobom putovanje koje moraš svladati i mnogo poslova koje moraš izvršiti«, rekla sam joj.

Marian je vjerovala dovoljno duboko da zatraži od anđela pomoć: ona je anđele ovlasila da joj pomognu, a zauzvrat oni su njoj dali moć.

* * *

U većini slučajeva ljudi su dolazili k meni, no ponekad, u posebnim okolnostima, ja bih odlazila u domove onih koji su me trebali. Najčešće bi došli po mene automobilom i odvezli me. Jednoga dana odveli su me u veliku staru kuću da posjetim teško bolesnog, trogodišnjeg dječaka. Bio je iznuren, teško je disao; nije mogao ni ustati iz kreveta.

Tamo je bio i jedan starac za kojeg sam mislila da je član obitelji. Tek kada mi se podrugljivo nasmijao, shvatila sam da je on duh, no prigušio je svoju svjetlost pa mi je izgledao kao svako drugo živo biće. Znao je da me prevario i to ga je jako zabavljalo.

Dok sam pila čaj s njegovom bakom, ona mi je ispričala da joj je unuk jako sličan njezinu djedu, koji je živio u ovoj kući - kao i mnoge generacije prije njega. To je ponovila više puta. Iz nekog razloga nisam u potpunosti shvaćala zašto je njezino stalno ponavljanje te poveznice, sličnosti unuka i njezina djeda, rezultiralo time da se taj duh zadrži u kući. To je bio duh prapradjeda bolesnog djeteta.

Znala sam da taj duh ne utječe dobro na ovu obitelj, da je na neki način zlonamjerna sila i da je sama njegova prisutnost dio, ako ne i ukupan uzrok djetetove bolesti. Cijelo vrijeme koje sam provela u toj kući pratila sam kretanje duha i molila da ga okruže ljubav i anđeli, znala sam da bi mu to moglo pomoći da prijeđe u Nebo i pusti dječaka na miru.

Nekoliko tjedana kasnije ponovno sam pozvana u posjet istom dječaku, u međuvremenu on se u potpunosti oporavio i sada je prštao od energije. Znala sam da je duh otišao.

Bila sam iznenađena; kuća je izgledala potpuno drugačije. Kuća u kojoj sam bila prije nekoliko tjedana bila je prepuna vlage i prljavštine, sa starim rezbarenim stubištem i prljavim kičastim kaminom u dnevnom boravku. Sada je kuća u kojoj sam se nalazila bila prekrasna, obnovljena i dobro održavana, bez kamina.

Upitala sam dječakovu baku: »Gdje je kamin?«

Pogledala me je s čuđenjem i rekla da se ništa na kući nije promijenilo od mojeg zadnjeg posjeta. No za mene jeste. Naime ne samo da sam vidjela duh njezina djeda nego sam vidjela i duh kuće - kako je izgledala nekad davno dok je on još živio u njoj.

Srodne duše

Joe još uvijek nije mogao raditi. Bio je kod kuće pa je mogao pripaziti na djecu, tako da sam ja mogla povremeno raditi. Prala sam podove u školi, radila u prodavaonici cipela. U to vrijeme nije bilo mnogo poslova za koje sam ja bila kvalificirana.

Christopherova dijeta, zbog celijakije, samo je dodatno otežavala financijske probleme, a i Joe je trebao posebnu prehranu. Vodila sam tešku borbu kako bih mogla prehraniti obitelj s tako malo novca. Živjeli smo doslovno od jednog do drugog dana. Moja kći Ruth danas se smije činjenici da je jela meso samo kada bi glodala kosti s očeva tanjura.

Bilo je kratkih vremenskih razdoblja tijekom kojih je Joeov dijabetes bio pod kontrolom, a on bi ojačao toliko da je mogao raditi neke poslove. Tijekom jednog takvog razdoblja davao je satove vožnje, no ja sam uvijek strepila i brinula se da ne doživi nezgodu. On je, pak, bio jako sretan kada bi prizdravio za rad, no na žalost to nikada nije potrajalo.

Imali smo u vrtu kokoši, pa je Joe svako malo odlazio do grada ne bi li u kafićima i restoranima dobio malo kruha za njih. Nije im govorio da će to nahraniti i njegovu djecu i suprugu. Znali smo prebirati po vrećama hrane koje je donosio, da vidimo ima li ičega jestivog i skidali smo pljesnive dijelove.

Ponekad bi se tamo našao savršen kolač ili štruca svje-žeg kruha. Uvijek sam vjerovala da je voditelj restorana shvatio kakva je naša priča, pa je te fine stvari namjerno stavljao unutra.

U jednom razdoblju kasnili smo s isplatom pozajmice za kuću i postojala je mogućnost da ostanemo bez doma. Otišla sam u Centar za socijalnu skrb da vidim mogu li nam još kako pomoći, osim invalidskom mirovinom koju smo već primali. Joe je išao sa mnom. Iako je bio ozbiljno bolestan, nisu nam povjerovali. Ispitivali su nas je li on zaista bolestan; usprkos svim liječničkim potvrđama, rekli su da vjeruju kako bi on mogao raditi, kad bi to zaista htio. Nakon Joeove smrti, žena iz socijalne skrbi mi se ispričala.

U očaju smo dio našeg vrta dali na prodaju. Iskreno, toliko sam htjela olakšati Joeu život da sam ga prodala za mnogo manje no što je vrijedio. No na taj sam se način riješila nekih dugovanja.

Čovjek gubi svoje dostojanstvo kada je prisiljen prositi, no ponekad nemate izbora, pogotovo ako imate obitelji. Jedan od simptoma Joeove bolesti bila je hladnoća; uvijek mu je bilo hladno pa se čak i ljeti tresao se od zime. Ponovno sam otišla do Centra za socijalnu skrb moliti za novac za specijalno, termičko donje rublje za Joea. Opet su me odbili rekavši da ne postoji osnova za takvu pomoć. Ono što mi je najviše smetalo i obeshrabrivalo jest da su mnoge druge obitelji dobivale financijsku pomoć. Vjerujem da su nas odbijali zato što smo mi imali vlastitu kuću, dok su drugi živjeli u općinskim. Osim toga, Joe se zbog svojeg ponosa uvijek trudio izgledati dobro i dostojanstveno, pa i kada smo ih išli moliti za pomoć.

Moji anđeli govorili su mi da posjetim lokalno dobrotvorno društvo. Žestoko sam se opirala toj ideji. Bilo mi je dosta ponižavanja. Zašto bi mi oni povjerovali kada ljudi u socijalnoj skrbi nisu htjeli?

S vremenom smo postali toliko očajni da sam morala stupiti u kontakt i s njima i dogovoriti sastanak.

Otišla sam u to dobrotvorno društvo i objasnila im naše stanje. Poslali su nekog čovjeka u inspekciju. On je polako hodao kućom, svuda je zavirivao, otvarao ormariće u kuhinji. Onda se okrenuo prema meni i objavio: »Ako imate vreću krumpira i konzervu graha, vaša obitelj neće umrijeti od gladi. Vama ne treba naša pomoć.«

Pokušala sam objasniti prehrambene potrebe djeteta s celijakijom - da Christopher mora imati posebnu prehranu da bi se razvio, inače postoji opasnost da ostane niskog rasta (činjenica je bila da je u dobi od sedam godina imao samo desetak kila, a trebao je imati barem dvadeset i pet) - objasnila sam mu da i Joe zbog bolesti ne može podnijeti većinu hrane. No taj čovjek nije bio zainteresiran za moje probleme, sigurna sam da je vjerovao da je u pravu.

Na kraju su nam malo pomagali, no ta pomoć nije bila od velike koristi. Davali su nam bonove za određene prehrambene proizvode, no uglavnom je to bila hrana koju Christopher i Joe nisu mogli jesti. Jednog Božića dobili smo bon za puricu. Bili smo jako sretni, no kada sam morala otići po nju, poniženje je uništilo svako veselje. Cijeli odbor bio je tamo, prozivali su nas poimence da dođemo po svoju puricu, kada su prozvali moje ime rekli su: »Ah, da to ste vi...« Imala sam osjećaj da pričaju o meni iza mojih leđa, da su uvjereni da ih varamo i oduzimamo hranu nekom kome je potrebija. Kako su samo bili u krivu!

Jednog dana sreća sam Seana, čovjeka kojeg sam upoznala na susretu molitvene zajednice u Maynoothu. Više nismo odlazili na takve skupove jer je sam put bio prenaporan za Joea. Meni je nedostajalo oboje - i molitva u skupini i društvo koje smo tamo stekli.

Zapravo, u to vrijeme sam malo izlazila - po namirnice, po djecu u školu, na posao - kada sam ga imala, no to je bilo sve. Joeovo zdravlje bilo je toliko nepredvidivo da sam se bojala ostaviti ga samog, pa čak i nakratko.

Sean je sada bio član odbora lokalnog dobrotvornog društva i ubrzo nakon što sam nabasala na njega, nazvao me je i pozvao se na čaj. Rekao je da bi volio razgovarati sa mnom. Došao je. U kuhinji sam mu ispričala istinu o našoj situaciji. On je bio jedina osoba kojoj sam ispričala ukupnu nezavidnost naše financijske situacije. Sean je bio šokiran, obećao je da će učiniti sve da dobijemo veću pomoć od njegovog društva.

To nije bilo lako. Kad nas je Sean spomenuo na sastanku Odbora, doslovno su se borili protiv njega, na kraju su ga i odbili. Znam da je to bio vražji utjecaj. Ponekad nam Sotona otežava zadatke; katkad nas zle sile pokušavaju učiniti nesretnima u životu i u poslu koji obavljamo ili nam, jednostavno, otežavaju život. Znam da je to jedan od razloga zašto nam je tako malo ljudi pomagalo tijekom Joeove bolesti. U ovom slučaju Sotona je zasljepljivao ljude tako da oni nisu jasno vidjeli ono što im je bile pred očima.

Ja vodim neprekidnu bitku s vragom. Kada netko ima čvrstu vjeru, vrag to pokušava otežati - i često mu to, nakratko, uspijeva - no znam da bez obzira koliko jako Sotonine zle sile pokušavaju uništiti taj posao, Bog i anđeli uvijek na kraju pobjeđuju.

Sean je teško prihvaćao da nam ne može više pomoći. Dopustili su mu da nam donese još nešto bonova za hranu, ali bio je jako nesretan kad je shvatio koliko, s obzirom na prehrambene potrebe koje smo imali, malo to nama zapravo koristi. Sean je uzeo detaljan popis hrane koju Joe i Christopher *moгу* jesti i svako malo bi nam donosio malenu vrećicu namirnica.

Sigurna sam da je to sam plaćao.

* * *

Kako je vrijeme prolazilo, sve je više ljudi čulo za mene i dolazili su me tražiti pomoć.

Jedna žena, koja me došla vidjeti u to vrijeme bila je baka, ne prestara, no ipak baka. Zvala se Mary. Prije desetak godina njezina susjeda je rodila blizance, jedan je preminuo nedugo nakon rođenja. Mary mi je rekla kako ju je još tijekom trudnoće majke nešto privlačilo toj djeci, iako joj nisu bili nikakav rod, niti bliski prijatelji. Nije mogla to shvatiti. Kada je Mary prvi put u kolijevci vidjela djevojčicu Josie (blizanka koja je preživjela), znala je da tu postoji neka povezanost, veza, čak i prije no što je dotaknula djetetov obraz.

Mnogi od nas čuli su za izraz »srodna duša«, mi je imamo naviku svrstavati u

romantične okvire - uz pojam savršenog partnera, uz nekoga za koga ćemo se udati. No treba znati da srodna duša može biti i dijete, jednako kao i odrasla osoba. Ljudi traže svoje srodne duše no ona ili on mogu biti na drugom kraju svijeta. To je možda ona osoba kojoj šalžete nekoliko eura pomoći, osoba u kolicima, dijete s Downovim sindromom s kojim ste se maloprije mimoišli na cesti - bilo tko bi mogao biti vaša srodna duša.

Kako je Josie rasla, Mary je i dalje ostajala u njezinoj blizini. Kad god bi to dijete bilo bolesno ili imalo problema, Mary bi to instinktivno znala. Bilo je tako i s Josie, identično. Povremeno bi dijete reklo majci da mora posjetiti Mary, a kad bi majka pitala zašto, uvijek bi dobila isti odgovor: »Znam da me Mary treba.« Njezina majka nije uvijek dopuštala odlaske k Mary, jer je ponekad bio mrak, ili je padala kiša, no Josie bi i dalje inzistirala, sve dok ju majka ne bi pustila da ode.

Josie bi stigla do Maryna hodnika, pokucala i rekla: »Mary, što se događa?« Mary bi samo pogledala malenu djevojčicu i pomislila: »Moj Bože - ona zna da sam danas tužna!«

One su bile srodne duše: različitih godina, istog spola, no svejedno srodne duše. Svaka zna kako se druga osjeća.

Mary više nije živa. Malo prije svoje smrti mi je rekla: »Znam da je Josie moja srodna duša - znala sam da to nije bio moj suprug.« Došla je do te spoznaje pred kraj svojega života.

Maryna smrt imala je golem utjecaj na Josie koju sam također upoznala. Kada je Mary umrla, ona je osjećala da joj je netko oduzeo velik dio srca.

Moguće je da će Josie upoznati još jednu srodnu dušu tijekom svojega života - jer ih može biti više od jedne. Vjerujem da ponekad propustimo svoju srodnu dušu, jer nju ili njega ne prepoznajemo: prezauzeti smo, no to ne znači da ta druga osoba ne prepoznaje nas.

Isto tako, svi moramo naučiti da možemo voljeti nekoga, cijeliti ga, dati svoj život za njega, ali to ne mora značiti da nam je to srodna duša. Tužno je vidjeti mlade, ali i starije ljude koji govore: »Ja se neću skrasiti dok ne upoznam svoju srodnu dušu.« Čim to izgovore, oni blokiraju mogućnost pronalaženja nekoga tko im možda i nije srodna duša, ali im može donijeti mnogo sreće i veselja u život. Tu osobu ne morate tražiti, jer ako je vašoj srodnoj duši suđeno da prođe kroz vaš život, pa makar na tren, to će se kad-tad dogoditi.

Sjećam se da sam jedne večeri s Joeom gledala vijesti. U tijeku je bio izvještaj o strašnoj nesreći u Ujedinjenom Kraljevstvu. Primijetila sam sliku nesreće u novinama, no izbjegavala sam je pogledati. Ipak, nekako sam znala da tamo ima nešto što moram vidjeti.

Trebala sam biti pametnija, jer kada mi Bog i anđeli nešto žele pokazati, ja to ne mogu izbjeći.

Bila je to fotografija čovjeka na nosilima koji je bio okružen spasiteljima. Ne znam tko je taj čovjek, osim da je preživio željezničku nesreću, no znala sam da je u tom vlaku upoznao svoju srodnu dušu i da je ta osoba poginula. Znala sam to jer su mi anđeli dopustili da vidim njihov susret. Dok su ga nosili s mjesta nesreće, ispružio je ruke prema nebu, znala sam da je vidio dušu svoje srodne duše; dopustili su mi da vidim kako ga njegova srodna duša tješi i brine se o njegovu preživljavanju. Nije mi bilo dopušteno vidjeti spol, niti dob te duše, no bila sam sigurna da je tom čovjeku bila srodna duša i da su se upoznali neposredno prije nesreće.

Sjećam se da sam se osjećala užasno tužnom i da sam pomislila: »Moj Bože, mrzim ovo.« Zapravo, 'mrzim' je kriva riječ. Osjećala sam groznu bol dok sam sve to pratila, suosjećala sam s gubitkom i tugom koju je čovjek na nosilima osjećao, jer je samo taj kratki trenutak imao svoju srodnu dušu. Ne znam hoće li se on toga sjećati, da je nakratko poznavao svoju srodnu dušu. Ponekad se duhovne stvari događaju kada smo u velikoj boli ili u stanju šoka. Kasnije se pitamo je li se to uistinu dogodilo: jesmo li zaista vidjeli nešto, ili je to samo bio bljesak svjetlosti?

* * *

Negdje u to vrijeme postala sam iznimno svjesna veze između mene i jednog čovjeka koji je ubio svoju suprugu. Bez obzira kamo bih išla ili što bih radila, ta povezanost bi se pojavila u nekom obliku. Upalila bih radio i čula nešto o ubojstvu; šetala bih cestom i nekako bih naišla na novine, možda čak i na odbačene na podu dok bih prolazila. Članak bi bio istaknut, kao da se izdiže iz novina, jedino što bih vidjela od cijelih novina bilo je nešto o tom groznom ubojstvu.

Jedne večeri ušla sam u dnevni boravak i upalila televizor. Na programu su bile kasne vijesti. Krenula sam ga ugaziti, no televizor se nije dao ugaziti! Čula sam kako jedan od mojih anđela govori: »Lorna, sjedni i gledaj vijesti.«

Protiv svoje volje ipak sam izvršila što mi je rečeno. Gledala sam ekran i vidjela prilog o čovjeku koji je proglašen krivim za ubojstvo svoje mlade supruge na jedan vrlo hladan, proračunat način, s predumišljajem. Dok sam tako sjedila i gledala, pokazali su mi što je taj čovjek učinio od svoje duše: odvojio je svoju ljudskost od svoje duše, tako da njegova duša nije mogla utjecati na ono što je isplanirao učiniti. Zbog toga je imao hladnoću, led u srcu. Teško je to objasniti, no zamislite da je odgurnuo svoju dušu od sebe, da ju je zavezao za zid lancima koji se ne mogu prerezati. Ponekad to učinimo našim dušama, jer *želimo* da pohlepa vlada našim životima. Postanemo opsjednuti materijalnim stvarima. To nije vražje djelo, ili nečije tuđe, to što je taj čovjek učinio svojoj duši, učinio je sam. Postao je na neki način čovjek od leda.

Takav je bio u tom trenutku; mogla sam vidjeti njegovu dušu dok su ga odvodili u zatvor. To ne znači da nikada neće požaliti, da njegova duša neće biti oslobođena tih lanaca. On nikada neće moći vratiti tu djevojku, svoju mladu suprugu koju je ubio, za to mora platiti, na ljudski način, no najgori dio svega je ono što je učinio svojoj duši. To je najgore. Kada se njegova duša oslobodi, ako joj ikada dopusti, proći će teške muke u sebi; pokušat će izbjeći te osjećaje, no na kraju će se slomiti i tada će osjećati samo duboku i golemu bol.

Taj čovjek je promišljeno ubio iz čiste pohlepe. Planirao je uzeti dušu iz nečijeg tijela. Uzeo je tu dušu prije njezina vremena.

(Znam da će neki reći da ako je netko ubijen, onda to mora da je i bilo baš njegovo vrijeme za umiranje, ili je to mogla bila osveta za prethodni život - no to nije *uvijek* istina.) On je uzeo njezinu dušu i sada njegova duša trpi golemu bol; njegova duša to osjeća, jer ga nije mogla spriječiti da učini taj užasni čin.

Duša te mlade ubijene supruge također osjeća tugu, jer zna da je njegova duša zarobljena. Njezina duša mu opra-_v šta. Duše uvijek opraštaju; kao da nikada ne odustaju. One su kao anđeli; jedna duša nikada ne odustaje od druge.

Mir u Irskoj i na Božić

Jednog ponedjeljka navečer dok je na televiziji gledao vijesti, Joe me pozvao da brzo dođem nešto vidjeti. Na ekranu je bila slika zalagaonice u Dublinu u koju smo odlazili. Nisam mogla vjerovati što čujem: lopovi su provalili u zalagaonicu tijekom vikenda i odnijeli sve što je bilo unutra. Provala je otkrivena tek u ponedjeljak i policija je govorila da ne zna tko bi to mogao učiniti, no izgleda kao pomno isplanirana provala.

Okrenula sam se prema Joeu i rekla: »To znači da mojeg prstena više nema.« Počela sam plakati. »Moj prekrasni prsten!« Bila sam jako uzrujana. Joe me zagrlio: »Sada više stvarno nemamo što zalagati kada nam ponestane novca. To zaista nije fer«, rekla sam.

Osjećala sam se izgubljenom bez prstena. Meni je on puno značio, iako je, da budem potpuno iskrena, provodio više vremena u zalagaonici, nego na mojem prstu. Nadala sam se da će ga policija pronaći, no kako je vrijeme prolazilo, šanse da se to ostvari bile su sve manje i manje. Nekoliko tjedana kasnije primili smo pismo od vlasnika zalagaonice. Joe mi ga je sigurno četiri puta pročitao. Obavještavali su nas da smo potpisali potvrdu u zalagaonici kada smo ostavili prsten koja ih oslobađa svih odgovornosti. Nisu ni na koji način odgovorni za nadoknadu štete u slučaju krađe predmeta koji se nalaze kod njih. To nas je osupnulo. Ostali smo bez prstena i bez nadoknade za njegov gubitak.

Joe mi je obećao da će mi jednog dana dati drugi prsten. Rekla sam mu da to nije važno, jer ni jedan prsten neće značiti isto što i taj prvi. Joe me još jedanput zagrlio i spremili smo pismo.

Nekoliko dana kasnije, dok sam sjedila na pragu kuće, anđeo Michael se pojavio, kao da je stigao straga, iz vrta. Sjeo je pokraj mene na prag. »Nisam' raspoložena za razgovor«, rekla sam mu. Stavio je ruku na moje rame. »Lorna, žao mi je zbog tvojeg prstena. Bili smo nemoćni.« Okrenula sam se prema Michaelu, a njegova svjetlost me primorala da se nasmiješim.

»Michaele, da ste bar mogli učiniti nešto«, rekla sam mu. »I Joe je tužan. Osjeća se kao da me razočarao. Neki dan mi je rekao da prsten sigurno ne bi bio u zalagaonici da je on u stanju bolje se skrbiti za svoju obitelj.«

»Zapamti, Lorna«, rekao mi je Michael, »to je samo prsten, običan materijalni predmet. Pamti Joeovu ljubavi!« Razmišljala sam trenutak o tome što mi je rekao; naravno, bio je u pravu. Osjećala sam se mnogo bolje. Okrenula sam se prema Michaelu i nasmiješila se, tada je nestao. Nisam previše razmišljala o tom prstenu nakon toga.

* * *

Ne zanima me politika, ali jako me zanima mir, a u to vrijeme, sredinom devedesetih, u Sjevernoj Irskoj stalno se govorilo o miru. Jednom zgodom, dok smo zajedno sjedili, pitala sam anđela Michaela o Sjevernoj Irskoj. Rekao mi je da će ljudi pokušati omesti proces uspostavljanja mira. Vrlo je vjerojatno da neće uspjeti, no ipak će proći još mnogo vremena dok ne zavlada mir. Proći će još dvadesetak godina, ili više, dok se cijela situacije ne razriješi.

Od tada pomno pratim razvoj situacije. Primijetila sam, u posljednje vrijeme, da ljudi postaju znatno otvoreniji i velikodušniji, te se čak povlače s prijašnjih pozicija kako bi se uspostavio mir.

Michael mi je rekao da je jako važno da bude mir u Sjevernoj Irskoj. Ne samo zbog Irske i Velike Britanije; naime kada bi predstavnici terorističke organizacije kao što je IRA

postali dijelom vlade, to bi pokazalo i drugim terorističkim skupinama, u drugim državama svijeta, da i one to mogu postići, dakle da postoji još jedan put k miru osim puta nasilja. Rečeno mi je da Irska može postati kamen temeljac za uspostavljanje mira u svijetu: vrag ga stalno pokušava ukloniti, no on se ne da pomaknuti.

Irska je primjer religije koja se bori s drugom religijom, vjere koja se bori s drugom vjerom, pa ako Irska može postići mir, onda to zasigurno mogu i ostale države - to će utjecati na Irak, Palestinu, Izrael.

Pokazani su mi različiti putovi kojima ovaj svijet može krenuti. Ponekad sam gledala budućnost i bila užasnuta. Neke od varijanti koje su mi pokazane bile su uistinu grozne i ako se jedna od njih zaista dogodi, ja ne želim biti živa da tome svjedočim. Pokazani su mi i mnogi prekrasni putovi gdje ima mjesta za sve, za skladan suživot u miru. Vjerujem da svijet u budućnosti može biti čudesno mjesto, no svaki čovjek, kao pojedinac, mora preuzeti svoju ulogu.

Svi ljudi žele mir. Jedna žena koja je živjela u Sjevernoj Irskoj me posjetila; njezin suprug je poginuo u nasilju, a njezin stariji sin bio je u zatvoru zbog članstva u terorističkoj skupini. Srce joj se slamalo dok je gledala sina kako uništava svoj život i svu bol koju je nanio drugima. Njezin mladi sin krenuo je stopama starijeg brata i bojala se za njegov život. Nije mogla vidjeti kraj toga kruga nasilja. Svakoga dana išla je u crkvu i molila se za mir i normalan život: da joj se stariji sin vrati i bude otac svojem djetetu te da joj se mladi sin oženi i ima djecu.

Rekla mi je da joj je dosta odlazaka na sprovode, da je odlučila da neće širiti mržnju - no primijetila je druge bake koje to aktivno čine. »Mislim da bi se dogodila velika promjena kada bi te bake prestale ucjepljivati mržnju u svoju djecu i unučad«, rekla mi je. Trudila se, no nije joj bilo lako. Suosjećala sam s njom svim svojim srcem.

Već sam ranije spomenula: anđeli su mi rekli da je ratovati jednostavno, a stvoriti i održavati mir teško.

* * *

Zadnjih nekoliko mjeseci počela sam se jako brinuti zbog Joea, vidjela sam kako propada; smršavio je i stalno ga je bolio trbuh, a tijelo kao da mu se skupilo. Često sam zvala liječnika, no izgledalo je da više ništa ne može učiniti.

Joe je stalno bio kod kuće, nije se micao iz kreveta; a jednoga dana stanje se još više pogoršalo i postao je dezorijentiran. Nije znao tko je, niti tko sam ja. Bio je izmučen i bojala sam se da ga gubim. Kada je malo došao k sebi, otkrio je da mu je lijeva strana tijela oduzeta i da teško govori.

Joe je doživio moždani udar!

Zadržali su ga u bolnici mjesecima, prolazio je intenzivnu psihoterapiju, učili su ga ponovno hodati i govoriti. Dugo je nakon toga vukao nogu za sobom, a morala sam mu sjeckati hranu jer se nije mogao služiti vilicom. Na sreću, s vremenom mu je govor postao potpuno normalan, u glasu mu niste mogli primijetiti posljedice moždanog udara.

Kada se vratio iz bolnice i oporavio, znali bismo navečer prošetati. Joe nije želio sretati ljude; bilo mu je neugodno, mislio je da će oni pomisliti da je pijan. Govorila sam mu da nije važno što ljudi misle i hodala sam uz njega s rukom oko njegova struka (iako je on bio visok čovjek, a ja sitna žena).

Anđeli su mi pomagali jer mu sama ne bih mogla biti osloncem. Joe je imao naviku odgurivati me prema rubu puteljka i da nije bilo anđela znam da bismo oboje pali.

Stalno sam se jadala Bogu i anđelima, zapitkivala sam: »Zašto mora biti tako bolestan? Zašto mu ne možete olakšati život?« Jednog dana plakala sam u vrtu, glumila sam da nešto radim i od svih skrivala suze. Anđeo Michael pojavio se ispred mene. Umalo sam

zakoračila u njega dok sam se protezala da skinem list s drveta šljive. Jecala sam pred njim: »Ne želim vjerovati da se Joev život bliži kraju. Prerano je. Molim te reci Bogu. Mislim da se ne mogu nositi s tim, ne želim da Joe umre.«

»Lorna, Bog te čuje«, odgovorio je Michael. »On zna što je u tvom srcu. Lorna, pogledaj me, pogledaj u moje oči. Sto vidiš?«

Dok sam gledala u njegove oči, sve je nestalo - čak i anđeo Michael. Njegove oči pretvorile su se u puteljak prepun svjetlosti i života. Sa svake strane toga puteljka vidjela sam snježnobijele anđele i tamo je bio Joe, kao mladić, zdrav i snažan, hodao je s anđelima, prema članovima svoje obitelji koji su preminuli prije njega. Joe je bio na putu za Nebo. Vidjevši ga tako zdravog i radosnog srce mi se ispunilo veseljem.

Zajecala sam: »Anđele Michaela, ne! Ne! Ne želim da Joe umre. Premlad je da bi umro; tek je zašao u četrdesete. To nije fer!«

Stajala sam ispod drveta šljive i ridala, Michael me je tješio, njegova pernata krila bila su omotana oko mene, a njegove su me ruke čvrsto držale. Nakon nekog vremena Michael je rastvorio svoja krila i obrisao moje suze.

»Lorna, budi jaka, idi i pobrini se za svoju obitelj i za Joea.«

Anđeo Michael dotaknuo je moje čelo i uz bljesak svjetlosti nestao.

Nekoliko tjedana kasnije prijatelj me zamolio da hitno, već sljedeće večeri, primim jednu obitelj. Malo sam oklijevala, zbog Joea i djece koji u to vrijeme neće biti kod kuće; zbog večere, sporta, domaćih zadaća i svega što se redovito događalo u našoj maloj kućici, no na kraju ipak jesam.

Sljedeće večeri, na moje iznenađenje, Joe je ustao na večeru i odlučio otići s Christopherom u posjet prijatelju. Gledala sam u Joea; njegova duša je cijelo vrijeme bila korak ispred njega. Uplašila sam se i rekla mu da ne mora ići nikamo, da ću primiti obitelj u kuhinji. Joe mi je rekao da osjeća kako ne bi smio biti tu kada ta obitelj dođe i da se ne brinem jer će Christopher bit s njim.

Netko je pokucao na vrata. Obitelj je stigla ranije. Joe i Christopher su se mimoišli s njima u hodniku.

Kada je ta obitelj odlazila, Joe se upravo vratio kući i opet su se mimoišli u hodniku. Pozdravila sam posjetitelje na ulaznim vratima, a kada sam se vratila u kuhinju Joe je bio iznimno blijed i nekako uznemiren. Pristavila sam čaj. Stavila četiri žlice šećera u njegovu šalicu. Inzistirala sam da sjedne i odmah popije čaj. Napravila sam mu sendvič i nasula još jednu šalicu čaja. Dok sam stajala na drugom kraju stola, upitala sam ga: »Jesi li siguran da se dobro osjećaš?«

»Dobro sam«, rekao je. »Ne trebaš paničariti.«

Možda je dva puta zagrizao u sendvič, kada se zrak u prostoriji promijenio. U tom trenutku u spavaćici i bosih nogu Ruth je otvorila kuhinjska vrata i pitala: »Mama, mogu li nazvati prijateljicu u vezi domaće zadaće?«

Pogledala sam Ruth, pa Joea, pa opet Ruth i rekla: »Možeš, ali obavi to brzo.«

Sve se odvijalo usporeno, jedini zvuk koji se čuo bilo je Ruthino biranje broja i njezin glas kada je rekla: »Halo.«

Tada se dogodilo: Joeu se naglo pogoršalo. Nastojala sam da djeca nikada ne vide kada se dogodi napad. Ruth je počela histerično vrištati dok joj se otac počeo grčiti. Pokušavala sam pomoći Joeu i kćeri u isto vrijeme. Znala sam da Joe umire i trebala mi je pomoć. U sebi sam zavapila: »Anđeli, pomozite!« a Ruth sam zapovjedila: »Idi po Christophera.«

Christopher je otišao u prodavaonicu i nije ga bilo kod kuće. Rekla sam Ruth da nazove 999, traži hitnu pomoć i kaže im našu adresu. Ruth je živčano s nekim razgovarala. Kada je to obavila, rekla sam joj da brzo ode po nekog od susjeda da nam pomognu. Ruth je istrčala van vrišteći, još uvijek bosih nogu.

Stajala sam kraj Joea, držala ga u naručju i molila. Činila sam sve što sam mogla da mu fizički pomognem, držeći ga u istom položaju kako je pao preko kuhinjskog stola. Čim je Ruth istrčala iz kuće, pojavila se svjetlost. Joe i ja, za stolom u sredini prostorije, odjednom smo bili okruženi nečime nalik na veliku kocku leda ili kristala. Bila je šuplja u sredini i izrazito hladna. Dah nije izlazio iz Joeovih usta: prestao je disati, a usnice su mu poplavlile. Zavapila sam: »Anđeli, nisam spremna za ovo!«

Snježnobijeli anđeli ušetali su u kocku. Vrisnula sam i zaplakala: »Ne, Bože! Molim te, ne uzimaj ga još. Dopusti mu da ostane na ovom svijetu još malo.«

Gledala sam, s golemom boli u srcu, kako mu duša napušta tijelo, a pojavio se i put koji mi je anđeo Michael pokazao. Mogla sam vidjeti Joea, kao što sam ga vidjela i ranije: njegova duša je blistala, prekrasni anđeli hodali su uz njega i, u daljini, niže niz puteljak, čekali su ga članovi njegove obitelji.

Dok je hodao prema njima, ja sam se i dalje molila Bogu da još malo ostavi Joea na zemlji, da još ne umre jer ga trebamo i ja i djeca.

Iznenada sam osjetila snažnu toplinu dok je Božji glas odjekivao: »Lorna, vratit ću ti ga samo ovog puta, no to više nikada ne smiješ zatražiti.« Bog je govorio odlučnim glasom. Znala sam da je bio strog sa mnom jer sam tražila nešto što nisam smjela. Osjećala sam se kao u djetinjstvu, kao dijete koje je jako naljutilo odraslu osobu. Bog je govorio s takvim autoritetom i snagom da sam znala da nisam smjela ništa tražiti. Njegove riječi ostale su mi urezane u pamćenje, nikada više ne smijem to ponoviti.

Iznenada se Joeovo tijelo uspravilo na stolici. Otvorio je usta i kao da je sav život bio usisan natrag u njegovo tijelo. Dok se njegova duša vraćala u tijelo, životna snaga oko njega bila je nevjerovatna. Tek sam tada shvatila da je Joea uspravio njegov anđeo čuvar. Joe se okrenuo prema meni i rekao šapatom: »Mislim da sam bio na putu u Nebo.« I tada je izgubio svijest.

Tek tada sam postala svjesna Ruth i susjeda koji su žurili kroz hodnik i u isto vrijeme sam čula Christophera i Owena kako viču trčeći prema nama: »Što se događa?«

Kada su stigla kola hitne pomoći, morali smo Joea uvjeravati da pode u bolnicu. Ipak je otišao, a ja sam ga pratila u susjedovu automobilu. Nekoliko sati kasnije liječnik je izašao razgovarati sa mnom i rekao mi da je Joe imao sreće što je ostao živ. Kada je stigao u bolnicu, bio je u komi. »Netko pazi na njega«, rekao mi je liječnik dok se okretao i odlazio. Nasmiješila sam se jer sam znala da netko pazi na njega - njegov anđeo čuvar - i da je Bog učinio čudo i vratio ga u život.

Joe je proveo dva tjedna u bolnici. A ja sam neprekidno zahvaljivala Bogu na čudu koje je učinio vrativši ga u život, makar i nakratko. Nisam znala koliko još zajedničkog vremena imamo pred sobom: tjedne, mjesece ili možda nekoliko godina. Nadala sam se da će to biti godine, no znala sam da kada god dođe vrijeme ne smijem ponoviti molbu Boguda ga ostavi na životu.

Vratili su mi Joea, no njegovo se zdravlje nikada nije popravilo. Većinu vremena provodio je u krevetu i više nikada nije mogao raditi. Bilo nam je jako teško. Djeca su činila sve što su mogla da pomognu: imali su poslove s pola radnog vremena od svoje dvanaeste godine i dio svoje plaće su mi davali. Joe i ja čvrsto smo odlučili da će naša djeca nastaviti sa školovanjem i da će bez obzira na naše uvjete dobiti dobro obrazovanje. Oduvijek sam smatrala da sam mnogo toga propustila zato što su mi prekinuli školovanje kada sam imala četrnaest godina.

* * *

Primijetila sam da su nam vrata ograde zahrđala i da im je potrebno bojanje. Jednog jutra kada sam imala malo više vremena, vrijeme je bilo svježije i prohladno, pronašla sam stari

kist i pola limenke crne boje u spremištu te sam počela bojati vrata. Radila sam neko vrijeme kada se je pojavio dječak na biciklu, zaustavio se i pozdravio me. Bio je to Paul, Christopherov školski kolega; bio je otprilike istih godina, oko četrnaest. »Zašto nisi u školi?« pitala sam.

Rekao mi je da je bio bolestan, no sada je dobro pa mi može pomoći ako želim. Dala sam mu stari nož i počeo je strugati hrđu s vrata ograde. Pričao mi je o školi, ribolovu, smijali smo se i šalili. Nakon nekog vremena bilo mi je dosta bojanja, zahvalila sam Paulu i pozdravila se s njime. Podignuo je svoj bicikl i krenuo niz cestu. Gledala sam dok je odlazio i vidjela sam četiri anđela oko njega.

Ti su anđeli izgledali kao da trče uz, ispred i iza njega: činilo mi se kao da pokušavaju spriječiti njegov pad s bicikla. Pitala sam ih: »Što to radite, anđeli?« Nije izgledalo da postoji ijedan razlog da Paul padne, izgledalo je da savršeno dobro zna voziti. Nisam vidjela njegova anđela čuvara, ali to me nije čudilo; neobično mi je bilo vrijeme njegova posjeta i to što je uopće ovuda prolazio, to nikada prije nije učinio.

Nisam razmišljala o tome tri dana; opet sam radila na ogradi kada sam čula da netko dolazi. Stala sam s poslom i izašla na cestu, tamo je bio Paul, hodao je uz svoj bicikl. Njegov anđeo čuvar bio je uz njega. Znala sam da nešto nije u redu: Paul je izgledao zdravo i jako, no svjetlo koje ga je okruživalo trebalo je snažnije sjati i blistati, no nije. Bilo je prigušeno, zato je svjetlo njegova života izgledalo blijedo. Uz to, nikako nisam mogla shvatiti zašto mu je glava pognuta.

Pozvala sam ga: »Paule!« Podignuo je pogled, široko mi se nasmijao i potrčao prema meni svojim biciklom.

Spustio ga je na zemlju i pitao može li pomoći. »Da, no malo kasniš«, rekla sam mu i nasmijala se. Otišla sam po još jedan kist, a Paul je ostao kraj ograde. Dok sam prilazila spremištu, pitala sam anđele: »Sto nije u redu?« Niti jedan anđeo nije se pojavio, no svi su odgovorili u jedan glas. »Lorna, sve što moraš učiniti je da budeš uz Paula. Poslušaj ga.«

»To nije problem«, rekla sam im. »Nadam se da ću pronaći kist za njega.«

Pronašla sam ga. Dok sam se vraćala prema ogradi, vidjela sam Paula kako nestrpljivo stoji i čeka me. Blistao je, nisam mogla shvatiti zašto je baš sada počeo sjati tako jako kada je prije samo nekoliko minuta njegovo svjetlo bilo potpuno prigušeno. Vidjela sam koliko je sretan i bilo mi je drago zbog toga.

Zajedno smo bojali vrata ograde, Paul se smijao i šalio cijelo vrijeme. Spomenuo je da mu je rođendan za dva tjedna.

Kada je bilo vrijeme da krene kući, Paul je sjeo na svoj bicikl i, dok sam ga gledala kako odlazi, ponovno sam vidjela ona četiri anđela kako trče s njim. Nasmiješila sam se jer je prizor komičan. Odjeća koju su anđeli imali na sebi bila je dugačka i široka; iako su oni trčali elegantno, izgledalo je kao da lagano poskakuju, kao baloni puni toplog zraka. Bili su vodnjikavo-jantarne boje i nježno su sjali, kao odsjaj na vodi. Gledati u njih bilo je opuštajuće za oči. Kada mi je nestao s vidika, vratila sam se natrag do spremišta. Zazvala sam svoje anđele i pitala ih hoće li mi reći što je tom dječaku, no nisu odgovarali.

Paul mi je stalno bio na pameti. Sljedećeg dana šetala sam ulicom, nedaleko od naše kuće. Zastala sam kod ulaza na polje i zazvala svoje anđele. Mislila sam da me ne slušaju i dok sam se okretala da nastavim šetnju, Elijah se pojavio i rekao: »Kuda ideš, Lorna? Vрати se ovamo.«

»Bilo je krajnje vrijeme«, rekla sam mu. »Gdje ste svi vi, anđeli, do sada?«

»Lorna, cijelo smo vrijeme bili uz tebe«, odgovorio je.

»Anđele Elijah, zabrinuta sam za dječaka po imenu Paul. Znam da nešto nije u redu.«

»Lorna, sve što se od tebe traži je da budeš uz njega«, rekao mi je Elijah.

»Bojim se za njega«, rekla sam mu. »Zašto osjećam taj strah? On je tako divno dijete.«

»Lorna, katkad anđeli dobiju zadatak da pokušaju, ako je to moguće, promijeniti budućnost pojedinca ili skupine ljudi. To pokušavamo učiniti za ovoga dječaka. Šapućemo mnogim ljudima, molimo ih da sudjeluju; no samo neki nas slušaju, a to možda neće biti dovoljno.

Ti si trenutno Paulova životna poveznica; ti si jedan od razloga zašto je on još ovdje. Uvijek nas slušaj, Lorna. Sada izađi, idi bojati ogradu, a mi ćemo ti poslati Paula da ti pomogne, smije se i igra s tobom.«

»Zar mi ne možeš reći malo više, Elijah?« molila sam

»Ne, Lorna. Ti sama ne možeš promijeniti njegovu budućnost. Drugi ljudi isto tako moraju odigrati svoju ulogu.«

To je bilo vrijeme, a imala sam mnogo takvih, kada serija malenih događaja može rezultirati - jednim velikim. Zato, kada vas anđeli zamole da učinite nešto maleno, kao što je osmjehnuti se nekome ili pohvaliti nečiji trud, kolikogod se to vama činilo beznačajnim u tom trenutku, učinite to! Prividno nevažne stvari mogu na kraju odigrati ključnu ulogu u velikim planovima.

Svaki put kada bih izašla raditi na ogradi, Paul je došao. Bez obzira koje doba dana bilo - jutro, kasno poslijepodne ili večer - uvijek je došao pomoći. Pitao me mogu li pustiti Christophera da pođe s njim u ribolov na njegov rođendan. Rekla sam mu da sam sigurna da će Christopher biti oduševljen time, no da će to morati biti nedjelja - dan nakon Paulova rođendana - jer Christopher subotom radi na radilištu ugljenokopa. Paul je rekao da će cijela njegova obitelj ići. Bio je jako uzbuđen. Zahvalio mi je što dopuštam sinu da ide s njima, a ja sam mu rekla da je on zadužen da pripazi na njega i da ga vrati kući u jednom komadu. Zaželjela sam im da ulove mnogo ribe da je mogu pripremiti za ručak u ponedjeljak. Paul se nasmijao i rekao da će dati sve od sebe.

Kada se Christopher vratio kući iz škole, rekla sam mu za Paulov poziv. Bio je oduševljen, odmah je otišao po opremu za ribolov te ju složio u hodniku u žarkom iščekivanju. Sljedeći put kada sam bojala ogradu, Paul je ponovno stigao.

Bilo je to nekoliko dana prije njegova rođendana. Već je bio jako uzbuđen. Malo smo bojali zajedno, a onda je otišao kući, sretan. Gledala sam ga kako odlazi niz put na biciklu. Nisam vidjela nikakvu promjenu kod njegovih anđela. I dalje su mu bili vrlo blizu, štiteći ga i pazeći da budu spremni uloviti ga.

Nikada više nisam vidjela Paula. Dan ili dva jasnije Christopher je okrenuo ključ u bravi ulaznih vrata i ušao u kuhinju. Bio je iznimno uzrujan i prije no što mi je išta rekao znala sam da se radi o Paulu. »Mama, Paul je jutros umro. Dogodila se grozna nesreća. Ne mogu vjerovati. Trebali smo ići u ribolov za njegov rođendan; hajdemo do njegove kuće, mama.«

Bila sam shrvana; nije mi se to činilo fer. Tješila sam Christophera i čvrsto ga zagrlila. Rekla sam mu da moramo dati malo vremena Paulovim roditeljima da se saberu.

Sljedeće večeri otišli smo do Paulove kuće; tamo je bilo mnoštvo ljudi, dolazili su i odlazili. Paulov otac razgovarao je s Christopherom nekoliko minuta, nakon toga smo popili šalicu čaja, pozdravili se i otišli. Na putu prema kući Christopher mi je rekao: »Mama, sve je to tako neobično, sada kada nema Paula, ta kuća se čini praznom. Uvijek će mi nedostajati Paul.«

Znam da su ona četiri prekrasna anđela odvela Paula ravno u Nebesa, zajedno sa štapom za pecanje i torbom za ribolov pričvršćenom za držač na njegovu biciklu. Znam da Paul peca u Nebu.

Možda šest mjeseci nakon Paulove smrti, za vrijeme jednog od kratkih razdoblja kada je Joeu subjektivno bilo bolje, Christopher (koji je sada imao petnaest) i on otišli su u Dublin sastati se s Joeovim prijateljem u pubu u centru grada. Christopher mi je ispričao kako je u pubu bilo mračno i bučno. On je stajao blizu oca, a ljudi su postajali sve glasniji i glasniji. Joe

je sreo svojeg prijatelja i njih su se trojica kretali kroz gomilu prema izlaznim vratima.

Netko je nekoga gurnuo i započela je tučnjava.

Christopher je rekao da se jako uplašio. Nekoliko ih je muškaraca slijedilo na ulicu i počeli su ih provocirati želeći započeti tučnjavu: jedan je držao razbijenu bocu u ruci. Joe im je rekao da se ne žele svađati, da se došao samo malo družiti sa svojim prijateljem i nastavili su hodati. Neočekivano, muškarci su ih počeli gurati. Christopher je rekao da je bio nasmrt preplašen. Iznenada je osjetio snažnu Paulovu prisutnost. Rekao mi je: »Mama, siguran sam da je on bio tamo. Bilo je tako stvarno, zaista je bio ondje, kao ti i ja sada. Odgurnuo je te muškarce natrag, a nas prema naprijed. Osjetio sam kako nas Paul štiti. Nikada u životu nije me bilo tako strah, no kada sam osjetio njegovu prisutnost, znao sam da ćemo biti sigurni.«

Rekla sam Christopheru da ne zaboravi da će Paul uvijek biti uz njega, kadgod će mu trebati zaštita. Često sam mislila na Paula tijekom godina, zahvaljivala sam mu što je štitiio Christophera. Zahvalna sam mu što je zapamtio da sam ga zamolila da mi čuva sina.

* * *

Svaki dan kada bih se vratila iz nabavke, odnijela bih šalicu čaja Joeu, sjela bih kraj njega i malo bismo porazgovarali. Jednog dana Joe mi je želio ispričati priču. Njegov anđeo čuvar sjedio je odmah do njega. Mnogi drugi anđeli sjedili su po krevetu, gledali su Joea i čekali da čuju što će reći.

»Lorna, nećeš vjerovati«, rekao mi je. »Danas, dok si ti bila vani, maleno dijete, djevojčica - duh doskakutala mi je u sobu. Imala je oko tri godine i dugu, svijetlosmeđu, ne baš njegovanu kosu. I ona je bila prljava, kao da se igrala u blatu, imala je kolačiće od zemlje u rukama. Stajala je upravo tu gdje ti sada sjediš i rekla mi: Tata, igraj se sa mnom. Tada se okrenula i odskakutala iz sobe.«

Bila sam oduševljena, ali vrlo iznenađena. Zнала sam što to znači. Dobit ćemo još jedno dijete.

Oduvijek smo željeli još jedno dijete, no Ruth je sada već imala dvanaest godina, a Joe je bio lošeg zdravlja, pa je to bila zadnja stvar koju bih očekivala.

Bilo je to čudo. Zahvaljivala sam Bogu i anđelima. Joe nikada prije nije vidio duha. Bilo je to kao da su mu Bog i anđeli dopustili da vidi malo više kako bi sam shvatio kako je puno više od fizičkog tijela.

Nisam mu odmah rekla da to što je vidio duha znači da ćemo dobiti još jednu kćer. Pustila sam ga da uživa u oduševljenju koje je doživio kada je vidio prekrasnog malenog duha. »Zašto me nazvala tata?« pitao se u čudu.

Vidjela sam malenog duha prije no što sam ostala u drugom stanju. Izgledala je točno onako kako ju je Joe opisao. Jednom prilikom bila sam u kuhinji, pripremala čaj. Nosila sam pladanj kroz kuhinjska vrata kada je ta malena djevojčica doskakutala iz dnevnog boravka. Bila je prekrasna, a onda je samo nestala. Kada sam otvorila vrata spavaće sobe, prva stvar koju mi je Joe ispričao je da je ta djevojčica opet bila kod njega i da ga je opet nazvala »tata« i pitala ga hoće li se igrati s njom.

Ovoga puta rekla sam mu što to znači: da nam Boga šalje još jednu kćer. Joe nije mogao vjerovati. »Bog će me morati ispuniti s mnogo životne sile da bih ponovno postao ocem. Za to će mu trebati jedno veliko čudo!«

No ubrzo nakon toga sam zatrudnjela.

Jednog dana stajala sam pred ogledalom. Anđeli su me okruživali uz zlatnu svjetlost. Tada sam ugledala životnu energiju koja se vrti unutar mojega trbuha - u svim bojama: smaragdno-plava, smaragdno-zelena, smaragdno-crvena i smaragdno-ljubičasta - vrtlog se rastvorio i vidjela sam maleno djetesce, kao mrvicu prašine. Taj me prizor ispunio ljubavlju prema mojem nerođenom djetetu.

Prošlo je dvanaest godina od kada sam rodila Ruth i trebalo mi je vremena da se naviknem na novu trudnoću.

Već sam odavno podijelila sve što majci treba za novorođenče pa su anđeli morali jako pomagati - šaputali su ljudima. Kada se Megan rodila, imala sam sve što je potrebno za novorođenče, bila sam jako zahvalna anđelima i svima koji su ih poslušali.

Katkad mi je jasno da anđeli marljivo rade. Toga Božića opet smo imali jako malo novca. Večer uoči Božića sjedili smo za kuhinjskim stolom i večerali kada nam je netko pokucao na vrata. Christopher je otišao vidjeti tko je i vratio se pomažući nekom nepoznatom čovjeku nositi veliku kutiju.

Christopher je predstavio čovjeka kao patera Toma, jednog od svećenika u njegovoj školi. Pater nam je rekao: »Nadam se da vam ne smetam u vašem domu. Naime zadužili su me učenici koji su ispekli sve za božićnu trpezu, da odaberem obitelj u Maynoothu kojoj bi to dobro došlo, čuo sam da ste vi potrebiti, i evo me! Na Badnjak ću se vratiti s pečenom puricom i šunkom. Ne brinite, u razredu ne znaju kamo sve ovo ide. Zato sam došao sam, a nadao sam se da će Christopher biti ovdje da mi pomogne unijeti kutiju.«

Zahvalila sam mu i ponudila mu šalicu čaja. Dok sam je pripremala, pater Tom, Joe i djeca vadili su hranu iz kutije. Unutra je bilo sve čega biste se mogli sjetiti za Božić; puno hrane pripremljene na domaći način. Nisam mogla vjerovati svojim očima. Kuhala sam čaj i zahvaljivala Bogu i anđelima. Dok sam pateru Tomu pružala šalicu s čajem i komadić tortice od jabuka, pogledala sam svoju djecu i vidjela svjetlost u njihovim očima. Okrenula sam se prema pateru i upitala ga: »Kako ste znali?«

On mi je rekao da je samo načuo o našim poteškoćama, no ništa više od toga. Pogledala sam preko stola u Joea, on je samo zatresao glavom. Znam da nije htio reći pateru do kuda je dogurala njegova bolest. »Hvala vam što ste poslušali svoje anđele«, rekla sam pateru. »I zahvalite cijelom razredu u naše ime što su unijeli ove blagodati u naš dom.«

Na Badnjak je pater Tom stigao u naš dom noseći najveću puricu koju sam ikada vidjela i prekrasnu šunku. Dok smo sjedili pokraj vatre, Joe se okrenuo prema meni i rekao da se jako srami jer se ne može na pravi način brinuti o meni i djeci. Pogledala sam ga i rekla: »Nije tvoja krivnja što si već godinama ozbiljno bolestan.« Pokušala sam ga utješiti: »Ti nisi otišao nekamo s namjerom da se razboliš. Nema smisla tako govoriti.«

Joe je to već nekoliko puta ponovio, a i meni su to isto govorili ljudi koji su bolesni, lako to, doista, nije njihova krivnja, oni se ipak osjećaju posramljenima; kao da su na teret svojim obiteljima. Katkad bih rekla Joeu: »Zašto si tako ljut danas?«, a on bi mi odgovorio: »Nisam ljut ni na tebe, ni na djecu, ljut sam na sebe jer sam bolestan i zato što se ne mogu brinuti za tebe i za djecu kako bih trebao. Što ne mogu ništa.«

Smiješila sam se Joeu dok smo sjedili pokraj vatre toga divnog Božića, uvjeravala sam ga: »Kada se osjećaš dobro, ti radiš u vrtu sve dok ne padneš s nogu; kada možeš, očistiš kuhinju, što mi je ugodno iznenađenje kada dođem kući iz prodavaonice. Ti radiš onoliko koliko možeš. Tvoja djeca i ja te puno volimo.«

Michael mi otkriva tko je, zapravo, on

Jedne večeri osjećala sam se depresivno i opterećeno. Stalno sam se molila Bogu, tražila sam od Njega čuda, da pomogne ljudima koji su od mene tražili pomoć. Bilo je kasno, kuća je utihnula, djeca su spavala i ja sam krenula u krevet. Joe je ostao pokraj vatre sa šalicom čaja. Upalila sam svjetiljku na malenom ormariću s Joeove strane kreveta i zavukla se pod pokrivač. Sjedila sam naslonjena na jastuke, koljena privučениh i s licem u rukama molila sam.

Ne znam koliko dugo sam molila kada sam čula da me netko zove. S druge strane kreveta, pokraj svjetiljke, stajao je anđeo Michael. Blistao je kao i inače, ali izgledao je nekako drugačije.

Anđeo Michael je odjeven u skladu s porukom koju prenosi - na taj način on meni olakšava razumijevanje svojih riječi. Ove večeri izgledao je poput princa. Imao je zlatnu krunu na glavi i ogrtač bijelo-zlatne boje stegnut u struku zlatno-crnim remenom čiji su mu krajevi sezali do koljena. U ruci je držao svitak. Kosa mu je bila do ramena i stalno se pomicala kao da je nosi lagani povjetarac. Kao uvijek, njegove safirno-plave oči blistale su, a osmijeh mu je bio poput samog Neba. Na nogama je imao sandale čije su se vezice križale uz njegove noge, a na vrhu svakog stopala bio je zlatni križ.

Blistao je nevjerojatno jasnom svjetlošću.

»Lorna, Bog čuje sve tvoje molitve«, rekao je. »Uzmi olovku i papir iz ladice. Imam poruku za tebe: molitvu koju ti šalje Bog.«

Učinila sam kako mi je rekao, sjela sam na krevet s olovkom i papirom u rukama. Michael je otvorio svitak i pročitao mi ove riječi:

*Molitvo tvojih anđela iscjelitelja,
Kuju od Boga nosi Michael, njegov Arhanđeo.
Izlijte, anđeli iscjelitelji,
Svoju nebesku milost na mene
I na moje voljene.
Dopusti mi da osjetim zraku
anđela iscjelitelja nada mnom,
Svjetlost Tvojih iscjeljujućih ruku.
Dopustit ću da iscjeljenje počne
Na koji god način Bog odredi,
Amen.*

Kada je Michael završio s čitanjem, zamolila sam ga da mi pročita još jedanput, no ovoga puta sporije, jer sam imala poteškoća sa zapisivanjem. Pomislila sam da je jezik koji je koristio malo neobičan. To nije bio jezik na koji sam bila navikla, no tako mi je bilo dano. Anđeo Michael mi se nasmiješio, ispružio ruku i jednim prstom dotaknuo moje čelo. »Sada piši, Lorna«, rekao mi je.

Dok je Michael čitao molitvu sa svitka, shvatila sam da ovoga puta nemam nikakvih poteškoća sa zapisivanjem svake riječi molitve. Ove riječi odozgora su doslovno onakve kakve su meni poslana, iako nama ne zvuče baš kako treba. Michael je rekao: »Daj ovu molitvu svakome tko dođe k tebi. Bog ju je dao tebi.«

Zahvalila sam Michaelu i Bogu, u svoje ime i u ime onih kojima će ova molitva

pomoći.

Michael je potvrdno kimnuo i nestao.

Od prvog trenutka kada sam ugledala Michaela u spavaćoj sobu u Old Kilmainhamu, znala sam da je on drugačiji; da ima moćnu snagu, moćniju od ostalih anđela. Kada sam imala četrnaest godina, rekao mi je da je on arhanđeo, no da to ne smijem nikome reći. Te večeri, kada mi je predao molitvu koju mi je Bog poslao i kada mi je rekao da zapišem: »...koju od Boga nosi Michael, njegov arhanđeo...«, tek tada sam znala da smijem govoriti o njemu kao o arhanđelu.

Ponekad kada se arhanđeo Michael pojavi, sjaji poput sunca, kao da stoji u samom središtu sunca. U tim trenucima može me oslijepiti svojim sjajem i moram ga zamoliti da se priguši. Njegova blistavost, ta sličnost sa sunčevom svjetlosti i samim suncem, pokazuje da je Michael moćna sila koju ne možemo pojmiti, ona, kao i sunce, daje našem svijetu život.

Michael mi je rekao da su arhanđeli kao generali među anđelima: imaju moć nad anđelima i dušama, svi anđeli ih slušaju i poštuju. Oni šalju anđele u sve dijelove svemira da provode Božju volju i prenose Njegove poruke.

Postoje mnogi arhanđeli, ima ih puno više no što se tradicionalno vjeruje, Michael je jedan od najmoćnijih. Michael je arhanđeo Sunca, Gabrijel je arhanđeo Mjeseca. Svi arhanđeli sjedinjeni su jedni s drugima: anđeli okružuju Boga dok sjedi na svojem prijestolju, jaka su sila koja štiti Nebesa i održava red u neprekidnom procesu stvaranja.

Sljedećeg dana rekla sam Joeu da mi je arhanđeo Michael dao molitvu od Boga. Počeo ju je prepisivati na papire da ih mogu dijeliti ljudima koji dolaze tražiti pomoć.

Kasnije se jedan prijatelj ponudio da napravi tiskane kopije za mene. I dandanas još uvijek dajem tu molitvu svakome tko traži moju pomoć i mnogi ljudi su mi rekli da su im »anđeli iscjelitelji« pomogli zahvaljujući baš njoj.

Svi anđeli mogu iscjeljivati, no postoji određena skupina anđela koja se zove 'anđeli iscjelitelji', njih anđeli čuvari zazovu kada je potrebno nekoga ozdraviti. Anđela iscjelitelja ima milijun; svih vrsta, oblika, veličina, Bog ih šalje na svijet bez prestanka. Sve što mi moramo učiniti je zatražiti njihovu pomoć.

Moramo uvijek znati da će se iscjeljenje dogoditi na onaj način za koji Bog zna da je najbolji za nas. Ponekad mi ne prepoznamo početak liječenja jer ne dobivamo ono što smo tražili - naime možda nam se već događa emocionalno ili duhovno iscjeljenje, a mi smo molili za tjelesno. Moramo biti jako pažljivi da bismo prepoznali kada je iscjeljenje započelo. Često nam se iscjeljenje čini neznatnim: možda će netko tko je dulje vrijeme bio u depresiji, nenadano - imati ozarene oči i početi se smijati; možda će se netko tko je bio tjelesno izmoren, odjednom - osjećati mnogo bolje, ili će, možda, majka koja se osjećala nemoćnom i pod pritiskom iznenada - osjetiti veselje i radost.

Ponekad ti, anđeli iscjelitelji, prenose informacije preko djece. Dijete će se okrenuti i reći nešto što je značajno njegovoj majci ili nekom drugom odraslom, nešto što im objašnjava zašto se događa - to što se događa; i kako sve poboljšati.

Jednog jutra, sljedećeg ljeta, posjetile su me majka i kći. Kći Sophie u ranim dvadesetim trpjela je neprekidne bolove u ruci i tijelu, kao posljedicu prometne nesreće. Liječnici su učinili sve što su mogli, u granicama svoje struke, ali dalje nisu znali. Sophie je trpjela bol godinama, njezina je majka bila jako zabrinuta za nju i njezino stanje.

Sophie je inzistirala da njezina majka uđe prva k meni, a ona je ostala sjediti u hodniku čitajući novine.

Bila sam pola sata s njezinom majkom. Pomolila sam se nad njom, blagoslovila ju i zamolila anđele iscjelitelje za iscjeljenje u svakom dijelu njezina života. Dala sam joj molitvu koju mi je Michael donio. Izašla sam s njom u hodnik i odmah primijetila da su anđeli bili ondje. Bilo je nekako toplije i svjetlije, a zrak je bio u vrtlogu nečega što ja zovem 'povjetarac anđela iscjelitelja'. Nasmiješila sam se jer sam znala što se dogodilo.

Sophie je čvrsto spavala u naslonjaču. Majka ju je nježno probudila, a ona nas je zbunjeno gledala. Tada se Sophie neočekivano nasmijala i rekla: »Nemam više bolova. Nestali su. Nestala je sva bol!«

Sophie je ustala dok je govorila, micala je tijelo slobodnije, savijala je ruke i noge, provjeravajući je li sva bol zaista nestala. Bila je kao dijete, skakutala je gore-dolje. Smijala se tom jednostavnom zadovoljstvu što ima tijelo bez bolova.

»Osjećam se odlično, Lorna. Sanjala sam da si me uspavala i dok sam spavala, okružilo me mnoštvo anđela i dodirivali su me. Oni su me izliječili.«

Uvela sam je u svoju malenu sobicu da je blagoslovim, da zahvalim Bogu i anđelima što su ju iscijelili. Nisam joj još ni dala molitvu, a anđeli iscjeljenja već su odradili svoj posao.

Ponekad mi ljudi kažu kako vjeruju da sam na poseban način povezana s Bogom i anđelima, stoga ako od mene zatraže da zamolim ispunjenje nečega, to će se sigurno ispuniti. Ponekad me straši činjenica da ljudi imaju to silno povjerenje u mene. Bojim se da Bog neće uvijek ispuniti sve molitve, jer nije svima tako suđeno. Znam da Bog uvijek osigura barem malo iscjeljenja, no ponekad ga ljudi ne prepoznaju, oni ga nisu takvim zamišljali.

Ponekad me nazovu nečija majka ili otac, koji su već bili s djetetom kod mene; i zatraže od mene da se molim jer im dijete ide na operaciju toga dana. Ili mi kažu da svakoga dana u bolnici blagoslove svoje dijete molitvom koju sam im dala ili da je dijete samo izgovara. Jedno dijete držalo je molitvu ispod jastuka cijelo vrijeme koje je provelo u bolnici. Primam i pozive zahvale meni i anđelima onih ljudi kojima je molitva za iscjeljenje uslišana.

* * *

Jedne nedjelje ujutro, baš sam se bila vratila s mise s djecom, netko je pokucao na vrata. Iznenađila sam se vidjevši stariju gospođu kako stoji pred vratima. Ispričala se što dolazi u nedjelju; bila je sva u suzama, njezina patnja me je takla u srce pa sam ju pozvala da uđe. Bila je stara i bolesna; umirala je i bojala se da će umrijeti u bolovima. Tražila je čudo od Boga. Molila sam nad njom, blagosloвила sam ju i dala joj molitvu iscjeljenja. Otišla je mnogo sretnija no što je bila kada je pokucala na vrata. Šest tjedana kasnije opet je, nenadano, došla. Ispričala se i rekla da će me zadržati samo nakratko.

»Bog mi je poslao čudo«, rekla je, »sjedila sam u naslonjaču u kuhinji osjećajući se vrlo loše kada sam iznenada osjetila velik mir i spokoj u sobi. Podigla sam pogled, a u sredini sobe stajao je anđeo. Odjeven u bjelinu, činilo mi se kao da lebdi; sjajio je kao prekrasno svjetlo i nasmiješio mi se. Sljedeće minute je nestao.«

To je njoj bilo dovoljno; iskusila je svoje čudo. Dopustivši joj da vidi toga anđela, Bog joj je dao dar mira u duši i otklonio je njezin strah od smrti. Rekla je da zna da će umrijeti od svoje bolesti, no do tada će u potpunosti uživati u životu; živjet će puninom i dat će svojoj obitelji do znanja koliko ih voli.

»Lorna, sada znam da postoji mjesto koje se zove Raj, jer ja sam vidjela anđela. Ne bojim se umrijeti«, rekla mi je, »znam da će me čekati moj anđeo. Kada dođe moje vrijeme, on će uzeti moju dušu i samo će iza mene ostaviti ovo smežurano, staro tijelo koje nikome nije od koristi, čak ni meni. Zato se ne bojim umrijeti - i to je čudo!« Sjećam se da sam se često znala nasmijati načinu na koji je izgovorila ove misli.

Ona se nasmijala; nije imala nimalo straha i divno je bilo što se na neki način radovala danu kada će anđeo doći po njezinu dušu i kada će njezino tijelo umrijeti.

»Zar ne bi bilo divno«, rekla je, »kada bih se jednog dana mogla vratiti kao anđeo, da odvedem duše svoje obitelji - koju toliko volim - u Nebo.«

Starija gospođa sjala je nekim sjajem i imala je prekrasan osmijeh na licu. Zajedno smo se pomolile i onda je otišla. Više je nikada nisam vidjela

Uvijek moramo pamtiti da anđeli koje nam Bog pošalje zaista mogu pomoći ako im

dopustimo; ako im otvorimo svoja srca i pustimo ih da uđu u naše živote. Ne smijemo se bojati; nema razloga za to. Osjećamo strah jer ne razumijemo anđele; osjećamo strah jer ne razumijemo Boga. Uvijek zapamtite, anđeo vam nikada neće nauditi; ni jedan anđeo nikada nije naudilo meni i mogu vam obećati da neće ni vama.

* * *

Jedne nedjelje, kada je Megan imala oko dvije godine, bili smo u Dublinskim planinama, nedaleko od prolaza Sally Gap. Udaljili smo se od ceste na pustoj zaravni, zarasloj u travu i prepunoj raštrkanog, manjeg, kamenja.

Spuštajući se niz blagu padinu, nailazili smo na sve više kamenja, a što smo išli dalje, to je kamenje bivalo sve veće, a padina postajala sve strmijom - više kao litica iz koje je raslo drveće. S ruba strmine vidjeli smo prekrasno jezero. Nalazilo se između dviju planina, na obali je stajala velika kuća, a u daljini smo vidjeli jelena kako pase.

Nakon hodanja niz padinu, sjela sam na kamen. Joe i Ruth povelu su Megan malo dalje. Gledala sam ih kako hodaju, držeći se za ruke, Megan u sredini. Legla sam na kamen i na tren zatvorila oči, upijajući zrake sunca. Iako je bilo prohladno, osjetila sam toplinu sunca, a i kamen je bio zagrijan. Nakon nekog vremena čula sam Joea, Ruth i Megan kako se vraćaju, otvorila sam oči i sjela natrag na kamen. Gledala sam niz padinu, ali mi još nisu bili na vidiku. Kako su se približavali, mogla sam vidjeti Megan u sredini, Joe joj je bio s desne, a Ruth s lijeve strane, dizali su je u zrak i ljuljali među sobom. Megan se glasno smijala i ludo zabavljala, skakutala je uz pomoć oca i velike sestre.

Ono što se zatim dogodilo ispunilo me je oduševljenjem: pojavio se Meganin anđeo čuvar, u ženskom obliku, skakutala je iza nje. Skakutala je kroz Megan i nastavila plesati pola metra ispred nje. Izgledala je kao djevojčica, imala je velike smeđe oči, kao tanjuriće. Bila je blistava i prekrasna; bosa stopala nisu joj doticala tlo. Izgledala je kao da ima osam godina, s dugom tamnom kosom vezanom narančastom, crvenom i zelenom gumicom. U kosi je imala crveno pero, a na sredini čela blistalo je svjetlo u obliku zvijezde. Na tren mi se učinilo da vidim njezina krila. Na sebi je imala laganu zlatnu tuniku, bez rukava, neodređena oblika. Meganin anđeo čuvar bio je prekrasan; njezini pokreti graciozni, laki kao pero.

Tada je taj prekrasni anđeo skočio natrag u Meganino tijelo i nestao. Nitko je drugi nije primijetio, puteljkom su nastavili hodati prema meni.

Meganin anđeo čuvar drugačiji je od anđela moje ostale djece; oni nisu uzimali dječji lik, ovaj jest, vjerujem da će ona i rasti zajedno s Megan. Kada malo bolje razmislim, Meganina prva riječ nije bila 'mama' ili 'tata', već riječ koju nikada prije nisam čula. Rekla sam Joeu da mi anđeli govore ime njezina anđela čuvara i zamolila sam ih da izgovaraju slovo po slovo kako bih ga mogla zapisati za Megan i dati joj ga kada bude malo starija.

* * *

Kad radim po kući, ili u vrtu, čak i dok idem prema trgovini, uvijek potihom molim. Jedne večeri radila sam kod kuće, kao i većina majki; imala sam kuću, manje-više samo za sebe, Joe i Megan su spavali. Ruth je pomagala prijateljici oko čuvanja djece, Owen se igrao vani, a Christopher je bio kod prijatelja na drugom kraju grada. Vani je bio mrak, no kroz prozor sam vidjela uličnu svjetiljku na uglu ulice. Uživala sam u miru, bila sam sama, ali ne potpuno. Počela sam primjećivati kako se zrak oko mene umirio, promjenu kao da je vrijeme stalo; nije se mogao čuti ni jedan zvuk. Pogledala sam svoje ruke, primijetila sam energiju oko njih, titrala je i svjetlucala. Ona je trajno oko njih, ponekad se pojača i postane svjetlija. To se dogodi prije no što se pojavi anđeo. Znala sam da će se svakoga trena pojaviti anđeo. Nije uvijek tako; ponekad ne primijetim promjenu i onda se jednostavno dogodi.

Izašla sam iz kuhinje s ručnikom u ruci i sudarila sam se s bijelim anđelom u hodniku. Rekla mi je da pođem u dnevni boravak i nestala. Kada sam otvorila vrata dnevnog boravka, vidjela sam još jednog ženskog anđela. Bila je puno moćnija od drugih i iznimno lijepa, stajala je pokraj prozora i smiješila mi se.

Bila je mnogo, mnogo drugačija od bilo kojeg drugog anđela kojeg sam do tada vidjela. Njezina haljina ostavila me je bez riječi - vatreno-crvena i zlatna - nikada nisam vidjela takvu haljinu. Na glavi je imala prekrasnu krunu, a iz sredine te krune izranjali su i padali niz njezino tijelo milijuni i milijuni isprepletenih tankih, svilenkastih niti. Svaka ta nježna pletenica bila je optočena dijamantima i safirima svih boja. Taj prekrasni anđeo imao je sjajna krila, djelovala su kao dva plamena koja su se stalno mreškala i titrala, prepuni dragog kamenja unutar perja. Mogla sam vidjeti svaki detalj, no ipak mi je teško opisati tu zadivljujuću pojavu. Bila je jedinstvena; savršena u svakom pogledu; svaki njezin dio djelovao je kao da je živ. Bila je zapanjujuća, morala sam skrenuti pogled jer mi oči nisu mogle podnijeti toliko ljepote.

Njezino lice zračilo je životom. Bila je savršena; oči su joj bile plave i sjale su poput sunca, no bilijun puta blistavije. Kako bih to riječima opisala? Kada sam pogledala u njezine oči - u njima sam našla nježnost, suosjećanje, mir i silnu ljubav koja je zračila iz njih. Znam da ona, taj veličanstveni anđeo ispred mene, može vidjeti *sve*. Činilo mi se da prepoznaje i zna svaku česticu svemira - nešto što je ljudskom rodu potpuno izvan granica spoznaje.

Tresla sam se; bila sam u blizini neopisive moći. Dopušteno mi je da ju osjetim i prepoznam. Iza mene, s desne strane, stajao je još jedan anđeo. Postala sam ga svjesna tek kada je progovorio: »Lorna, uđi još malo u sobu.«

Napravila sam još nekoliko koraka ne mičući pogled s divnog anđela ispred mene. Bila sam svjesna da su se vrata iza mene zatvorila. Taj mi je prekrasni anđeo prišao i rekao s osmijehom: »Lorna, ne boj se.«

Istog trena osjetila sam mir i radost u sebi. Nastavila je: »Znaš li, Lorna, tko sam ja?«

»Ne«, odgovorila sam.

»Ja sam Kraljica svih anđela.« »Želiš li reći da si Majka Božja?« pitala sam. Bila sam potresena, no na nekoj drugoj razini znala sam u čijoj sam blizini; moja duša je znala, tijelo je bilo šokirano.

»Da, Lorna, ja sam Kraljica Neba, Kraljica svih anđela, Kraljica svih duša. Lorna, ne boj se, pitaj me sve što želiš.«

»Kraljice anđela«, rekla sam, »vidjela sam te mnogo puta; ti si majka koju sam vidjela na Nebu s djetetom.« Sjetila sam se kako sam kao dijete na ljuljački u Ballymu-nu vidjela njezino lice, anđeli su mi ga pokazali.

»Da, Lorna, u pravu si«, rekla je.

»Moja želja je da se ti, Majko Božja, pokažeš cijelome svijetu«, plakala sam. »Da sva mržnja i ratovi smjesta stanu. Da sva bol, glad, svako uništenje koje donose ratovi zbog materijalnih stvari ili vjere ili moći, nestanu.« Gledala sam u nju molećivo dok su mi suze tekle niz lice. »Ovome svijetu potrebno je čudo.«

»Lorna, ja ću doprijeti do svih ljudskih srdaca i jednog dana pojaviti ću se tako da će me cijeli svijet vidjeti kao što me ti sada gledaš.« Kraljica anđela mi se nasmiješila, oči su joj blistale ljubavlju, a svjetlost koja ju je okruživala kao plamen me dotaknula i odnijela svu moju tugu.

Upitala sam hoću li je ponovno vidjeti; rekla je da hoću. I nestala.

Ja vjerujem da će se to dogoditi. Kraljica anđela u prošlosti se pokazivala ljudima i danas se nastavlja pojavljivati na različitim mjestima, ali samo pred malim skupinama ljudi. Vjerujem da će se jednoga dana Kraljica anđela pojaviti pred svima, ne samo pred nekima, tada to neće trajati jedan tren, nego će ostati s nama malo dulje da je cijeli svijet vidi i prizna.

Doći će da bi čovječanstvu dala dokaz koji u svojoj slabosti tražimo - to će biti

početak značajne promjene ljudske rase.

GIGA

Pokazuje se zao duh

Ponekad će čovjek dopustiti Sotoni da uđe u njegov život. To se može dogoditi svjesno, s čistom zlom namjerom, a može biti i nesvjesno, izazvano ljubomorom, ljutnjom ili osjećajem nepravедnosti života. Sotona često ima olakšan pristup osobama koje su upletene u rasprave o vlasništvu ili naslijeđu. Granica do koje Sotona može pomračiti nečiju dušu raznolika je; taj utjecaj može osobi dati privid da joj je život divan, no Sotonin utjecaj uništiti će živote onih koji ga okružuju i na kraju, ako se ništa ne poduzme, uništiti će dušu te osobe.

Duhovni rast, ponovno uspostavljanje veze s Bogom i anđelima, prihvaćanje Božje ljubavi u našim životima, to su načini na koje možemo otjerati Sotonu. Ako ih zamolimo, anđeli će pomoći. Molitelj ne mora biti osoba koja je pod utjecajem zla, za pomoć mogu moliti članovi obitelji ili prijatelji, i to djeluje, ja sam tome svjedok. Isplati se zapamtiti ovo kada naiđemo na zlo u vlastitom životu: tada će bilo čija molitva, bez obzira na vjeru i podrijetlo, značiti puno i moći će prouzročiti značajnu promjenu.

Ljudi mogu duhovno rasti, a da toga nisu ni svjesni; moguće je da ni ne primjećuju promjenu. Možda se netko molio za njih.

Možda su se, sami, kao djeca molili, a godinama kasnije, kao odrasli, duhovno su se probudili. Upoznala sam mnogo ljudi kojima se upravo to dogodilo.

Tijekom godina posjećivalo me mnogo ljudi koji su do neke granice bili pod utjecajem Sotone. Ja ću to uvijek primijetiti jer Sotona ne može odoljeti da se ne pokaže.

Jednom mi je došao jedan, vrlo uspješan poslovni čovjek, Irac. Rekao mi je da nije siguran zašto je uopće došao k meni, no da ga je njegov prijatelj nagovorio - priznao je da ga je nagovarao dvije godine. Rekao mi je da je učinio neke strašne stvari. Priznao je da nikada nije mislio o posljedicama koje će to imati na druge ljude; što se njega ticalo samo jedna osoba je bila važna - on sam, a jedna jedina stvar koja je bila bitna je - novac.

Nešto mu se počelo događati. Rekao mi je da ga stari prijatelji više ne vole, da njegova obitelj ne želi imati ništa s njim. Znala sam da je netko ipak molio za njega jer mi je zbog toga došao. Pitao me zašto ne osjeća nikakvo grizodušje. Nekako, negdje duboko u sebi, znao je da je činio loše; znao je da bi *trebao* osjećati kajanje, ali nije znao *kako* da ga osjeti. Želio je biti sposoban za pokajanje i želio je vratiti svoje prijatelje i obitelj.

Čovjek je sjedio prekrivenih ruku za mojim kuhinjskim stolom i govorio kako se želi promijeniti; nije više želio biti ovakav. Glava mu je bila pognuta, ali vidjela sam mu suze u očima. Tada mi se pokazao zli duh Sotone.

Čovjek je bio malo nagnut nad kuhinjskim stolom, naslonjen na svoje prekrivene ruke i pognute glave, no tada sam vidjela izobličeno lice kako izlazi iz njegovih grudi, iz dubine njegova bića i nagnje svoju glavu ustranu. Taj čovjek sjedio je potpuno mirno, kao da nije svjestan svega toga. To izobličeno lice, lice zla me je pogledalo i iskezilo se. Ovoga puta, kao i u prijašnjim prilikama kada su mi se ukazivali zli duhovi, učinilo mi se da govori:

»Zamalo sam te prevario ovoga puta, gotovo me nisi uhvatila!« Taj zli duh se skrivao, no odlučio mi se pokazati.

Zbog nekog čudnog razloga, koji ja ne razumijem u potpunosti, zli duhovi imaju neodoljivu potrebu pokazivati mi se. Kada se to dogodi, znam da je Sotona ponovno izgubio bitku i da su Bog i anđeli pobijedili.

Molila sam nad tim čovjekom i blagoslovila ga, dala sam mu 'molitvu iscjeljenja' koju je, odmah, spremio u novčanik. Tijekom sljedećih mjeseci sam bez prekida molila za njega.

Nakon godinu dana me nazvao. Rekao mi je da mu se život promijenio, zapravo počeo

se mijenjati onog trena kada je izašao iz moje kuće, no bilo ga je strah to priznati. Rekao je da se pokušava odužiti barem nekim ljudima koje je povrijedio, da mu posao ide dobro i da se sada trudi raditi na pošten način. Nadao se da nije prekasno zahvaliti meni, Bogu i anđelima. Podsjetila sam ga da nastavi moliti anđele za pomoć i da im se nikada ne zaboravi zahvaliti, čak i na najmanjoj pomoći. Do danas molim za tog čovjeka.

* * *

Jednog dana dok sam prelazila cestu na putu u prodavaonicu u Maynoothu, začula sam glas: »Uspori, Lorna.« Nisam vidjela ništa osim svjetla pokraj sebe, no prepoznala sam Michaelov glas. »Skrenimo u ovu uličicu da možemo u miru razgovarati.« Skrenula sam desno u ulicu i hodala sve dok nisam bila sigurna da me nitko neće vidjeti s glavne ulice, tada se, kao što sam očekivala, Michael pojavio u ljudskom obliku - naglašeno ljudskom, osim što mi je izgledao previše nov i presavršen. Pogledavši ga u oči, prepoznala sam anđela u njemu.

»Na putu za Maynooth želimo da polako hodaš preko mosta na kanalu«, rekao mi je, »Pogledaj niz kanal, koliko god ti pogled seže.«

»Što se događa?« pitala sam. »Reci mi prije no što prijeđem most.«

»Lorna«, rekao je Michael, »u ovom trenutku još nisi svjesna jedne dječje duše; djeteta koje je začeto, ali još se nije rodilo. U trenutku kada prijeđeš most, vaše će se duše spojiti. Postat ćeš svjesna i njegove majke, no tebi će se činiti kao duh; njezina pojava će ti biti vrlo slaba.«

Osjećala sam se kao da razgovara sa mnom na isti način na koji bi razgovarao s malim djetetom, kao da neću shvatiti.

»Michaele, odrasla sam žena i imam vlastitu djecu, ne razumijem što se događa, no prihvatit ću vezu s tom malenom dušom«, rekla sam. »Hoćeš li sa mnom prijeći most?«

»Ne, Lorna. Moraš sama prijeći preko. Hodaj polako, na mostu će biti drugi anđeo koji će ti pomoći da shvatiš i da upoznaš to maleno dijete koje raste u majčinoj utrobi. Učini sve što taj anđeo bude tražio od tebe. Svaki put kada budeš prolazila mostom, taj anđeo će biti tamo, dočekat će te i otpratiti dio puta. Kako će mjeseci prolaziti, tako će tvoja veza s tim djetetom jačati.«

Okrenuli smo se prema glavnoj ulici i dok smo joj se polako približavali, anđeo Michael je nestao. Pogledala sam prema mostu, a tamo me već čekao drugi anđeo. Bio je visok, mršav i elegantan, bijel kao snijeg i blistao je. Hodala sam polako, kako mi je Michael rekao, čim sam zakoračila na most, osjetila sam povezanost s malenom dušom.

Anđeo je stajao na sredini mosta, a ja sam stala kraj njega. Pogledao me očima punim nježnosti i ljubavi te rekao: »Moje ime je anđeo Arabia.« Dotaknuo mi je ruku, a ja sam pogledala niz kanal.

Sve je izgledalo kao da je od stakla; ništa se nije micalo, kao da gledam u sliku. Dopustili su mi da osjetim majku i njezinu ljubav prema nerođenu djetetu, osjetila sam i njezine suze, mnogo njezinih suza. Netko je prošao pokraj mene i pozdravio me. Odzdravila sam, iz navike.

Prošla sam preko mosta i spustila se niz brdo do grada. Cijelo vrijeme anđeo je hodao uz mene. Ljudi i automobili prolazili su u oba smjera. Šapnula sam: »Vidimo se uskoro, anđele Arabia.«

Otišla sam u kupnju. Moj svakodnevni život majke i supruge se nastavio, usporedo s mojim radom s anđelima.

Kako je vrijeme prolazilo, dijete je raslo u majčinoj utrobi, a ja sam saznala malo više o njegovoj duši, o ljubavi koju ono osjeća prema svojoj majci i o ljubavi koju majka osjeća prema nerođenom djetetu. Iako nikada nisam mogla jasno vidjeti tu majku - uvijek mi se činila kao duh - znala sam da je tamo, prisutna je i muči se.

Svakog dana prelazila sam taj most barem jedanput, nekada i više puta, često sam pitala anđela Arabiju, dok je dugim koracima hodao uz mene kao u usporenom filmu: »Zašto ta veza između mene i toga djeteta nije jednako jaka kada sam u gradu i kada sam na mostu?«

Anđeo Arabia nikada mi na to nije odgovorio. Jednom sam mu rekla: »Katkad osjećam tu majku i njezino dijete, kao da su u ovom polju iza zida. Povremeno me uhvati želja da se popnem preko i potražim ih, no znam da nisu tamo, niti uz kanal. Zar mi ne možeš reći više?«

No anđeo Arabia mi je samo rekao: »Kada bude potrebno.«

Tijekom godina naučila sam da bez obzira koliko puta postaviš anđelu isto pitanje, on nikada ne odstupa od odgovora koji ti je dao na početku, a ponekad uopće ne odgovori. S anđelom Arabijom prelazila sam preko tog mosta stotinu puta, često sam ga zapitkiivala tražeći više informacija, ali nikada nisam dobila drugačiji odgovor od: »Kada i ako bude potrebno.«

Jednog jutra, nakon što su djeca otišla u školu, rekla sam Joeu da idem u grad po nekoliko sitnica i njegove lijekove te da ću se požuriti natrag. Dok sam izlazila iz kolibe, primijetila sam da je sve nekako drugačije. Anđeo Arabia nije čekao na svojem uobičajenom mjestu, stajao je na kraju moje ulice, na glavnoj cesti, malo dalje od mosta. Pogledala sam prema mostu i primijetila maglu s njegove desne strane, no ne na samom mostu.

Došla sam do Arabije i zajedno smo nastavili hodati. Osjećala sam tišinu i neizrečene riječi. Željela sam progovoriti, no znala sam da ne smijem. Stigavši do mosta, vidjela sam da to što pokriva vodu u kanalu i obalu nije samo magla, već su to bili i anđeli! Cijelo područje uz obalu kanala prema mostu bilo je prekriveno mliječno-bijelom maglom koja je bila prepuna anđela; snježno-bijelih, prekrasnih anđela, jarkih poput svjetlosti.

Stajala sam tamo, obuzeta ljepotom i čudom prizora; anđeo Arabia dotaknuo je moju ruku. Čula sam anđele kako pjevaju, kao jedan glas. Kretali su se, uz i niz obalu kanala zajedno s maglom, cijelo vrijeme kao u usporenom filmu. Neki od njih su se okrenuli prema meni i potvrdili moju prisutnost; anđeo Arabia rekao mi je da se pripremaju. Suze su mi krenule niz obraze. U istom trenu on je povukao svoju ruku.

Hodali smo niz brežuljak, udaljavali se od mosta. Jedva da sam osjetila tlo pod nogama. Pogledala sam prema tlu i oko svojih gležnjeva vidjela sam maglu, prepunu anđela. Na dnu brežuljka pogledala sam anđela Arabiju: »Još samo malo«, rekao je.

Nastavila sam prema gradu i obavila kupnju što sam brže mogla. Nisam vidjela ni jednog anđela oko sebe, no znala sam da su blizu. Rekla sam im: »Imam nekoliko pitanja za vas.« Nisam dobila nikakav odgovor.

Razmišljala sam o tome da krenem kući drugim putem, ne onim uz kanal, no kada sam stigla do središta grada, nešto me povuklo na lijevu stranu pa sam znala da moram ići istim putem kojim sam došla.

Anđeo Arabia čekao me u podnožju brežuljka koji je vodio do mosta, sjajio je više no ikada. Hodali smo zajedno uzbrdo prema mostu. Pogledala sam niz kanal i znala sam, kada bih pala u ovu maglu, ne bih dotaknula zemlju, anđeli bi ublažili pad i zaštitili me.

Znala sam da je na neki način to ublažavanje pada zapravo priprema za dolazak djeteta, no nisam sve u potpunosti razumjela.

Nekoliko dana kasnije Joe je primijetio da sam postala tiha i nekako odsutna. Pogledala sam ga i rekla: »Mislím da ne bi shvatio što se događa ni da ti kažem.«

»Iskušaj me«, rekao je.

I jesam. Ispričala sam mu nešto malo o anđelu na mostu, o duši djeteta i njegove majke. Pažljivo me slušao i rekao da je uistinu teško sve to shvatiti i da me neće više ispitivati. Zahvalila sam mu, a on me je čvrsto zagrlío.

Ne znam gdje se dijete rodilo, ni je li majka bila sama ili je imala pomoć, je li iznijela trudnoću ili je dijete rođeno prerano, ali jednog dana u ožujku jednostavno sam znala da se rodilo.

Od toga dana izgubila sam pojam o vremenu. Cijelo vrijeme osjećala sam dodir ruke anđela Arabije, bez obzira gdje bila. Sve je bilo toliko intenzivno da nisam registrirala ljude pred sobom i sudarala sam se s njima. Anđeo Arabia i dalje je stajao na sredini mosta, lebdeći kao neka moćna sila. Kad bih prilazila mostu, više nije čekao da mu priđem, nego bi krenuo prema meni, ali istovremeno bi lebdio.

Shvatila sam da je maglovit put koji su anđeli postavili zapravo staza za duh djeteta. Arabia je njega čekao.

Svaki put kada bih se približila mostu, vidjela sam maglu i na neki način sam osvijestila, iako to nisam mogla vidjeti, da duh toga djeteta biva vođen tim putem.

Jednog dana krenula sam po Ruth u školu. Hodajući stazom, ugledala sam anđela Arabiju kako stoji na kraju ulice. Nije ništa rekao, samo mi je pokazao da prijedem cestu. Ono što sam vidjela oduzelo mi je dah! Vidjela sam prekrasan duh novorođenog djeteta kako puže po mekom i glatkom putu koji su anđeli pripremili. Izgledalo je kao da puže, ruke i noge su se micale, no zapravo su ga anđeli nosili. Mogla sam vidjeti anđeoska krila kako ga pridržavaju. Anđeli su ga okružili, puzali su uz njega putem, pomagali mu i igrali se s njim. Duh tog djeteta bio je jako sretan; čula sam njegov smijeh. Srce mi je bilo ispunjeno veseljem, no oči su mi bile pune suza. Iznenada sam shvatila da duh toga djeteta ide prema mojoj kući!

Do danas ne znam zašto su me Bog i anđeli odabrali da svjedočim tom malenom čudu; zašto je to djeteta dolazilo u moju kuću. No tako je bilo. Približavala se cijelo vrijeme. Ne znam koliko je trebalo anđelima da doputuju s tim malim duhom, no jednog dana su mi rekli da je vrlo blizu. Te sam noći legla u krevet i drugo jutro se probudila, normalno, u šest. Sišla sam u kuhinju gdje me dočekala jarka svjetlost koja je sjajila kroz prozor. Uzela sam čašu vode i kada sam se okrenula, anđeo Arabia stajao je na ulazu u kuhinju. Znam da se nisam trebala prestrašiti, no jesam - anđeli mi uvijek oduzimaju dah.

»Vrati se u krevet«, rekao je anđeo Arabia, »i primakni se Joeu da napraviš mjesta za još nekoga.«

Učinila sam kako mi je rečeno. Osjećala sam duh djeteta kako ulazi u kuću.

Ležala sam u krevetu. Čula sam kretanje u hodniku. Molila sam i molila da sve bude u redu s duhom malenog djeteta. Spavaća soba ispunila se maglom i anđeli su nahrupili u sobu. Stigli su. Nisam mogla vidjeti duh djeteta, no znala sam da je na podu okružena anđelima.

»Anđeli, smijem li sjesti?« upitala sam

»Ne«, rekli su mi »Ne smiješ još gledati. Okreni se bočno i primakni bliže Joeu da bude više mjesta.«

Dok sam to radila, uznemirila sam Joea i pospano me upitao je li mi hladno. Umirila sam ga. Bila sam nemirna jer sam se bojala da će se Joe probuditi u tom ključnom trenutku, iako je dio mene znao da anđeli to neće dopustiti.

Osjetila sam kako anđeli pomiču plahte. Krevet se pomicao i tada sam osjetila duh djeteta kako leži pokraj mene. Još uvijek nisam ništa vidjela jer sam bila okrenuta prema Joeu, a duh djeteta je bio iza mene. Bilo me strah pomicati se da ne bih legla na nju ili joj na neki način naudila. Osjetila sam dodir djeteta na svojim leđima.

»Mogu li se sada okrenuti?« pitala sam.

»Možeš«, rekli su. »Okreni se polako i oprezno, maleni duh djeteta leži uz tebe.«

Okrenula sam se sva u strahu da ću je zgnječiti. »O, moj Bože!« uzviknula sam, zaboravljajući da je Joe pokraj mene. Brzo sam pokrila usta rukom. Joe se nije ni uznemirio. Uz mene je ležala krasna, gola, novorođena djevojčica. Bila je zdrava i snažna, micala je rukama i nogama. Bila je prekrasna, savršena, od krvi i mesa, u potpunosti je izgledala kao ljudsko biće, samo ljepša od bilo kojeg djeteta koje sam ikada vidjela. Zračila je, njezin duh je zračio kroz njezino tijelo koje mi se ukazalo. Dva anđela stajala su pokraj kreveta i gledala je. Bili su to veličanstveni bijeli anđeli, odjeveni u lepršave bijele haljine koje su savršeno padale preko njih.

Imali su prekrasna lica, kao od porculana i svaki njihov dio sjao je poput sunca. Oči su im bile bijele poput snijega i jarko su blistale. Imali su pernata krila spiralnog izgleda koja su doticala svjetlost iznad njih.

»Smijem li je dodirnuti?« upitala sam

»Ne, ne smiješ je dodirivati, ali možeš položiti ruke iznad nje«, rekli su mi.

Ispružila sam ruke i zadržala dlanove iznad nje. Dok sam to činila, okrenula je glavu i pogledala me. Oči su joj bile pune života i sjale su jače od bilo koje zvijezde na nebu. Nasmiješila se i progovorila: »Reci mami da je volim... i tati, također.«

Tada su se dva anđela nadvila nad nju i podigli je, njihova krila omotala su se oko nje. Kad su se počeli uzdizati, Nebesa su se otvorila i s nekom otmjenošću i u bljesku svjetlosti nestali su, a soba se vratila u prvobitno stanje.

Znala sam da je gotovo. Slavila sam i zahvaljivala Bogu.

Kasnije tog jutra otišla sam do mesara i svi su o nečemu razgovarali. Pitali su me jesam li čula novosti? Novorođeno dijete pronađeno je uz obalu kanala blizu mosta.

Nitko nije znao tko je majka ili što se zapravo dogodilo, rano toga jutra našao ju je čovjek koji je šetao psa. Shvatila sam da je dijete pronađeno onog trena kada su anđeli nestali iz moje sobe. Bila sam presretna. Ne mogu objasniti tu sreću koju sam osjetila, no bilo je to veliko veselje i olakšanje proizašlo iz saznanja da je duh tog djeteta otišao u Nebo. Moj je posao bio obavljen.

Cijela okolina bila je uzrujana, nikada se nešto slično tome nije dogodilo u ovome kraju. Bili su šokirani činjenicom da je među njima bila mlada žena, možda studentica, koja je osjećala da mora skrivati svoju trudnoću.

Policija je vodila istragu, no, koliko ja znam, nikada nisu pronašli majku.

Nadam se da će ona, možda jednom, pročitati ovo redove i shvatiti da ju je bez obzira kakva je bila situacija zbog koje je dijete mrtvo njezina malena djevojčica voljela i nikada nije bila ni sama, ni napuštena - uvijek su je okruživali anđeli, kao što okružuju svako dijete, bez obzira hoće li živjeti ili umrijeti, bez obzira na okolnosti.

Cijela zajednica bila je toliko ganuta smrću djeteta da su skupili priloge, kupili grob i osigurali joj dostojanstven sprovod. Prije no što je pokopana, djetetu je dano ime. Bridget je pokopana na groblju u Maynoothu.

* * *

Joe je postajao sve bolesnijim, imao je seriju manjih moždanih udara. Strašno ih se bojao, katkad bi oslijepio na nekoliko minuta, ili bi mu se cijelo tijelo potpuno opustilo. Hodanje mu je postalo iznimno naporno i često je padao. Unatoč mojem trudu da pazim na njega i spriječim padove, bio je crno-plav po cijelom tijelu. Liječnici su rekli da više ništa ne mogu učiniti.

Anđeli su se trudili razvedriti me. Jednog dana hodala sam stambenim naseljem, u blizini naše kuće, uživala sam u suncu i gledala sve oko sebe. Došla sam do neke zelene površine. Djeca su igrala nogomet, a oko njih su bili ljudi ispruženi na travi koji su uživali u lijepom vremenu. Primijetila sam dijete u invalidskim kolicima. Bila je sklupčana i spavala je. Njezino tijelo djelovalo je iskrivljeno i bila je užasno tanka. Teško joj je bilo odrediti godine, no mislim da je mogla imati oko sedam. Njezina majka sjedila je na zidiću pokraj nje i razgovarala sa susjedima.

Kako sam se približavala, dijete je postajalo sve sjajnije i sjajnije, zajedno s kolicima. Sve je stalo i utihnulo; nisam mogla vjerovati svojim očima. Njezina je duša izašla iz tijela ostavljajući je usnulu u kolicima. Duša joj je blistala, a izgledala je točno onako kako će izgledati kada krene u Nebo: savršena u svakom pogledu. Bila je prekrasna.

Dva anđela pojavila su se pred njom i primili je za ruke - oboje su izgledali kao

djevojčice njezinih godina. Onda su se pojavila još tri anđela, ponovno u obliku djevojčica, odjevenih u bjelinu toliko sjajnu da se činilo da se prelijeva u nijansama plave. Stajala sam, nisam se mogla pomaknuti, obuzelo me to što sam vidjela. Duša te malene djevojčice izašla je iz njezina tijela da bi se poigrala s anđelima. Igrali su se lovice, no nikada se nisu previše udaljili od kolica. Držale su se za ruke i vrtile u krug uz dječju brojalicu. Čula sam ih kako se smiju; duša te djevojčice bila je slobodna i sretna. Pokušala sam zakoračiti prema naprijed, no anđeli mi nisu dopuštali koliko god se ja trudila.

Maleni anđeli sjeli su u krug, na travu blizu kolica, zajedno s dušom djevojčice. Gledala sam u zanosu; nisam znala što će se sljedeće dogoditi. Iznenada, ruka anđela je dotaknula vlat trave i pojavila se ivančica. Tada je drugi anđeo počeo prelaziti rukom oko sebe i svaka vlat trave se pod vrhovima anđeoskih prstića pretvarala u prekrasnu ivančicu. Tamo, na sredini tratine stajao je bijeli krug prepun ivančica, a u sredini bjeline sjedili su nasmijani anđeli i jedna malena sjajna duša. Njezina majka nije prekidala razgovor, bila je potpuno nesvjesna svega što se događalo u blizini.

»Vjenčići od ivančica!« povikala je malena duša i sve su počele plesti vijence od ivančica. Ukrasile su malenu dušu vjenčićima, stavili su ih - oko njezina vrata i na glavu kao princezinu krunu, oko ruku i čak oko gležnjeva. Pokazali su joj kako se izrađuju vjenčići s pomoću malenog proreza na stapki, pa je sjedila na travi i slagala jedan za drugim. Bio je to prizor pun ljubavi i nježnosti. Od te ljepote krenule su mi suze sreće niz obraze. Gledala sam u djevojčicu i divila se njezinim vijencima. Lice joj je sjalo poput sunca.

Tada su je anđeli zagrlili, podigli i odnijeli natrag do kolica. Nije se bunila. Njezina duša nježno je utonula natrag u ljudsko tijelo koje je cijelo vrijeme nepokretno spavalo.

Isto kao što su se iznenada pojavili, anđeli su tako iznenada i nestali. Djevojčica se pomaknula u kolicima. Umalo sam pala kada mi je tijelo iznenada oslobođeno, mogla sam se opet kretati. Sve oko mene vratilo se u život. Čula sam ptice, osjetila povjetarac i vidjela ljude oko sebe. Odlazeći, pogledala sam njezinu majku i pomislila u sebi, koliko je blagoslovljena kada ima tako čistu dušu u obitelji.

Joe

Pred kraj života Joeu je bilo teško zapamtiti gdje je ili tko je. Nije uvijek mogao prepoznati mene i svoju djecu. Na sreću, djeca to nikada nisu primjećivala. Često sam sjedila uz njega i puno mu pričala o našoj prošlosti, trudila sam se pomoći mu prisjetiti se naših života. Očajnički sam priželjkivala da u potpunosti bude uz nas još to malo vremena koje mu je preostalo.

Gotovo svakoga jutra odlazila bih u grad - uvijek nam je nešto trebalo - a kad bih došla kući, odmah bih zavirila u njegovu sobu, provjerila je li dobro i treba li mu što. Nakon toga bih pripremila čaj za nas dvoje, sjela na stolčić pokraj kreveta i razgovarala s njim.

Jednog posebnog jutra sjedili smo i razgovarali kada mi je Joe rekao: »Znaš, Lorna, ležim u ovom krevetu od kada si jutros otišla, pokušavam se prisjetiti prošlih događaja; našeg života i naše djece. Preplaši me ponekad što ne znam ni gdje se nalazim.«

Kao i uvijek, bilo smo okruženi anđelima. Nakon Joe-ovih riječi nestali su svi anđeli koji su sjedili na krevetu, osim njegova anđela čuvara koji je ostao uz njega. Izgledalo je kao da ga anđeo čuvar drži na rukama, kao da nema kreveta, iako je Joe ležao u njemu. A on je bio zbunjen. »Primi me za ruku«, rekla sam mu. »Ja ću ti pomoći da se prisjetiš.«

Joeov anđeo čuvar pridržavao ga je s leđa, pbdignuo je ruku iznad njega i sipao uspomene u njega.

To svjetlo, ta bijela masa, kao tučeno vrhnje sa srebrnim iskrama, izlazilo je iz anđelove ruke i padalo Joeu na glavu. Teklo je neprekidno, ne zaustavivši se sve dok nismo završili naš razgovor.

Prisjećali smo se prošlosti i bila sam oduševljena stvarima kojih se Joe tada sjetio. Pričao je o Prvoj pričesti našeg sina Owena i kako je potrošio sav novac koji je dobio na dar za nove specijalne nogometne cipele. Do tada je Owen, koji je obožavao nogomet, stalno nosio stare i rabljene cipele; to je bio prvi put da ima novi i nekorišteni par. Joe se nasmijao prisjećajući se kako je Owen u trgovini isprobavao jedne cipele za drugima, gledao je cijene i uspoređivao ih sve dok na kraju nije odlučio koje će kupiti. Bio je iznimno ponosan na njih.

Joeove oči napunile su se suzama od veselja koje mu je donijela ta uspomena.

* * *

Joe je uvijek bio malo uzrujan zbog mogeg odnosa s anđelima; unatoč činjenici da sam velik dio podijelila s njime još uvijek se bojavao da će me odvesti od njega. Bio je mnogo osjetljiviji i ranjiviji zbog svoje bolesti. Ponekad bi postao živčan samo zbog pomisli da će me taj dan netko posjetiti - pogotovo ako se on sam osjećao slabo toga dana. Rekao bi nešto u stilu: »Odvođete me od mene, a ja te trebam više od njih.« Svim sam srcem suosjećala s njim, no znala sam da moram činiti ono što moram.

Sjećam se jednog posebnog čovjeka i njegove supruge koji su me posjetili jer je ona umirala. Bili su očajni. Taj čovjek silno je želio da mu supruga preživi, no ona se već pomirila s činjenicom da neće i imala je potrebu duhovno odrasti. Često su znali dolaziti, ponekad nenajavljeno.

Joe je to teško podnosio i znao bi mi reći: »I ja umirem.« Iako je to izgovorio, nisam sigurna da je u potpunosti vjerovao u to.

Joe nikada uistinu nije prihvatio činjenicu da će uskoro umrijeti. To nije neuobičajeno. Kako je vrijeme prolazilo, suvremena medicina više ništa nije mogla učiniti za tu ženu

osim ublažiti joj bol, a ona se, poput mnogih, okrenula alternativnom duhovnom pristupu. Uz potporu svojih liječnika otputovala je u Brazil. Znala sam da će to biti njezino posljednje putovanje koje će je jako fizički iscrpiti, ali će vrlo ojačati njezin duh. Ponekad ljudi koji su na samrti žele naučiti više o putovanju svoje duše jer im to pomaže da bolje razumiju smrt.

Vrijeme koje je provela u Brazilu bilo je kratko, no vrlo važno, a kada se vratila, slaba od tjelesnog napora, prva osoba koju je posjetila bila sam ja. Došla mi je ispričati što joj se sve dogodilo na putovanju te me zamoliti za pomoć na putovanju svoje duše. Njezin suprug sjedio je pokraj mene u kuhinji dok mi je govorila o svakom detalju putovanja. U jednom trenutku rekla je svojem suprugu da ušuti i ne prekida je. Očajnički mi je željela sve sama ispričati, da bi se zaliječila i da može umrijeti u miru. Na odlasku sam je zagrlila. Znala sam da je više nikada neću vidjeti. Dok je silazila niz stubu, vidjela sam zraku svjetlosti - njezina duša okrenula se da me pogleda i vidjela sam da je savršena. Otišla je kući, legla u krevet i nikada se više nije digla iz njega.

* * *

Anđeli su mi govorili da Joeovo vrijeme istječe, a ja sam im se stalno jadala jer su mi govorili stvari koje nisam željela čuti. Jednoga dana izlazila sam iz prodavaonice noseći namirnice, kada se ispred mene pojavio anđeo okružen pticama. »Odlazi!« rekla sam mu.

Anđeo je nestao, no ptice nisu. Bile su raznovrsne: vrapci, crvendaći, kosovi te veće ptice poput čavki i vrana. Letjele su oko mene, njihova krila su me gotovo doticala.

Uspjela sam ih otjerati rukom. Danas toga anđela zovem 'ptičji anđeo'.

Ptičji anđeo bio je prekrasan: visok i elegantan, odjeven u bijelo, dugih rukava koji su bili rezani pod kutom, oko struka je imao zlatnu lentu, a oko vrata ogrlicu u obliku slova V s velikim, zelenim, safirom - debelim oko pet centimetra. Lice mu je bilo zlatno, a oči bijele. Pojavio se samo nekoliko puta i svaki put su ga najavile ptice. Neposredno prije njegova dolaska okružile bi me mnogobrojne ptice svih vrsta i veličina.

Kada je mogao, Joe je volio sjesti, nakratko, pokraj vatre, a ponekad bi se napregnuo i uz moju pomoć odšetao do dvorišnih vrata. Jedne večeri, čim smo izašli iz kuće, okružile su nas mnogobrojne ptice, letjele su oko njegovih nogu, ključajući po kamenju, a neke su sletjele na ogradu i počele čistiti svoje perje.

»Odakle dolaze sve te ptice?« pitao me Joe. »Nikada ih nisam vidio ovoliko na jednom mjestu.«

Pokazala sam mu rukom. »One su ovdje jer je ptičji anđeo nedaleko od nas«, rekla sam mu. Joe ga nije mogao vidjeti, no oči su mu zablistale. Nasmijao mi se i rekao: »Sviđa mi se 'ptičji anđeo'.« Okrenuli smo se i krenuli prema kući.

Razgovarali smo treba li Joe poći u bolnicu ili ostati kod kuće. Rekao je da će meni i djeci biti lakše ako ode u bolnicu i umre tamo jer nije želio nikome biti na teret. Ja sam mu na to odgovorila: »Ne, Joe, ti nisi teret. Ja te volim, a vole te i naša djeca. Ne želimo da umreš u bolnici. Želimo da ostaneš ovdje, u svojem domu, s nama.«

Nekoliko dana prije no što je Joe preminuo, za vrijeme ručka, posjetio nas je liječnik i rekao mu da je možda vrijeme da ide u bolnicu.

Pitala sam liječnika: »Ako Joe sada ode u bolnicu, kakve su mu šanse da će se vratiti kući?«

»Vrlo vjerojatno se ne bi vratio kući«, odgovorio je liječnik.

Joe i ja smo se pogledali i istovremeno rekli: »Ne.« Joe je rekao liječniku da smo već razgovarali o tome i da će ostati kod kuće i umrijeti ovdje, a ja sam dodala: »Mi smo tako odlučili.«

Gledala sam u liječnika koji je stajao pokraj donjeg ruba kreveta i vidjela sam da suosjeća i razumije. »Nazovite me u bilo koje doba dana ili noći. Vrijeme nije bitno«, rekao

nam je.

Sljedećeg dana Joe mi je rekao da bi volio jesti svinjski odrezak za večeru, pa sam otišla do mesara Jima i tražila meso. Znao je da je Joe bolestan: »Žao mi je, nemam više odrezaka.« Otišao je do ureda, a kada se vratio rekao mi je da će to meso imati sutra.

Te večeri Joe je rekao da se želi malo prošetati pa sam mu pomogla da ode do dvorišnih vrata. Noć je bila vedra, nebo prepuno zvijezda, bilo je prohladno. Dok smo stajali kraj ograde pojavio se »ptičji anđeo« i stao, slijeva, pokraj ulične svjetiljke na travnjaku nasuprot našoj kući. Joe se odmarao, naslonjen na vratašca ograde.

»Večer je prekrasna«, rekao je.

Okrenula sam se prema uličnoj svjetiljci, a »ptičji anđeo« je nestao. Bljesak svjetlosti na nebu, meni zdesna, privukao mi je pažnju. »Joe, pogledaj!«

Joe se okrenuo i pogledao u smjeru kuće. Prekrasna bijela ptica izletjela je iz tame prema nama, postajući sve većom i jasnijom kako nam se približavala. Letjela je nisko i rasla iz sekunde u sekundu, bila je bijele boje, enormne veličine, vidjeli smo joj svako perce na tijelu. Bila je to veličanstvena ptica.

»To je snježna sova!« povikao je Joe.

Pomislili smo na tren da će nas udariti pa smo se sagnuli kada je preletjela preko naših glava i uletjela u svjetlost oko ulične svjetiljke. Cijela ulica bila je jako osvijetljena - kada razmislim malo, bila je neobično jako osvijetljena. Vidjeli smo sovu jasno dok je proletjela kroz svjetlost i onda je nestala.

»To je bio veličanstven prizor!« rekao je Joe zapanjeno. »Ta sova bila je jako velika i jako bijela. Kamo je nestala? Nestala je čim je uletjela u svjetlost, kao da je svjetlost eksplodirala, tada je nestala.«

Nasmiješila sam mu se i rekla mu da je ranije, dok smo izlazili, »ptičji anđeo« bio pokraj ulične svjetiljke i da se pretvorio u bijelu sovu da ga Joe može vidjeti.

Ostali smo vani dulje no obično pa su se Joeove noge počele tresti. Pomogla sam mu na povratku u kuću i smjestila ga u krevet. Donijela sam mu šalicu čaja, a on mi je rekao da sjednem uz njega jer mi mora nešto reći.

Otvorio je noćni ormarić kraj kreveta i izvadio omotnicu, predao ju je meni govoreći: »Ovo je za tvoj rođendan. Sutra je poseban dan za tebe i Ruth. Rođendan vam je.«

Gledala sam zbunjeno u omotnicu.

»Otvori je!« rekao mi je.

Nisam mogla vjerovati očima. U omotnici je bilo sto funti!

»Joe, odakle sav taj novac?«

Rekao mi je da je dugo vremena štedio.

»Nikada ti nisam rekao, Lorna, no kada ljudi dođu u posjet, ponekad inzistiraju da mi ostave novac za cigarete. Spremao sam taj novac. Želim da obje sutra odete u Dublin na ručak, a onda si kupi onaj prsten koji sam ti obećao jako davno.«

Naravno, Joe je mislio na novi prsten, onaj koji će zamijeniti moj zaručnički prsten, koji je ukraden iz zalagao-nice. Obećao mi je da će kupiti drugi i sada to i čini, no u kakvim okolnostima!

Već oko šest tjedana Joe je govorio da će se potruditi doživjeti naše rođendane, a sada sam doznala jedan od razloga.

Zagrlila sam ga čvrsto i poljubila. Nakon toga sam otišla do Ruth i rekla joj da ćemo sutra ujutro otići u Dublin i počastiti se za njezin šesnaesti rođendan, a ja ću si kupiti prsten. Ruth je otrčala u tatinu sobu, zagrlila ga je i poljubila.

Sljedećeg jutra Ruth i ja sjele smo na autobus za Dublin. Otpale su nam noge od hodanja, ali našle smo prsten kakav sam tražila u malenoj draguljarnici u ulici O'Conell, nakon toga smo otišle na ručak. Razgovarale smo za stolom; planirala je otići za vikend na izlet s prijateljicom i njezinom obitelji.

»Mama, misliš li da je u redu da odem iz kuće na cijeli vikend? Stvarno se veselim tome, no bojim se za tatu.«

»Idi i lijepo se zabavi«, rekla sam joj, »nećemo ništa govoriti tati o tvom izletu jer će ga to samo zabrinuti i zbuniti.«

Lijepo smo provele taj dan, no Brinula sam se zbog Joea pa smo svako malo zastajkivale da nazovem kući i provjerim je li sve u redu. Na sreću, telefon mu je bio pokraj kreveta.

Dok smo nas dvije bile vani, dogodilo se nešto divno. Megan, koja je tada imala četiri godine, je ušla tati u sobu da porazgovara s njim. To je često činila: sjela bi na krevet pokraj njega, a Joe bi joj čitao, ili bi ona crtala na podu kraj njegovog kreveta. Toga dana mu je rekla: »Igraj se sa mnom« - istim riječima koje mu je izrekla kada mu se pojavila u snu, prije svojega rođenja. Bila je vrlo uporna zahtijevajući od njega da ju dođe ljuljati. Od nekuda, a to su samo mogli učiniti Bog i anđeli, Joe je skupio snage da ustane i odjene se (što nije učinio tjednima), izašao je van i pogurao je na ljuljački.

Christopher je bio tamo, pazio je na njih; i nije mogao vjerovati svojim očima. Megan i Joe smijali su se i igrali na ljuljački desetak minuta, a onda se Joe vratio u krevet.

U Maynoothu sam svratila do mesara Jima i pitala ga ima li svinjski odrezak danas. Kada sam htjela platiti, rekao je: »Kuća časti! Reci Joeu da sam pitao za njega.« Zahvalila sam mu, pa smo Ruth i ja požurile kući.

Te večeri kuća je bila krcata anđelima. Vatra je gorjela u kaminu u dnevnom boravku, a ja sam se kretala iz jedne sobe u drugu dok sam spremala odrezak, krumpire, povrće, umak. Večerali smo u dnevnom boravku na malom stoliću za kavu i slavili smo naše rođendane. Joe je jedva nešto pojeo. Rekao je kako se jako veselio okusu svinjskog odreska, no na kraju je uspio pojesti samo maleni dio. Primijetio je kako se Ruth sprema izaći i stalno ju je zapitkivao kamo ide. Rekla mu je da ide posjetiti prijateljicu, ali Joe je bio jako zbunjen.

Dok je Ruth bila u kuhinji i spremala se za izlazak, pitala me: »Mama, hoće li tata biti dobro?«

»Tvoj bi otac želio da se lijepo provedeš za svoj rođendan. Idi sad, a ako se nešto dogodi, odmah ću ti javiti«, odgovorila sam joj.

Ruth je otrčala natrag ocu, dala mu je veliki poljubac te se pozdravila s njim. Christopher je došao kući, poslužio se večerom i pridružio nam se u dnevnom boravku pokraj vatre. Sjeo je i razgovarao s ocem dok je jeo. Tada ga je zagrlio i rekao da će se vratiti kasnije.

Kada smo Joe i ja ostali sami, rekao mi je: »Ti znaš da mi je bilo jako teško preživjeti do tvog rođendana.«

»Znam«, rekla sam. »Hvala ti, to je najljepši dar koji sam mogla dobiti. I sviđa mi se prsten. Što još mogu poželjeti?«

Zagrlila sam ga. Vidjela sam anđele oko njega, njegov anđeo čuvar ga je pridržavao.

Nasmiješila sam se u sebi. Primijetila sam kako anđeli navode djecu da se pozdrave s ocem na vrlo nježan način. Christopher se mimoišao s Owenom u hodniku dok je izlazio, a Owen je došao i sjeo pokraj vatre i razgovarao s ocem. I on je izašao. Joe i ja ostali smo sami ostatak večeri.

Sjedili smo i razgovarali, a kasnije je Joe zaspao. Gledala sam televiziju i sjedila kraj njega. Oko ponoći je Joe otvorio oči. Bio je zbunjen i nije znao gdje je. Umirila sam ga i rekla mu da je sve u redu, da je kod kuće. Pogledao me i nasmiješio se. »Sada bi trebala poći u krevet, Lorna«, rekao je.

»Pričekat ću te«, odgovorila sam.

»Ne, samo ti idi«, rekao mi je Joe. »Želim još malo sjediti ovdje, sam.«

Poljubila sam ga, poželjela mu laku noć i otišla u krevet. Ubrzo nakon toga je i on došao. Ne znam kako je uspijevao sam hodati; vjerujem da ga je njegov anđeo čuvar nosio. Dok je sjedio na krevetu pitao je: »Lorna, misliš li da će sa mnom biti sve u redu? Hoću li

preživjeti ovu noć?«

Nakon što sam izrekla: »Joe, ne brini, ja ću paziti na tebe. Bit ćeš dobro«, njegov anđeo čuvar samo je potvrdno kimao.

U jednom trenutku sam, vjerojatno, zaspala sklopčica-na uz njega. Iznenada sam se probudila. Joeovo se stanje pogoršalo. Soba je bila puna svjetlosti. Bila je prepuna anđela i duhova, među njima sam vidjela duh svojega oca kako stoji pokraj kreveta. Pogledala sam u Joeove oči i vidjela da se njegovo svjetlo gasi. Nije me prepoznao. Nije ga više okruživao sjaj.

Moj otac mi je rekao: »Lorna, pusti ga. Znaš da ne možeš ponovno tražiti ono.«

Držala sam Joea u naručju, oči su mi bila pune suza. Znala sam da ne mogu tražiti Boga da dopusti Joeu da još ostane s nama; znala sam da bi odgovor bio negativan. Polegla sam ga natrag na krevet.

Christopher je bio vani s prijateljima. Pozvala sam Owena i on je dotrčao u sobu.

»Tata umire«, rekla sam. »Vrijeme mu je isteklo.«

Istog trena Owen je skočio na krevet.

»Mama«, rekao je gledajući me, »znam da je tata rekao da ga pustimo, no ja moram pokušati. On je moj tata i ja ga volim.«

Dopustila sam mu da pokuša. Sjedio je na krevetu i dozivao oca, trljao mu lice, pokušavao ga dovesti svijesti.

Nisam mu imala srca reći da ovoga puta ništa neće uspjeti. Bog je rekao 'ne' pa su svi ovi anđeli i duhovi došli odvesti Joea u Nebo.

Požurila sam u kuhinju i pozvala službu hitne pomoći. Učinila sam sve što sam i inače činila kada bi se Joeovo stanje pogoršalo. Pozvala sam vozača taksija kojeg smo poznavali i zamolila ga da pozove Christophera i dovede ga kući. Tada me je Owen počeo dozivati: »Mama! Tata je prestao disati!« Požurila sam u spavaću sobu, ali sam na vratima srela Joeovu dušu, uz nju je bio njegov anđeo čuvar. Joe je izgledao prekrasno; blistao je. Nasmiješio mi se pa se okrenuo natrag u sobu i pogledao Owena, a onda je nestao.

Stigla je hitna pomoć i odvezla Joeovo tijelo. Christopher i ja smo ih pratili u taksiju.

Ne sjećam se sprovoda. Joeova smrt bila je velik šok za mene, iako sam već dulje vrijeme znala da je živio na posuđenom vremenu. Bog je jedanput dopustio čudo života za Joea, znala sam da to neće učiniti ponovno. Rekao mi je da ga to više nikada ne tražim jer bi me morao odbiti. Bilo mi je krajnje teško. Nisam htjela pustiti Joea, no znala sam da moram. Znam da pazi na mene i na djecu svakoga dana i zahvalna sam mu na njegovoj ljubavi, nježnosti i dobroti.

Nosila sam rođendanski prsten, otprilike dva tjedna nakon Joeove smrti. Onda sam ga skinula i nikada ga više nisam stavila na ruku.

Perce s Nebesa

Nedugo nakon Joeova sprovoda nastavila sam primati posjete i pomagati ljudima u rješavanju njihovih problema. Uvijek sam odvajala svoj privatni život od poslova koje su mi zadavali Bog i anđeli. Najveći dio ljudi koji su mi dolazili nisu bili svjesni mog gubitka. No nekoliko njih je saznalo pa su bili jako dragi i ljubazni prema meni. Primila sam pisma suosjećanja od ljudi koji su mi dolazili - unatoč tome što su i sami imali probleme.

Bilo je to iznimno teško vrijeme za mene, no pomagale su mi duge šetnje travnjacima Maynoothskog Sveučilišta. Šetala bih naokolo, posjećivala crkvu i prolazila dugim hodnicima Sveučilišta, gledala bih fotografije mladića koji su postali svećenici. Često sam razgovarala s Joeom i ispitivala ga kako je. Rekla sam mu kako se djeca drže i smijala sam se s njim dok sam izgovarala: »Uostalom, ja znam da ti znaš kako su oni!« Mogla sam ga osjetiti kad bi hodao pokraj mene. Jednog osobitog dana, nekoliko mjeseci nakon Joeove smrti, bilo mi je jako teško. Toga dana posjetilo me nekoliko ljudi, a neki od njih imali su doista ozbiljnih problema - bolesnu djecu i vrlo teške životne situacije. Bila sam iscrpljena i umorna nakon što su svi otišli pa sam izašla i krenula prema Sveučilištu.

Uvijek sam čekala da prvo prođem kroz dvorišna vrata pa bih tek onda započela svoj razgovor s Bogom o problemima s kojima su ljudi dolazili meni; njihovim patnjama i bolima, ali i njihovim radostima.

Hodala sam naokolo razgovarajući s Bogom o njihovim problemima i problemima cijeloga svijeta. Pitala bih ga: »Zar nam ne možeš poslati čudo?«

Toga dana osjećala sam se nemoćnom, podijelila sam dio svoje brige sa svojim anđelom čuvarom i s Bogom. Rekla sam im da sam potištena.

Čak i sada se sjećam toga dana; šetnje kroz travnjake Sveučilišta dok puše lagani povjetarac, a kiša me udara po licu. Nisam imala rukavice pa mi je bilo hladno za ruke, stoga sam ih držala u džepovima, tako sam pod prstima i osjetila maleni molitvenik. Sjećam se da sam izbjegavala rupe po puteljcima iza Sveučilišta jer su bile pune vode i lišća što je palo s drveća. Gledala sam ljude kako prolaze, uključujući svećenika koji je i inače tuda često šetao poluglasno moleći. Nasmiješila sam mu se i nastavila hodati. Na drugom puteljku vidjela sam majku kako trči s kolicima. Trčala je brzo, pa rvalo stala, pa ponovno potrčala.

Iza ugla, meni zdesna, naišla sam na stabla s velikim krošnjama, travnatom čistinom i grobljem s križem s lijeve strane. Dok sam prolazila pokraj groblja, razgovarala sam s Bogom o svojim osjećajima. Rekla sam mu: »Ne znam mogu li nastaviti. Stvarno mi je potrebna tvoja pomoć, moj Bože, i tvojih anđela. Ako mi vi ne pomognete, ne znam kako ću nastaviti.«

Ponovno sam skrenula na uglu udesno, pa se ravno ispred mene pojavila velika zgrada Sveučilišta. Vidjela sam je potpuno jasno. I tada se dogodilo nešto neobično: dok sam gledala prema zgradi, iznad nje, u visini, jako daleko, nebo se ispunilo anđelima. Isprva nisam bila sigurna jesu li to anđeli. Gledala sam ih i govorila sama sebi: »Sto bi drugo moglo biti?« Kako su se približavali, lebdjeli su nad prekrasnom zgradom Sveučilišta, i više nije bilo sumnje. Postajali su sve veći i veći sve dok nisu postali golemi.

Spustili su se i prišli još bliže. Bili su divni - zlatne i bijele boje. Krila su im bila velika, veličanstvena, moćna i prekrasna, oduzimala su mi dah. Smijala sam se i plakala istovremeno, tijelo mi se treslo.

»Zaista ste mi darovali nešto posebno!« rekla sam. »Uzdižete mi dušu i srce. Razumijem sada, bez obzira koliko je teško, postoji razlog za ovaj život: razlog za življenje, za veselje i sreću, pa čak i suze imaju svoje značenje!«

Sve sam to vrijeme hodala, ili sam barem mislila da hodam. Noge su mi se micale i stopala su mi se micala, no kasnije sam shvatila da se zemlja poda mnom ne miče. Nekoliko anđela se okrenulo i odletjelo. Odlazili su od mene, bivali su sve manji i manji dok na kraju nisu nestali. To me je malo rastužilo.

Tada su mi rekli da podignem pogled i tamo, visoko na nebu, toliko daleko da nisam mogla vjerovati da to vidim, bilo je mnoštvo anđela. Prekrasni su anđeli postajali sve veći i već, kako su se približavali zemlji. A novi anđeli su navirali iznad njih. Iznenada, među njima sam primijetila nešto što mi se učinilo kao još jedan maleni anđeo. Bio je visoko i izgledao je sićušno, već vidjeti ga bilo je čudo! Pitala sam se kako mogu pratiti taj pad s visina, nježno lebdenje prema dolje, dolje, dolje...

Kako je prolazio uz druge anđele sve više se približavajući zemlji, nije postajao veći, što sam očekivala. Nastavila sam se smijati, bila sam silno uzbuđena - još uvijek osjećam to uzbuđenje! Tijelo mi se treslo u zanosu. Kada mi se približio, vidjela sam da to nije anđeo, već sićušno perce!

Gledala sam zapanjeno dok su ga ti, prekrasni, mnogobrojni anđeli vodili prema meni. Bilo je to spektakularno, gledati perce kako pada, kao pahulja.

Toga jutra puhao je jak vjetar, no perce je i dalje padalo, vođeno kroz zrak ravno prema meni. Bojala sam se da će ga vjetar otpuhati, no trebala sam znati da se ne moram brinuti. To perce, s anđelom sa svake strane, nastavilo je lagano padati.

Kada je bilo iznad mene, no još izvan mojega dosega, znate li što sam učinila? Poskočila sam da ga uhvatim! Nisam više mogla čekati da dođe do mene. Skočila sam najviše što sam mogla. Osjećala sam se kao da sam skočila tri metra u zrak, ispružila sam ruku i dohvatila perce. Uhvatila sam ga i čvrsto stisnula. Bila sam izvan sebe od sreće, privila sam ga na prsa.

Iznenada se sve promijenilo. Postala sam svjesna kiše koja mi je padala po obrazima i hladnog vjetra koji je puhao. Tek sam tada primijetila stariji bračni par koji je dolazio prema meni, shvatila sam da vrijeme za mene i dalje stoji. Iako mi se činilo da hodam, nisam se pomaknula s mjesta gdje sam bila kada sam prvi put ugledala anđele. Kada se prisjećam, primjećujem da od trenutka kada sam ugledala anđele nad zgradom Sveučilišta, nisam osjetila kamenje pod nogama, niti neravnu površinu puteljka. Stopala mi zapravo nisu dodirivala tlo. Nisam osjetila kišu, vjetar, ni hladnoću. Kada sam zgrabila perce, vrijeme je nastavilo teći. Sjećam se da mi se stariji par nasmiješio - sigurno su me vidjeli kako poskakujem za nečim. Ja sam se nasmiješila njima. Danas, dok pišem ovo, pitam se što su ti ljudi mislili? Što su vidjeli? Jesu li vidjeli za čime sam poskakivala? Ne znam tko su oni bili, no možda će se, ako čitaju ovu knjigu, sjetiti toga dana.

Bila sam sretna i nekako uzvišena. Bilo je to jedno od najljepših jutara mogeg života; dobiti takav dar od Boga i njegovih anđela. Slavila sam Boga i zahvaljivala mu na tom percju.

Zahvalila sam i Joeu, jer osjećam da je imao veze s ovim.

Čuvam to perce koje mi je došlo kroz Nebeska vrata, vođeno anđelima. To je dar koji mi pomaže da se oraspoložim, koji mi ulijeva osjećaj sigurnosti, koji me podsjeća da postoji razlog za življenje, da ima nade u svim situacijama. Također me je podsjetilo da svi imamo dušu i da su one savršene - bez obzira što smo činili - naša tijela mogu umrijeti, no naše duše su vječne, svi mi imamo krila, čak i ako ih ne možemo vidjeti kod sebe ili kod drugih. Mi smo svi, zapravo, anđeli.

Zahvale

Iskreno zahvaljujem Jean Callanan na njezinoj podršci, predanosti i hrabrosti. Već prigodom našega prvog susreta anđeli su mi rekli da će mi upravo ona pružiti najznačajniju pomoć pri pisanju i objavljivanju ove knjige. Ni ona sama nije znala koliko će vremena, truda i teškog rada to iziskivati. Zahvaljujem joj na dobrom raspoloženju, entuzijazmu, strpljenju, velikodušnosti i prijateljstvu. Zahvaljujem anđelima koji su mi je doveli, njezino bogato poslovno iskustvo pokazalo se neprocjenjivo vrijednim. Anđeli su mi rekli da ne trebam zastupnika, naglasili su da je Jean osoba vrednija od bilo kojeg posrednika.

Nisam mogla tražiti boljeg urednika od Marka Bootha. Njegova vjera, pouzdanost i sigurnost u ovu knjigu sve su izmijenili. On je daleko premašio ulogu koju se očekuje da »normalno« ispunjava urednik. Moja iskrena zahvala prekrasnom i posebnom čovjeku koji je postao mojim dobrim prijateljem i hvala anđelima koji su mi ga poslali.

Svoju zahvalnost upućujem i ekipi izdavačke kuće Century, posebno Charlotte Haycock koja je uvijek dobro raspoložena i vrlo učinkovita, te Rini Gill na njezinu poletu, kreativnosti i dosjetljivosti.

Mnogi ljudi koje s radošću nazivam svojim prijateljima pomagali su mi oko ove knjige: Stephen Mallaghan svojom darežljivošću, oduševljenjem, dobrotom... i time što je tako dobar prijatelj; Daniel O'Donnell svojim ohrabivanjem i otvaranjem prvih vrata; Jim Corr svojim podupiranjem, velikodušnošću i znatiželjom; Eoin MacHale postavljanjem prekrasne web stranice; Patricia Scanlan svojim poticanjem.

Zahvaljujem mojim prijateljima: Catherine i Johnu Kerrigan koji su mi golema potpora tijekom dobrih i loših vremena; Sally White koja me nasmijava; Johnu Carthyju koji je uvijek uz mene, Brianu Rellyju koji mi pruža bezrezervnu podršku i dobrotu; obitelji Quigley koji su uz mene i pomažu mi u praktičnim stvarima s kojima se svaka majka mora nositi.

Na kraju zahvaljujem svojoj djeci koja osiguravaju da uvijek čvrsto stojim na zemlji! Jako sam im zahvalna što su uz mene, a posebno oni najmlađi čiji su životi ovom knjigom preokrenuti naglavačke.

<http://www.balkandownload.org>

